

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

الحق
علیه
السلام

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

جلد اول

۱۴۰۰

یکهزار و چهارصد و پنجاه و پنج و پنجاه از قرآن کریم

مؤلف: علیرضا خلیب

جلد اول

شامل ۲۰۰ پرسش و پاسخ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1400 پرسش و پاسخ از قرآن کریم

نویسنده:

علیرضا خطیب

ناشر چاپی:

گلستان

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	۱۴۰۰ پرسش و پاسخ از قرآن کریم جلد ۱
۶	مشخصات کتاب
۷	اشاره
۱۱	راهنمای خود آموزی و خود آزمائی
۱۴	روش استفاده از فهرست موضوعی
۱۶	مقدمه
۱۸	فهرست مطالب
۲۰	فصل اول: پرسش ها
۱۲۰	فصل دوم: پاسخ ها
۲۴۲	فصل سوم: فهرست موضوعی پرسش ها
۲۶۶	فصل چهارم: متن عربی آیات قرآن مرتبط با پاسخ ها
۳۰۷	درباره مرکز

1400 پرسش و پاسخ از قرآن کریم جلد 1

مشخصات کتاب

سرشناسه : خطیب، علیرضا، 1326-

عنوان و نام پدیدآور : 1400 پرسش و پاسخ از قرآن کریم بسوی تدبر شامل 200 پرسش و پاسخ جلد 5 / مولف علیرضا خطیب.

مشخصات نشر : تهران: گلستان، 1399-

مشخصات ظاهری : ج.

شابک : دوره: 978-600-6253-33-6 ؛ 200000 ریال:

ج.1: : 978-600-625332-9 ؛

ج.3: : 978-600-6253-34-3 ؛

ج.3: : 978-600-6253-35-0 ؛

وضعیت فهرست نویسی : فاپا

یادداشت : ج.2 و 3 (چاپ اول: 1400) (فیپا).

یادداشت : عنوان دیگر: یکهزار و چهارصد پرسش و پاسخ از قرآن کریم (به سوی تدبر).

عنوان دیگر : یکهزار و چهارصد پرسش و پاسخ از قرآن کریم (به سوی تدبر).

عنوان گسترده : هزار و چهارصد پرسش و پاسخ از قرآن کریم بسوی تدبر شامل 200 پرسش و پاسخ.

موضوع : قرآن -- پرسش ها و پاسخ ها

موضوع : Qur'an -- Questions and answers

موضوع : اسلام -- پرسش ها و پاسخ ها

موضوع : Islam -- Catechisms

رده بندی کنگره : BP65/2

رده بندی دیویی : 297/1076

شماره کتابشناسی ملی : 6218243

اطلاعات رکورد کتابشناسی : فاپا

اشاره

ص: 1

بسوی

تدبر

پرسش و پاسخ از

قرآن کریم

شامل 200 پرسش و پاسخ

جلد اول

انتشارات

گلستان

یکهزار

و چهارصد پرسش و پاسخ از قرآن کریم

نویسنده:

علیرضا خطیب

ناظر

چاپ: علی محمد حسینی

انتشارات:

گلستان

صفحه

آرا: قاسمی (رها)

نوبت

چاپ: اول 1399

شمارگان:

100 نسخه

شابک

جلد 1: 9-2-62533-600-978

شابک: دوره 6-33-6253-600-978

قیمت: 20.000 تومان

آدرس:

تهران، میدان انقلاب،

ابتدای کارگر جنوبی،

خیابان ژاندارمری، پلاک 127

تلفکس: 66968052

نمابر: 66968056

مسئولیت

صحت، اعتبار و هر مطلب منتشر شده دیگر در این کتاب به عهده مولف علیرضا خطیب می باشد.

ص: 3

راهنمای خود آموزی و خود آزمائی

جهت استفاده از این کتاب به عنوان خود آموزی یا خود آزمائی از روش زیر استفاده نمائید :

(1) یک پرسش را انتخاب کنید، مثلاً پرسش شماره 41 از جلد اول

(2) پرسش را با دقت بخوانید و سپس یکی از 4 پاسخ ذیل پرسش را انتخاب نمائید، فرض کنید شما گزینه 2 را انتخاب کرده اید.

(3) حال برای اطمینان از صحت انتخاب پاسخ، لازم است به آیاتی که بعنوان راهنما در همان پرسش ذکر شده مراجعه نمائید. ملاحظه

خواهید نمود که از بین 10 آیه راهنما، آیه 53 جواب صحیح می باشد.

(4) اکنون برای آشنائی بیشتر با موضوع سؤال و تفسیر آیه مربوطه به فصل دوم کتاب یعنی فصل پاسخ ها مراجعه نموده و متن پاسخ شماره

41 را که شامل ترجمه و خلاصه تفسیر آیه می باشد مطالعه نمائید.

برای اطمینان بیشتر، می توانید به متن عربی آیات مربوطه در فصل چهارم کتاب مراجعه فرمائید.

ص: 4

پس از حمد خالق یکتا، صلوات خداوند و فرشتگانش بر پیامبر اعظم صلوات الله علیه و امامان معصوم علیهم السلام، که تاویل

کنندگان و تفسیر کنندگان قرآن مجیدند و درود به روان پاک امام خمینی (ره) رهبر کبیر انقلاب اسلامی که فرامین الهی را با نشر قرآن کریم در جوامع اسلامی احیا نمود و سلام به رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت امام خامنه ای که با اجرای احکام قرآنی، لرزه بر اندام دشمنان اسلام و منافقین انداخته و خواب را بر آنها حرام نموده است.

رحمت و مغفرت الهی بر مادران و پدرانی که نور قرآن را در وجود فرزندانشان از کودکی فروزان میکنند و سپاس از همه مربیان و آموزگاران که جوانان و نوجوانان ما را بسوی تدبیر در قرآن هدایت می نمایند و فن شناگری و غواصی را در اقیانوس بیکران قرآن کریم به آنان می آموزند و خوشحال آنانکه از دل این بحر عمیق، گوهر های ناب و گران بها را استخراج مینمایند تا در دو جهان، خویشان را بیارایند.

بشکرانه اتمام تالیف این کتاب،

از گروه متخصصین در بخش تدوین، ویراستاری، صفحه آرایی، چاپ و صحافی و نیز از ناشر متعهد و دلسوز صمیمانه سپاس گزاری مینمایم.

تقدیر و تشکر مینمایم از همسر و فرزندان عزیزم که در تالیف و انتشار این اثر مرا یاری نمودند.

مهر ماه 1398 علیرضا خطیب

فصل سوم کتاب شامل عناوین متعددی از موضوعات گوناگون بوده که توضیحات آن در متن پرسش و پاسخ ها می باشد.

این فصل از کتاب به شما کمک می کند تا به پاسخ سؤالاتی که در ذهن دارید برسید، بطور مثال شما میخواهید نظر قرآن را در باره "علم غیب" بدانید پس با مراجعه به فصل سوم و پیدا کردن جمله "علم غیب" در زیر حرف "ع"، شماره پرسش و پاسخ را که عدد 21 است مشاهده نموده و با مطالعه متن پرسش و پاسخ مربوطه به جواب مطلوب میرسید.

لازم به یادآوریست که موضوع سؤال شما ممکن است در این کتاب نباشد زیرا این کتاب شامل 200 مورد از 1000 پرسش و پاسخ می باشد. بنابراین این می توانید به 6 جلد دیگر کتاب مراجعه نمائید.

بنام خداوند بخشنده مهربان

" این (قرآن مجید) کتابی مبارک و عظیم الشان است که بر تو نازل کردیم تا امت در آیاتش تدبر نمایند و صاحبان خرد متذکر (حقایق) آن شوند."

سوره ص آیه 29

" ای مردم، قرآن را تدبر نمائید و آیات آنرا بفهمید و در محکمت آن نظر کنید و بدنبال متشابه آن نروید... "

فرازی از فرمایشات رسول اکرم (ص) در خطبه غدیر

" همانا قرآن دارای ظاهری زیبا و باطنی ژرف و ناپیدا است، مطالب شگفت آور آن تمام نمی شود و اسرار نهفته آن پایان نمی پذیرد و تاریکی بدون قرآن بر طرف نخواهد شد"

حضرت علی (ع)، خطبه 18 نهج البلاغه

اثر حاضر بمنظور دسترسی سریع و آسان پژوهشگران، دانشجویان و علاقمندان به پاسخ بسیاری از پرسشها پیرامون دین مبین اسلام، جهان بینی توحیدی و نیز نقش و اهمیت قرآن مجید در اصلاح زندگی و هدایت بشر و بالاخره ورود به اقیانوس بیکران مفاهیم قرآن با تدبر صحیح تالیف شده است.

ص: 9

در این مجموعه 7 جلدی بالغ بر از یکهزار و چهارصد پرسش و پاسخ از متن آیات قرآن استخراج شده که پاسخ دقیق آنها نیز در آیات معین می باشد و برای اطمینان خاطر از صحت ودقت پرسش و پاسخ ها به ترجمه ها و تفاسیر معتبر زیادی مراجعه شده و مقابله صورت گرفته و از بین آنها کتاب خلاصه تفاسیر المیزان و نمونه بعنوان مرجع برگزیده شده است.

از خوانندگان عزیز، اساتید محترم و پژوهشگران گرامی تقاضا می شود بانقد این اثر و ارائه اشکالات و پیشنهادات اصلاحی و تکمیلی، مؤلف را یاری فرمایند.

باسپاس

علیرضا خطیب

تلفن همراه: 09121258024

ص: 10

فهرست مطالب

فصل اول: پرسش‌ها... 13

فصل دوم: پاسخ‌ها... 65

فصل سوم: فهرست موضوعی... 187

فصل چهارم: متن عربی آیات قرآن مرتبط با پاسخ‌ها... 201

ص: 11

پرسش 1= شخص مؤمن و دانشمندی از پیروان حضرت موسی (ع) که خداوند باو عنایت داشت (بلعم با عورا) چرا طغیان کرد و همه نعمتهای الهی را از دست داد و از گمراهان شد؟

(1) چون ثروت زیادی داشت

(2) فریب شیطان را خورد

(3) چون او به دنیا دل بست و از هوای نفس پیروی نمود

(4) گزینه های 2 و 3

پاسخ صحیح بین آیات 170 تا 180 سوره اعراف می باشد.

پرسش 2= خداوند متعال در عالم ذر چه تعهدی از ذریه آدم گرفت؟

(1) خداوند تعهد گرفت که همیشه صبور باشند

(2) خداوند تعهد گرفت که او را به پروردگاری بشناسند و جز او را نپرستند

(3) خداوند تعهد گرفت که زیاد نماز بخوانند

(4) خداوند تعهد گرفت که بیگناه را نکشند

پاسخ صحیح بین آیات 170 تا 180 سوره اعراف می باشد

پرسش 3= کدامیک از پیامبران الهی پیامبر دیگری را بدلیل سرپیچی پیروانش از دستورات وی سرزنش و شماتت نمود. نام ایندو پیامبر چیست؟

(1) حضرت ابراهیم و لوط (2) حضرت موسی و هارون

(3) حضرت ابراهیم و اسمعیل (4) حضرت یعقوب و یوسف

پاسخ صحیح بین آیات 140 تا 150 سوره اعراف می باشد

پرسش 4= شیطان چگونه انسان را به بخل و ادا می کند؟

(1) وسوسه می کند

(2) شیطان او را به آرزوهای دور و دراز می کشاند

3) فریب می دهد

4) شیطان انسان را از تهیدستی می ترساند و به تنگ نظری و ا می دارد

پاسخ صحیح بین آیات 260 تا 270 سوره بقره می باشد

ص: 15

پرسش 5= غایب شدن حضرت مسیح (ع) چگونه صورت گرفت و دشمنانش دچار چه اشتباهی شدند؟

(1) آنها تصور کردند که مسیح (ع) رابه صلیب کشیدند

(2) خداوند مسیح (ع) را به سوی خود بعرش برد و دشمنان ندیدند

(3) مسیح (ع) در جنگ شهید نشد

(4) همه گزینه ها

پاسخ صحیح بین آیات 150 تا 160 سوره نساء می باشد

پرسش 6= تا چه اندازه اجازه داریم عیوب دیگران را افشا کنیم؟

(1) مظلوم می تواند ظالم را بهر طریقی رسوا کند

(2) کلا غیبت و افشاگری ممنوع است

(3) شخص مظلوم می تواند فقط نسبت به ظلمی که باو شده برای احقاق حق علیه ظالم افشاگری نماید

(4) مظلوم نباید گناه ظالم را ببخشد

پاسخ صحیح بین آیات 140 تا 150 سوره نساء می باشد.

پرسش 7= در روز قیامت خداوند به زمین چه فرمانی می دهد؟

(1) از لرزش آرام بگیرد

(2) خداوند به زمین فرمان می دهد که اخبارش را بازگوید (و علیه بدکاران شهادت دهد)

(3) مواد مذاب را از دل خود خارج کند

(4) زلزله ایجاد کند

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 8 سوره زلزله می باشد

پرسش 8= کدام انفاق به درگاه خدا قبول می شود؟

(1) هرگونه انفاق خوب است

(2) انفاق علنی

3) انفاق فقط باید برای طلب رضای خدا باشد

4) انفاق مخفی

پاسخ صحیح بین آیات 270 تا 280 سوره بقره می باشد.

ص: 16

پرسش 9 = آیا آنچه که انسان دوست دارد به سود اوست یا ممکن است به ضرر او باشد؟

(1) انسان باید از خدا طلب خیر کند

(2) چه بسا چیزی را انسان خوش دارد در حالیکه به ضرر او است

(3) گاهی انسان اشتباه می کند

(4) انسان عاقل می داند چه چیزی از خدا بخواهد

پاسخ صحیح بین آیات 210 تا 220 سوره بقره می باشد

پرسش 10 = دلیل اینکه دینی جز اسلام پذیرفته نیست و خداوند از هیچکس بجز اسلام دینی را نمی پذیرد چیست؟

(1) چون آخرین دین الهی است

(2) چون اسلام دین برتر است

(3) اسلام کامل ترین دین است

(4) همه ادیان الهی بر محور اسلام هستند (یعنی تسلیم حقتعالی بودن) و هیچ تفاوتی بین آنان نیست

پاسخ صحیح بین آیات 80 تا 90 سوره آل عمران می باشد.

پرسش 11 = جایگاه هرکس در بهشت یا جهنم چه هنگامی با او نشان داده می شود؟

(1) در روز قیامت (2) در همین دنیا

(3) موقع جان دادن (4) پس از حسابرسی در پیشگاه خداوند

پاسخ صحیح بین آیات 25 تا 35 سوره نحل می باشد

پرسش 12 = مشخصات و صفات یاران خدا چیست؟

(1) کسانی که خدا را دوست دارند

(2) کسانی که در صورت توانایی نماز را به پا می دارند و زکات می دهند و امر به معروف و نهی از منکر می کنند

(3) در بیشتر کارها بیاد خدا هستند

(4) در حد توان خدا را فراموش نمی کنند

پاسخ صحیح بین آیات 40 تا 50 سوره حج می باشد

ص: 17

پرسش 13=بهترین مخلوقات عالم چه کسانی هستند؟

(1) کسانی که متواضعند

(2) کسانی که دروغ نمی گویند

(3) کسانی که با همه مهربانند

(4) مؤمنانی که نیکوکارند

پاسخ صحیح در بین آیات سوره بینه می باشد.

پرسش 14=صحبت در گوشی و نجوا در حضور دیگران در چه مواقعی خوب و مورد توصیه می باشد؟

(1) برای صدقه دادن و یا کار نیک و یا اصلاح بین مردم برای رضای خدا

(2) اصلا صحبت در گوشی در جمع خوب نیست

(3) حرف خصوصی اشکال ندارد

(4) اگر غیبت نباشد اشکال ندارد

پاسخ صحیح بین آیات 110 تا 120 سوره نساء می باشد

پرسش 15=چرا خداوند دستور فرمود همه مؤمنین برای جهاد عازم جنگ نشوند؟

(1) برای اینکه گروهی از ایشان به کسب علوم و معارف پردازند و مهیا شوند تا به رزمندگان پس از بازگشت از جبهه آموزش دهند و امر بمعروف کنند.

(2) برای اینکه پیامبر (ص) تنها نماند

(3) برای اینکه از شهر دفاع کنند

(4) برای کمک به خانواده جهادگران

پاسخ صحیح بین آیات 120 تا 130 سوره توبه می باشد

پرسش 16=خداوند وعده فرموده که پاداش زیادی به متقیان عطا می نماید. این پاداشها کدامند؟

(1) گشودن راه خروج از گناه و مشکلات

(2) روزی رسانیدن از جایی که گمان نمی برد و آسان کردن کارها

(3) پاک کردن ازبیدی ها

(4) هر سه گزینه

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره طلاق می باشد

ص: 18

پرسش 17 = خداوند

توبه چه کسانی را نمی پذیرد؟

(1) کسانی که زیاد گناه می کنند

(2) کسانی که پس از ایمان آوردن کافر شدند و سپس بر کفر خود افزودند

(3) کسانی که در نماز خواندن سستی می کنند

(4) کسانی که عادت به گناه دارند

پاسخ صحیح بین آیات 80 تا 90 سوره آل عمران می باشد

پرسش 18 = چگونه انسان تحت مراقبت و کنترل و نظارت خداوند متعال است؟. قسمتی از آنرا بیان کنید.

(1) انسان خودش می داند چه کرده است

(2) خداوند از رگ گردن هم به انسان نزدیک تر است

(3) بوسیله فرشتگان رقیب و عتید

(4) گزینه های 2 و 3

پاسخ صحیح بین آیات 10 تا 20 سوره ق می باشد

پرسش 19 = اولین کسی که قسم دورغ خورد تا بشر را گمراه کند چه کسی بود؟

(1) فرعون (2) سامری

(3) قابیل (4) شیطان

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره اعراف می باشد

پرسش 20 = در جنگ حنین ابتدا مسلمانان شکست خورده و مجبور به فرار شدند اما خداوند لشگریان نا پیدای خود را به کمک مسلمانان

فرستاد و کفار را شکست داد. دلیل شکست اولیه مسلمانان چه بود؟

(1) تعداد مسلمانان کمتر از کفار بود

(2) چون مسلمانان به جمعیت زیاد لشگر خودشان مغرور شدند و خدا را فراموش کردند

3) مسلمانان با هم اختلاف پیدا کردند

4) شیطان آنان را ترسانید

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره توبه می باشد

ص: 19

پرسش 21= آیا پیامبران از جمله پیامبر اکرم (ص) علم غیب داشته اند؟

(1) بله همه علوم غیبی را می دانسته اند

(2) خیر اصلا از غیب چیزی نمی دانستند

(3) در حدی که خدا می خواست بایشان علم غیب عطا می نمود

(4) همه پیامبران علم غیب نداشتند مگر بعضی از ایشان

پاسخ صحیح بین آیات 180 تا 190 سوره اعراف می باشد.

پرسش 22= در چه جائی خداوند لشگریان ناپیدایش را به کمک پیامبر (ص) فرستاد درحالیکه ایشان در میدان جنگ نبود؟

(1) در مسیر هجرت از مکه به مدینه و درون غار

(2) در مکه

(3) در خانه خدا

(4) در غدیر خم

پاسخ صحیح بین آیات 30 تا 40 سوره توبه می باشد

پرسش 23= به چه شرطی خداوند همه گناهان را می آمرزد؟

(1) بشرط نماز خواندن زیاد

(2) دستگیری از فقرا

(3) رفتن به حج

(4) توبه واقعی

پاسخ صحیح بین آیات 50 تا 60 سوره زمر می باشد

پرسش 24 = آیا

کلمه (علی) از صفات خداوند است؟

(1) بله، یکی از صفات خداوند است

(2) خیر

(3) نام اولین امام است

(4) همه صفات خوب از آن خداست

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره شوری می باشد

ص: 20

پرسش 25= چه چیزی باعث می شود که مؤمنین در برابر پروردگار و قرآن خشوع نکنند؟

(1) عدم انجام واجبات (2) انفاق نکردن

(3) آرزوهایی بلند و سرگرمی های دنیا (4) ظلم کردن

پاسخ صحیح بین آیات 10 تا 20 سوره حدید می باشد

پرسش 26= کفار برای آنکه به مستمندان کمک نکنند چه بهانه ای می آوردند؟

(1) می گفتند اینکار گداپروری است

(2) می گفتند اگر خداوند می خواست خودش به مستمندان کمک می کرد

(3) می گفتند آنها بیکار و تنبل می شوند

(4) می گفتند هرکس بیازوی خودش اتکا کند

پاسخ صحیح بین آیات 40 تا 50 سوره یس می باشد

پرسش 27= یکی از کفار در جنگ با مسلمانان بدلیل اهانتی که کرد داغ ننگین بر صورتش گذاشته شد و بینی اش شکافت. صفات

دیگر این شخص که به غضب الهی گرفتار شد چه بود؟

(1) بسیار سوگند می خورد و افکار پستی داشت

(2) بسیار عیب جو و طعنه زن بود سخن چین و دو بهم زن بود

(3) مانع خیرات بود و بسیار گناه می کرد, پرخور و کینه توز و بدون اصل و نسب بود

(4) هر سه گزینه

پاسخ صحیح بین آیات 10 تا 20 سوره قلم می باشد

پرسش 28= فرشتگان الهی برای مردم چه درخواستی از خداوند می نمایند؟

(1) درخواست می کنند تا در روی زمین فساد نباشد

(2) درخواست می کنند تا همه مردم خوشبخت شوند

(3) درخواست می کنند تا خداوند توبه آنان را قبول کند و سپس به بهشت درآورد

4) درخواست می کنند تا کسی گناه نکند

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره شوری می باشد

ص: 21

پرسش 29= خداوند به شرابی اشاره فرمود که نوشیدن آن بسیار گوارا و بدون آثار سوء می باشد. این شراب در کجا است؟

(1) آب باران (2) چشمه بالای کوه ها

(3) در بهشت (4) چاه زمزم

پاسخ صحیح بین آیات 10 تا 20 سوره محمد(ص) می باشد.

پرسش 30= ایا حرف زدن انسان مانند اعمالش توسط فرشتگان ثبت و ضبط می شود؟

(1) بله (2) خیر

(3) فقط اعمال ثبت می شود (4) آنچه خدا بخواهد ثبت می شود

پاسخ صحیح بین آیات 10 تا 20 سوره ق می باشد

پرسش 31= قرین یا همدم کفار در قیامت کیست؟

(1) مال و ثروت (2) شیطان

(3) مقام و ریاست (4) همسر و فرزند

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره ق می باشد

پرسش 32= بزرگوارترین و با افتخارترین انسان ها نزد پروردگار چه کسانی هستند؟

(1) کسانی که نماز زیاد می خوانند (2) کسانی که زیاد بخشنده هستند

(3) کسانی که پرهیزکارترند (4) کسانی که بیشتر اوقات دعا می کنند

پاسخ صحیح بین آیات 10 تا 18 سوره حجرات می باشد

پرسش 33= ثروتمندان صدر اسلام چه عملی انجام می دادند که موجب رنجش فقرا می شد و دستور خداوند چه بود؟

(1) آنها در گوش پیامبر نجوا می کردند و خداوند منع نمود

(2) آنها به فقرا انفاق نمی کردند

(3) آنها از فقرا روی می گرداندند

(4) آنها فقرا را مسخره می کردند

پاسخ صحیح بین آیات 5 تا 15 سوره مجادله می باشد

ص: 22

پرسش 34= انسان گنه کار چه موقعی بسوی خدا برمی گردد؟

(1) در پیری پشیمان می شود

(2) وقتی رنج و مصیبتی بانسان گناهکار میرسد خدا را می خواند و بسوی او برمی گردد

(3) در لحظات خوشی یاد خدا نمی افتد

(4) هیچوقت

پاسخ صحیح بین آیات 30 تا 40 سوره روم می باشد

پرسش 35= تدبر در قرآن برای چه کسانی سودمند است؟

(1) برای همه مسلمانان

(2) برای همه انسانها

(3) برای شیعیان

(4) برای خردمندان

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوه ص می باشد

پرسش 36= اگر بدی را با خوبی پاسخ دهیم چه اتفاقی می افتد؟

(1) آدم ظالم، بیشتر ظلم می کند

(2) کسی که بدی کرده شرمنده می شود

(3) دشمنی ها تبدیل به دوستی می شود

(4) اتفاق خاصی نمی افتد

پاسخ صحیح بین آیات 30 تا 40 سوره فصلت می باشد

پرسش 37= نحوه رفتار ماموران الهی در روز قیامت با خوبان و بدان چگونه است؟

(1) به خوبان سلام و خوش آمد می گویند و به بدان غضب می کنند

(2) با هر دو گروه رفتاری مساوی دارند

3) ماموران الهی کاری با کسی ندارند

4) هر دو گروه را حسابرسی می کنند

پاسخ صحیح بین آیات 70 تا 75 سوره زمر می باشد

ص: 23

پرسش 38= قرطاس به چه معنی است و به چه مناسبتی در قرآن بکار رفته است؟

(1) یعنی ورقه سفید

(2) اصطلاحاً "بهر ورقی میگویند که رویش می نویسند، و کفار از پیامبر(ص) خواستند تا قرآنی بصورت نوشته از آسمان بر آنان فرود آید.

(3) یعنی کتاب

(4) منظور نامه است

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره انعام می باشد

پرسش 39= بدی را چگونه پاسخ دهیم؟

(1) باندازه همان بدی باید جواب داد

(2) گذشت از انتقام و بخشیدن گنهکار

(3) اگر گذشت کنیم به ظلم کمک کرده ایم

(4) اگر انسان بتواند باید مقابله به مثل کند

پاسخ صحیح بین آیات 40 تا 50 سوره شوری می باشد

پرسش 40= زمانیکه عیسی (ع) در مقابل مشرکین و کفار قرار گرفت و فرمود: کیست بخاطر آئین خدا مرا یاری کند، حواریون چه پاسخی دادند؟

(1) آنها گفتند ما تورا یاری خواهیم کرد

(2) آنها گفتند ما یاران خدائیم و باو ایمان داریم و تو شاهد باش که ما از تسلیم شدگانیم

(3) آنها گفتند ما بدین پدران خود باقی هستیم

(4) آنها سکوت کردند

پاسخ صحیح بین آیات 50 تا 55 سوره آل عمران می باشد

پرسش 41= چگونه نفس اماره انسان را به گناه می کشاند؟

(1) نفس اماره وسوسه گر است

(2) نفس اماره انسان را به بدی فرمان می دهد

(3) نفس اماره همان وجدان درون است

(4) نفس اماره و شیطان با یکدیگرند

پاسخ صحیح بین آیات 50 تا 60 سوره یوسف می باشد

ص: 24

پرسش 42= یکی از بزرگترین توبه های دسته جمعی در تاریخ توسط چه کسانی انجام شد؟

(1) توبه نضوح (2) توبه بنی اسرائیل

(3) توبه پیروان نوح(ع) (4) توبه ساحران دربار فرعون

پاسخ صحیح بین آیات 120 تا 130 سوره اعراف می باشد

پرسش 43= آیا در روز قیامت چه کسانی با خدا ملاقات خواهند کرد؟

(1) انبیاء و اولیاء

(2) شهدا

(3) همه انسانها

(4) فقط فرشتگان

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره انشقاق می باشد.

پرسش 44= ریاکاری در انفاق و صدقات به چه چیزی شبیه است؟

(1) ریاکاری در انفاق مانند خاکی بر روی سنگ صاف است که باران آنرا بشوید و حاصلی ندهد

(2) آدم ریاکار مانند سنگی است که از آن حاصلی نمی روید

(3) ریاکاری مثل بارانی است که بر سنگ بیارد

(4) ریاکاری در انفاق مانند زمینی است که آب ندارد

پاسخ صحیح بین آیات 260 تا 270 سوره بقره می باشد

پرسش 45= اگر در عالم بیش از یک خدا بود چه اتفاقی می افتاد؟

(1) در اینصورت هر خدایی مخلوقات خودش را جدا می کرد و با هم به رقابت می پرداختند

(2) خدایان متعدد موجب برهم خوردن نظم جهان می شدند

(3) اداره جهان می بایست بین خدایان تقسیم می شد

(4) مخلوقات باید از چند خدا اطاعت می کردند

پاسخ صحیح بین آیات 90 تا 100 سوره مومنون می باشد

ص: 25

پرسش 46= عمل بدی که زندگی انسان را در دنیا سخت می کند و باعث می شود تا در آخرت نابینا محسور گردد کدام است؟

(1) شرابخواری

(2) دروغگوئی

(3) پشت کردن به خدا و نافرمانی او

(4) نماز را سبک شمردن

پاسخ صحیح بین آیات 120 تا 130 سوره طه می باشد

پرسش 47= بت ناپیدا و بسیار نزدیک به انسان چیست؟

(1) پول و ثروت (2) قدرت و مقام

(3) هوی نفس (4) شهوت

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره جاثیه می باشد

پرسش 48 = شرط اینکه انسان به نیکی برسد چیست؟

(1) نماز خواندن (2) انفاق کردن در راه خدا از آنچه دوست می دارد

(3) کسب حلال (4) خدمت به پدر و مادر

پاسخ صحیح بین آیات 90 تا 100 سوره آل عمران می باشد

پرسش 49= چگونه ممکن است انسان نسبت به عفو و کرم الهی مغرور شود؟

(1) فراموش کردن خدا (2) گناه زیاد

(3) با وسوسه شیطان (4) تکبر و خودبزرگ بینی

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره فاطر می باشد

پرسش 50= یکی از صفات بد انسان که خداوند در

باره آن به پیامبر (ص) هشدار می دهد و فرمان می دهد تا به خدا پناه ببرد چیست؟

(1) دروغگوئی (2) حسد

3) تكبر (4) غضب

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 5 سوره فلق می باشد

ص: 26

پرسش 51= بیعت کردن با خدا چگونه انجام می شود؟

(1) با نماز خواندن (2) با انفاق کردن

(3) اعمال حج را به جا آوردن (4) بیعت نمودن با رسول خدا

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره فتح می باشد

پرسش 52= خداوند به مومنین مژده می دهد چنانچه تقوی داشته باشند خدا نعمت های زیادی به آنان عطا می فرماید این نعمت ها کدامست؟

(1) ثروت و مال

(2) قدرت تشخیص حق و باطل و پاک کردن گناهان

(3) نعمت سلامتی و امنیت

(4) بهشت در آخرت

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره انفال می باشد

پرسش 53= آیا در موقع نماز خواندن، چه عهد و پیمانی را با خدا تجدید می کنیم؟

(1) وقتی می گوئیم: "فقط ترا می پرستیم و فقط از تو یاری می خواهیم"

(2) در نیت

(3) در رکوع

(4) در سجود

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 7 سوره حمد می باشد

پرسش 54= خداوند در خواست یکی از انبیاء را نپذیرفت و او را سرزنش نمود و فرمود به چیزی که نمی دانی اصرار نکن نام این پیامبر چیست و در خواست او چه بود؟

(1) وقتی نوح(ع) از خدا خواست تا پسرش را از غرق شدن نجات دهد

(2) موسی(ع) برای نجات بنی اسرائیل از ظلم فرعون

3) مسیح (ع) برای نجات حواریون از ظلم پادشاه ستمگر

4) لوط (ع) برای نجات همسرش از عذاب الهی

پاسخ صحیح بین آیات 40 تا 50 سوره هود می باشد

ص: 27

پرسش 55= چه چیز باعث نجات یوسف (ع) از دست زلیخا و زنان هوس باز مصری شد؟

(1) یوسف (ع) پیامبر و معصوم بود بنابراین مرتکب گناه نمی شد

(2) عزیز مصر از یوسف حمایت کرد و او نجات یافت

(3) آنحضرت از خدا درخواست کرد تا مکر زنان مصری را از او دور کند و خداوند دعای او را مستجاب کرد

(4) راستگویی و نجابت یوسف (ع) او را نجات داد

پاسخ صحیح بین آیات 30 تا 40 سوره یوسف می باشد

پرسش 56= در روز قیامت گناهکاران چگونه محشور می شوند؟

(1) بسیار زشت

(2) بازنجیر ها بردست و پایشان

(3) کبود چشم و نابینا

(4) روی زانو به زمین می افتند

پاسخ صحیح بین آیات 100 تا 110 سوره طه می باشد

پرسش 57= یکی از معجزات قرآن مجید چیست؟

(1) شفای بیماران (2) قابل جعل و تحریف نیست

(3) کلمات الهی (4) کتاب راهنمای زندگی بشر

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره بقره می باشد

پرسش 58= چگونه آیات قرآن مجید در طول تاریخ دستخوش تغییر و تبدیل و انحراف نشده است؟

(1) توسط پیامبر (ص) و ائمه اطهار (ع) حفظ شده است

(2) خداوند، خود حفاظت از قرآن و ماندگاری آنرا تضمین کرده است

(3) کاتبان وحی از آن محافظت کرده اند

(4) جبرئیل امین محافظ آنست

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره حجر می باشد

ص: 28

پرسش 59= خداوند برای اثبات حقانیت قرآن مجید، اینبار شاهدانی از بین مردم را معرفی می فرماید. اینها چه کسانی هستند؟

(1) دانشمندان اهل کتاب (2) پیامبر اکرم (ص)

(3) کاتبان وحی (4) علمای اسلام

پاسخ صحیح بین آیات 110 تا 120 سوره انعام می باشد

پرسش 60= کدام پیامبر در کودکی از طرف خداوند به حکمت و علوم الهی رسید؟

(1) موسی (ع) (2) یحیی (ع)

(3) ابراهیم (ع) (4) یونس (ع)

پاسخ صحیح بین آیات 10 تا 20 سوره مریم می باشد

پرسش 61= نام یکی از پیامبرانی که از دوران شیر خوارگی پدر خوانده کافر و ظالم داشت؟

(1) موسی (ع) (2) یوسف (ع)

(3) عیسی (ع) (4) یونس (ع)

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره قصص می باشد.

پرسش 62= آیا همه مردم با هر مقامی به جهنم وارد خواهند شد؟

(1) نیکوکاران وارد جهنم نمی شوند

(2) بله همه وارد جهنم می شوند و خوبان سلامت عبور می کنند

(3) فقط بدکاران به جهنم می روند

(4) همه آدمها بجز پیامبران اولیای خدا وارد جهنم می شوند

پاسخ صحیح بین آیات 70 تا 80 سوره مریم می باشد.

پرسش 63= هدف خداوند از امتحان انسانها چیست؟

(1) برای اینکه بدکاران را معرفی کند

(2) برای اینکه نیکوکاران را پاداش دهد

3) برای اینکه قبول شدگان در امتحان را معرفی نماید

4) برای جدا کردن راستگویان از دروغگویان

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره عنکبوت می باشد

ص: 29

پرسش 64= کدام پیامبر در گاهواره اعلام نبوت نمود؟

(1) عیسی (ع) (2) موسی (ع)

(3) یحیی (ع) (4) اسماعیل (ع)

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره مریم می باشد

پرسش 65= خداوند انسان را با چه چیزهایی می آزماید؟

(1) با علم و دانش (2) با هوای نفس

(3) با شیطان (4) با خیر و شر

پاسخ صحیح بین آیات 30 تا 40 سوره انبیاء می باشد

پرسش 66= آیا در روز قیامت زمین به چه شکلی در می آید؟

(1) زمین از حرکت می افتد

(2) زمین به همین شکل باقی می ماند

(3) زمین هموار و صاف می شود و پستی بلندی نخواهد داشت

(4) زمین کلاً نابود می شود

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره انشقاق می باشد

پرسش 67= یکی از شروط مهم توبه را نام ببرید؟

(1) پشیمانی

(2) پس از اظهار توبه باید مفسد گذشته را جبران نمود

(3) تصمیم قاطع به عدم بازگشت به گناه

(4) هیچوقت به گناه باز نگردد

پاسخ صحیح بین آیات 30 تا 40 سوره مائده می باشد.

پرسش 68= بعضی از عالمان بظاهر دینی برای مطامع دنیوی یکی از پیامبران را بعنوان معبود مورد پرستش قرار دادند. نام این پیامبر

چيست؟

1) موسى (ع) 2) ابراهيم (ع)

3) يوسف (ع) 4) عيسى (ع)

پاسخ صحيح بين آيات 110 تا 120 سوره مائده مى باشد

ص: 30

پرسش 69= آیا پند گرفتن از قرآن سخت است یا آسان؟

(1) برای اولیاءالهی آسان است

(2) برای مردم عادی سخت است.

(3) برای کسی که بخواهد پند گیرد آسان است

(4) برای کسی که به زبان عربی مسلط باشد پند گرفتن از قرآن آسان است

پاسخ صحیح بین آیات 30 تا 40 سوره قمر می باشد

پرسش 70= چگونه با یکدیگر سخن بگوئیم تا شیطان نتواند بین ما دشمنی و فساد ایجاد کند؟

(1) سخن هرچه نیکوتر بگوئیم (2) با آرامش سخن بگوئیم

(3) با منطق صحبت کنیم (4) جدال نکنیم

پاسخ صحیح بین آیات 50 تا 60 سوره اسراء میباشد

پرسش 71= موضوع مهمی که خداوند در برخی آیات قرآن بخاطر اهمیت آن به خورشید و ماه و دیگر مخلوقات عظیم قسم می خورد چیست؟

(1) نماز و روزه (2) احترام

(3) تزکیه نفس (4) یتیم نوازی

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره شمس می باشد

پرسش 72= از میان اصناف مردم چه گروهی خداترسند؟

(1) مسلمانان (2) علماء (خدانشناسان)

(3) مومنین (4) نمازگزاران

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره فاطر می باشد

پرسش 73= فرشتگان مامور حمل عرش الهی برای چه کسانی دعا می کنند؟

(1) برای اهل ایمان و خانواده صالحان

(2) برای بیچارگان

(3) برای شفای بیماران

(4) برای همه درماندگان

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره غافر می باشد.

ص: 31

پرسش 74= از تدبر در قرآن چه کسانی سود می برند؟

(1) خردمندان

(2) کسانی که قرآن را زیاد می خوانند

(3) کسانی که قرآن را از حفظ می خوانند

(4) کسانی که زبان عربی می دانند

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره "ص" می باشد

پرسش 75= از مصادیق جنگ با خدا و رسول خدا چیست؟

(1) شرابخواری

(2) اسراف کاری

(3) مومنینی که علیرغم فرمان الهی دست از رباخواری بر نمی دارد

(4) مسالمت با دشمنان خدا

پاسخ صحیح بین آیات 270 تا 280 سوره بقره می باشد

پرسش 76= ساحران دربار فرعون چه زمانی تسلیم حضرت موسی شدند؟

(1) آنها تسلیم نشدند

(2) پس از اجازه گرفتن از فرعون

(3) آنها ظاهراً تسلیم شدند

(4) آنها قبل از شروع مبارزه با موسی (ع) به او ایمان آورده بودند اما این مهم راتا روز مبارزه باموسی (ع) پنهان داشتند

پاسخ صحیح بین آیات 60 تا 70 سوره طه می باشد

پرسش 77= حداقل پاداش خداوند برای انفاق کنندگان در راه او چند برابر است؟

(1) 700 برابر

(2) 10 برابر

3) 18 برابر

4) 2 برابر

پاسخ صحیح بین آیات 260 تا 270 سوره بقره می باشد.

ص: 32

پرسش 78= چگونه خداوند انسان را در روز قیامت از دل خاک بیرون می آورد؟

(1) همانگونه که از زمین مرده گیاهان و دانه ها را می رویاند

(2) مانند خلقت اول زمین

(3) خداوند هرچه بخواهد خلق می کند

(4) مانند خلقت حضرت ادم (ع)

پاسخ صحیح بین آیات 30 تا 40 سوره فصلت می باشد.

پرسش 79= صفات توبه کنندگان حقیقی چیست؟

(1) در مجالس لهو و باطل شرکت نمی کنند و از اهل باطل دوری می کنند

(2) از گناه می ترسند

(3) گزینه 1 و 4 صحیح است

(4) در آیات قرآن تدبر می کنند و نسبت به سعادت خانواده خود جدی هستند و برای نجات دیگران نیز تلاش می کنند

پاسخ صحیح بین آیات 65 تا 75 سوره فرقان می باشد.

پرسش 80= فرشتگان الهی به چه شکلی (قیافه ای) بر پیامبران نازل میشدند تا پیام خداوند را به ایشان برسانند؟

(1) بصورت مردان خوش سیما و آراسته (2) به صورت افرادی سال خورده

(3) بصورت نور (4) بصورت فرشته بالدار

پاسخ صحیح بین آیات 70 تا 80 سوره هود می باشد

پرسش 81= علت مردن و زنده شدن مجدد چند هزار نفر از اهالی یک شهر چه بود؟

(1) آنها از ترس بیماری طاعون از شهر فرار کردند

(2) اهالی شهر گرفتار قحطی شدند

(3) آنها بخاطر فرار از جهاد گرفتار طاعون شده بودند و به دعای پیامبرشان همه زنده شدند و خدا آنها را بخشید

(4) آنها به نفرین پیامبرشان گرفتار شدند

پاسخ صحیح بین آیات 240 تا 250 سوره بقره می باشد

ص: 33

پرسش 82= خداوند به چه شرطی دوستداران خود را دوست میدارد و گناهانشان را می بخشد

(1) بشرط پیروی از پیامبر(ص) (2) اهل نماز باشند

(3) انفاق کنند (4) با صبر و حوصله باشند

پاسخ صحیح بین آیات 30 تا 40 سوره آل عمران می باشد

پرسش 83= عمده منابع مالی در اختیار پیامبر اکرم (ص) از کجا و چگونه فراهم میشد؟

(1) از محل ثروت همسر ایشان

(2) از ارثیه

(3) انفال(اموال بدون مالک خصوصی) و غنایم

(4) از طرف سران قبائل

پاسخ صحیح در آیه 1 و بین آیات 40 تا 50 سوره انفال می باشد

پرسش 84= بعضی از صفات متقین کدامست؟

(1) خدا و پیامبر را دوست دارند

(2) به نماز قیام می کنند و انفاق می کنند

(3) به همه کتب آسمانی ایمان آورده و به آخرت یقین دارند

(4) گزینه های 2 و 3

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره بقره می باشد

پرسش 85= اگر نزد ما به مومنی تهمت بزنند یعنی بدون ارائه دلیل و مدرک و شاهد از او بدگوئی کنند تکلیف ما چیست؟

(1) باید تامل کنیم

(2) حق نداریم آنرا بپذیریم و باید اعتراض کنیم و جایی هم بازگو نکنیم

(3) باید درباره آن تحقیق کنیم

(4) گنااهش به عهده گوینده خواهد بود

پاسخ صحیح بین آیات 10 تا 20 سوره نور می باشد

ص: 34

پرسش 86= آیا قرآن مجید برای همه انسانها شفا و رحمت است؟

(1) آری

(2) برای اهل ایمان شفا و رحمت است

(3) برای عده خاصی بله

(4) برای کفار شفا و رحمت نیست

پاسخ صحیح بین آیات 80 تا 90 سوره اسراء می باشد.

پرسش 87= خداوند احوال بعضی از آدم ها را بمانندخانه عنکبوت مثال زده است این ها چه کسانی هستند؟

(1) کسانی که مانند عنکبوت از جامعه منزوی هستند

(2) کسانی که زندگیشان به بادی بند است

(3) کسانی که غیر خدا را سرپرست خویش برگزیدند

(4) کسانی که اعتقادات سستی دارند

پاسخ صحیح بین آیات 40 تا 50 سوره عنکبوت می باشد

پرسش 88= آیا هشدارهای خداوند شامل پیامبران نیز بوده است؟

(1) خیر

(2) محدود به چندتن از پیامبران

(3) آری شامل همه می شود

(4) پیامبران چون معصوم هستند لذا خداوند به آنها تذکر نمی داده است

پاسخ صحیح بین آیات 70 تا 80 سوره اسراء می باشد

پرسش 89= قرآن برای چه کسانی مایه هدایت و بشارت است؟

(1) برای کسانی که قرآن را زیاد می خوانند

(2) برای کسانی که خدا را دوست دارند

3) برای مومنینی که نماز پیا می دارند و زکات می دهند و به عالم آخرت یقین دارند

4) برای کسانی که پیامبر را دوست دارند

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره نمل می باشد.

ص: 35

پرسش 90= خداوند چه روشی را برای دعوت مردم بسوی پروردگار به پیامبر(ص) توصیه فرمودند؟

(1) به روش ملایم

(2) به روش حکمت موعظه حسنه و جدال احسن

(3) امر به معروف و نهی از منکر

(4) به روش خداپسند

پاسخ صحیح بین آیات 120 تا 128 سوره نحل می باشد.

پرسش 91= آیا خلقت انسان از خلقت سایر مخلوقات خداوند مهم تر است؟

(1) انسان مخلوق عظیمی است

(2) برای خداوند خلقت مخلوقات تفاوتی با هم ندارند

(3) خلقت آسمانها و زمین بسیار بزرگتر و مهم تر از خلقت بشر است

(4) انسان اشرف مخلوقات است.

پاسخ صحیح بین آیات 50 تا 60 سوره غافر می باشد

پرسش 92= برادران شیطان چه کسانی هستند؟

(1) آنهائیکه نماز نمی خوانند

(2) آنهائیکه گناه می کنند

(3) آنهائیکه به قیامت اعتقاد ندارند

(4) کسانیکه در همه چیز اسراف و زیاده روی می کنند

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره اسراء می باشد.

پرسش 93= یکی از زنان مومنه که فرشتگان برای او از بهشت غذا می آوردند چه کسی بود؟

(1) همسر حضرت ابراهیم(ع)

(2) همسر یوسف(ع)

3) همسر حضرت ذکریا(ع)

4) مریم (ع)

پاسخ صحیح بین آیات 30 تا 40 سوره آل عمران می باشد

ص: 36

پرسش 94= کدام قوم بمحض خلاص شدن از دست دشمن بلافاصله از پیامبرشان خواستند تا برایشان بتی بسازد تا او را پرستش نمایند؟

(1) قوم لوط (ع) (2) قوم موسی (ع)

(3) قوم فرعون (4) قوم ابراهیم (ع)

پاسخ صحیح بین آیات 130 تا 140 سوره اعراف می باشد.

پرسش 95= پس از غرق شدن فرعونیان در دریا خداوند چه نعمتهایی را به بنی اسرائیل عطا نمود؟

(1) تسلط و حکومت بر سرزمین فراعنه (2) نعمت سلامتی

(3) اموال فراوان و گنجها (4) گزینه 1 و 3

پاسخ صحیح بین آیات 50 تا 60 سوره شعرا می باشد.

پرسش 96= خداوند در روز قیامت دو فرشته را با هر نفر همراه می نماید. نام این دو فرشته چیست؟ و چه ماموریتی دارند؟

(1) رقیب و عتید اعمال که انسان را ثبت می کنند

(2) فرشته "سائق" که انسان را پبای میز حسابرسی می کشاند و فرشته "شهید" بر اعمالش گواهی می دهد

(3) نگهبان و محافظ

(4) میکائیل و اسرافیل

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره ق می باشد

پرسش 97= خداوند عده ای از قوم بنی اسرائیل را محکوم به مرگ نمود، آنها با شفاعت حضرت موسی (ع) از مرگ نجات یافتند. علت محکومیت آنها چه بود؟

(1) آنها ظاهرا خداپرست شده بودند

(2) چون ابتدا به دین موسی ایمان آوردند و سپس به بت پرستی برگشتند

(3) آنها ظلم می کردند

(4) آنها به موسی اهانت کردند

پاسخ صحیح بین آیات 50 تا 60 سوره بقره می باشد

پرسش 98 = خداوند به

چه طریقی با انسانها صحبت می کند؟

(1) یا از طریق وحی، یا با فرستادن فرشتگان و یا از طریق سایر مخلوق

(2) خداوند قادر است با همه مخلوقاتش صحبت کند

(3) خداوند هرگونه بخواهد با مخلوقاتش صحبت می کند

(4) انسان قادر به تحمل جلوه الهی نیست.

پاسخ صحیح بین آیات 43 تا 53 سوره شوری می باشد.

پرسش 99 = چرا انسان در موقع انفاق کردن از بخشیدن مال خوب و سالم پرهیز می کند و به دنبال چیزهای بی ارزش می رود؟

(1) انسان آینده نگر است

(2) انسان مقتصد است

(3) شیطان انسان را از فقر و تهیدستی می ترساند

(4) انسان ذاتا خسیس است.

پاسخ صحیح بین آیات 260 تا 270 سوره بقره می باشد

پرسش 100 = آیا خداوند همه کافران را به حال خود رها کرده و هدایت نمی کند؟

(1) بله خداوند به آنها کاری ندارد

(2) خداوند در دنیا کافران را قبل از رها کردن بحال خودشان کمی عذاب می کند تا متنبه شوند و ایمان بیاورند

(3) خیر، خداوند همه انسانها را هدایت می کند

(4) خداوند در قیامت کافران را عذاب می کند

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره سجده می باشد.

پرسش 101 = آیا در بهشت هم، روز و شب وجود دارد؟

(1) بهشتیان همیشه پذیرایی می شوند

(2) چندین بار پذیرایی می شوند

(3) از جهان دیگر کسی خبر ندارد

(4) بله، از بهشتیان در شب و روز پذیرایی می شود

پاسخ صحیح بین آیات 60 تا 70 سوره مریم می باشد

ص: 38

پرسش 102= فطرت انسان بر اساس چه چیزی آفریده شده است؟

(1) انسانیت (2) وحدانیت

(3) پاکی (4) فطرت الهی

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره روم می باشد.

پرسش 103= نقش شیطان در امتحانات الهی چیست؟

(1) شیطان همه را گمراه می کند

(2) نقش شیطان وسوسه است و از این طریق مؤمن در امتحانات الهی از غیر مؤمن شناخته می شود

(3) شیطان انسان را به شک می اندازد

(4) شیطان باعث می شود تا انسان در بعضی امتحانات الهی مردود شود

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره سبا می باشد.

پرسش 104= آیا حوادث تلخی که موجب ورود خسارات سنگین به یک جامعه می شود اتفاقی است؟

(1) مربوط به فعل و انفعالات طبیعی است

(2) خیر بلکه به ناسپاسی و نافرمانی افراد جامعه از دستورات الهی ارتباط دارد

(3) بله اتفاقی است

(4) مردم نمی توانند از حوادث پیشگیری کنند

پاسخ صحیح بین آیات 40 تا 50 سوره روم می باشد

پرسش 105= آیا در عالم برزخ هم شب و روز وجود دارد؟

(1) بله شب و روز وجود دارد

(2) زمان در برزخ ثابت است

(3) خیر وجود ندارد

(4) هیچکس از آنجا خبر ندارد

پاسخ صحیح بین آیات 40 تا 50 سوره غافر می باشد

ص: 39

پرسش 106= کسانی که از یاد خدا رویگردان هستند در دنیا و آخرت چه وضعی دارند؟

(1) در دنیا ظاهراً خوش و در آخرت ناخوش هستند

(2) خداوند آنها را بحال خود رها می کند

(3) در دنیا معیشت سختی دارند و در آخرت نابینا خواهند بود

(4) خداوند در دنیا کاری بآنها ندارد ولی در آخرت آنها را عذاب می کند

پاسخ صحیح بین آیات 120 تا 130 سوره طه می باشد

پرسش 107= خداوند چگونه انسان را امتحان می کند؟

(1) با اندکی ترس و گرسنگی و کاهش دارایی و اولاد و محصولات

(2) خداوند همه چیز انسان را می داند

(3) با ثروت و فقر

(4) با سلامتی و بیماری

پاسخ صحیح بین آیات 150 تا 160 سوره بقره می باشد

پرسش 108= چه کسی آدم را از بهشت بیرون کرد؟

(1) حوا

(2) شیطان

(3) خود آدم باعث شد

(4) خداوند

پاسخ صحیح بین آیات 30 تا 40 سوره بقره می باشد.

پرسش 109= آیا ممکن است کسی بتواند جان همه مردم جهان را نجات دهد؟

(1) خیر امکان ندارد

(2) جلوگیری از جنگ و خونریزی به همین معنی است

3) اگر کسی بتواند جان یک نفر را نجات بدهد مانند آن است که جان همه مردم را نجات داده است

4) عمر همه، به دست خداست

پاسخ صحیح بین آیات 30 تا 40 سوره مائده می باشد.

ص: 40

پرسش 110 = چرا خداوند مسلمانان را از صلح کردن با کفار منع نمود؟

(1) زیرا کفار بر مسلمانان مسلط می شوند

(2) خداوند به مسلمانان می فرماید چون من با شما هستم پس شما برترید

(3) چون مسلمانان از کفار ترسیده بودند

(4) چون اسلام در خطر بود

پاسخ صحیح بین آیات 28 تا 38 سوره محمد (ص) می باشد

پرسش 111 = چه کسانی مانع انجام حج مردم می شوند و عاقبت آنها چه خواهد شد؟

(1) حج یک واجب سیاسی-عبادی می باشد

(2) حکام سرزمین مکه باید آسایش حجاج را فراهم کنند

(3) حجاج نباید در خانه خدا مزاحمت ایجاد کنند

(4) آنها کافر و ظالمند و خداوند آنها را به عذاب سختی مجازات می کند

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره حج می باشد

پرسش 112 = چه کسانی هنگام صحبت از یکتایی خدا ملول می شوند و در هنگام صحبت از امور مادی شاد می گردند؟

(1) کسانی که ثروت زیاد دارند

(2) کسانی که به آخرت ایمان ندارند

(3) کسانی که مغرور هستند

(4) کسانی که ظالم هستند

پاسخ صحیح بین آیات 40 تا 50 سوره زمر می باشد

پرسش 113 = چرا در قیامت عده ای با صورتهای سیاه محشور می شوند؟

(1) چون دروغگو بودند

(2) چون به دیگران تهمت زدند

3) مستکبرانی هستند که به خدا نسبت دروغ داده اند

4) چون ربا می خوردند

پاسخ صحیح بین آیات 50 تا 60 سوره زمر می باشد.

ص: 41

پرسش 114 = خداوند پس از پیمان گرفتن از بنی اسرائیل درباره عبادت و ستایش خودش بلافاصله آنها را به چه عملی سفارش می فرماید؟

(1) دوری از رباخواری

(2) دوری از شرابخواری

(3) نیکی به پدر و مادر، خویشاوندان، یتیمان و بی نوایان

(4) ترک غیبت و تهمت

پاسخ صحیح بین آیات 80 تا 90 سوره بقره می باشد

پرسش 115 = خداوند نسبت به گروهی از آدمها بسیار خشمگین و غضبناک است. اینها چه کسانی هستند؟

(1) کسانی که زیاد حرف می زنند

(2) کسانی که پر خوری می کنند

(3) کسانی که سخنی می گویند و خلاف آن عمل می کنند

(4) آدمهای تبیل

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره صف می باش

پرسش 116 = آیا همه سخنان پیامبر منشاء وحی الهی دارد؟

(1) خیر فقط قرآن بر مبنای وحی است

(2) پیامبر مانند همه مسلمانان زندگی می کرده و وحی فقط در مواقع خاص بوده است

(3) همه سخنان پیامبر بر مبنای وحی است و هیچگاه برخواسته نفسانی سخن نگفته است

(4) فقط در جنگها بایشان وحی می رسیده است.

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره نجم می باشد

پرسش 117 = پیامبر اکرم (ص) جبرئیل امین را در چه فاصله ای ملاقات کرد؟

(1) در افقی دور جبرئیل را مشاهده فرمود (2) در آسمانها جبرئیل را ملاقات نمود

(3) بدون فاصله معینی او را دید (4) در فاصله ای کمتر از اندازه 2 کمان

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سورہ نجم می باش

ص: 42

پرسش 118 = آیا سوء ظن گناه است؟

(1) بعضی از گمان ها گناه دارد (چون می تواند اساس تجسس و غیبت شود)

(2) انسان محتاط همیشه ظن بد دارد

(3) اشکالی ندارد

(4) آدم عاقل نمی تواند به همه اطمینان کند

پاسخ صحیح بین آیات 10 تا 18 سوره حجرات می باشد

پرسش 119 = آیا در روز قیامت هرکس نتیجه اعمال خود را مشاهده می کند؟

(1) منظور پاداش یا کیفر اعمال است که باو می دهند

(2) هرکس حاصل کار خود را می داند

(3) نمی تواند ببیند بلکه احساس می کند

(4) آری آثار اعمال خود را می بیند (مانند حاصل زراعت)

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 8 سوره زلزله می باشد

پرسش 120 = کدام پادشاه ظالم و کافر، همسر موحد و پارسای خود را بخاطر ایمانش شهید نمود؟

(1) نمرود

(2) فرعون

(3) جالوت

(4) دقیانوس

پاسخ صحیح بین آیات 10 تا 12 سوره تحریم می باشد.

پرسش 121 = اعضاء حزب شیطان چه کسانی هستند؟

(1) کسانی که زیاد قسم می خورند

(2) کسانی که با سوگند دروغ مردم را از راه خداوند باز می دارند

3) گناهکاران

4) کسانی که مردم آزارند

پاسخ صحیح بین آیات 15 تا 20 سوره مجادله می باشد.

ص: 43

پرسش 122 = خداوند هر روز در کاری است یعنی چه؟

(1) یعنی هر روز به درخواست همه مخلوقات در زمین و آسمان پاسخ می دهد

(2) یعنی خداوند مشغول اداره امور جهان است

(3) یعنی خداوند هر روز کار جدیدی انجام می دهد

(4) گزینه های 1 و 3

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره الرحمن می باشد

پرسش 123 = حزب الله چه کسانی هستند؟

(1) آنها با دشمنان خدا و رسول دشمن هستند

(2) یعنی لشگریان خدا

(3) کسانی هستند که به قیامت ایمان دارند

(4) گزینه های 1 و 3

پاسخ صحیح بین آیات 12 تا 22 سوره مجادله می باشد

پرسش 124 = قوم فاسد لوط وقتی به خانه لوط پیامبر (ع) حمله کردند دچار چه بلائی شدند؟

(1) دچار بیهوشی شدند

(2) همه کور شدند

(3) یکباره هلاک شدند

(4) از آسمان بر سر آنها سنگ بارید و کشته شدند

پاسخ صحیح بین آیات 30 تا 40 سوره قمر می باشد

پرسش 125 = کشتی نوح (ع) پس از برطرف شدن طوفان آیا به سلامت به ساحل رسید یا از بین رفت؟

(1) از عاقبت کشتی کسی خبر ندارد

(2) با امواج دریا در نقطه ای ناپدید شد

3) کشتی بامر خدا در کوه جودی بر خشکی نشست و سالم باقی ماند تا نشانه ای برای آیندگان باشد

4) کشتی نوح (ع) به نقطه اول خود بازگشت

پاسخ صحیح بین آیات 10 تا 20 سوره قمر می باشد

ص: 44

پرسش 126 = بهانه و توجیه مشرکان برای بت پرستی چه بود؟

(1) بهانه این بود که می گفتند این بتان شفیعان ما نزد پروردگارند.

(2) مشرکان توجیه می کردند که بت ها واسطه اند

(3) آنها برای بت پرستی هیچ بهانه ای نداشتند

(4) مشرکان می گفتند که پدران ما چون بت پرست بودند ما هم دنباله روی آنها هستیم

پاسخ صحیح بین آیات 10 تا 20 سوره یونس می باشد.

پرسش 127 = کدام اعضای بدن در روز قیامت نسبت به اعمال هرکس شهادت می دهند؟

(1) پوست بدن (2) چشم ها و گوش ها

(3) زبانها، دستها و پاها (4) تمام اعضای بدن

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره نور می باشد

پرسش 128 = خداوند به توبه کنندگان واقعی که ایمان آورده و به اصلاح اعمال گذشته پردازند مژده بزرگی داده است. این مژده چیست؟

(1) پاداش زیادی به آنها می دهد

(2) از گناهانشان می گذرد

(3) بدیهایشان را تبدیل به نیکی می کند

(4) آنها را عذاب نمی کند

پاسخ صحیح بین آیات 60 تا 70 سوره فرقان می باشد

پرسش 129 = روز سایبان روزی بود که خداوند عذاب خود را بر قوم شعیب (ع) نازل کرد. نوع عذاب و علت آن چه بود؟

(1) سایه و تاریکی همه جا را پوشانید چون گناهکار بودند

(2) گرمای آن روز همه را هلاک کرد بواسطه تکذیب پیامبرشان

(3) روزی بود که از آسمان سنگ بارید بخاطر طغیان مردم

(4) آن قوم چون خواستند پیامبرشان بکشند صاعقه زد

پاسخ صحیح بین آیات 180 تا 190 سوره شعراء می باشد.

ص: 45

پرسش 130= آیا حرفهای ما مانند اعمالمان توسط فرشتگان ثبت و ضبط می شود؟

(1) فقط اعمال ثبت می شود

(2) حرفهای زشت و گناه ثبت می شود

(3) آری حتی یک کلمه هم ثبت می شود

(4) فقط حرفهای خوب و ثواب ثبت می شود

پاسخ صحیح بین آیات 10 تا 20 سوره ق می باشد

پرسش 131= بعضی از صفات عباد الرحمن کدامست؟

(1) آنها بی تکبر در زمین راه می روند

(2) اکثر اوقات در نماز و روزه اند

(3) اگر نادانها به آنان توهین کنند با محبت در می گذرند

(4) گزینه 1 و 3

پاسخ صحیح بین آیات 60 تا 65 سوره فرقان می باشد

پرسش 132= هدف حقتعالی از خلقت جن و انس چه بوده است؟

(1) خداوند هرچه بخواهد خلق می کند

(2) خداوند جن و انس را دوست دارد

(3) برای عبادت حقتعالی یعنی پرستش و فرمانبرداری از رب العالمین

(4) آنها باید امتحان بدهند تا بهشتیان از دوزخیان جدا شوند

پاسخ صحیح بین آیات 50 تا 60 سوره ذاریات می باشد

پرسش 133= آیا همه موجودات عالم خدا را عبادت می کنند؟

(1) فقط عده ای از جن و انس خدا را عبادت می کنند

(2) آری هر مخلوقی بنوعی خدا را عبادت می کنند که فقط خدا آگاه از آن است

3) فقط مخلوقی که مثل انسان شعور دارند می توانند خدا را عبادت کنند

4) فقط فرشتگان و عده ای از جن و انس خدا را عبادت کنند

پاسخ صحیح بین آیات 40 تا 50 سوره نور می باشد

ص: 46

پرسش 134 = دستور پوشانیدن چشم از نگاه به نامحرم شامل مردان است یا زنان؟

(1) شامل زنان است (2) شامل مردان است

(3) شامل هر دو می شود (4) فقط برای جوانان است

پاسخ صحیح بین آیات 30 تا 40 سوره نور می باشد

پرسش 135 = آیا در آسمان هم کوه وجود دارد؟

(1) خیر

(2) منظور ابرهای سنگین است

(3) بله کوه هائی از برف و یخ در آسمان وجود دارد

(4) ممکن است تصویر کوه های زمین بر ابرها باشد

پاسخ صحیح بین آیات 40 تا 50 سوره نور می باشد.

پرسش 136 = خداوند 3 گناه بزرگ شرک، قتل و زنا را بدنبال هم ذکر فرموده و به شدت مردم را انذار می دهد اما در همین موارد می فرماید

چنانچه انسان با شرایطی توبه نماید خداوند او را می بخشد و پاداش بزرگی نیز عطا خواهد نمود. این شرایط چیست؟

(1) بشرط پرداخت کفاره

(2) بشرط ایمان بعد از توبه و اصلاح عوارض گناهان گذشته

(3) بشرط عدم تکرار

(4) بشرط اینکه نماز را ترک نکنند

پاسخ صحیح بین آیات 67 تا 77 سوره فرقان می باشد.

پرسش 137 = چرا در روز قیامت پیامبر اکرم (ص) درباره قرآن مجید از امت اسلامی شکایت می کند؟

(1) چون امت پیامبر قرآن کم می خوانند

(2) زیرا امت پیامبر قرآن را متروک و مهجور می نمایند (بدستورات آن عمل نمی کنند)

(3) چون امت پیامبر قرآن را قبول دارند ولی یقین ندارند

4) چون اُمت، به دستورات پیامبر عمل نکردند.

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره فرقان می باشد.

ص: 47

پرسش 138= فرعون که خود را خدای بزرگ مینامید، زمانیکه مرگش فرارسید، در حال غرق شدن در میان امواج دریا به حقیقتی اعتراف کرد. آن حقیقت چه بود؟

(1) حقیقت همان بر حق بودن موسی(ع) و دین او بود

(2) فرعون به شکست خود اعتراف کرد

(3) او به جنایات خود اعتراف کرد

(4) فرعون اعتراف کرد که فریب شیطان را خورده است.

پاسخ صحیح بین آیات 80 تا 90 سوره یونس می باشد.

پرسش 139= برتری شب قدر از 1000 ماه چیست؟

(1) یعنی شب قدر بسیار مهم است

(2) چون شب قدر مقدرات هر کس تا پایان عمرش معین و قطعی می شود

(3) یعنی عبادت در شب قدر از عبادت 1000 ماه(حدود 80 سال عمر متوسط انسان) بالاتر است

(4) گزینه 2 و 3 صحیح است

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 5 سوره قدر می باشد

پرسش 140= تواب به چه معنی است؟

(1) یعنی کسیکه زیاد توبه می کند

(2) یعنی خداوند ابتدا توفیق توبه را به بنده گنه کار می دهد و بعد هم آن توبه را می پذیرد

(3) یعنی کسیکه بعد از گناه توبه می کند

(4) یعنی اگر هر کسی توبه کند توبه اش پذیرفته است.

پاسخ صحیح بین آیات 110 تا 120 سوره توبه می باشد

پرسش 141= آیا پند گرفتن از قرآن سخت است یا آسان؟

(1) فهمیدن قرآن معرفت می خواهد (2) پند گرفتن از قرآن آسان است

3) سخت است 4) گاهی سخت است و گاهی آسان

پاسخ صحیح بین آیات 30 تا 40 سوره قمر می باشد.

ص: 48

پرسش 142= آیا ممکن است همسر و فرزندان کسی دشمن او باشند؟

(1) بله بخاطر مال و ثروت

(2) خیر آنها خیرخواه وی هستند

(3) اگر همسر و فرزندان مانع انجام دستورات الهی باشند، آری دشمن او هستند

(4) بله اگر پدر مانع آزادی آنها شود با او دشمن می شوند

پاسخ صحیح بین آیات 10 تا 18 سوره تغابن می باشد

پرسش 143= فتیل چیست و خداوند چه چیزی را با آن تشبیه کرده است؟

(1) خداوند خبر می دهد که در قیامت باندازه فتیل (رشته میان هسته خرما) به کسی ظلم نخواهد شد

(2) فتیل جزئی از خرما است که ارزشی ندارد

(3) خداوند توصیه می فرماید اسراف نکنید حتی باندازه فتیل هسته خرما

(4) یعنی خداوند از جزئی ترین اشیاء با خبر است

پاسخ صحیح بین آیات 70 تا 80 سوره نساء می باشد.

پرسش 144= آیا گمراهان می توانند به مومنانیکه ایمان خود را حفظ می کنند ضرری برسانند؟

(1) خیر نمی توانند

(2) آنها بواسطه شیطان مؤمنین را گمراه می کنند

(3) بله آنها مانند منافقین ضربه می زنند

(4) تا حدودی ممکن است موفق شوند

پاسخ صحیح بین آیات 100 تا 110 سوره مائده می باشد

پرسش 145= چه کسانی میتوانند حق و باطل را ازهم تشخیص دهند؟

(1) خداوند به پرهیزکاران قوه تشخیص حق از باطل را می دهد(یعنی فرقان می دهد)

(2) با استفاده از عقل و اندیشه

3) باید از تجارب دیگران استفاده کنیم

4) آدم مومن می تواند تشخیص دهد

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره انفال می باشد

ص: 49

پرسش 146= نام دو تن از انبیاء الهی که همسرانشان به آنان خیانت کردند و اهل جهنم شدند چیست؟

(1) زکریا و عمران

(2) نوح و لوط(ع)

(3) مسیح و یونس

(4) موسی و هارون(ع)

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره تحریم می باشد.

پرسش 147= چرا خداوند رزق و روزی همه مردم را زیاد نمی کند؟

(1) هرکس باید برای رزق و روزی بیشتر تلاش کند

(2) چون مردم تنبل می شوند و کار نمی کنند

(3) در اینصورت انسانها طغیان می کنند و در نتیجه جوامع متلاشی می شوند

(4) چون رقابت بین مردم از بین می رود

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره شوری می باشد

پرسش 148= آیا حیوانات شعور دارند؟

(1) خیر

(2) بله مانند مورچه و هدهدپرنده که باسلیمان(ع) سخن می گفتند

(3) بعضی مثل اسب و سگ شعور دارند

(4) حیوانات زبان انسان را نمی فهمند

پاسخ صحیح بین آیات 15 تا 25 سوره نمل می باشد.

پرسش 149= آیا در روز قیامت کسانی که تابع اربابان ظالم و کافر بودند مورد مواخذه قرار می گیرند؟

(1) خیر هرکس مسئول اعمال خویش است.

(2) آری همه آنها در آن روز در عذاب شریکند

3) فقط اربابان ظالم مجازات می شوند

4) اگر مامور و معذور بوده باشند خیر

پاسخ صحیح بین آیات 25 تا 35 سوره صفات می باشد

ص: 50

پرسش 150= کدامیک از دستورات الهی است که انجام آن انسان را از فحشاء و منکر باز می دارد؟

(1) قرآن خواندن (2) نماز

(3) روزه گرفتن (4) راستگوئی

پاسخ صحیح بین آیات 40 تا 50 سوره عنکبوت می باشد.

پرسش 151= بهترین روش بهره مند شدن از نعمت های الهی چیست؟

(1) شکر نعمت باید کرد

(2) اسراف نباید کرد

(3) باید از نعمت های الهی برای توشه آخرت استفاده کرد ضمن اینکه از آن برای زندگی دنیا هم باید بهره مند شد البته بدون زیاده روی

(4) باید راضی به رضای خدا باشیم

پاسخ صحیح بین آیات 70 تا 80 سوره قصص می باشد

پرسش 152= قارون که ثروتمندترین مرد دوران فرعون و از قوم بنی اسرائیل بود چه سرنوشتی پیدا کرد و به چه علت؟

(1) قارون با فرعون متحد شد

(2) از شر فرعون خلاص شد

(3) خداوند قارون متکبر را با ثروت هنگفتش بقعر زمین فرورد

(4) قارون تسلیم فرعون شد

پاسخ صحیح بین آیات 80 تا 88 سوره قصص می باشد

پرسش 153= علت قراردادن فرشتگان محافظ از سوی خدا برای هرکس چیست؟

(1) برای ثبت اعمال و گفتار انسان

(2) محافظت انسان در برابر حوادث و مراقبت از نعمتهای الهی

(3) برای جلوگیری از ظلم و بیعدالتی

(4) برای شهادت دادن در روز قیامت

پاسخ صحیح بین آیات 10 تا 20 سوره رعد می باشد.

ص: 51

پرسش 154 = خداوند مزد رسالت پیامبر اکرم (ص) را چگونه از امت اسلامی مطالبه می کند؟

(1) مودت با خویشاوندان ایشان { اهل بیت رسول الله (ص) }

(2) جهاد با کفار

(3) اداء زکات

(4) اطاعت از فرمان پیامبر

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره شوری می باشد.

پرسش 155 = بدترین و بهترین مخلوقات خداوند چه کسانی هستند؟

(1) بی نمازها بدترین و نماز خوانها بهترین مخلوقاتند.

(2) دروغگویان بدترین و راستگویان بهترین مخلوقاتند

(3) کافران اهل کتاب و مشرکین بدترین و مومنین نیکوکار بهترین مخلوقاتند

(4) ظالمان بدترین و مظلومان بهترین مخلوقاتند

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 8 سوره بینه می باشد

پرسش 156 = خداوند تعداد فرشتگان عذاب را چند نفر اعلام فرموده است و چرا؟

(1) 8 نفر تعیین فرموده برای امتحان بشر

(2) 7 نفر

(3) 19 نفر تعیین نموده برای امتحان اهل کتاب همانگونه که در کتب آسمانی قبل نیز چنین بوده است

(4) خداوند هر تعداد بخواهد کم یا زیاد می کند

پاسخ صحیح بین آیات 30 تا 40 سوره مدثر می باشد

پرسش 157 = قرآن را چگونه بخوانیم بهتر است؟

(1) با دقت و با توجه به مفاهیم آن (با ترتیل)

(2) آهسته

(3) باصوت زیبا

(4) با صدای بلند

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره مزمل می باشد.

ص: 52

پرسش 158= اصل رسالت پیامبر اکرم (ص) چه بود؟

(1) فقط برچیدن بت پرستی

(2) شاهد بر امت، بشارت دهنده و بیم رسان

(3) فقط رفع ظلم و بیعدالتی

(4) فقط یاددادن قرآن به مردم

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره فتح می باشد.

پرسش 159= چرا خداوند شرق و غرب سرزمین فلسطین پر برکت را به بنی اسرائیل بخشید؟

(1) چون فقیر بودند

(2) چون در برابر مشکلات صبر نمودند

(3) چون با فرعونیان جنگیدند

(4) چون مستضعف بودند

پاسخ صحیح بین آیات 130 تا 140 سوره اعراف می باشد.

پرسش 160= خداوند چگونه کفار را از عذاب قیامت می ترساند؟

(1) از آتش سوزان جهنم

(2) از سختی روز قیامت که هر کودکی را پیر می کند

(3) از تشنگی و گرسنگی در جهنم

(4) از ابدی بودن عذاب جهنم

پاسخ صحیح بین آیات 10 تا 20 سوره مزمل می باشد.

پرسش 161- آیا جمادات (مثل کوه) شعور دارند؟

(1) خیر

(2) بله

3) جمادات روح ندارند

4) فقط مخلوقاتیکه دارای اختیار هستند شعور دارند.

پاسخ صحیح در بین آیات 14 تا 24 سوره حشر می باشد.

ص: 53

پرسش 162 = پیامبر اسلام که تا قبل از مبعوث شدن برسالت قادر به خواندن نبود چگونه در یكروز خواندن را آموخت؟

(1) توسط معلمان عرب زبان

(2) بواسطه جبرئیل از طرف خداوند

(3) بوسیله آموزگاران ایرانی

(4) بواسطه تلاش و ممارست خودش

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره علق می باشد.

پرسش 163 = آیا بنی اسرائیل سحر و جادو را از چه کسی آموختند؟

(1) بنی اسرائیل از نعمت های الهی سوء استفاده کردند

(2) از فرشتگان آموختند

(3) از شیاطین آموختند

(4) آنها از دشمنان آموختند

پاسخ صحیح بین آیات 100 تا 110 سوره بقره می باشد.

پرسش 164 = خداوند کدام گروه از نمازگزاران را تهدید نموده است؟

(1) آنهائیکه اهل ریا هستند.

(2) کسانیکه از یاد خدا غافلند

(3) کسانیکه دیگران را از کمکهای جزئی به نیازمندان منع می کنند

(4) هر سه گزینه

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 7 سوره ماعون می باشد.

پرسش 165 = چرا آدم (ع) عهد با خدا را شکست و از میوه ممنوعه خورد؟

(1) اهمیتی به دستور خدا نداد

(2) حوا او را مجبور کرد

3) شیطان اورا وسوسه کرد

4) آدم (ع) دستور خدا را فراموش کرد و ضمناً عزم راسخی برای اجرای فرمان الهی نداشت

پاسخ صحیح بین آیات 110 تا 120 سوره طه می باشد.

ص: 54

پرسش 166= اهمیت و علت قسم های خداوند به آسمان و زمین چیست؟

(1) برای تاکید به اینکه قرآن جدا کننده حق از باطل است و هرگز شوخی نیست

(2) خداوند می خواهد مردم را متوجه عظمت خلقت کند

(3) برای هدایت گمراهان

(4) برای اینکه کافران حرف پیامبر را باور نمی کردند

پاسخ صحیح بین آیات 7 تا 17 سوره طارق می باشد.

پرسش 167= خداوند برای تاکید نسبت به امر مهمی، 7 بار به مخلوقات عظیمش قسم میخورد، این امر مهم چیست؟

(1) انسان عجول است

(2) انسان فراموشکار است

(3) سعادت انسان به تزکیه و تربیت نفس بستگی دارد

(4) انسان طمعکار است

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره شمس می باشد.

پرسش 168= در روز قیامت مردم تصورشان از مدت زندگی دنیا چقدر است؟

(1) همه فکر می کنند چند روزی بوده است

(2) مردم در قیامت همه چیز را بخاطر می آورند حتی اگر صد سال عمر کرده باشند

(3) تصور می کنند باندازه شامگاهی و یا صبحگاهی بیشتر نبوده است

(4) بستگی به سن آدم ها دارد

پاسخ صحیح بین آیات 36 تا 46 سوره نازعات می باشد.

پرسش 169= چرا خداوند بخاطر گناه یکنفر در قوم صالح (ع) همه آن قوم را عذاب کرد؟

(1) چون همه آنها ظالم بودند

(2) چون بقیه مردم یا راضی با ینکار بودند یا سکوت کردند

3) چون آنها با پیامبر شان در ستیز بودند

4) چون کشتن شتر صالح (ع) نقشه همه آنها بود.

پاسخ صحیح بین آیات 5 تا 15 سوره شمس می باشد.

ص: 55

پرسش 170= یکی از پیامبران الهی بخاطر رها کردن زود هنگام امت خود، دچار مصیبت شد نام آن پیامبر چیست؟

(1) موسی (ع) (2) یونس (ع)

(3) عیسی (ع) (4) یوسف (ع)

پاسخ صحیح بین آیات 135 تا 145 سوره صافات می باشد.

پرسش 171= قرآن چگونه مومنان واقعی را توصیف نموده است؟

(1) آنان زیاد نماز می خوانند و حج بجا می آورند

(2) آنها به خدا و رسول او ایمان آورده و دیگر هیچ شکی به دل راه ندادند و در راه خدا با جان و مالشان جهاد می کنند

(3) آنها به نیازمندان کمک می کنند

(4) آنان شب تا صبح عبادت می کنند

پاسخ صحیح بین آیات 8 تا 18 سوره حجرات می باشد.

پرسش 172= پس از آنکه موسی (ع) به دختران شعیب (ع) کمک نمود خداوند نعمتهای زیادی باو عطا کرد علت این همه نعمت چه بود؟

(1) چون خداوند همه جا حاضر و ناظر است.

(2) چون موسی (ع) پیامبر خدا بود

(3) چون موسی (ع) از آنها مزد نخواست بلکه با کمال ادب از خدا طلب خیر می کند.

(4) چون دختران شعیب (ع) پیش پدرشان از موسی (ع) تعریف کردند

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره قصص می باشد.

پرسش 173= وقتی فرمانده مورچگان در برابر لشکر عظیم سلیمان (ع) مورچگان را بسوی پناهگاه ها فرستاد سلیمان چه گفت؟

(1) سلیمان خندید و گذر کرد

(2) سلیمان تبسم کرد و خدا را شکر نمود که زیان حیوانات را باو یاد داد

(3) سلیمان مسیر حرکت لشکر را تغییر داد

4) سلیمان اہمیتی به مورچگان نداد

پاسخ صحیح بین آیات 10 تا 20 سوره نمل می باشد.

ص: 56

پرسش 174= آیا کثرت جمعیت پلیدان و ناپاکان در یک جامعه نشانه حقانیت آنهاست؟

(1) گاهی اقلیت ها برحقند وگاهی اکثریت

(2) خیر اینطور نیست

(3) فقط خدا می داند

(4) همیشه طرفداران حق کم هستند

پاسخ صحیح بین آیات 90 تا 100 سوره مانده می باشد.

پرسش 175= زمانیکه فرعون تصمیم به کشتن موسی (ع) گرفت یکی از افراد دربار با او به مخالفت برخاست و بطور صریح از موسی (ع) دفاع کرد تا جائیکه قصد کشتن او نیز نمودند. این شخص که بود و عاقبت او چه شد؟

(1) بدست فرعونیان شهید شد

(2) این شخص مؤمن به زندان افتاد

(3) او ظاهرا از نزدیکان فرعون بود اما مؤمن بود و به دین موسی ایمان آورده بود لکن ایمان خود را مخفی نمود و توانست جان سالم بدر ببرد

(4) فرعون او را تبعید نمود

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره غافر می باشد.

پرسش 176= شخصی که پیامبر نبود اما فرشتگان الهی با او سخن می گفتند چه کسی بود؟

(1) لقمان (2) زن فرعون

(3) مریم (س) (4) طالوت

پاسخ صحیح بین آیات 40 تا 50 سوره آل عمران می باشد.

پرسش 177= خداوند برای منع انسان نسبت به عمل گناه مثالی زده است از جمله فرمود: آیا مایلید گوشت مرده برادر خود را بخورید. این گناه چیست؟

(1) تهمت (2) دروغ

(3) غیبت (4) سوءظن

پاسخ صحیح بین آیات 8 تا 18 سوره حجرات می باشد.

ص: 57

پرسش 178 = خداوند دستور داده که زنان و مردان یکدیگر را مسخره نکنند و القاب زشت روی یکدیگر نگذارند و توبه نمایند. این فرمان از چه جهت قابل تأمل است؟

(1) از آن جهت که ممکن است شخص مورد تمسخر از آنان بهتر باشد

(2) باعث کدورت بین مردم می شود

(3) مردم با یکدیگر دشمن می شود

(4) برکت از جامعه می رود

پاسخ صحیح بین آیات 8 تا 18 سوره حجرات می باشد.

پرسش 179 = دین و آئین حضرت ابراهیم (ع) چه بود؟

(1) دین اجداد او (2) دین الهی

(3) اسلام (4) دین حضرت نوح (ع)

پاسخ صحیح بین آیات 70 تا 78 سوره حج می باشد

پرسش 180 = چه کسانی خسراالدنیا والاخره هستند؟

(1) آنهائیکه در نماز کاهلی می کنند

(2) کسانیکه بدستورات قرآن عمل نمی کنند

(3) کسانیکه خدا را تا زمانی قبول دارند که دنیا بر وفق مرادشان باشد.

(4) منافقین

پاسخ صحیح بین آیات 10 تا 20 سوره حج می باشد.

پرسش 181 = خداوند جهت بی ارزش معرفی کردن بت و بت پرستی، بت ها را ناتوان از خلقت موجود بسیار کوچکی می داند. منظور از موجود بسیار کوچک در اینجا چیست؟

(1) پشه

(2) مورچه

(3) مگس

(4) زنبور

پاسخ صحیح بین آیات 70 تا 78 سوره حج می باشد.

ص: 58

پرسش 182= چگونه همه چیز حتی کمتر از وزن یک ذره در زمین و آسمان از پروردگار پوشیده نیست؟

(1) چون همه چیز را او خلق کرده و همه مخلوقات خدا در کتابی روشن ثبت شده اند

(2) فرشتگان بامر خدا مراقب هستند

(3) انبیاء و کتب آسمانی همه مخلوقات را معرفی نموده اند.

(4) هیچ مخلوقی نمی تواند از نظر خدا پنهان بماند.

پاسخ صحیح بین آیات 60 تا 70 سوره یونس می باشد.

پرسش 183= لقمان به فرزندش توصیه می کند که صبور و شکیبا باشد آیا این شکیبایی در برابر چه چیزی می باشد؟

(1) برای عبادت خداوند

(2) برای تحمل بیماری و فقر

(3) برای خدمت به پدر و مادر

(4) در مقابل رنج و سختی که از امر به معروف و نهی از منکر نمودن می رسد.

پاسخ صحیح بین آیات 10 تا 20 سوره لقمان می باشد

پرسش 184= چرا اهل کتاب حتی وقتی به حقانیت رسول اکرم (ص) پی بردند باز هم عناد ورزیدند؟

(1) چون جاهل بودند

(2) چون کافر بودند

(3) می گفتند ما به دین پدران خود باقی می مانیم

(4) چون ظالم و تجاوزگر و حسود بودند

پاسخ صحیح بین آیات 10 تا 20 سوره آل عمران می باشد

پرسش 185= بعضی از صفات متقین چیست؟

(1) صبور، راستگو، فروتن و بخشنده

(2) نماز زیاد می خوانند.

3) در هنگام سحر به استغفار می پردازند.

4) گزینه های 1 و 3

پاسخ صحیح بین آیات 10 تا 20 سوره آل عمران می باشد

ص: 59

پرسش 186 = چه کسانی می توانند قرآن را تاویل و تفسیر کنند؟

(1) آنهائیکه مومن هستند

(2) خداوند و آنهائیکه دانش عمیق به قرآن دارند { پیامبر و معصومین (ع) }

(3) آنهائیکه قرآن را زیاد می خوانند

(4) آنهائیکه درس قرآن خوانده اند

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره آل عمران می باشد.

پرسش 187 = آیا فکر گناه کردن هم ثبت می شود؟

(1) باید فوراً توبه کرد

(2) بله اگر فکر گناه با اراده انسان دنبال شود مواخذه دارد

(3) فقط ثبت می شود و مواخذه ندارد

(4) خیر بلکه فقط اعمال ثبت می شود.

پاسخ صحیح بین آیات 275 تا 285 سوره بقره می باشد

پرسش 188 = موضوع مباحله برای چه بود؟

(1) برای اثبات بندگی و نبوت عیسی (ع)

(2) برای مقایسه دین اسلام با سایر ادیان

(3) برای ترویج دین اسلام

(4) جنگ بین مسلمانان و کفار

پاسخ صحیح بین آیات 60 تا 70 سوره آل عمران می باشد.

پرسش 189 = حقتعالی به کسانی که کتاب آسمانی را رها نکنند و نماز را به شایستگی بجا بیاورند چه مژده ای می دهد؟

(1) در آخرت پاداش می دهند

(2) خداوند آنان را بعنوان مصلح تائید می کند

3) اجر و ثوابشان محفوظ خواهد بود

4) گزینه های 2 و 3 صحیح می باشد.

پاسخ صحیح بین آیات 160 تا 170 سوره اعراف می باشد.

ص: 60

پرسش 190= در تلاوت قرآن، کدام روش توصیه شده است؟

(1) ترتیل (2) مجلسی

(3) آهسته (4) با صدای بلند

پاسخ صحیح بین آیات 1 تا 10 سوره مزمل می باشد.

پرسش 191= در روز قیامت، دوزخ چه کسانی را به سوی خود فرا می خواند؟

(1) کسی را که با حق مخالفت کرده است

(2) کسی را که ثروت اندوزی نموده و به نیازمندان کمک نکرده است

(3) کسی را که از خدا روی گردانیده

(4) گزینه های 2 و 3

پاسخ صحیح بین آیات 10 تا 20 سوره معارج می باشد.

پرسش 192= در روز قیامت چه کسانی با صورتی تاریک و سیاه محشور میشوند؟

(1) کم فروشان

(2) رباخواران

(3) ظالمان

(4) متکبرانی که بر خدا دروغ بستند

پاسخ صحیح بین آیات 50 تا 60 سوره زمر می باشد.

پرسش 193= حقتعالی برای معرفی حضرت علی (ع) در محل غدیر خم بعنوان جانشین بلا فصل پیامبر (ص) و بعنوان امیر المومنین

چگونه با حضرت رسول اکرم (ص) اتمام حجت کرد؟

(1) خداوند فرمود: این امر مهم را اگر ابلاغ نکنی یعنی اینکه رسالتت را انجام نداده ای

(2) خداوند فرمود نترس که خدا ترا حفظ می کند

(3) خداوند از طریق جبرئیل امین وحی فرستاد

4) گزینه های 1 و 2

پاسخ صحیح بین آیات 60 تا 70 سوره مائده می باشد

ص: 61

پرسش 194= وقتی برتری های مادی دیگران را نسبت بخود می بینیم چه باید بکنیم؟

(1) خداوند همه را یکسان آفریده و برتری معنی ندارد

(2) فقط باید از کرم پروردگار درخواست کنیم که چنانچه مصلحت باشد به ما هم عنایت فرماید

(3) نباید هر آنچه دیگران دارند آرزو نمود

(4) گزینه های 2 و 3

پاسخ صحیح بین آیات 30 تا 40 سوره نساء می باشد.

پرسش 195= چرا باید در شروع هر کار ان شاءالله گفت؟

(1) برای اینکه کار ما به خوبی انجام شود

(2) چون خدا همه جا هست

(3) چون دستور خداست و خدا باید بخواهد تا کاری انجام شود

(4) منظور در مورد کارهای بسیار مهم می باشد.

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره کهف می باشد.

پرسش 196= فرعون برای کشتن موسی (ع) چه بهانه و توجیهی را به دربارانش ارائه نمود؟

(1) گفت می ترسم موسی آئین شما را تغییر دهد

(2) گفت موسی دروغگو است

(3) گفت می ترسم که که موسی در زمین فتنه و فساد برانگیزد

(4) گزینه های 1 و 3

پاسخ صحیح بین آیات 20 تا 30 سوره غافر می باشد.

پرسش 197= در روز قیامت بهشتیان از دوزخیان می پرسند چه چیز آنها را وارد جهنم نمود، دوزخیان چه پاسخی می دهند؟

(1) می گویند نماز نمی خواندیم و به در ماندگان غذا نمی دادیم

(2) می گویند خوش گذران بودیم

3) با اهل باطل عمر را به بطالت می گذرانند و روز قیامت را تکذیب می کردیم

4) گزینه 1 و 3

پاسخ صحیح بین آیات 40 تا 50 سوره مدثر می باشد.

ص: 62

پرسش 198= خداوند چگونه باطل را از بین می برد و حق را پدیدار می کند؟

(1) خداوند با ملایمت و مهربانی حق را بر باطل مسلط می کند

(2) خداوند اهل حق را چیره می سازد

(3) خداوند حق را بر سر باطل میکوبد تا باطل را درهم شکند و نابود کند

(4) جنگ حق و باطل را همیشه خداوند بسود حق پایان می دهد

پاسخ صحیح بین آیات 10 تا 20 سوره انبیاء می باشد.

پرسش 199= آیا چشم زخم (چشم زدن) حقیقت دارد؟

(1) خیر

(2) ممکن است گاهی خطرناک باشد

(3) آری می تواند به انسان ضرر برساند

(4) در مومنین اثر ندارد

پاسخ صحیح بین آیات 42 تا 52 سوره قلم می باشد.

پرسش 200= منافقین چگونه نماز می خوانند؟

(1) برای ریاکاری

(2) اصلاً نماز نمی خوانند

(3) با بی میلی و باکسالت نماز می خوانند

(4) گزینه 1 و 3

پاسخ صحیح بین آیات 140 تا 150 سوره نساء می باشد.

ص: 63

ترجمه و خلاصه تفسیر آیاتی که در این فصل بعنوان پاسخ به پرسش ها آورده شده، برگرفته از کتاب: خلاصه تفسیر المیزان و نمونه می باشد
 1- گزینه 4 صحیح است. آیات 175 و 176 سوره اعراف.

و بر آنان خبر کسی را بخوان که به او علم آیات خود را بخشیده بودیم اما از آن عاری شد پس شیطان در پی او افتاد و آنگاه از گمراهان شد
 *

سرگذشت مومنی را بخوان که علوم الهی آنچنان بر او احاطه یافته بود که گویی جزء پوست او شده بود اما ناگهان این پوست را کند و از راه
 حق گام بیرون نهاد و شیطان که تا آن لحظه از او قطع امید کرده بود، به سرعت به تعقیبش پرداخت و با وسوسه هایش او را بیشتر گمراه
 کرد. پس تا انسان خودش نخواهد شیطان بر او نفوذی نمی یابد

و اگر می خواستیم قدر او را به خاطر عملش به آیات، بلند می داشتیم ولی او به دنیا گرایید و از هوای نفس خویش پیروی کرد. آری، داستان
 او همچون داستان سگ است که اگر به او حمله کنی زبان از دهان بیرون می آورد و اگر هم او را واگذاری باز زبان از دهان بیرون می آورد.
 این داستان تکذیب کنندگان آیات ماست پس برایشان این داستان را بخوان باشد که اندیشه کنند*

اگر می خواستیم می توانستیم او را در همان مسیر حق نگاه داریم و به وسیله آن علوم الهی به مقام والایش

برسانیم اما مسلم است که نگهداری اجباری یک فرد در مسیر حق با سنت خدا که بر اختیار انسان استوار است، سازگار نمی باشد زیرا
 نشانه ارزش شخص نخواهد بود پس او را به اختیار خودش واگذار کردیم. او هم به جای اینکه با استفاده از آن علوم به سوی خدا حرکت
 کند به سمت لذات دنیوی میل کرد و بر اثر پیروی از هوای نفس سقوط کرد. این شخص مثل سگی است که چه به او حمله کنی و چه
 رهایش سازی در هر حال زبانش بیرون است یعنی در هیچ موقعیتی از عطش دنیاپرستی سیراب نمی شود و چه وسایل در اختیارش باشد
 چه نباشد تابع هوای نفسش است. البته این مثل مخصوص به این شخص

نیست بلکه مثالی است برای همه جمعیت هایی که آیات خدا را پس از آنکه به آنها علم پیدا کردند تکذیب می کنند. از روایات معلوم می شود فرد مذکور بلعم باعورا بوده که به عنوان یک مبلغ کمک بسیاری به موسی (ع) می کرد و کارش آنقدر بالا گرفت که دعایش به اجابت می رسید اما به تدریج بر اثر تمایل به وعده های فرعون از راه حق منحرف و در صف مخالفان موسی (ع) قرار گرفت. بلعم باعوراها واقعیت هایی در همه زمان ها هستند، همانها که علم و نفوذ خود را در برابر مظاهر دنیوی در اختیار دشمنان حق قرار می دهند و آنها نیز برای تحمیق مردم عوام، از این افراد حداکثر استفاده را می کنند

2- گزینه 2 صحیح است. آیه 172 سوره اعراف.

و هنگامی را که پروردگارت از پشت فرزندان آدم ذریه آنان را برگرفت و ایشان را بر خودشان گواه ساخت که آیا پروردگار شما نیستم؟ گفتند : چرا گواهی دادیم تا مبادا روز قیامت بگوئید ما از این حقیقت غافل بودیم *

به توحید فطری و وجود ایمان به ربوبیت در اعماق روح آدمی اشاره می کند. البته این پرسش و پاسخ به زبان آفرینش است یعنی خدا در نهاد افراد، حقیقت توحید را نوشته و انسان نیز استعداد پذیرش آنرا دارد. یعنی انسان هر قدر هم دچار کبر و غرور باشد می داند که مالک وجود خویش نیست چون اگر بود می توانست مرگ و سایر مصائب را از خود دور کند لذا احساس می کند برای او پروردگاری است که مالک و مدبر امورش است. گرفتن پیمان توحید برای این است که فرزندان آدم در قیامت نگویند از موضوع توحید و شناسایی خدا غافل بودیم و بر غافل نیز تکلیف و مواخذه نیست.

3- گزینه 2 صحیح است. آیه 150 سوره اعراف.

و چون موسی آگاه شد و خشمگین و اندوهگین به سوی قومش بازگشت گفت : در غیاب من چه بد رفتار کردید ! چرا مهلت ندادید فرمان پروردگارتان برسد و الواح را بینداخت و سر برادرش را گرفت در حالی که به سوی خود می کشید هارون گفت : ای پسر مادرم ! این قوم مرا زار و زبون کردند و نزدیک بود مرا بکشند مرا دشمن شاد نکن و مرا در زمره ظالمان قرار نده. *

وقتی موسی بازگشت و صحنه نفرت انگیز گوساله پرستی را دید گفت شما بد جانشینانی برای من بودید، آیا در فرمان پروردگار خود عجله کردید و تمدید سی شب به چهل شب را دلیل بر مرگ یا خلف وعده گرفتید؟ در حالی که چند روزی باید صبر می کردید تا حقیقت امر بر شما روشن شود. موسی که نگران آینده بود و اندوه عمیقی بر روحش سنگینی می کرد می بایست دست به شدید ترین عکس العملها بزند تا در افکار تخدیر شده این قوم نادان انقلابی به وجود آورد لذا بی درنگ الواح را انداخت و به سراغ برادرش هارون رفت و سر و ریش او را گرفت و به سوی خود کشید و گفت چرا در حفظ عقاید و فرمان الهی کوتاهی کردی؟ مگر به تو سفارش نکردم که در میان قوم به اصلاح امور پردازی و راه مفسده جویان را پیروی نکنی؟ هارون برای تحریک عواطف موسی و بیان بی گناهی خود گفت: فرزند مادرم، من درباره گوساله پرستی آنها اظهار مخالفت کردم اما به حرفهای من توجهی نکردند و نزدیک بود که مرا بکشند پس مرا نزد دشمن خوار مکن و زبان شماتت آنها را بر من دراز نکن و مرا یکی از دشمنان خود میندار و در ردیف این جمعیت ظالم قرار مده. این عکس العمل شدید که در هیچ لحظه از تاریخ یهود دیده نشده بود، لازم بود تا این قوم به اهمیت و عمق خطای خویش پی ببرد. البته اثر تربیتی لازم نیز برجای گذاشت و صحنه را به کلی دگرگون ساخت. شاید کسی پرسد آیا اشتباه موسی (ع) در مورد هارون منافاتی با مقام عصمت آن حضرت ندارد؟ باید گفت احتمال قوی آن است که موسی (ع) می خواست به طور غیرمستقیم قومش را سرزنش کند یعنی به در گفت تا دیوار بشنود و این نوعی روش تربیتی موثر است

4 - گزینه 4 صحیح است. آیه 268 سوره بقره

شیطان شما را از فقر می ترساند و به فحشاء فرمان می دهد در حالی که خدا مغفرت و فضلش را به شما وعده می دهد و خدا گشایشگر داناست. *

انفاق مال خبیث به جای مال طیب انگیزه ای جز ترس از فقر و بی خبری از منافع این انفاق ندارد اما این ترس خطاست چون منشأ آن القاء شیطانی است؛ او این ترس را در دلها می اندازد و هیچ منظوری جز گمراهی و به فحشا کشاندن شما ندارد

ص: 69

چون وقتی نیازمندان در فقر باقی بمانند آن وقت در جامعه، آرامش و معنویت جای خود را به انواع ناآرامی و بی‌عفتی‌ها و جنایات خواهد داد. اما منافع انفاق طیب، آمرزش گناهان و زیادت مال است و این البته یک نتیجه‌گیری موهوم نیست بلکه وعده‌ای است که خدا داده و وعده او نیز همواره حق است برای همین علی(ع) فرمود: به هنگام تنگدستی انفاق کنید و با خدا معامله نمایید. او واسع است، یعنی در امکان او هست که آنچه وعده داده، عطا کند و او علیم است یعنی هیچ چیزی بر او پوشیده نیست پس هر وعده‌ای که می‌دهد از روی علم است نه جهل تا نتواند به آن عمل کند.

5- گزینه 4 صحیح است. آیات 157-158 سوره نساء

و ادعا کردند که ما مسیح بن مریم، رسول خدا را کشتیم حال آنکه نه او را کشتند و نه بردار کردند بلکه حقیقت امر بر آنان مشتبه شد، و کسانی که در این امر اختلاف کردند از آن در شک هستند و به آن علمی ندارند بلکه پیروی از گمان می‌کنند و او را به یقین نکشته‌اند.*

خدا هم کشتن وهم به صلیب کشیدن را ذکر کرد تا بفهماند عیسی به هیچ صورتی به دست آنان وفات نیافته بلکه کسی دیگری به دست آنان کشته و یا مصلوب شده است. باید دانست تعبیر رسول خدا را برای استهزاء به کار می‌بردند. می‌فرماید: آنها که در مورد مسیح اختلاف کردند در واقع خودشان در شک بودند و به گفته خود ایمان نداشتند و تنها از گمان پیروی می‌کردند. این اختلاف یا در مورد مقام مسیح بوده چون جمعی او را فرزند خدا دانسته و بعضی نیز او را اصلاً پیامبر نمی‌دانستند یا اختلاف در چگونگی قتل حضرت بوده است به هر حال هیچکدام به گفته خود اعتماد نداشتند و از روی علم و یقین حرف نمی‌زدند اما آنچه مسلم است این است که یقیناً او را نکشتند. بلکه خدا او را به سوی خود بالا برد و خدا توانای حکیم است.* خدا عیسی را با جسم و روحش به سوی خود برد، نه آنکه اول مرده و آنگاه خدا روحش را به سوی خود بالا برد. این کار برای خدا هیچ سختی ندارد چون هم عزیز و تواناست و هم حکیم است و می‌داند کجا چنین کاری را انجام دهد. در مورد مصلوب شدن مسیح (ع) چند نکته مهم وجود دارد 1- علت تکیه مسیحیان روی مصلوب شدن مسیح (ع) این است که معتقدند اگر به دار آویخته شد برای این

بود که گناهان بشر پاک شود، اگر مصلوب شدن نفی گردد چگونه گناهان خود را توجیه کنند؟ حال آنکه در منطق اسلام راه نجات بشر، ایمان و عمل صالح خود اوست به علاوه این عقیده مشوق گناه خواهد بود 2- قرآنی وجود دارد که مصلوب شدن را رد می کند مثلاً در انجیل برنابا رسماً مصلوب شدن نفی شده یا یهودای اسخریوطی که به مسیح (ع) خیانت کرد بعد از این حادثه دیگر دیده نشد و طبق اناجیل انتحار کرد یا اینکه شخص محکوم بر چوبه دار از خدا و تنهایی اش شکایت می کرد که این با مقام انبیاء ناسازگار است و...

6 - گزینه 3 صحیح است. آیه 148 سوره نساء

خدا دوست ندارد با سخنان خود بدی ها را آشکار کنید مگر از سوی کسی که به او ستم شده باشد و خدا شنوای داناست *

همانطور که خدای مهربان پوشاننده عیوب است دوست دارد افراد بشر نیز عیوب یکدیگر را فاش نکنند و آبروی یکدیگر را نبرند. تمام انسان ها دارای عیوبی هستند که اگر بر ملا گردد یک روح بدبینی عجیب بر سراسر جامعه سایه می افکند به نحوی که همکاری و تعاون را مشکل ساخته و استحکام جامعه را از بین می برد. استثناء در جایی است که یک مظلوم بخواهد ظلم های کسی را که به او ستم کرده بیان کند. البته آیه این اجازه را نمی دهد که مظلوم هر چه خواست بگوید و چیزهایی را که در ظالم نیست یا مربوط به ظلم او نمی شود، بیان نماید چون خدا شنوا و داناست. البته فاش کردن بدی یکدیگر شامل هر گونه بدگویی مانند شکایت، نفرین، مذمت یا غیبت می شود.

7 - گزینه 2 صحیح است. آیه 4 سوره زلزله

در چنین روز زمین رازهایش را بازگوید*

در آنروز زمین تمام خبرهای خود را بازگو می کند و به اعمالی که انسان ها کرده اند شهادت می دهد همانطور که اعضای بدن خود انسان شهادت می دهند و ملائکه رقیب و عتید که نویسنده اعمال انسانند و نیز سایر شاهدان که از جنس بشر یا غیر بشرند بر اعمال انسان شهادت می دهند.

ص: 71

هدایت آنان برعهده تو نیست بلکه خدا هر کس را بخواهد هدایت می کند و هر مالی که ببخشید به سود خودتان است و چرا در راه رضای الهی اتفاق نمی کنید و هر مالی که ببخشید پاداشش به تمامی به شما داده خواهد شد و بر شما ستم نمی شود. *

برای قسمت اول آیه دو تعبیر وجود دارد: 1. گویا پیامبر(ص) وقتی اختلاف مسلمانان در خصوص مسئله اتفاق را دیده و ملاحظه کردند که بعضی اتفاق را با خلوص انجام می دهند و بعضی دیگر بعد از اتفاق منت و اذیت روا می دارند و گروهی دیگر اصلاً از اتفاق کردن مال پاکیزه خودداری می ورزند دردل شریف خود احساس

ناراحتی و اندوه می نمودند لذا خدا در این آیه خاطر شریف او را تسلی داده و می فرماید: اختلاف مراحل ایمان که در این مردم می بینی که یکی اصلاً ندارد و دیگری اگر دارد نیش خالص نیست و گروه سوم هم اتفاق دارد و هم نیش خالص است همه مربوط و مستند به خداست، اوست که هر کس را بخواهد به هر درجه از ایمان که صلاح بداند هدایت می فرماید و بعضی را به کلی محروم می سازد، نه ایجاد ایمان در دلها به عهده توست و نه حفظ آن تا هر وقت بینی که پاره ای از مردم ایمانشان ضعیف شده اندوهناک شود. 2. در صدر اسلام مسلمانان با عدم اتفاق به بینوایان غیر مسلمان سعی می کردند آنها را تحت فشار قرار دهند تا اسلام را اختیار کنند و هدایت یابند. آیه این هدایت اجباری را نفی کرده و می فرماید: خدا هر که را بخواهد و شایسته ببیند، هدایت می کند و منافع اتفاق هم در دنیا و هم در آخرت به خود شما بازگشت می کند و این موكول به این است آنرا تنها برای خدا انجام دهید و الا سودبخش نخواهد بود. و چون ممکن بود کسی خیال کند این نفعی که از ناحیه اتفاق عاید اتفاق گران می شود فقط حرف باشد لذا دنبالش فرمود: اگر شما را به منفعت دنیایی و آخرتی اتفاق می خوانیم امری موهوم نیست بلکه حقیقی است و خدا آن را بدون اینکه چیزی از آن گم شده باشد و یا کم کرده باشد به شما خواهد رساند. حال که چنین است پس چه بهتر که در اتفاق گشاده دست باشید

بر شما جهاد واجب شده و آن برای شما ناخوشایند است و چه بسا چیزی را ناخوش بدارید در حالی که آن به سود شماست و چه بسا چیزی را خوش بدارید و آن به زیان شما باشد و خدا می داند و شما نمی دانید. *

جهاد و انفاق در میدان فداکاری دوشادوش یکدیگر می آیند به همین مناسبت از جهاد هم سخن می گوید. آیه به یک حقیقت مهم در قوانین تکوینی و تشریحی اشاره می کند: انسان نباید در برابر قوانین پروردگار تشخیص خود را ملاک قضاوت قرار دهد زیرا علم او محدود اما علم خداوند از هر نظر نامحدود است به همین دلیل چه بسا از چیزی اکراه دارد در حالی که خیرش در آن است یا چیزی را دوست دارد در حالی که شرش در آن است پس بپذیرید که تمام احکام و قوانین الهی به سود خود شماست خواه تشریحی مانند زکات و نماز و خواه تکوینی مانند مرگ و قحطی. اما چرا مؤمنین از جنگیدن اکراه داشتند؟ در جنگ جانها در خطر قرار می گیرد و ضررهای مالی به بار می آورد و امنیت و ارزانی ارزاق و آسایش را سلب می کند و از این قبیل ناراحتی ها که مورد کراهت انسان در زندگی اجتماعی است. شاید از این جهت هم باشد که مؤمنین به تربیت قرآن بار آمده اند و شفقت و رحمت نسبت به تمامی مخلوقات در آنان شدیدتر از دیگران است، تربیت شدگان قرآن حتی از آزار یک مورچه هم پرهیز دارند، چنین کسانی البته از جنگ و خونریزی کراهت دارند، هرچند دشمنانشان کافر باشند بلکه دوست دارند با عمل نیک و از راه احسان دشمنان را به سوی خدا دعوت نموده تا هم جان برادران مؤمنشان به خطر نیفتد و هم کفار با حالت کفر هلاک نشوند و در نتیجه برای ابد بدبخت نگردند. از این دو وجه، وجه اول به نظر با حالت عتاب و سرزنش آیه مناسب تر است. تکرار کلمه "عسی" برای این است که مؤمنین دو اشتباه داشتند یکی از قتال کراهت داشتند دوم اینکه به صلح علاقمند بودند لذا خدا خواست آنها را به هر دو اشتباه شان آگاه سازد. روش برخورد خدا جالب است، برای اینکه مؤمنین یگانه نخورند اول احتمال خطا را در ذهنشان انداخت و فرمود درباره هرچه کراهت دارید یا علاقه مندید احتمال بدهید که ممکن است خطا کرده باشید. بعد از آنکه ذهن مؤمنین از افراط دور شد و به شک افتاد دوباره روی سخن را متوجه

آنان کرده فرمود: حکم قتال که شما از آن کراهت دارید حکمی است که خدای دانا تشریح کرده در حالی که علم شما محدود و به اندازه ای است که خدا تعلیمتان داده پس ناگزیر باید در برابر دستورش تسلیم شوید

10 - گزینه 4 صحیح است. آیات 84-85 سوره آل عمران

بگو: به خدا و آنچه بر ما و آنچه بر ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و اسباط نازل شده و آنچه به موسی و عیسی و پیامبران از سوی پروردگارشان داده شده ایمان آورده ایم و بین هیچ یک از آنان فرق نمی گذاریم و تسلیم اویم.*

نگرش توحیدی و حق طلبانه را به مسلمانان آموزش می دهد یعنی نباید پیرو نفسانیات و امتیازات نژادی و قومی باشند. آیه اثبات می کند که عهد و پیمان هم از پیامبران و هم امتهایشان گرفته شده است. و هر که جز اسلام دینی دیگر برگزیند هرگز از وی پذیرفته نشود و وی در آخرت از زیانکاران است. * نتیجه گیری کلی می کند که دین حقیقی همانا دین اسلام است و این حقیقتی مافوق نژاد و زبان و قومیت و... است برای همین هر کس آنرا نپذیرد خود را از سعادت واقعی محروم ساخته و مانع رشد سرمایه های وجودی اش شده لذا زیانکار خواهد بود.

11 - گزینه 3 صحیح است. آیات 28 تا 32 سوره نحل همان کسانی که فرشتگان جانشان را می گیرند در حالیکه بر خود ستم کرده اند. پس، از در تسلیم در می آیند و می گویند: ما هیچ کار بدی نمی کردیم. آری، خدا به آنچه می کردید داناست*

کافران و مشرکان مستکبر در حالی که سرگرم کفر و ظلم بر خویشند، ملائک جانشان را می گیرند در این حال ناگهان تسلیم گشته، راه خشوع و انقیاد پیش می گیرند و چنین وانمود می کنند که اصلاً کار زشتی نکرده اند اما در همان حالی که جانشان گرفته می شود به ایشان می گویند: آری شما چنین و چنان کردید، خدا هم به اعمال شما و هم تیاتتان آگاه است لذا هیچ جای انکار و حاشا نمودن نیست.

پس، از درهای دوزخ وارد شوید و در آن همیشه بمانید و حقاً که چه بد است جایگاه متکبران!*

اکنون که چنین است هرکدام از شما از دری از درهای جهنم که مناسب اعمال شما است وارد شوید و جاودانه در آن بمانید. مقصود از متکبرین همان مستکبرین است یعنی کسی که برای خود طلب بزرگی می کند و این کار برای او یک صفت شده است

و به کسانی که تقوی پیشه کردند، گفته می شود: پروردگارتان چه نازل کرد؟ می گویند: خیر، برای کسانی که در این دنیا نیکی کردند حسنه است و قطعاً سرای آخرت بهتر است و چه نیکوست جایگاه پرهیزگاران!*

در مقابل مستکبرین که قرآن را اساطیر الاولین خواندند، متّین پاسخ دادند: خدا خیر نازل کرده است و با گفتن این پاسخ در واقع به دو چیز اعتراف کردند 1- قرآن از طرف خدای عالم است 2- متضمن سعادت دنیا و آخرت انسان است و به این ترتیب تو دهنی محکمی به مستکبرین می زنی. سپس به خیر دنیا و آخرت اشاره می کند: مردم با تقوی چون به دستورات قرآن عمل می کنند و اهل احسان هستند، اجتماعی را به وجود می آورند که عدل و احسان و زندگی طیّبه بر آن حاکم است. در این اجتماع از زندگی سالم و امن و خوش برخوردارند و زندگی آخرت نیز چون خوشی اش زوال ناپذیر است برای آنها از دنیایشان بهتر است بهشت های عدن که در آن داخل می شوند؛ رودها از زیر آنها روان است؛ در آنجا هرچه بخواهند برای آنان است. خدا اینگونه متّین را پاداش می دهد*

همان کسانی که وقتی فرشتگان جانشان را در حالی که پاکند، می گیرند و می گویند: درود بر شما باد، به خاطر آنچه انجام می دادید به بهشت درآید*

متّین کسانی هستند که ملائک درحالی آنها را قبض روح می کنند که پاک و از هر ظلم و آلودگی به دور هستند. فرشتگان به ایشان می گویند سلامت و امنیت و آرامش کامل برای شما باد و به پاداش آنچه کردید به بهشت در آید. آیه مانند 82 انعام است

12 - گزینه 2 صحیح است. آیه 41 سوره حج

همان کسانی که چون در زمین به آنان توانایی دهیم نماز بر پا می دارند و زکات می دهند و به کارهای پسندیده امر می کنند و از کارهای ناپسند باز می دارند و عاقبت

همه کارها از آن خداست.*

یاران خدا و مومنان افرادی هستند که اگر در زمین به واسطه جهاد قدرت و حاکمیت یابند، چنان زندگی و جامعه ای را انتخاب می کنند که صالح است یعنی پس از قدرت یافتن به طاغوت جدید مبدل نمی شوند و ارتباطشان با خدا(نماز) و خلق(زکات) را تحکیم بخشیده و جامعه خود را با امر به معروف و نهی از منکر حمایت و تقویت می کنند. خدا در آخر با عبارت و لله عاقبه الامور وعده غلبه مومنین بر دشمنان دین را تأکید می کند.

13- گزینه 4 صحیح است. آیه 7 سوره بینه :

کسانیکه ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند، اینانند که خود بهترین آفریدگانند.

بعد از ایمان، اعمال صالحه را ذکر کرد تا معلوم کند گواه و صدق ایمان به اعمال صالح است در حالیکه

کفرحتی اگر با عمل فاسد همراه نباشد مایه سقوط و بدبختی انسان است. این عظمت مقام انسان و قابلیت شگرف تکامل اوست که هم می تواند برترین مخلوقات و بدترین آنها باشد.

14 - گزینه 1 صحیح است. آیه 114 سوره نساء

در بسیاری از نجوهای ایشان خیری نیست مگر کسی که بدین وسیله به صدقه یا کار پسندیده یا اصلاح میان مردم فرمان دهد و هر کس برای طلب خشنودی خدا چنین کند بزودی او را پاداش بزرگی می دهیم.*

به طور کلی در قرآن، نجوی یک عمل شیطانی معرفی شده زیرا غالباً برای کارهای نادرست و بر علیه پیامبر یا مومنین به کار می رود و الا کار خیر و مفید چیز محرمانه ای نیست که با سخنان درگوشی انجام بگیرد مگر در شرایط استثنایی که این آیه به همین شرایط اشاره دارد و سه شرط یا سه خیر را برای نجوایی که به خاطر رضای خدا صورت می گیرد بر می شمارد. 1. برای کمک های مالی و توصیه به صدقه چون حفظ آبروی انسان واجب است. 2. در امر به معروف برای ممانعت از شرمندگی فرد و مقاومت در پذیرش معروف. 3. در اصلاح بین مردم تا بعد از شنیدن جداگانه صحبت های دو طرف نقشه های اصلاحی را به کار برد

ص: 76

و شایسته نیست مومنان همگی برای جهاد کوچ کنند. پس چرا از هر فرقه ای از آنان، دسته ای کوچ نمی کنند تا دسته ای بمانند و در دین آگاهی پیدا کنند و قوم خود را وقتی به سوی آنان بازگشتند بیم دهند، شاید آنان پرهیز کنند؟ *

گر چه جهاد بسیار اهمیت دارد و تخلف از آن ننگ و گناه است اما در مواردی که ضرورت بسیج عمومی وجود ندارد مسلمانان باید دو گروه شده یک عده فریضه جهاد را انجام دهند و گروه دیگر در مدینه بمانند و معارف و احکام اسلام اعم از اصول و فروع دین را بیاموزند و در مراجعت، هموطنان خود را با نشر دین بیم دهند شاید بترسند و به سوی تقوای الهی گرایش یابند و وظایف خویش را انجام دهند و به این ترتیب به جهاد با جهل اقدام کنند. استفاده می شود که اسلام چه قدر به موضوع تعلیم و تربیت اهمیت قایل است و به عنوان یک واجب کفایی همیشه باید عده ای به تحصیل علم در تمام شئونات پردازند زیرا یک ملت جاهل نمی تواند همیشه در جهاد با دشمن پیروز باشد.

16 - گزینه 4 صحیح است. آیات 2،3،4،5 سوره طلاق

پس چون عده آنان به سر رسید، یا به شایستگی نگاهشان دارید، یا به شایستگی از آنان جدا شوید، و دو عادل را از میان خود شاهد بگیرید و گواهی را برای خدا به پا دارید. این است اندرزی که به آن کس که به خدا و روز آخرت ایمان دارد، داده می شود، و هر کس از خدا پروا کند، برای او راه بیرون شدنی قرار می دهد*

این آیه نیز متضمن چند حکم است 1- وقتی مدت عده به اواخر خود رسید و هنوز تمام نشده می توانید رجوع کرده و از این به بعد با او حسن برخورد داشته و حقوقش را مراعات نمایید 2- اگر در پایان عده نخواستید

رجوع کنید باید بدون هیچ جنجال و دعوا و نزاع و تزییع حقوق شرعیه باشد. پس آنچه برای اسلام مهم است این است که زن و مرد یا بطور شایسته با هم زندگی کنند یا بطور شایسته از هم جدا شوند 3- به هنگام طلاق، دو مرد عادل از مسلمانان شاهد باشند تا اگر در آینده اختلافی روی داد هیچکدام از طرفین نتوانند واقعیات را انکار کنند. البته شاهد گرفتن برای جدایی واجب و در رجوع مستحب است 4- دو شاهد باید

شهادت را برای خدا برپا دارند و تمایل قلبی به سمت یکی از دو طرف نداشته باشند تا مانع شهادت حق بشود. می فرماید: آنها که ایمان به خدا و روز قیامت دارند از این مواظبت نتیجه و پند می گیرند گویی اعراض از این احکام به معنی خروج از ایمان می باشد. هرکس تقوای الهی پیشه کند خدا راه نجاتی برای او فراهم می کند چون حدود و دستورات اسلام مطابق فطرت انسان است پس تبعیت از آنها و پرهیز از محرّمات الهی انسان را به سعادت دنیوی و اخروی می رساند و راه نجاتی از مشکلات زندگی اش فراهم می آورد

و از جایی که حسابش را نمی کند به او روزی می رساند و هرکس بر خدا توکل کند او برای وی بس است. خدا انجام رساننده فرمایشش است. به راستی خدا برای هر چیزی اندازه ای مقرر کرده است*

مؤمن نباید نگران این باشد که اگر حدود الهی را محترم شمارد خوشی زندگی اش تأمین نمی شود و به تنگی معیشت دچار می گردد، اینطور نیست چون رزق از ناحیه خدا ضمانت شده و خدا قادر است که از عهده ضمانت خود برآید. انسانی که بر خدا توکل کرده و اراده خدا را بر اراده خودش مقدم داشته برای او خدا کافی و کفیل است زیرا خدا آخرین سبب است و تمام اسباب به او منتهی می شود لذا اگر چیزی را اراده کند حتماً محقق می شود و اگر بنده اش چیزی را آرزو کند و سعادت واقعی اش در آن باشد، خدا نیز همان را برای او می خواهد. نتیجه آنکه چون هر سببی، اثر خود را از خدا دارد و اراده خدا بر هر چیز حاکم است لذا هر کس بر او توکل کند، کافی است و به هر چه بخواهد می رسد. می فرماید: هیچ چیز نیست مگر آنکه قدری معین و حدی محدود دارد جز خدا که بر همه چیز احاطه دارد. پس اگر خدا احکامی را بیان می دارد همه طبق حساب و اندازه گیری دقیق و حکیمانه است همانطور که هر حادثه ای اینچنین است پس چرا انسان باید در موقع وقوع حوادث دستپاچه شود و زبان به شکوه بگشاید؟ در انتها حدیثی از رسول (ص) درباره روح توکل ذکر می شود: اگر انسان بداند که مخلوق نه زیان می رساند و نه عطا می کند و نه منع، و چشم امید از خلق بردارد و به خدا بدوزد آنوقت جز برای خدا کار نمی کند و به غیر او امید نمی بندد و از غیر او نمی ترسد و دل به کسی جز او نمی بندد و این روح توکل است. اما منظور از "روزی می دهد از جایی که گمانش را

ندارد" چیست؟ حقیقت تقوی انجام واجبات و ترک محرمات است و این به معنای این است که انسان فعل و ترک فعلی را اراده نکند مگر آنکه خدا اراده کرده باشد در این صورت طبیعی است دیگر این شخص نمی تواند به اسباب ظاهری دل بسته باشد چون فقط اراده خدا را نافذ می داند. وقتی انسان که فقط بعضی از اسباب ظاهری را می شناسد به اراده خدایی پیوند بخورد که از همه اسباب خبر دارد بدیهی است خدا از این اسباب و سرهم کردن آنها که برای شخص ناشناس است آنچنان اثری به وجود می آورد که خود بنده چنان تاثیری را هیچگاه سراغ نداشته است

و از زنان شما کسانی که از حیض مایوسند اگر در کارشان شک دارید بدانید عده آنان سه ماه است؛ همچنین است امر زنانی که حیض ندیده اند و باردارند، سرآمد عده شان این است که وضع حمل کنند؛ و هرکس از خدا پروا کند او در کارش آسانی پدید می آورد*

آیات قبل لزوم نگه داشتن عده بعد از طلاق را فرمود و آیه 228 بقره نیز حکم زنی را که عادت ماهانه می شود روشن کرده و آن پشت سر گذاشتن سه بار پاکی است که پس از این عده اش به پایان می رسد. اینجا حکم سه گروه از زنان را بیان می دارد 1- اگر زن یائسه ای خون نبیند و شما شک کنید که این به خاطر پیری است یا عارضه مزاجی پس وقتی طلاقش دادید باید سه ماه عده نگهدارد 2- زنانی که در سن حیض دیدن هستند اما حیض نمی بینند نیز باید سه ماه تمام عده نگه دارند 3- اما عده زنان باردار این است که بار خویش را بر زمین بگذارند. کسی که از خدا پروا داشته باشد و طبق احکام او عمل نمایند خدا شتاید امورش را آسان می سازد و در دنیا و آخرت برایش گشایش فراهم می آورد

این امر الهی است که به سوی شما نازلش کرده و هرکس از خدا پروا کند سیئاتش را از او می پوشاند و پاداش او را بزرگ می گرداند*

تسلیم شدن به احکام الهی سبب پوشانده شدن گناهان و وعظیم شدن اجر می گردد

17 - گزینه 2 صحیح است. آیه 90 سوره آل عمران

کسانی که پس از ایمان خود کافر شدند سپس بر کفر خود افزودند، و هرگز توبه آنان پذیرفته نمی شود و آنان گمراهانند.

18 - گزینه 4 صحیح است. آیات 16، 17، 18 سوره ق

و براستی که انسان را آفریده ایم و می دانیم که نفسش چه وسوسه ای به او می کند و ما به او از رگ قلبش نزدیکتریم.*

چگونه ممکن است خالق بشر از جزئیات وجود او بی خبر باشد آن هم در شرایطی که اگر یک لحظه رابطه مخلوق با خالقش قطع شود نابود می گردد؟ پس تا هستی انسان باقی است خدا از تمام جزئیات وجود او و حتی خطورات قلبی او و وسوسه های زودگذری که از فکر او می گذرد آگاه است و به طریق اولی از تمام عقاید و اعمال و گفتار انسان با خبر می باشد و حساب همه را برای روز حساب نگه می دارد. چگونه ممکن است این طور نباشد در حالی که او از رگ گردن به ما نزدیکتر است. با چنین احاطه علمی و قدرت بر خلق اول انسان، مسئله

ثبت و ضبط اعمال انسانها برای روز جزا و خلقت جدید روشن می شود. - آنگاه که دو دریافت کننده از راست و چپ مراقب نشسته اند* علاوه بر علمی که خدا بدون وساطت ملائکه و سایر واسطه ها دارد علمی هم از طریق نوشتن اعمال انسان توسط ملائکه دارد، دوفرشته ای که همواره ملازم انسانند و مترصد اعمال اویند. هیچ سخنی را تلفظ نمی کند مگر اینکه مراقبی آماده نزد اوست* در آیه گذشته سخن از ثبت تمامی اعمال آدمی بود و اینجا به خصوص روی ضبط الفاظ و سخنان او تکیه می کند و این به خاطر اهمیت و نقش موثری است که گفتار در زندگی انسان ها دارد.

19 - گزینه 4 صحیح است. آیه 21 سوره اعراف

و برای آن دو سوگند یاد کرد که من قطعاً از خیرخواهان شمایم*

آدم با شنیدن سخنان شیطان به فکر فرو می رود اما او برای آنکه پنجه های وسوسه خود را بیشتر فرو برد قسم های شدید می خورد که من خیرخواه شما هستم. وسوسه های شیطان هر چقدر هم قوی باشد از انسان سلب اختیار نمی کند بلکه انسان با نیروی عقل خود می تواند در برابر آن ایستادگی نماید لذا چون نیروی اختیار

باقی است پس مسئولیت و بازخواست همچنان باقی می ماند.

20- گزینه 2 صحیح است. آیه 25 سوره توبه

قطعاً خدا شما را در مواضع بسیاری یاری کرده و نیز در روز حنین؛ آن هنگام که کثرت نفراتتان شما را به شگفت آورده بود ولی به هیچ وجه از شما دفع خطر نکرد و زمین با همه فراخی بر شما تنگ گردید سپس در حالیکه پشت به دشمن کرده بودید برگشتید*

عمل کسانی را که به اسباب ظاهری اعتماد کرده و از خدا غافل می شوند مورد نکوهش قرار می دهد: خدا شما را در موارد جنگی بسیاری مانند بدر، احد، خندق و... یاری کرد و نیز در هنگام جنگ حنین که در اثر دیدن کثرت نفرات خود به تعجب افتادید و به خودتان تکیه کردید و اعتمادتان از خدا قطع شد اما درست در لحظاتی که مغرورانه به پیروزی فکر می کردید، جمعیت انبوه شما مشکلی را حل نکرد و دشمنان چنان شما را احاطه کردند که زمین با همه وسعتش برای شما تنگ شد و هیچ پناهگاهی نمی یافتید و با اینکه می دانستید فرار کردن گناه کبیره است اما باز تنها به فکر فرار بودید، همه اینها بخاطر تکیه ای بود که به اسباب ظاهری و کثرت نفرات خود کردید.

21- گزینه 3 صحیح است. آیه 188 سوره اعراف

بگو جز آنچه خدا بخواهد، برای خودم اختیار سود و زیانی ندارم و اگر غیب می دانستم قطعاً خیر بیشتری می اندوختم و هرگز به من آسیبی نمی رسید. من جز نذیر و بشیر برای گروهی که ایمان می آورند، نیستم.*

آنها که از تاریخ وقوع قیامت سوال میکردند گویا فکر می کردند یک رسول باید از علم غیب خبر داشته باشد در حالیکه حقیقت علم غیب از خداست و دیگر هر چه می داند به تعلیم خداست. این عقیده یک مسلمان است که هیچکس را جز خدا ذاتاً مالک سود و زیان نمی داند و اگر هم از کسی چیزی می خواهد با توجه به این حقیقت است که او آنچه دارد از ناحیه خداست. به همین جهت مفهوم توسل این نیست که معصوم را در برابر خدا مستقل می داند و آنها را مالک سود و

زیان تلقی می کند که این شرک است بلکه ایشان را صاحب قدرت بالغیر می داند که می توانند به فرمان خدا نزد او شفاعت کنند. وقتی معلوم شد حتی رسول مالک سود و زیان خود نیست معلوم می شود که عالم به علم غیب هم نیست چون علم غیب آدمی را به تمامی خیر و شرها آگاه می سازد و معقول نیست کسی که از خیر و شرها آگاه است از اطلاعات خود استفاده نکند و تمامی خیرات را به سوی خود جلب نکرده و همه شرور را از خود دفع نساخته پس باید فهمید که قطعاً علم غیب نداشته و مقام واقعی اش این است که بیم دهنده و بشارت دهنده برای افرادی است که ایمان می آروند و هیچ دعوی دیگری ندارد. البته نباید تصور کرد رسول و سایر انبیاء علم غیب نداشتند بلکه آیه فقط علم بالذات و مستقل را نفی می کند و الاً تمامی آنها به فرمان خدا از علم غیب آگاه بودند و اصولاً تکمیل مقام رهبری بخصوص رهبری جهانی در تمام زمینه های مادی و معنوی بدون آگاهی از مسائلی که بر مردم پوشیده است امکان پذیر نیست، تنها در اینصورت است که قوانین و برنامه های الهی را می توان آنچنان بیان کرد که در طول زمان برای همه مفید بوده و هیچ گاه سخنان ایشان رنگ زمان و مکان به خود نگرفته و محدود به یک عصر و محیط نگردد

22 - گزینه 1 صحیح است. آیه 40 سوره توبه

اگر او را یاری نکنید قطعاً خدا او را یاری می کند. به یاد می آورید زمانی را که کسانی که کفر ورزیدند او را بیرون کردند و او نفر دوم از دو تن بود، آنگاه که در غار بودند، وقتی به همراه خود می گفت: غم مخور که خدا با ماست، پس خدا آرامش خود را بر او نازل کرد و او را با سپاهسانی که آنها را نمی دیدند تأیید کرد و کلمه کسانی را که کفر ورزیدند پست تر گردانید و کلمه خداست که برتر است و خدا عزیز حکیم است *

اگر شما پیامبر را یاری نکنید خدا او را همانطور که در سخت ترین حالات به شکل معجزه آسا یاری کرد باز قادر است از او حمایت کند. مگر به یاد نمی آورید روزی را که دشمنان بی شمار همدل شده بودند تا او را بکشند و او ناگزیر شد که از مکه هجرت نماید در حالی که فقط یک نفر با او بود؟ همان موقعی که در غار جای گرفتند و رسول به همراهش گفت که از آنچه می بینی ترس و غم مخور که خدا با

ماست پس خدا برای یاری رسولش آرامش و اطمینان خود را بر او نازل کرد و با لشگریان غیبی تأیید و تقویتش نمود و کلمه کفار را پایین قرار داد یعنی برنامه ها و نقشه های آنها را خنثی و باطل ساخت. کلمه خدا برتر است یعنی حکمش غلبه می یابد و چرا چنین نباشد در حالی که که خدا عزیز است و هرگز مغلوب نمی شود و حکیم است و راه پیروزی و غلبه را می داند.

23 - گزینه 4 صحیح است. آیات 53 و 54 سوره زمر

بگو: ای بندگان من که بر خویشتن اسراف کرده اید از رحمت خدا نومید نشوید. در حقیقت، خدا همه گناهان را می آمرزد که او خود آمرزنده مهربان است*

به رسول دستور می دهد تا مردم کافر را امیدوار سازد تا به رحمت و مغفرت خدا چنگ بزنند و به همین خاطر با لحن محبت آمیز از عبارت "عبادی" استفاده می کند یعنی ای بندگان من! آنچه من برای شما می خواهم برای این است که شما بنده من هستید و من مولای شمایم و مولا حق دارد بنده اش را به سعادت واقعی اش دعوت نماید. با این بیان محبت آمیز به آنها بگو گرچه شما بر خودتان اسراف کرده اید و از حدود تجاوز کرده و مرتکب گناهان شده اید اما از رحمت و مغفرت خدا نومید نشوید چون خدا آمرزنده تمام گناهان است خواه گناهان صغیر یا کبیر و حتی شرک را البته این آمرزش مشروط به توبه است. توضیح اینکه آمرزش شرک و گناهان کبیره یا بواسطه شفاعت است یا بواسطه توبه اما مطابق آیات قرآنی شفاعت شامل مشرکین نمی شود پس آنچه سبب آمرزش اینان می شود همان توبه است که آیه بعدی بر آن دلالت دارد

و پیش از آنکه به شما عذاب برسد و دیگر یاری نشوید بسوی پروردگارتان باز گردید و تسلیم او شوید *

بجای آمنوا فرمود اسلموا چون در آیات قبل سخن از استکبار کفار در برابر حق بود و مقابل استکبار، اسلام است و نه ایمان. می فرماید: قبل از آنکه عذاب الهی به سراغتان بیاید و فرصت توبه از شما گرفته شود، توبه کنید و اسلام آورید و الا هیچ یآوری نخواهید داشت و آمرزش الهی و شفاعت شامل شما نمی شود.

24 - گزینه 1 صحیح است. آیه 4 سوره شوری آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است از آن اوست و او بلند مرتبه بزرگ است*

همانطور که عزت و حکمت خدا توانایی او را بر فرستادن وحی و محتوای حکیمانه و هماهنگی اش با نیازهای واقعی انسان اثبات می کند مالکیت او نیز نسبت به همه چیز این حق را به خدا می دهد هرطور که خواست در امور بندگانش تصرف کند و به تدبیر و رفع نیازهای آنها از طریق وحی بپردازد اما چون صاحب علو مقام و عظمت است هیچ نیازی به اطاعت بندگانش ندارد و اگر وحی می فرستد برای این است که بندگانش به هدایت و کمال دست یابند

25 - گزینه 3 صحیح است. آیه 16 سوره حدید

آیا برای کسانی که ایمان آورده اند هنگام آن نرسیده که دلهایشان به یاد خدا و آن حقیقتی که نازل شده، خاشع گردد و مانند کسانی نباشند که از پیش به آنها کتاب داده شد و زمان طولانی بر آنان گذشت و دلهایشان سخت گردید و بسیاری از آنها فاسق بودند؟ *

در حقیقت گروهی از مؤمنین را به خاطر قساوتی که دلهایشان را فراگرفته توبیخ می کند که چرا در مقابل ذکر خدا خاشع نمی شوند و حقی که از ناحیه او نازل شده (قرآن) دلشان را نرم نمی کند؟ زیرا شأن ذکر خدا و قرآن این است که اگر به میان مؤمنین آید بلادرنگ به دنبالش خشوعی در دل ایشان پدید می آورد اما مؤمنین مانند اهل کتاب در اثر آرزوهای طولانی و غفلت و بی خبری دچار قساوت شده اند و قلب قاسی چون در مقابل ذکر و حق خشوع ندارد از عبودیت خدا خارج است، پس با بی باکی مرتکب گناه و فسق می شود. معلوم می شود تنها به ادعای ایمان قناعت کردن کافی نیست و آنچه اهمیت دارد خشوع و تأثیری است که از یاد خدا و قرآن به انسان دست می دهد.

26 - گزینه 2 صحیح است. آیه 47 سوره یس

و چون به آنان گفته شود: از آنچه خدا به شما روزی داده انفاق کنید کسانی که کافر شده اند به آنان که ایمان آورده اند می گویند: آیا کسی را بخورانیم که اگر خدا می خواست وی را می خورانید؟ شما جز در گمراهی آشکار نیستید*

کفر آنها نسبت به حق و اعراضشان از آن سبب شد استدلال فوق را در برابر مؤمنین به کار گیرند. اما استدلال کفار غلط است چون بین خواست تکوینی و خواست تشریحی خدا تفاوت قایل نشده اند. توضیح آنکه مشیت تکوینی خدا ایجاب می کند همه بندگان از مواهب او بهره مند گردند و آنها را در طی کردن این مسیر آزاد گذاشته است اما مشیت تشریحی خدا ایجاب می کند بندگان امتحان و هدایت شوند و به این ترتیب با انفاق کردن و کنترل غرائز به تهذیب نفس و کمال واقعی خود برسند لذا گاهی شخصی با فقر امتحان می شود و کس دیگر با ثروت.

27 - گزینه 4 صحیح است. آیات 11، 12، 13 سوره قلم

همان که عیبجو ست و برای خبر چینی گام بر می دارد همو که بازدارنده از نیکی، تجاوزگر گنهکار است درشتخوی و گذشته از آن لئیم و شریر است*

9 صفت رذیله کفاری که پیامبر را به اطاعت خود و سازش دعوت می کردند توصیف می کند 1. بسیار سوگند می خورد و احترام و عظمتی برای خدا قایل نیست. از نظر اسلام قسم خوردن خوب نیست، سوگند دروغ حرام و سوگند راست مکروه است مگر برای احقاق حق، البته وارد است که تا حد ممکن خسارت را بپذیرد و سوگند نخورد، اگر هم سوگند بخورد و آن را بشکند باید کفاره بدهد 3. بسیار تفرقه انداز و طعنه زن است 4. سخن چین و دو بهم زن می باشد 5. نمی گذارند مردم خیری انجام دهند 6. از حدود الهی و حقوقی که خدا برای هر انسانی تعیین کرده تجاوز می کند 7. بسیار گناه می کند به حدی که عمل همیشگی اوست 8. درشتخوی، پرخور، کینه توز و بهانه گیر است 9. لئیم و شریر است بنابر این اصلاً جا ندارد در امر حق از چنین فردی اطاعت شود و باید از هر جامعه ای طرد شود.

28 - گزینه 3 صحیح است. آیه 5 سوره شوری

نزدیک است که آسمان ها از فرازشان بشکافند و فرشتگان به سپاس پروردگارشان او را تسبیح می گویند و برای کسانی که در زمین هستند آمرزش می خواهند؛ آگاه باش همانا خداست که آمرزنده مهربانست.*

در مقام بزرگداشت کلام خداست از این جهت که در هنگام نزولش از آسمان ها عبور می کند. وحی از این جهت که کلام خدایی است که دارای عظمت مطلق می باشد پس آسمان ها در هنگام نزول آن نزدیک به پاره پاره شدن می شوند و چون کلام خدای علی و دارای علو است لذا اگر آسمان ها پاره می شوند از بالا پاره می شوند به عبارت دیگر چون وحی از بالا نازل می شود و از ناحیه خدایی است که ما فوق همه چیز است لذا آسما نها از بالا شکافته می شوند. فرشتگان پیوسته حمد و تسبیح خدا را به جا می آورند و به خاطر کارهای جمیلش او راستایش می کنند به علاوه فرشتگان از خدا درخواست می کنند از لغزش های مؤمنین در گذرد (به قرینه آیه 7 سوره مؤمن) این نیز محتاج این است که قبلاً دین تشریح شده باشد پس در حقیقت ملائک از خدا می خواهند ساکنین زمین را از طریق تشریح دین هدایت نماید و سپس مؤمنین به این دین را بیامزد، آگاه باشید چون خدا غفور و رحیم است علاوه بر قبول استغفار ملائک بیشتر از آن مقداری که ملائک خواسته اند مغفرت و رحمت می دهد یعنی با تشریح دین زمینه ای را فراهم می سازد تا به مغفرت و رحمت او برسند و هم رحمت و مغفرتی علاوه بر این عطا می کند.

29 - گزینه 3 صحیح است. آیه 15 سوره محمد(ص)

مَثَلْ بَهْشْتِيْ كِه بَه پَرهِيْزْكَارَان وَعَدَه دَادَه شَدَه چنين است : در آن نهرهایی است از آبی که رنگ و بو و طعمش بر نگشته و جویهایی از شیری که مزه اش دگرگون نشود و رودهایی از باده ای (خمر) که برای نوشندگان

لذتی است و جویبارهایی از عسل ناب و در آنجا از هر میوه برای آنان فراهم است و از همه بالاتر آمرزش پروردگار آنهاست. آیا چنین کسی مانند کسی است که جاودانه در آتش است و آبی جوشان به خوردشان داده می شود تا روده هایشان را از هم فرو پاشد؟*

به 6 موهبت برای پرهیزگاران اشاره می نماید که از چهار نهر آب، شیر، شراب طهور و عسل نام برده شده یکی برای رفع تشنگی، دومی تغذیه، سومی نشاط و چهارمی لذت و قوت است بعلاوه نوشابه ها و غذاهای بهشتی به همان طراوت و تازگی روز نخست بوده و فساد پذیر نیستند.

30 - گزینه 1 صحیح است. آیه 18 سوره ق

هیچ سخنی را تلفظ نمی کند مگر اینکه مراقبی آماده نزد اوست *

در آیه گذشته سخن از ثبت تمامی اعمال آدمی بود و اینجا به خصوص روی ضبط الفاظ و سخنان او تکیه می کند و این به خاطر اهمیت و نقش موثری است که گفتار در زندگی انسانها دارد

31- گزینه 2 صحیح است. آیه 27 سوره ق

همدمش می گوید : پروردگار ما! من او را به عصیان وانداشتم لیکن خودش در گمراهی دور و درازی بود *

شیطانی که یک عمر همنشین او بود و گمراهش میکرد می گوید: ای پروردگار ما (یعنی پروردگار من) این انسان که من قرینش بودم او را مجبور بر طغیان نکردم بلکه خودش آماده بود دعوتهای مرا بپذیرد هر چه به او پیشنهاد می کردم او به اختیار خودش قبول می کرد پس من مسئول گناهان و طغیان او نیستم.

32 - گزینه 3 صحیح است. آیه 13 سوره حجرات

ای مردم! ما شما را از مرد و زنی آفریدیم و شما را ملت ملت و قبیله قبیله گردانیدیم تا از یکدیگر شناسایی

مقابل حاصل کنید. در حقیقت ارجمندترین شما نزد خدا پرهیزگارترین شماست. بی تردید خدا دانای آگاه است. *

مردم از این جهت که از یک پدر و مادر آفریده شده اند با هم برابرند و از این حیث هیچ فضیلتی نسبت به یکدیگر ندارند و اگر هم اختلافی از لحاظ رنگ و ظاهر و استعداد و... در خلقت آنها وجود دارد به این منظور است که یکدیگر را بشناسند تا اجتماع نظم پیدا کند و بین مردم ائتلاف به وجود آید چون اگر شناسایی نباشد نه پای تعاون به میان می آید و نه ائتلاف. بنابراین غرض از اختلاف، شناسایی و به دنبال آن بهر مندی است نه اینکه به یکدیگر تقاخر کنید مثلاً یکی به نسب خود ببالد، یکی به سفیدی رنگش فخر بفروشد و... و بر این اساس دیگران را به استخدام خود درآورده و استثمار کند. تنها امتیازی که می تواند به جامعه انسانی وحدت و امنیت بدهد همان تقوی است و بس. برای به دست آوردن این امتیاز،

هیچ برخوردی بین انسان ها به وجود نمی آید برخلاف امتیازات مادی که به دست آوردنش توأم با نزاع است. خدا علیم و خیر است پس هم امتیاز حقیقی را معرفی و سایر امتیازات را باطل می سازد و هم اهل تقوی و مدعیان دروغین را می شناسد و به هر کدام پاداش مناسب را می دهد. اما معنی تقوی چیست؟ از مجموع آیات قرآنی

استفاده می شود که تقوی همان احساس تعهدی است که به دنبال رسوخ ایمان در قلب پیدا می شود و انسان را از فجور و گناه باز می دارد و به نیکی و عدالت دعوت می کند. تقوی میوه درخت ایمان است و با تقویت ایمان، تقویت می شود و خود سبب تقویت ایمان نیز می شود

33 - گزینه 1 صحیح است. آیه 12 سوره مجادله

ای کسانی که ایمان آورده اید هر گاه با رسول گفتگوی محرمانه می کنید پیش از نجوای خود صدقه ای تقدیم بدارید. این برای شما بهتر و پاکیزه تر است و اگر چیزی نیافتید بدانید که خدا آمرزنده و مهربان است. *

مسلمین ثروتمند زیاد با رسول (ص) گفتگوی آهسته و سری داشتند و شاید می خواستند این را برای خود نوعی امتیاز در برابر فقرا به حساب آورند و در نتیجه فقرا از این بابت ناراحت می شدند و دلهایشان می شکست لذا خدا به این افراد دستور داد تا قبل از نجوی به فقرا صدقه دهند تا هم رفع نیاز حاجتمندان بشود و هم دلها به هم نزدیک شود و هم حس رحمت و مودت و پیوند دلها بیشتر شود و کینه ها زدوده شود و هم قلوب اغنیاء از حب مال پاک شود و... اما اگر بینوایان قصد نجوا کردن در مورد نیازهای خود را داشتند تکلیف چه خواهد بود؟ در این صورت ایشان مکلف به پرداخت صدقه نبوده و خدا ایشان را عفو می کند چون او غفور و رحیم است.

34 - گزینه 2 صحیح است. آیه 33 سوره روم

و چون زیانی به مردم رسد پروردگار خود را در حالی که به درگاه او توبه می کنند می خوانند و آنگاه که از جانب خود رحمتی به آنان چشائید بناگاه دسته ای از ایشان به پروردگارشان شرک می آورند *

فطرت توحیدی انسان را ثابت می کند: وقتی مختصر ضرر و ناراحتی مانند مرض و فقر به مردم برسد پروردگارشان

را می خوانند. بسوی او انا به و بازگشت می کنند اما بعضی انسان ها اینگونه هستند که وقتی مختصر رحمتی از ناحیه پروردگارشان به آنها چشاییده می شود ناگهان به خدایی که تا دیروز می خواندند و به ربوبیتش اعتراف

داشتند، شرک می ورزند. آیه، رحمت را از جانب خدا می داند اما ضرر و گرفتاری را از خدا نمی داند پس مراد از گرفتاری آن ناراحتی هایی است که بواسطه گناهان به انسان می رسد.

35 - گزینه 4 صحیح است. آیه 29 سوره ص

کتابی است مبارک که آن را بر تو نازل کرده ایم تا در آیات آن اندیشه کنند و خردمندان از آن پند گیرند*

قرآن کتابی است که به سوی تو نازل کردیم در حالی که خیرات و برکات بسیار برای عموم مردم دارد تا در آن تدبر کنند و به این طریق هدایت شوند آنها هم که صاحب خرد هستند بوسیله قرآن متذکر شده بسوی حق هدایت یابند.

36 - گزینه 3 صحیح است. آیه 34 سوره فصلت

و نیکی و بدی برابر نیست. همواره به شیوه ای که آن نیکوتر است بدی را دفع کن آنگاه خواهی دید کسی که بین تو و او دشمنی بود گویی دوستی مهربان است.*

37 - گزینه 1 صحیح است. آیات 72 و 73 سوره زمر

و گفته شود: از درهای دوزخ در آید، جاودانه در آن بمانید؛ و چه بد است جای متکبران!*

فرشتگان عذاب از میان تمام اوصاف رذیله ایشان روی تکبر تکیه می کنند زیرا عامل اصلی تکذیب و عناد و کفر همین کبر و غرور است. در روایتی از امام باقر(ع) آمده کسی که ذره ای در دلش کبر باشد به بهشت وارد نمی شود!-

و کسانی که از پروردگارشان پروا داشته اند گروه گروه به سوی بهشت سوق داده شوند تا چون بدان رسند و درهای آن گشوده گردد و نگهبانان آن گویند: سلام بر شما

خوش آمدید در آن جاودانه در آید.*

اما نگهبانان به متقین می گویند سلام بر شما! گوارایتان باد این نعمتها! داخل بهشت شوید و به احتمال دیگر سلام بر شما! به خاطر ایمان و عمل صالح، مورد پسند خدا شدید پس داخل بهشت شوید.

38 - گزینه 2 صحیح است. آیه 7 سوره انعام

و اگر کتابی نوشته بر کاغذ بر تو نازل می کردیم و آنان با دستهای خود آن را لمس می کردند باز کافران می گفتند: این چیزی جز سحر آشکار نیست.*

به روحیه استکبار کفار اشاره می کند: حتی اگر نزول قرآن به صورت کتابی نوشته شده در کاغذ بود و آن را با دستهای خود لمس می کردند باز ایمان نمی آوردند و می گفتند این فقط سحر است عبارت نوشته شدن بر کاغذ برای این بود که آنها قرآن را از انشائات پیامبر می دانستند نه اینکه توسط جبرئیل نازل شده باشد و آیه می خواهد به این وسیله این توهم را از بین ببرد. پس خوی تکبر تا آنجا انسان را پیش می برد که حتی روشن ترین بدیهیات و محسوسات را که همان مشاهده و لمس است، انکار می کند.

39- گزینه 2 صحیح است. آیه 43 سوره شوری

و هر که صبر کند و ببخشد مسلماً این از اراده قوی و از کارهای بزرگ است.*

دعوت به صبر و گذشت به این معنا نیست که حق کمک خواهی و دفع ظلم از خود، باطل شود بلکه ارشاد به فضیلتی است که از تمام فضایل مهم تر است. ذکر صبر قبل از غفران برای این است که تا صبر نباشد کار به عفو منتهی نمی شود بلکه زمام نفس از دست انسان خارج و به انتقام کشیده می شود. تأکید می شود عفو و غفران در صورتی مطلوبست که از موضع قدرت باشد نه آنکه از سوی ظالم تحمیل شود که در این صورت او را جسور تر خواهد ساخت.

40- گزینه 2 صحیح است. آیه 52 سوره آل عمران

چون عیسی از آنان احساس کفر کرد، گفت: یاوران من در راه خدا چه کسانند؟

حواریون گفتند: ما یاوران خداییم، به خدا ایمان آورده ایم و گواه باش که ما تسلیم هستیم.*

یهود طبق بشارت موسی منتظر ظهور مسیح بودند اما چون او ظهور کرد و منافع سرانشان به خطر افتاد فقط جمعی اندک بر گردش جمع شدند. عیسی پس از دعوت و استدلال کافی چون علائم کفر یهود را دید و خطر خاموش شدن چراغ دعوتش را حس کرد برای بقای دعوتش یک کار تشکیلاتی مهم انجام می دهد و آن متمرکز ساختن قوایش برای حفظ دعوتش است لذا فریاد می زند کیست که به خاطر آیین خدا از من دفاع کند؟ فقط حواریون جواب مثبت دادند. پاسخ حواریون نهایت اخلاص آنها را نشان می دهد چون به جای آنکه بگویند ما یاور تو هستیم گفتند ما یاوران خداییم گویا آنها نیز احساس می کردند که عده ای در آینده ادعای الوهیت مسیح را خواهند کرد. سپس انصار الله را با توجه به آیه بعدی چنین تفسیر می کنند: ما به همه آنچه نازل کرده ای

ایمان آوردیم و رسولت را در همه چیزهایی که به او فرستادی تبعیت می کنیم و این حاکی از ایمان جدید آنها بعد از ایمان قبلی شان است. قرآن از ایمان خالص و اینکه بر ایشان وحی شده و جزء انبیاء هستند، خبر می دهد در حالی که در انجیل جمله هایی مبنی بر لغزش همگی آنها و حتی خیانت یکی از آن ها به عیسی بود.

41- گزینه 2 صحیح است. آیه 53 سوره یوسف

و من نفسم را تبرئه نمی کنم چرا که نفس قطعاً به بدی امر می کند مگر کسی را که خدا رحم کند زیرا پروردگرم

آمرزنده مهربان است*

یوسف گفت من در غیاب عزیز به او خیانت نکردم، چون ممکن بود از این سخن بوی منیت و استقلال بیاید لذا به سرعت فرمود: آنچه من کردم با تکیه بر قوه خودم نبود بلکه هر عمل صالح و پسندیده ای که کردم رحمتی بود از ناحیه پروردگرم و الا هیچ فرقی میان نفس من با نفس افرادی که گناه می کنند، نیست. به عبارت دیگر من خودم را تبرئه نمی کنم چه نفس به طور کلی آدمی را به سوی زشتی ها و او می دارد مگر آنکه پروردگرم ترحم کند. البته او تنها رحمت نمی آورد بلکه غفور هم هست و معایب را مستور می کند همانطور که با رحمتش نیکی ها و زیبایی ها را نمایان

ص: 91

می کند. تکرار ربی هم برای تبلیغ مذهبش است و هم برای نفی قدرت و استقلال و منیت از خویش.

42 - گزینه 4 صحیح است. آیه 125 سوره اعراف

گفتند: به سوی پروردگارمان باز خواهیم گشت *

اما ساحران بدون ترس از فرعون و تهدیدهایش یکدل جواب دادند که اگر هم تهدیدات را عمل کنی ما بسوی

پروردگارمان باز می گردیم و این نهایت آروزی ماست. آنها در پرتو ایمان به خدا، قدرت مردی را که ادعای پروردگاری می کرد به هیچ گرفتند.

43 - گزینه 3 صحیح است. آیه 6 سوره انشقاق

ای انسان حقاً که تو بسوی پروردگارت به سختی در تلاشی پس او را ملاقات میکنی.*

می خواهد معاد را اثبات کند زیرا انسان اعم از نیکوکار و بدکار مالک هیچ چیز از خود نیست چون همه عبد و مربوب خدا هستند لذا مسئولند تنها چیزی را اراده کنند و انجام دهند که پروردگارشان اراده کرده و دستور داده است. وقتی انسان مسئول اراده و عملش شد حتماً باید به سوی خدا برگردد تا اعمالش محاسبه شود و در آخر به جزای مناسبش برسد چون غیر از او هیچ حکم کننده ای نیست

44 - گزینه 1 صحیح است. آیه 264 سوره بقره

ای کسانی که ایمان آورده اید، صدقه های خود را با منت و آزار باطل مکنید مانند کسی که مالش را برای خودنمایی به مردم انفاق می کند و به خدا و روز آخرت ایمان ندارد. پس مثل او همچون مثل سنگ خارا بی است که بر روی آن خاکی نشسته است و رگباری به آن رسیده و آن سنگ را سخت و صاف بر جای نهاده است. آنان نیز از آنچه به دست آورده اند. بهره ای نمی برند؛ و خدا گروه کافران را هدایت نمی کند.*

شخص ریاکار همچون قطعه سنگی است که قشر نازکی خاک آن را پوشانده و بذره های متعددی در آن افشاند می شود و در معرض نور و هوا قرار می گرد و بعد

باران پر برکت و سنگین بر آن باریده و در نتیجه قشر نازک خاک همراه بذرها پراکنده شده و چهره سخت و غیر قابل نفوذ سنگ مجدداً آشکار می شود. خاک و باران که از علل مهم رشد بذرهاست چون بر سنگ بی قابلیت قرار می گیرد، هیچ محصولی ببار نمی آورد، اتفاق هم که از علل مهم رشد انسان و کسب ثواب الهی است وقتی برای خدا نباشد، هیچ رشد و ثوابی برای اتفاق کننده به همراه نخواهد داشت حتی نتیجه ای که ریاکاران دنبال آن هستند نیز عایدشان نمی شود چون خدا هیچگاه کافران را به مقصودشان نمی رساند و اعمالشان را بی نتیجه و باطل می سازد. از آیه شریفه چنین بر می آید که ریا در هر عملی که آدمی انجام می دهد مستلزم نداشتن ایمان به خدا و به روز جزا در همان عمل است.

45- گزینه 1 صحیح است. آیه 91 سوره مؤمنون

خدا فرزندی اختیار نکرده است و با او معبودی نیست و اگر جز این بود قطعاً هر خدایی آنچه را آفریده با خود می برد و حتماً بعضی از آنان بر بعضی دیگر تفوق می جستند. منزه است خدا از آنچه وصف می کنند.*

مراد از اتخاذ فرزند، فرزند داشتن حقیقی است نه آن طور که یهودیان خود را فرزند خدا می دانند تا برای خود شرافتی به دست آورند. فرزند داشتن حقیقی یعنی سهمی از حقیقت خدایی خدا در فرزند هم باشد. این اعتقاد را مشرکین داشتند که ملائک را دختران خدا می پنداشتند. آیه برای رد این نوع شرک دو استدلال می آورد. 1. اگر چند خدا وجود می داشت حتماً باید بین آنها تفاوت و تباین وجود داشته باشد چرا که اگر از هر جهت مثل هم باشند فرض تعدد بی معناست. آن وقت این خدایان هر کدام برای اداره نظام و موجودات تحت امر خود باید تدابیری را بیندیشند و این به معنای آنست که اتصال و ارتباط اجزاء عالم هستی از بین برود مثلاً تدبیر عالم انسانی غیر از تدبیر عالم حیوانی بشود... که این به معنای فساد نظام هستی است پس همین که وحدت نظام را مشاهده می کنیم به مدبر واحد پی می بریم. 2. این مشخص است که هر موجودی خواهان کمال خویش است و خدایان متعدد نیز که هر کدام از جهاتی نقص دارند درصدد کمال خویش بر می آیند و سعی می کنند عالم هستی را به طور کامل در قلمرو قدرت خود در آورند

و این برتری طلبی باز نظام هستی را به فساد می کشاند. این مطلب از عبارت بعضی بر بعضی دیگر برتری می جستند فهمیده می شود. البته برای تفسیر آیه احتمال دیگری نیز وجود دارد: نظام های حاکم بر جهان، گاهی در عرض یکدیگرند مانند نظام حاکم بر صحرا و دریا و گاهی در طول هم هستند مانند نظام حاکم بر منظومه شمسی و نظام حاکم بر زمین که این جزئی از آنست. در صورت دوم یکی از نظام ها فوق دیگری است و اگر هر یک از آنها وابسته به خدایی باشد پس باید خدای حاکم بر نظام کلی تر از هر نظر برتر از خدای حاکم بر نظام جزئی تر باشد به این ترتیب سلسله مراتب خدایان پیش می آید. اما تقوی و برتری یک خدا بر خدای دیگر عقلاً محال است چون خدای پست تر برای تدبیر نظام تحت امرش باید از خدای برتر اجازه بگیرد پس دیگر نمی شود نام او را خدا گذاشت و فقط یک وسیله در دست خدای برتر است. پس شاید بتوان گفت جمله اول تعدد الهه را از حیث هم عرض بودن باطل می سازد و جمله دوم تعدد الهه را از حیث سلسله مراتب.

46 - گزینه 3 صحیح است. آیه 124 سوره طه

و هر کس از یاد من دل بگرداند در حقیقت، زندگی تنگ خواهد داشت و روز رستاخیز او را نابینا محسوس می کنیم.*

کسی که خدا را فراموش کند قهراً سرگرم توسعه امور مادی اش می شود و هر چه پیش رود، خواه کم و خواه زیاد، آرام نمی یابد برای اینکه هر چه به دست آورد به آن حد قانع نشده و دائماً چشم به بیشتر از آن دارد بدون اینکه حرص و طمعش بجایی منتهی شود. پس چنین کسی دائماً در فقر و تنگی است و همیشه نسبت به آنچه ندارد، غمناک است و نسبت به آنچه دارد گرفتار اضطراب و ترس است که نکند مرگ یا حسودان و بیماری، دارایی اش را از بین ببرند اما فردی که به یاد پروردگارش بود و یقین کرد که نزد او حیات جاودانه دارد به آنچه به دست می آورد قانع شده و معیشتش هر چه باشد برایش فراخ گشته و روی تنگی را نمی بیند. پس می خواهد

بفرماید زندگی کافر همیشه در دو کلمه خلاصه می شود، نارضایتی به آنچه دارد و دلتنگی به آنچه ندارد در حالی که زندگی مؤمن همیشه توأم با سعادت و حریت است خواه فقیر باشد و خواه غنی.

پس آیا دیدی کسی را که هوس خویش را معبود خود قرار داده و خدا او را با وجود علمش گمراه کرده و بر گوش او و دلش مهر زده و بر دیده اش پرده نهاده است؟ آیا پس از خدا چه کسی او را هدایت خواهد کرد؟ آیا پند نمی گیرید؟ *

آیا عجیب نیست کسی هوای نفس خود را بپرستد یعنی مطیع آن باشد با اینکه می داند غیر از هوای نفس معبودی دارد که باید او را بپرستد (این مطلب از تقدم الله بر هواه معلوم می شود) اما با این حال با آگاهی تمام معبود خود را هوای نفس خود می گیرد پس چون عالمانه به راه خطا می رود خدا برای مجازاتش او را گمراه می سازد (یعنی علم به تنهایی منشأ هدایت نمی شود) و گوش و قلبش را مهر می کند تا حق را نشنود و نتواند تعقل کند و بر چشمانش پرده می کشد تا آیات حق را نبیند و خلاصه همه وسایل هدایت را از او می گیرد. وقتی او در چنین حالتی قرار گرفت و درعین آگاهی، خدا گمراهش ساخت دیگر چه کسی بعد از خدا می تواند او را هدایت کند؟ وقتی عاقبت هواپرستان اینچنین است و راهی بسوی هدایت نمی یابند چرا عبرت نمی گیرید؟ مهم این است که اطاعت کردن هر کس به معنای عبادت کردن اوست زیرا عبادت چیزی جز تسلیم شدن در برابر اراده معبود و راضی شدن به خواسته های او نیست به همین جهت در یس 61 فرمود شیطان را نپرستید و در توبه 317 و آل عمران 64 اطاعت احبار و رهبان را عبادت و رب گرفتن نامید.

هرگز به نیکوکاری نخواهید رسید تا از آنچه دوست دارید انفاق کنید و از هر چه انفاق کنید قطعاً خدا از آن آگاه است *

انسان زمانی دارای ایمان واقعی و شخصیت نیکوکار می شود که به خاطر خدا از علاقه شدید و عشق خود صرف نظر کند. تاکید آیه بر انفاق نشان می دهد که برای رسیدن به "بر" انفاق مهمترین رکن است. آن وقت برای ایجاد اخلاص در انفاق فرمود: خدا علیم است و هر چیزی را که در راه خدا انفاق می کنید چه کم و زیاد، خواه مورد علاقه باشد یا نه، همه را خدا آگاه است و پاداش مناسب می دهد.

ای مردم! همانا وعده خدا حق است. مبادا این زندگی دنیا شما را بفریبد و مبادا شیطان فریبنده شما را درباره خدا بفریبد.*

وعده خدا که شمارا زنده می کند و هر کس را به سزای عملش می رساند حق و واقع شدنی است پس مبادا به حیات دنیا مغرور شوید و اشتغال شما به زینت ها و لذت های آن چنان شما را سرگرم سازد که از روز حساب غافل شوید و باز مبادا که شیطان شما را به خدا مغرور سازد و از یک طرف به شما تلقین کند که خدا حلیم و بخشنده است و از طرف دیگر به شما بگوید که به دنیاپرستان بنگرید که چگونه از عذاب خدا ایمنند که اگر شیطان در

وسوسه هایش موفق شود آن وقت به دل شما می افکند که احترام و ارزش فقط در پیشرفت زندگی دنیوی است و در ماورای این زندگی اصلاً خبری نیست و قیامت و بهشت و جهنم و حساب و کتاب مشتی خرافات بیش نیستند. غرور بر وزن جسور به معنی موجودی فوق العاده فریبکار است که مراد همان شیطان است و آیه بعدی این را تأیید می کند.

50 - گزینه 2 صحیح است. آیه 5 سوره فلق

و(بخدا پناه ببر) از شر هر حسود آنگاه که حسد ورزد*

حسادت از بدترین و زشت ترین صفات رذیله است زیرا قرآن آن را در ردیف شر شیاطین وسوسه گر و مهاجمین شروری که پنهانی عمل می کنند، آورده است و چرا از بدترین صفات نباشد در حالی که شخص حسود معترض به حکمت خداست و این که چرا خدا بنده ای رامورد لطف و عنایت خویش قرار داده است. این اعتراض و کفر به خدا وقتی به نقشه ریزی و توطئه ضمیمه شود بزرگترین شرها پدید می آید که تنها راه چاره پناهنده شدن به پروردگار عالمیان است.

51- گزینه 4 صحیح است. آیه 10 سوره فتح

در حقیقت کسانی که با تو بیعت می کنند جز این نیست که با خدا بیعت می کنند؛ دست خدا بالای دستهای

آنهاست پس هر که پیمان شکنی کند تنها به زیان خود پیمان می شکنند و هر که بر آنچه با خدا عهد بسته وفادار بماند بزودی خدا پاداشی

بیعت با پیامبر بمنزله بیعت با خداست یعنی هر اطاعتی که از پیامبر بشود در حقیقت از خدا اطاعت شده و این مطلب را با گفتن دست خدا بالای دست آنهاست تأکید می کند به این معنا که دست پیامبر همان دست خداست چون در هنگام بیعت حضرت دست خویش را روی دست مردم می گذاشتند. حال که بیعت با پیامبر همان بیعت با خداست پس فردی که بیعت با حضرت را بشکند در واقع بیعت با خدا را شکسته لذا جز خودش کسی ضرر نمی کند همانطور که اگر وفا کند خودش سود می برد زیرا خدا غنی مطلق است.

52- گزینه 2 صحیح است. آیه 29 سوره انفال

ای کسانی که ایمان آورده اید اگر از خدا پروا کنید برای شما نیروی تشخیص حق از باطل قرار می دهد و گناهتان را از شما می زداید و شما را می آمرزد و خدا دارای بخشش بزرگ است.*

به کار بستن دستورات حیاتبخش اسلام جز در سایه تقوی امکان پذیر نیست لذا آیه به اهمیت تقوی و چهار نتیجه ای که از عمل صالح برای پرهیزگاران به وجود می آید اشاره می کند: اگر از خدا پرهیزید و به خاطر او از گناهان اجتناب کنید. 1. برای شما روشن بینی خاصی قرار می دهد تا بتوانید حق را از باطل تمیز داده و راه سعادت را از راه شقاوت بشناسید. با پرهیز از گناه و کنترل هوس ها و تعصبات، نیروی عقل آزاد می گردد و امکان درک حقایق فراهم می شود به علاوه با هر نزدیکی به خدا، سهم بیشتری از علم و حکمت الهی نصیب انسان می شود و انسان راحت تر چهره حقیقت را می بیند. 2. آثار روانی گناهان شما را پاک می کند. 3. شما را مشمول آمرزش خود و رهایی از مجازات قرار می دهد. 4. پاداش های فراوان را برای شما مقرر می دارد چون فضل و بخشش خدا عظیم است.

53- گزینه 1 صحیح است. آیه 5 سوره حمد

خداوندا! تنها ترا می پرستیم و تنها از تو یاری می خواهیم.*

تا اینجا به توحید نظری توجه داد اما این به نتیجه چنین شناختی که همان توحید

عملی است، اشاره می کند. معرفت به رب العالمین، الرحمن، الرحیم و مالک یوم الدین چنان انسان را وادار به اظهار تقدیس و تذلل می کند که لحن سخن او عوض می شود و نخست به توحید عبادی اقرار کرده و با خدا عهد می بندد که تنها تسلیم تو هستیم و فقط ترا عبادت می کنیم. سپس توحید ربوبی را بیان می دارد یعنی تنها از تو یاری می جویم و برای رفع مشکلاتمان از هیچ کسی جز تو کمک نمی گیریم. از لحن این آیه و آیات قبلی و تقدم ایاک دو نکته مهم به دست می آید 1. حقیقت عبادت این است که هم خدا را ناظر و حاضر ببینی و هم خودت را در پیشگاه او بدانی 2. ما غیر از بندگی خدا شأنی نداریم و خدا نیز جز پرستیده شدن شأن دیگری ندارد. باید توجه داشت آیه بر عبادت و استعانت به عنوان یک حرکت اجتماعی هماهنگ و نه فردی تأکید می کند. البته یاری خواستن از خدا منافاتی با بهره گیری از اسباب ندارد به شرطی که فقط خدا را موثر بدانی و برای اسباب تاثیر مستقل قایل نباشی در این صورت به مستحکم ترین تکیه گاه ها دست خواهی یافت.

54- گزینه 1 صحیح است. آیات 45 و 46 سوره هود

و نوح پروردگار خود را نداد داد و گفت: پروردگارا! پسرم از کسان من است و قطعاً وعده تو راست است و تو بهترین داورانی *

وقتی نوح فرزند خود را در میان امواج دید عاطفه پدری اش به جوش آمد و از شدت ناراحتی و اندوه با فریاد به پروردگارش چنین دعا کرد: پروردگارا فرزندم از اهل خاندان من است و تو وعده فرمودی که خاندان مرا از طوفان رهایی بخشی و تو از همه حکم کنندگان برتری. نوح در چنین موقعیتی به مقتضای ادب نبوت به خود جرئت نمی دهد که با صراحت نجات فرزندش را بخواهد بلکه طوری سخن می گوید که گویی می خواهد از حقیقت امر مطلع شود لذا در آخر حکم قطعی و داوری حق را به خدا واگذار می کند.

فرمود: ای نوح اودر حقیقت از اهل تو نیست اودارای کرداری ناشایسته است. پس چیزی را که به آن علم نداری از من نخواه من به تو اندرز می دهم که مبادا از نادانان باشی. *

ص: 98

نوح بلافاصله با پاسخی روشنگر از سوی خدا مواجه می شود: او از اهل تو نیست بلکه عمل او عملی غیر صالح است. یعنی فرد ناشایسته ای است که بر اثر بریدن از مکتب تو، پیوند خانوادگی اش به چیزی شمرده نمی شود به عبارت دیگر این فرزندت دارای کارهای ناشایست فراوانی است پس او جزء بستگان تو که وعده نجات آنها را دادم، نیست. حال که او از اهل تو نیست پس مبادا نجات او را از من بخواهی زیرا این درخواست چیزی است که به آن علم نداری. من در این سخن به تو نصیحت می کنم که با چنین سوالی از جاهلان نباشی. باید دانست جزئی از مقام عصمت انبیاء این است که خدا مراقب کارهای ایشان است و هر وقت به چیزی نزدیک می شوند که ممکن است آنها را بلغزند خدا آنان را به راه صواب آگاه می سازد مانند آنچه در مورد نوح اتفاق افتاد. این نیز فهمیده می شود که اسلام اهل هر پیامبری را فقط مؤمنین به او می داند حتی اگر فرزندش نباشد و اگر کافر باشند اهل او نیستند حتی اگر فرزندش باشند.

55- گزینه 3 صحیح است. آیات 33 و 34 سوره یوسف

گفت: پروردگارا! زندان برای من دوست داشتی تر از آنچه مرا به آن می خوانند، می باشد و اگر نیرنگ آنان را از من بازنگردانی به سوی آنان خواهم گرایید و از نادانان خواهم شد.*

زلیخا و زنان مصر بدون هیچ پروایی آنچه را که در دل داشتند بیرون ریختند در حالی که یوسف ایستاده بود. آنها فکر کردند که می توانند یوسف را به سوی خود معطوف کنند اما یوسف به آنها کمترین توجهی نکرد و حتی کلمه ای با ایشان سخن نگفت بلکه با قلبی آکنده از عشق خدا با او مناجات می کند. معلوم می شود آنچه امروز بر یوسف گذشت سخت تر از آن روزی بود که با زلیخا تنها بود زیرا زنان مصر نیز وارد میدان شده و از یوسف می خواستند تسلیم آنها یا زلیخا بشود لذا به جای گفتن معاذ الله به درگاه خدا تضرع کرده و از او استمداد می جوید. از عبارت جاهلین می توان فهمید عصمت از مقوله علم است که به طور تدریجی به معصوم افاضه می شود چون در هر گرفتاری به خدا مراجعه می کنند. اثر این علم این است که به طور قطعی و دائم معصوم را از گناه باز می دارد البته نه اینکه این

علم سلب اختیار کند بلکه تنها اراده را تقویت می کند.

پس پروردگارش او را اجابت کرد و نیرنگ آنان را از او بگردانید. آری او شنوای داناست*

وعدۀ خدا این است که جهادگران مخلص را یاری دهد لذا یوسف را دریافت و دعایش را مستجاب کرد. او شنواست و نیایش بندگان را می شنود و داناست و از اسرار درون آنها وبه راه حل مشکلات آگاه است.

56- گزینه 3 صحیح است. آیه 102 سوره طه

همان روزی که در صور دمیده می شود و در آن روز مجرمان را کبود چشم بر می انگیزیم*

زرق، جمع ازرق به معنی کبود است یعنی بر اثر درد و رنج بدنشان کبود شده است. البته بعضی احتمال داده اند مجرمین بصورت کور محشور می شوند زیرا چشم وقتی بینایی اش را از دست می دهد کبود می شود و آیه 97 اسری این را تأیید می کند.

57- گزینه 2 صحیح است. آیات 23 و 24 سوره بقره

و اگر از آنچه بر بنده خویش نازل کرده ایم در شک هستید پس سوره ای همانند آن بیاورید و در این کار از یاورانتان در برابر خدا یاری بخواهید اگر راست می گوئید.*

معجزات در واقع گواه صدق رسالت انبیاء هستند و قرآن نیز که اینچنین همه را به مقابله به مثل می خواند معجزه آخرین پیامبر خداست. قرآن معجزه ای است پایدار و جهانی که همه عقول را در همهٔ زمان ها و اعصار به مقابله فرا می خواند و تا به حال نیز همه مدعیان در مقابل این معجزه جاوید به زانو درآمده اند. قرآن از چند جهت معجزه محسوب می شود 1- از نظر علمی و اینکه دست تکامل و تحوّل آنرا بی رونق نمی سازد 2- از نظر شخصی که قرآن بر او نازل شده زیرا قرآن بر فردی درس ناخوانده فرو فرستاده شد 3- از نظر خبر دادن از اخبار غیبی گذشتگان و آیندگان 4- از نظر وجود نداشتن اختلاف در آن با وجود اینکه در طی بیست و سه سال نازل گردیده و رسول نیز به عنوان یک انسان، علی القاعده می بایست تحول و تکامل

بپذیرد 5- و بالاخره اینکه از نظر بلاغت و رسا بودن تعبیرات آن بی نظیر است. اما منظور از معجزه چیست؟ آیا منظور حادثه ای است که خلاف عقل و قانون اتفاق می افتد؟ معجزه از نظر احتیاج به علل، تفاوتی با امور عادی ندارد و تمام معجزات از علل مخصوصی سرچشمه می گیرند منتهی این علل برای ما ناشناخته اند یعنی در نظام خلقت جوش آمدن آب و سرد شدن آتش بر ابراهیم (ع) هر دو قانونمند هستند و در نهایت، امور عادی و هم معجزات مستند به اذن خدا هستند

58- گزینه 2 صحیح است. آیه 9 سوره حجر

بی تردید ما قرآن را نازل کرده ایم و قطعاً نگهبان آن هستیم.*

ای پیامبر! تو این قرآن را از ناحیه خودت نیاوردی تا مردم علیه تو قیام کنند و بخواهند با زور و قلدری آن را باطل و نابود سازند و تو در نگهداری آن به زحمت افتی و آخر هم نتوانی حفظش کنی و نیز از طرف ملائک نیست تا در حفظ آن محتاج ایشان باشی و آنها بیایند و قرآن را تصدیق کنند بلکه ما آن را نازل کردیم و خود نگهدار آنیم. یعنی قرآن ذکری است ابدی که از هر گزندی مانند تحریف و نابودی مصون است.

59- گزینه 1 صحیح است. آیات 114 و 115 سوره انعام

پس آیا کسی جز خدا را داور گیرم با اینکه اوست که این کتاب را به تفصیل به سوی شما نازل کرده و کسانی که کتاب آسمانی بدیشان داده ایم می دانند که آن از جانب پروردگارت به حق فرو فرستاده شده است پس تو از

تردیدکنندگان نباش *

با دلایل روشنی که در زمینه توحید وجود دارد و آیات قبلی به آن اشاره فرمود حالا نتیجه می گیرد که باید چه کسی را به داوری پذیرفت؟ آیا غیر خدا را به داوری بپذیریم؟ با اینکه خداست که این کتاب بزرگ آسمانی را به سوی شما نازل کرده کتابی که همه چیز در آن آمده و به تمام نیازهای تربیتی انسان پاسخ می دهد، کتابی که هیچ یک از معارفش مختلط به دیگری نبوده و هیچ یک از احکامش با دیگری مشتبّه نیست و میان حق و باطل و کفر و ایمان جدایی می افکند. سپس برای اطمینان قلبی پیامبر می فرماید: اهل کتاب نیز که نشانه های این کتاب

ص: 101

آسمانی را در کتب خود دیده اند، می دانند قرآن به حق نازل شده یعنی بدون شک از جانب خداست و نه القائنات

شیاطین و کاهنان و غیره پس ای پیامبر! هرگز در آن تردید نکن. این خطاب به پیامبر در واقع خطاب به مردم است و خدا برای تأکید مطلب، اول پیامبر را مخاطب می سازد تا سایرین حساب کار خود را بکنند.

و سخن پروردگارت به صدق و عدل، سرانجام گرفته است؛ و هیچ تغییر دهنده ای برای کلمات او نیست؛ و او شنوای داناست*

تمام شدن کلام پروردگارت به این است که دعوت الهی با نبوت رسول و نزول قرآن که ما فوق همه کتابهای آسمانی است به حد کمال خود رسید و سرانجام ادیان آسمانی از مراحل نقص به مرحله کمال رسیدند و به صورت دین محمدی تجلی یافتند. اما تمام شدن کلام الهی با صدق به این معناست که اخبار، داستانها، معارف و تمام مطالب قرآن حق بوده و همه وعده هایش محقق می شود. از طرف دیگر تمام احکامش عدل است یعنی مواد و اجزایش هماهنگ و یکنواخت بوده و هیچ تضاد و تناقضی در آنها به چشم نمی خورد. اما کلمه خدا وقتی به صورت صدق و عدل انجام می گیرد که هیچ کس نتواند تغییری چه از نظر لفظ و چه محتوا در قرآن ایجاد کند و چون چنین است پس این کتاب تا به آخر راهنمای جهانیان بوده و از دستبرد تحریف کنندگان مصون است. او شنونده داناست، هم آنچه را از او می خواهید می شنود و هم می داند نیازهای واقعی شما چیست

60- گزینه 2 صحیح است. آیه 12 سوره مریم

ای یحیی کتاب را به جد و جهد بگیر و از کودکی به او حکم دادیم.*

منظور از کتاب تورات است که در آن روز تنها کتاب مشتمل بر شریعت بود و گرفتن کتاب با قوت به معنی عالم شدن به آن و تحقق بخشیدن به معارف و عمل به احکام آن با اهتمام و قاطعیت می باشد و اصولاً هیچ مکتبی را بدون قوت و قاطعیت پیروانش نمی توان گسترش داد پس سازشکاری و از موضع ضعف برخورد کردن مانع پیشرفت دین است. بعد به ده موهبت که خدا به یحیی یاد داده اشاره می کند 1- در طفولیت به او حکم دادیم یعنی علم به معارف حقّه و کشف حقایقی که در پرده غیب است و از نظر عادی پنهان می باشد

و همسر فرعون گفت: این کودک نور چشم من و تو خواهد بود او را نکشید شاید برای ما سودمند باشد یا او را به فرزندی بگیریم ولی آنها خبر نداشتند. *

خدا محبت آن کودک را در دل همسر فرعون انداخت به حدی که اختیار از کفش برفت و چاره ای

نیافت جز اینکه فرعون را از کشتن طفل منصرف نماید. وقتی همسر فرعون آثار بزرگی را در سیمای موسی می بیند می گوید: شاید برای ما مفید باشد یا او را به فرزندی بگیریم چون آنها پسری نداشتند. خدا در آیه 39 طه این جریان را از منت هایی دانسته که به موسی گذارده است. همسر فرعون این میانجیگری را کرد و بلای کشتن را از وی برگردانید در حالیکه او ومخاطبینش نمی دانستند چه می کنند و سرانجام کار چه می شود؟ آنها نمی دانستند که فرمان نافذ الهی بر این قرار گرفته که این نوزاد در مهم ترین کانون خطر پرورش یابد و هیچکس یاری مخالفت با این اراده را نداشته باشد.

62- گزینه 2 صحیح است. آیات 71 و 72 سوره مریم

و هیچ کس از شما نیست مگر اینکه بر آن (جهنم) حاضر می گردد. این امر بر پروردگارت حکمی قطعی است. *

هیچ یک از شما متقین و ظالمین نیست مگر آنکه بزودی در پرتگاه آتش قرار می گیرید و این قرار دادن شما در پرتگاه آتش، حکمی واجب و حتمی بر پروردگارت می باشد. این تفسیر در صورتی است که ورود را به معنی

حضور بگیریم اما اگر ورود به معنی دخول باشد معنا چنین می شود: همه انسان ها خواه نیک خواه بد، بدون استثناء داخل جهنم می شوند.

- آنگاه کسانی را که پرهیزگار بوده اند می رهانیم و ستمگران را به زانو درافتاده در آن رها می کنیم. *

آنگاه افرادی را که تقوی داشته اند نجات داده و ظالمان را در آن باقی می گذاریم به خاطر اینکه ظلم کردند و ایشان همچنان به زانو در آمده باقی می مانند. اما طبق احتمال دوم، دوزخ بر متقین سرد و سالم می گردد همانگونه که آتش نمرود بر

ابراهیم (ع) سرد شد زیرا با آن سختی ندارند اما دوزخیان که تناسب با آتش دارند همچون ماده قابل اشتعالی که به آتش برسد فوراً شعله ور می شوند

63- گزینه 4 صحیح است. آیات 3 و 2 سوره عنکبوت

آیا مردم پنداشتند که تا گفتند ایمان آورده ایم رها می شوند و مورد آزمایش قرار نمی گیرند؟ *

به صرف اینکه مردم بگویند ایمان آوردیم دست از سر آنها بر نمی داریم بلکه حتماً آزمایش می شوند تا آنچه در دل پنهان کردند بیرون بریزند و معلوم شود ایمان است یا کفر؟

- و براستی پیشینیان آنان را آزمودیم تا خدا بداند چه کسانی راستگویند و چه کسانی دروغگویند. *

اساساً آزمایش یکی از سنت های الهی است که به هیچ وجه درباره هیچکس استثناء نمی شود و همانطور که شامل امت های قبل شد در امت های حاضر و آینده نیز جریان خواهد داشت. آیا "خدا بداند" یعنی خدا چیزهایی را نمی داند؟ در جواب دو احتمال وجود دارد 1- به وسیله امتحان آثار صدق و کذب در عمل ظاهر گردد مثلاً آن فرد که ایمان واقعی دارد در مقابل سختی ها، صبر و توکل نشان دهد یعنی ظاهر شدن نشانه هایی مثل صبر یا جزع همان دانستن خداست 2- علم ذاتی خدا تحقق عینی و وجود خارجی بیابد و راست ها و دروغ ها ظهور پیدا کنند. در هر دو احتمال، امتحان برای شناخت افراد نیست بلکه برای پرورش استعدادها در هر دو مسیر کفر و ایمان واقعی و سرانجام مشخص شدن صفوف صادقین و دروغگویان از یکدیگر است

64- گزینه 1 صحیح است. آیات 30 و 29 سوره مریم

(مریم) به سوی عیسی اشاره کرد. گفتند: چگونه با کسی که در گهواره و کودک است سخن بگوئیم؟ *

همانطور که عیسی قبلاً گفته بود مریم از جواب دادن خودداری کرد و به عیسی اشاره می کند اما آنها با تعجب می گویند: چگونه با کودکی که واقعاً کودک و در

گهواره است سخن بگوئیم؟ با اینکه عیسی در آغوش مادر بود چرا آیه به مهد اشاره می کند؟ در پاسخ

دو احتمال است اول آنکه مهد به معنی جایگاهی است که برای کودک آماده می کنند خواه گهواره و خواه بغل و دامان مادر دوم اینکه مهد به معنی گهواره است و ظاهراً حضرت مریم قبل از رسیدن بستگان برای عیسی گهواره آماده کرده بود

گفت: منم بنده خدا، به من کتاب داده و مرا پیامبر قرار داده است*

از اینجا پاسخ عیسی (ع) شروع می شود و معلوم می کند در همان روز کتاب و نبوت به عیسی (ع) داده شده و البته بعدها خدا او را به رسالت برمی گزیند چون نبی و رسول متفاوتند و بر رسول مستقیماً فرشته نازل می گردد در حالی که در نبی از طریق خواب و روایست. جالب است عیسی (ع) در ابتدای کلامش به مسئله ولادتش اشاره نمی کند با اینکه مشکل همه مردم از آن بود، به خاطر اینکه سخن گفتن نوزاد خود معجزه است و اثبات می کند که مادرش حق است. نکته دیگر آنکه ذکر "انی عبدالله" در آغاز سخنش می رساند که بزرگترین مقام آدمی همان مقام عبودیت حق تعالی است

65- گزینه 4 صحیح است. آیه 35 سوره انبیاء

هر نفسی چشنده مرگ است و شما را به بد و نیک آزمایش خواهیم کرد و بسوی ما بازگردانده می شوید *

مبنای سخن مشرکان اینست که خودشان را جاودانه و پیامبر را مزاحم حیات خویش می دانند لذا با مرگ حضرت، خود را صاحب حیات ابدی می بینند آن هم حیات بی دغدغه و بی فتنه؛ در حالی که اینطور نیست و هر انسانی طعم مرگ را خواهد چشید، چه پیامبر چه شما مشرکان و چه هر کس دیگر چون زندگی دنیا بر امتحان استوار است و شما را با بدیها و نیکیها مانند مرض و فقر و ثروت و سلامتی می آزمائیم سپس با مردن بسوی ما می آید تا از نتیجه امتحان خود آگاه شوید و معلوم شود کدام نیکوکار و کدام بدکار هستید و به جزای کارهایتان برسید.

ص: 105

66- گزینه 3 صحیح است. آیه 3 سوره انشقاق

و آنگاه که زمین کشیده شود (پستی و بلندی ها از بین می رود)*

67- گزینه 2 صحیح است. آیه 39 سوره مائده

و هر کس که بعد از ظلمش توبه کند و اصلاح نماید خدا از او می گذرد زیرا خدا غفور رحیم است *

(مثلاً) اگر قبل از اثبات سرقت در دادگاه، توبه کند و گذشته را جبران نماید، خدا توبه او را می پذیرد و به این ترتیب حد سرقت برداشته می شود. البته اگر بعد از اثبات جرم توبه کند، پذیرفته نیست زیرا جنبه اختیاری

نداشته و در حالت اضطرار است.

68- گزینه 4 صحیح است. آیه 116 سوره مائده

و آنگاه خدا گوید: ای عیسی بن مریم! آیا توبه مردم گفتی که من و مادرم را همچون دو خدا به جای خدا بپرستید؟ گفت منزهی تو، مرا نرسد چیزی را که حق من نیست گفته باشم اگر گفته بودم بی شک می دانستی چون آنچه در ذات من است می دانی و من آنچه در ذات توست نمی دانم تویی که دانای نهان ها هستی.*

بعد از سوال خدا در روز قیامت، مسیح با نهایت خضوع جواب می دهد 1. تو از داشتن هر شریکی منزهی 2. امکان ندارد این عمل از کسی سر بزند چه رسد به من با آن مقام عصمتی که دارم 3. گواه من این است که اگر می گفتم تو می دانستی زیرا تو از آنچه در روان من است مطلعی، نه تنها از من که از تمام پنهانها آگاهی در حالی که من از آنچه در ذات توست بی اطلاعم.

69- گزینه 3 صحیح است. آیه 32 سوره قمر

و قطعاً قرآن را برای پندآموزی آسان کردیم پس آیا پند گیرنده ای هست؟

70- گزینه 1 صحیح است. آیه 53 سوره اسراء

و به بندگانم بگو: آنچه را که بهتر است بگویند؛ زیرا شیطان میانشان را به هم می زند قطعاً شیطان برای انسان دشمنی آشکار است *

بعضی از مسلمین در مواجهه با کفار به درشتی سخن می گفتند خصوصاً وقتی می شنیدند که آنها به پیامبر تهمت سحر و شعر و جنون می زنند و همین سبب می شد تا آنها بر علیه

مسلمانان و پیامبر دشمنی بیشتری نشان دهند. می فرماید: به بندگانم بگو: بهترین سخنها را بگویند و در بیان مطالب، نرمی و لطافت بکار برند و از اهانت و مشاجره لفظی و بی ادبی اجتناب کنند چون شیطان بوسیله این سخنان در میان آنها فساد می کند زیرا شیطان دشمنی آشکار برای انسانهاست.

71- گزینه 3 صحیح است. آیات 10 و 9 سوره شمس

براستی هر کس که آن(نفس) را پاک گرداند، رستگار شد و براستی نومید شد هر کس آن را ناپاک داشت *

پس مطلبی که برای آن این همه سوگند خورده شده این واقعیت است که رستگاری از آن فردی است که نفس خویش را تربیت کند و از آلودگی و انحرافات پاک سازد. به شهادت آیات فوق خدا تمام وسایل مادی و معنوی را برای سعادت و خوشبختی انسان ها آفریده است با این حال چگونه انسان نفس خویش را تزکیه نمی کند و به اقتضای خلقتش که درک تقوی از فجور و تسلیم در برابر خداست عمل نمی کند و تسلیم و سوسه های شیطانی می شود؟

72- گزینه 2 صحیح است. آیه 28 سوره فاطر

و از مردمان و جانوران و دام ها انواعی با رنگهای مختلف به همانگونه پدید آوردیم. از بندگان خدا تنها

داناایانند که از او می ترسند. آری، خدا عزیز آمرزنده است. *

دامنه تدبیر الهی را به عالم انسان ها و جنبنندگان توسعه میدهد اما واقعاً از این آیات الهی چه کسانی عبرت می گیرند و متوجه مدبر اصلی نظم هستی می شوند؟

از میان تمام بندگان فقط دانشمندان هستند که به مقام عالی خشیت می رسند. خشیت ترسی است آمیخته با تعظیم که از علم به چیزی سرچشمه می گیرد پس علما کسانی هستند که خدای سبحان و صفات و افعالش را می شناسند و به هدف آفرینش پی برده اند لذا در مقابل ادای رسالت و وظیفه خویش همواره ترس دارند که نکند کوتاهی کرده باشند. به دنبال چنین خشیتی خشوع باطنی و

خضوع ظاهری پیدا می شود. می توان نتیجه گرفت علمای واقعی آنهایی نیستند که مغز آنها انباشته از قوانین و فرمولهای علمی و زبانشان گویای این موضوعات است بلکه عالم و واقعی کسی است که وجودش به نورایمان و تقوا روشن شده و نسبت به وظایفش سخت احساس مسئولیت می کند همان طور که در حدیثی آمده است : کسی از همه عالم تر است که ترسش از خدا از همه بیشتر است. اگر عالمان از خدا خشیت دارند از یک طرف به خاطر این است که او عزیز و همیشه غالب است و از طرف دیگر آمرزنده گناهان است. این دو صفت دایماً بنده را در حالت خوف و رجاء نگه می دارد و همین حالت است که حرکت به سمت کمال را تضمین می کند.

73- گزینه 1 صحیح است. آیات 9 تا 7 سوره غافر

کسانی که عرش را حمل می کنند و آنها که پیرامون آنها به حمد پروردگارشان تسبیح می گویند و به او ایمان دارند و برای کسانی که ایمان آورده اند طلب آمرزش می کنند:

پروردگارا! رحمت و دانش تو بر هر چیز احاطه دارد ؛ کسانی را که توبه کرده و راه تو را دنبال کرده اند. ببخش و آنها را از عذاب آتش نگاه دار.*

به مومنین بشارت می دهد شما هرگز تنها نیستید و فرشتگان با شما همصدا و طرفدار شما هستند : ملائکه ای که حاملین عرش هستند عرشی که تمام اوامر و احکام الهی از آنجا صادر می شود تا امور عالم تدبیر شوند و نیز آن ملائکه ای که پیرامون عرش هستند تسبیح و حمد خدا می گویند یعنی خدا را از هر چیزی که لایق ساحت مبارکش نیست منزّه می دارند و بر فعل و تدبیر الهی ثناخوانی می کنند. این فرشتگان به خدا ایمان دارند بنابر این بر خلاف نظر مشرکین معبودانی به جای خدا نیستند. آنها برای مومنان استغفار می کنند. اگر بین صفات خدا از رحمت و علم خدا نام بردند برای آن بود که خدا با رحمتش بر هر محتاجی انعام می کند و با علمش احتیاج هر نیازمندی را تشخیص می دهد.

- پروردگارا! آنان را در باغهای عدن که وعده شان داده ای با هر که از پدران و همسران و فرزندانشان که به صلاح آمده اند، داخل کن زیرا تو خود عزیز حکیمی*

از کلام ملائک معلوم می شود که آنها مومنین را دو قسمت کرده اند، یک قسمت

آنهایی که در ایمان و عمل صالح کامل هستند که خدا وعده جنات عدن را به ایشان داده و قسم دیگر آنهایی که از منسوبان گروه اول هستند و ملائک دعا می کنند که به گروه اول ملحق شوند. ملائک در آخر علت درخواستهای خود را بیان می کنند: زیرا تو عزیز هستی پس رحمتت را به هر کس که خواستی می دهی و چون حکیمی پس هر کاری که می کنی متقن و از روی حساب است و ایشان را از عقوبت های اخروی در امان بدار و هر کس را که در چنین روزی از عقوبت ها در امان بداری به راستی که بر او رحمت آورده ای و این همان رستگاری بزرگ است.* چهارمین دعای ملایک در حق مومنان این است: آنها را در روز قیامت از هراس ها و شدایدی که با آن مواجهند، حفظ فرما که هر کس را در آن روز از این ناملایمات نگاهداری مشمول رحمت خود ساخته ای، این است رستگاری بزرگ! واقعاً چه فوز و نجاتی از این بالاتر که گناهان انسان بخشوده شود و عذاب و بدی ها از او دور گردد و مشمول رحمت الهی شود و در بهشت جاویدان قدم بگذارد و بستگان مورد علاقه اش نیز به او ملحق گردند.

74- گزینه 1 صحیح است. آیه 29 سوره ص

کتابی است مبارک که آن را بر تو نازل کرده ایم تا در آیات آن اندیشه کنند و خردمندان از آن پند گیرند *

قرآن کتابی است که به سوی تو نازل کردیم در حالی که خیرات و برکات بسیار برای عموم مردم دارد تا در آن تدبیر کنند و به این طریق هدایت شوند آنها هم که صاحب خرد هستند به وسیله قرآن متذکر شده به سوی حق هدایت یابند.

75- گزینه 3 صحیح است. آیات 278 و 279 سوره بقره

ای کسانی که ایمان آورده اید. اگر واقعاً مومنین از خدا پروا کنید و بازمانده ربا را رها نمایید. *

از این بیان چنین به دست می آید که بعضی مومنین در عهد نزول این آیات هنوز ربا می گرفتند و بقایایی از ربا را از بدهکاران خود طلب داشته اند لذا می فرماید از آنچه مانده صرف نظر کنید و سپس آنان را در آیه بعد تهدید می کند. سپس جمله را با قید اگر مومنین تمام کرد تا بفهماند که ترک رباخواری از لوازم ایمان است. به هر

حال این آیه با ایمان شروع و با ایمان تمام می شود گویا رباخواری عمیقاً با روح ایمان ناسازگار است.

و اگر چنین نکردید بدانید به جنگ با خدا و رسولش برخاسته اید و اگر توبه کنید سرمایه های شما از خودتان است، نه ستم می کنید و نه ستم می بینید.*

76- گزینه 4 صحیح است. آیه 70 سوره طه

پس ساحران به سجده افتاده شدند. گفتند: به پروردگار موسی و هارون ایمان آوردیم.*

اگر فرمود به سجده افتاده شدند و نفرمود به سجده افتادند برای این بود که قدرت الهی آنان را چنان ذلیل کرد و نور حق چنان بی اختیارشان کرد که گویی اراده ای نداشته و شخصی دیگر آن ها را به سجده انداخت. بعد از آنکه به سجده افتادند هم به ربوبیت خدا شهادت دادند و هم به رسالت موسی و هارون اعتراف کردند.

77- گزینه 1 صحیح است. آیه 261 سوره بقره

مثل کسانی که اموالشان را در راه خدا می بخشند همچون مثل دانه ای است که هفت خوشه برویاند و در هر خوشه ای یکصد دانه (700 برابر) و خدا بر هر کس که بخواهد چند برابر می کند و خدا گشایشگر داناست.*

تا چند آیه مؤمنین را تشویق به انفاق می کند و در مرحله اول می فرماید: هدف از این کار باید خدا باشد نه مردم و در مرحله دوم صورت عمل و کیفیت آن را تبیین کرده که باید منت و اذیت به دنبال نداشته باشد و در مرحله سوم وضع آن مال را بیان می کند که باید طیب باشد نه خبیث و در مرحله چهارم مورد آن را که باید فقیری باشد که در راه خدا فقیر شده و در مرحله پنجم اجر عظیمی که در دنیا و آخرت دارد بیان نموده است. منظور از سبیل الله هر امری است که به رضایت خدا منتهی شود و هر عملی که برای حصول غرضی دینی انجام گیرد. غرض اسلام از انفاق این است که طبقات پایین را حمایت کرده و سطح زندگی ایشان را به طبقه مرفه نزدیک سازد. از سوی دیگر طبقه مرفه را از مخارجی که در نظر عموم مردم، غیر معمولی است و طبقه متوسط جامعه تحمل دیدن آن خرج ها را ندارد تحت عنوان

نهی از اسراف و تبذیر و امثال آن، جلوگیری نماید. غرض از اینها ایجاد یک زندگی متوسطی است که فاصله طبقاتی در آن فاحش و بیش از اندازه نباشد تا ناموس وحدت و همبستگی زنده گشته و کینه ها و انگیزه های

دشمنی بمیرند چون هدف قرآن این است که زندگی بشر را در شئون مختلفش طوری نظام بخشد که سعادت انسان را در دنیا و آخرت تضمین نماید و بشر در جامعه ای زندگی کند که جو فضایل اخلاقی حاکم بر آن باشد. اما اگر جامعه طبقاتی باشد دلهره، بدبینی، مال پرستی، دشمنی و درگیری اجتناب ناپذیر است. جالب است که می فرماید انفاق کننده و نه عمل او، همانند دانه است تا بفهماند که وجود انسان و عمل او، دو شکل از یک حقیقت هستند یعنی افراد نیکو کار مانند بذر هائی پر ثمری هستند که به اطراف ریشه و شاخه می گسترانند و همه جا را زیر بال و پر خود میگیرند. خدا واسع است یعنی لطف و رحمتش وسیع بوده و خیر و برکتش را به هر اندازه که بخواهد می دهد و چون علیم است و از نیات همه با خبر است می داند به چه کسی بدهد. مطلب مهم این است که در آیه مثلی را که آورده مقید به آخرت نکرده و به طور مطلق فرموده: خدا انفاق شما را مضاعف می کند پس هم شامل دنیا می شود و هم شامل آخرت. عقل هم این را تأیید می کند چون کسی که از دسترنج خود چیزی انفاق می کند هر چند ابتدا ممکن است به قلبش خطور کند که این مال از چنگش رفت و دیگر به او بر نمی گردد لیکن اگر کمی دقت کند خواهد دید که جامعه انسانی به منزله تن واحد است و اعضای آن مربوط به هم هستند. پس اگر فردی از جامعه دچار فقر شد و ما با انفاق وضع او را اصلاح کردیم هم دل او را از رذایلی که فقر در او ایجاد می کند پاک کرده ایم و هم چراغ محبت را در دلش روشن نموده ایم و هم زبانش را به گفتن خوبی ها به راه انداخته ایم و هم او را در عملکردش نشاط بخشیده ایم و این فواید عاید همه جامعه می شود چون همه افراد جامعه به هم مربوط هستند. پس انفاق یک نفر اصلاح حال هزاران نفر از افراد جامعه است و مخصوصاً اگر این انفاق در رفع حوائج تعلیم و تربیتی و امثال آن باشد. حال اگر انفاق برای خدا باشد، نمو و زیاد شدن آن از لوازم تخلف ناپذیر آن خواهد بود در حالی که اگر در غیر راه خدا باشد ممکن است توام با ضررهایی باشد چون وقتی رضای خدا انگیزه آدمی نباشد لابد انگیزه این است که با انفاق شر او را

از خود دفع نمایم یا اعتدالی به حال جامعه ببخشم و در نتیجه به طور غیر مستقیم منفعی عاید خودم بشود که این نوعی استخدام و استثمار فقیر به نفع خویش است که چه بسا در دل فقیر آثار سوء به جای گذارد و چه بسا این آثار سوء در دل فقرا متراکم شود و ناآرامی و بلواها به راه بیندازد.

78- گزینه 1 صحیح است. آیه 39 سوره فصلت

و از آیات او این است که تو زمین را خاشع می بینی آنگه چون بر آن آب نازل کنیم جنبش یابد و رشد کند، بی گمان کسی که آن را زنده کرد زندگی بخش مردگان است؛ او بر هر کاری تواناست. *

از آیات او این است که زمین را بی حرکت می بینی اما وقتی قطره های باران بر آن نازل شود به جنبش در می آید و نشو و نمو می کند. زمین مرده کجا و این آثار حیات پس از بارش باران کجا؟ کسی که زمین مرده را زنده می کند مردگان را نیز در قیامت زنده می کند، آری او بر همه چیز تواناست با این حال چگونه نسبت به وقوع معاد در شکید؟

79- گزینه 3 صحیح است. آیات 74 و 73 و 72 سوره فرقان

و نیز کسانی که در مجلس باطل حضور نیابند و چون بر امری لغو بگذرند کریمانه بگذرند *

بندگان رحمان وقتی با اهل لغو برخورد می کند و آنانرا سرگرم گناه و بیهودگی می بینند از آنها رو بر می گردانند

در حالی که خود را پاکتر از آن می دانند که همنشین ایشان شوند. لغو یعنی هر کاری که هدف عاقلانه ندارد پس عباد الرحمن همیشه دارای هدف معقول و سازنده ای هستند و از هر بیهوده کاری متنفرند. *

و کسانی اند که چون به آیات پروردگارشان تذکر داده شوند، کر و کور روی آن نمی افتند. *

بندگان رحمان با گوش شنوا حکمت و موعظه قرآن را می شنوند و با بصیرت تمام به آن توجه می کنند به عبارت دیگر کورکورانه به چیزی دل نمی بندند بلکه با تفکر و تعقل کافی آن را می پذیرند.

ص: 112

و کسانی اند که می گویند: پروردگارا! به ما از همسران و فرزندانمان آن ده که مایه روشنی چشمان ما باشد و ما را پیشوای پرهیزگاران گردان. *

ویژگی دیگر آنها این است که عنایت خاصی به فرزند و خانواده خویش دارند چون می گویند: پروردگارا!

آنها را موفق بدار تا از گناه اجتناب کنند و پیرو دستورات تو باشند. البته آنها صرفاً به دعا اکتفا نمی کنند بلکه با تلاش مستمر سعی در تربیت اهل خود نیز دارند لذا عرض می کنند: ما را پیشوای اهل تقوا قرار بده. یعنی آنها به این قانع نیستند که خود راه حق را بپیمایند بلکه از خدا این توفیق را می خواهند که در انجام خیرات آنگونه حریص باشند که مؤمنان دیگر از آنها بیاموزند و از ایشان پیروی کنند و سرمشقی برای متّین محسوب شوند

80- گزینه 1 صحیح است. آیه 77 سوره هود

و چون فرستادگان ما نزد لوط آمدند، از آمدن آنان غمگین شد و دستش از حمایت ایشان کوتاه شد و گفت: امروز، روزی سخت است. *

هنگامی که رسولان ما از نزد ابراهیم خارج و بر لوط وارد شدند، لوط از آمدنشان ناراحت شد و غم و اندوه تمام وجودش را فرا گرفت زیرا ملانک به صورت مردان خوش سیمایی ظاهر شده بودند و بیم آن می رفت که این قوم غرق شده در آلودگی جنسی به سراغ آنان بیایند پس گفت: امروز روز سخت و وحشتناکی است.

81- گزینه 3 صحیح است. آیه 243 سوره بقره

آیا داستان کسانی را که هزاران هزار بودند و از بیم مرگ از خانه و کاشانه خویش بیرون رفتند ندانسته ای؟ پس خدا به آنان گفت بمیرید و مردند سپس زنده شان کرد زیرا خدا نسبت به مردم صاحب فضل است ولی اکثر مردم شکر نمی کنند*

گروهی از مردم به بهانه واهی از رفتن به میدان جهاد خودداری کردند اما خدا ایشان را در همان شهرشان گرفتار مرض طاعون کرد به نحوی که هزار هزار خانه های خود را خالی کرده و برای نجات خود به بیابان پناه بردند پس خدا فرمود: بمیرید و همگی همانجا مردند سپس با دعای حضرت حزقیل زنده شان کرد زیرا خدا در حق مردم فضل و کرم بسیار دارد با این حال اکثراً شکر نعمتهای خدا را ادا

ص: 113

نمی‌کنند. نتیجه اینکه اگر از احکام الهی که مایه سعادت دنیا و آخرت شماسست شانه خالی کنید دچار سرنوشت شوم می‌شوید. جهاد مایه عزت است اما اگر به خاطر ترسهای موهوم از آن فرار شود، خدا انسان را گرفتار دشمنانی ناچیزتر خواهد کرد که سریعتر از میدان نبرد او را نابود می‌کند و خواری اخروی سر جای خودش است. با اینکه می‌توانست از ضمیر استفاده کند باز کلمه ناس را ذکر کرد تا بفهماند به طور کلی اکثر مردم جهان شاکر نیستند.

82- گزینه 1 صحیح است. آیه 31 سوره آل عمران

(ای پیامبر) بگو اگر خدا را دوست دارید از من پیروی کنید تا خدا نیز دوستان بدارد و گناهان شما را بر شما ببخشد و خدا آمرزنده مهربان است *

خدا بنده اش را به اخلاص در دین و اجتناب از شرک دعوت می‌کند و چون اخلاص در دین کامل نمی‌شود مگر با دلبستگی و محبت به خدا لذا آیه متذکر حب الهی می‌شود. البته خدا هر محبتی را لایق خود نمی‌داند فقط محبتی را سزاوار خود می‌داند که مبتنی بر اسلام یعنی همان دینی که تمام انبیاء منادی آن بودند، باشد. برای همین فرمود اگر می‌خواهید خدا را دوست داشته باشید باید از شریعتی که پیامبر (ص) آورده پیروی کنید. در این صورت بزرگترین بشارت را به شما می‌دهم و آن اینکه خدا نیز شما را دوست خواهد داشت. آیه این مطلب را نیز می‌فهماند که دوست داشتن خدا با دوستی کفار اصلاً سازگار نیست و تنها با پیروی از رسولش می‌سازد. همانطور که نتیجه دوست داشتن خدا، اخلاص و تقرب یافتن به درگاهش می‌شود نتیجه محبت خدا به بنده نیز این می‌شود که حجابهایی را که به واسطه گناهان بین خود و خدا درست کرده از بین می‌رود و به دنبال آن رحمت و کرامات دیگری به بنده اش افزوده می‌کند.

83- گزینه 3 صحیح است. آیات 41 و 1 سوره انفال

ای پیامبر از تو درباره انفال سوال می‌کنند بگو: انفال برای خدا و رسولش است پس از خدا پروا کنید و با یکدیگر سازش نمایید و اگر ایمان دارید از خدا و پیامبرش اطاعت کنید.*

ص: 114

مسلمانان به طور ابهام فهمیده بودند که مالک غنایم هستند اما نمی دانستند چگونه و بین چه افرادی باید آن را تقسیم کنند لذا بین آنها مشاجره واقع شد. مشکل را نزد پیامبر برده و از ایشان سوال کردند و حضرت یک حکم کلی در مورد انفال صادر کردند که غنایم نیز جزئی از آن است: انفال ملک کسی نیست بلکه مال خدا و رسول است که به هر مصرفی بخواهند می رسانند و به این ترتیب ریشه اختلاف از بین می رود. باید دانست انفال از ماده نفل به معنی زیادی است و شامل تمام اموال زیادی جامعه از قبیل سرزمین های تخلیه شده، دهات متروکه، قله کوه ها بستر رودخانه ها، ما ترک اشخاص بی وارث و غنایم جنگی و خلاصه اموالی که تحت مالکیت خصوصی نیست، می شود. حالا- از خدا بترسید و با قبول این حکم، فسادی که در بینتان به وجود آمده اصلاح کنید. اگر ایمان دارید از خدا و پیامبرش اطاعت کنید و بر احکامی که صادر می شود گردن نهید. دستور اصلاح مسلمانان یکی از مهمترین احکام است و علی (ع) در آخرین وصایایش در بستر شهادت فرمودند من از پیامبر شنیدم که فرمود اصلاح رابطه میان مردم از انواع نماز و روزه مستحبی هم برتر است. علت این همه تاکید برای آن است که اقتدار ملت اسلام در سایه تعاون و وحدت به دست می آید.

و اگر به خدا و آنچه بر بنده خود در روز جدایی حق از باطل، روزی که آن دو گروه با هم روبرو شدند، نازل کردیم؛ ایمان دارید بدانید هر چیزی را که به غنیمت گرفتید، یک پنجم آن برای خدا و پیامبر و برای خویشاوندان و یتیمان و بینوایان و در راه ماندگان است و خدا بر هر چیزی تواناست.*

بار دیگر به ریشه مشاجره جمعی از مسلمانان یعنی تقسیم غنایم بر می گردد و اعلام می دارد آنچه شما غنیمت می برید هر چه باشد، یک پنجم آن مال خدا و رسول و ذی القربی و یتیمان و مسکینان و واماندگان در راه است، آن را به اهلش بدهید. مراد از یوم الفرقان روز جنگ بدر است که بین حق و باطل جدایی افکند زیرا 1. مومنین راستین از مدعیان کاذب شناخته شدند 2. دین خدا تثبیت شد و همه قبائل و ادار به اندیشه در آیین جدید شدند 3. وعده پیروزی که قبلاً به مسلمانان داده شده بود محقق شد و به این ترتیب حقانیت رسول ظاهر شد. اما در روز بدر چه چیزی نازل شد؟ این حکم نازل شد که غنایم جنگی و انفال از آن خدا و رسول

است و احدی را در آن سهمی نیست و حالا همان خدا امروز حکم می کند که چهار سهم آن برای شما و یک سهم آن برای اهلش است که باید به ایشان برگردانید و بدانید خدا بر هر چیزی قادر است. منظور از ذی القربی طبق روایات متواتر فقط امامان اهل بیت هستند و نه همه خویشان پیامبر و این البته تبعیض یا امتیازی برای آنها نیست بلکه چون وظیفه رهبری امت را به عهده دارند باید از استقلال مالی برای رفع نیازهای جامعه و مردم برخوردار باشند. همین طور طبق روایات مراد از ایتام و مسکینان و واماندگان در راه فقط از بنی هاشم و سادات هستند و نه همه نیازمندان که باز برای رفع توهم باید بگوییم که حکومت اسلامی دارای دو صندوق خمس و زکات است که سادات فقیر فقط از خمس و سایر نیازمندان از زکات بهره مند می شوند آن هم به طور مساوی و به اندازه نیاز یک سال و نه بیشتر. شاید علتش این است که زکات از مالیات هایی که جزاً اموال عمومی جامعه است تامین می شود پس باید به مصرف عامه برسد در حالی که خمس از مالیات های مربوط به حکومت اسلامی است که باید صرف مخارج دستگاه حکومت و کارگزاران آن بشود. گرچه آیه متذکر غنایم جنگی می شود اما حکم آن شامل تمام درآمدها و منافی می شود که نصیب انسان می گردد پس باید خمس درآمدی که از راه تجارت و گنج و معدن و غواصی و... عاید می شود به شش گروهی که آیه متذکر شده پرداخت گردد. البته سهم خدا به رسول و امام و رهبر حکومت اسلامی تعلق می گیرد.

84- گزینه 4 صحیح است. آیات 4 و 3 سوره بقره

همان کسانی که به غیب ایمان دارند و نماز را بر پا می دارند و از آنچه روزیشان داده ایم انفاق می کنند. *

متقین چه مشخصاتی دارند؟ چون فطرت سالمی دارند، به این حقیقت اعتراف دارند که موجود محتاج هستند و احتیاجشان به چیزی است که خارج از ذات خودشان است یعنی شخصی که سلامت فطرت داشته باشد خواه ناخواه ایمان به موجودی دارد که هستی خودش و هستی همه عالم مستند به آن موجود است. پس متقین به غیب ایمان دارند و افق دید و جهان بینی آنها محدود به ماده و

محسوسات نیست. رسالت قرآن نیز در این راستاست یعنی می خواهد دید انسان را از قشر تنگ و نازک عالم شهادت و محسوسات خارج ساخته و او را متوجه عالم پر عظمت غیب سازد. ملائک، لوح محفوظ، عرش و کرسی، بهشت و جهنم و حتی روح و روان انسان ها بخشی از عالم غیب هستند که متقین به آن ایمان دارند. تاکید قرآن برای باز کردن افق دید انسان به خاطر این است که احساسات و رفتار افراد تابع جهان بینی و ایمان آنهاست. شخص سلیم الفطره بعد از آنکه به چنین وجود غیبی ایمان آورد و معتقد شد که حتی دقیقه ای از حوائج

موجودات غافل نمی ماند آن وقت باور می کند که او لحظه ای نیز از هدایت بندگانش غافل نمی ماند و راه نجات را به آنان نشان می دهد. به این ترتیب سر از مسئله توحید و نبوت و معاد در می آورد و در نتیجه خود را ملزم می داند که در برابر آن مبدا یکتا خضوع کند چون خالق و رب او و رب همه عالم است و نیز خود را ملزم می داند که در جستجوی هدایت او برآید و وقتی به هدایت او رسید، آنچه در وسع او هست از مال و جاه و علم و فضیلت همه را در راه احیاء آن هدایت و نشر آن دین، به کار می بندد و این همان نماز و انفاق است اما نه نماز و زکات قرآن، چون گفتار ما درباره شخص سلیم الفطره ای است که اینها را در فطرت خود می یابد، بلکه نماز و زکاتی که فطرتش بر گردش می اندازد و او هم از فطرتش می پذیرد. به عبارت دیگر انسان به حسب فطرت سالم خود در می یابد که مهمترین کار بنده دو چیز است یکی توجه به خدا و دیگری توجه به مردم و انفاق کردن در راه خدا

و همان کسانی که به آنچه بر تونازل شده و آنچه پیش از تو فرودستاده شده ایمان دارند و همانها به آخرت یقین دارند

85- گزینه 2 صحیح است. آیات 13 تا 17 سوره نور

چرا چهار گواه بر آن بهتان نیاوردند؟ پس چون گواهان را نیاوردند، اینانند که نزد خدا دروغگویانند.*

وظیفه مومنین روشن است: اگر آنها در آنچه می گویند و نسبت می دهند راستگو باشند باید شهود چهارگانه را حاضر می ساختند و چون نیاوردند پس شرعاً و در نزد خدا محکوم به کذب هستند. پس مومنین تا وقتی که دلیل شرعی اقامه نشده باید

ص: 117

- و اگر فضل خدا و رحمتش در دنیا و آخرت بر شما نبود قطعاً به سزای آنچه در آن به دخالت پرداختید به شما عذابی بزرگ می‌رسید*

اگر فضل و رحمت خدا نبود به خاطر این کاری که در آن وارد شدید عذاب عظیمی در دنیا و آخرت به شما می‌رسید. در کدام کار وارد شدند؟ آیه بعد پاسخ می‌دهد:

- انگاه که آن بهتان را از زبان یکدیگر می‌گرفتید و با دهانهای خود چیزی را که به آن علم نداشتید می‌گفتید و می‌پنداشتید که کاری ساده است حال آنکه نزد خدا بس بزرگ بود.*

به خاطر بیاورید زمانی را که به استقبال این دروغ بزرگ رفتید و بدون تحقیق آن را از زبان یکدیگر می‌گرفتید و دهان به دهان منتشرش می‌ساختید بی آنکه اصلاً در دل شما جا داشته باشد چون به آن علم نداشتید. شما این رفتار خود را کاری ساده می‌پنداشتید حال آنکه نزد خدا کار بس عظیمی است چون هم بهتان و افتراء بود و پای آبروی یک مسلمان در میان بود و هم این مسلمان که رسول خدا بودند و طبعاً شیوع تهمت درباره آنجناب، هم وی را رسوا و هم دین را تباه می‌ساخت. از آیه می‌توان سه گناه مؤمنین را متوجه شد 1. پذیرفتن شایعه 2 اشاعه آن 3. کوچک شمردن عمل خود. کلمات زبان و دهان می‌فهماند آنها اهل استدلال نبوده و سخنشان فقط باد هوا و چرخش زبان و حرکت دهان بود. و چرا چون آن را شنیدید نگفتید: ما را سزاوار نیست که در این باره سخن گوئیم، منزهی تو این بهتانی بزرگ است.* چرا نگفتید ما حق نداریم آن را بازگو کنیم؟ و چرا نگفتید سبحان الله این بهتانی بسیار بزرگ است؟ یعنی مؤمنین هم نباید این سخنان را بپذیرند و اشاعه دهند و هم نباید بی تفاوت باشند باید به صورت منفی با چنین سخنانی برخورد نمایند و آن را دروغ تلقی کنند.

خدا اندرزتان می‌دهد که هرگز مثل آن را اگر مومنین تکرار نکنید*

نشانه ایمان اجتناب از تهمت زدن است و آیه به طور ضمنی بیان می‌کند که پشیمانی کفایت نمی‌کند و توبه واقعی عدم تکرار گناه است. در این صورت مؤمنین دیگر ابزار دست دشمنان نخواهند شد.

و ما آنچه را برای مؤمنان مایه شفا و رحمت است از قرآن نازل می کنیم و ستمگران را جز زیان نمی افزاید.*

شفا و رحمت، همان قرآن است که برای مؤمنان شفاست و آنها را از انواع بیماری های فکری و اخلاقی پاک می کند و برای آنها رحمت است و پس از آن پاک سازی شکوفه های فضایل انسانی را در آنها می رویاند. اما برای ظالمین چه طور؟ درست بر عکس مؤمنین زیرا فقط بر خسران و زیان آنها می افزاید. آنها به واسطه اصرار بر گناه روحشان چنان آلوده شده که فقط متمایل به آلودگی هاست و از هر چه بوی حقیقت می دهد گریزانند لذا در برخورد با قرآن نه تنها هدایت نمی شوند بلکه دشمنی آنها نیز بیشتر می گردد.

87- گزینه 3 صحیح است. آیه 41 سوره عنکبوت

داستان کسانی که به جای خدا سرپرستانی اختیار کردند همانند داستان عنکبوت است که خانه ای ساخت و اگر در می یافتند سست ترین خانه ها خانه عنکبوت است.*

خانه عنکبوت سست ترین خانه هاست چون علیرغم نظم و هماهنگی ظاهری نمی تواند عنکبوت را از شر گرما و سرما و خطرات دیگر محافظت نماید و در واقع از آثار خانه فقط اسم آن را دارد. اولیاء مشرکین نیز اینچنین هستند و تنها اسمی از ولایت را دارند چون نه می توانند خیری را جلب و شرّی را دفع کنند و نه می توانند آنها را شفاعت نمایند و خلاصه هیچ امری از امور آنها را تدبیر نمی کنند. عبارت اگر می دانستید یعنی اگر آنها از سستی تکیه گاه های خود با خبر بودند به خوبی می فهمیدند در سستی مانند خانه عنکبوت هستند. البته روی سخن متوجه هر کسی است که جز خدا سرپرستی انتخاب می کند و آن را مستقل در اثر می بیند لذا شامل ولایت پیامبر یا ائمه نمی شود چون برگشت ولایت ایشان به خداست.

88- گزینه 3 صحیح است. آیات 73-75 سوره اسراء

و چیزی نمانده بود که ترا از آنچه به سوی تو وحی کرده ایم گمراه کنند تا غیر آن را بر ما ببندی و در آن صورت ترا به دوستی خود بگیرند*

مشرکین از پیامبر خواستند که دست از بدگویی خدایان ایشان بردارد و بردگان و فقرایی که به وی گرویده اند، از خود دور سازد تا آنها نیز راضی شوند با حضرت یکجا بشینند و به سخنان و آیات الهی گوش دهند. می فرماید: نزدیک بود مشرکین ترا بلغزانند و از آنچه به تو وحی کردیم منحرف کنند تا رفتاری مخالف خواست ما در پیش بگیری و اختلاف طبقاتی را خدایسندانه جلوه دهی و به این وسیله افترای بر ما ببندی تا آنها راضی شوند و ترا دوست خود بگیرند.

- و اگر ترا استوار نمی داشتیم قطعاً نزدیک بود کمی به سوی آنان متمایل شوی *

اگر ما با مقام عصمت، ترا ثابت قدم نمی کردیم، نزدیک بود اندکی به سوی آنها میل کنی اما ما ترا استوار

ساختیم و در نتیجه به آنها کمترین میلی پیدا نکردی چه رسد به اینکه دعوتشان را اجابت کنی. بعضی از آیه استفاده می کنند که پیامبران معصوم نبودند اما کمی دقت نشان می دهد که مقام عصمت مانع تمایل حضرت، ولو اندک، به مشرکین شد نه اینکه پیامبر انعطاف نشان داد و خدا او را مواخذه کرد به عبارت دیگر حضرت به

اعتبار انسان بودن در خطر گرفتار شد به وسوسه های مشرکین بود اما به لحاظ مقام عصمتش نه تنها گرفتار نشد بلکه به آن نیز نزدیک هم نگشت.

- در آن صورت حتماً تو را دو برابر در زندگی دنیا و دو برابر پس از مرگ عذاب می چشاندیم آنگاه در برابر ما برای خود یاوری نمی یافتی *

معلوم می شود عصمت انبیاء جنبه اضطرار و اجبار ندارد بلکه توام با نوعی خود آگاهی است که به اختیار و آزادی اراده انجام می گردد. یعنی ارتکاب گناه در آنها عقلاً محال نیست بلکه به خاطر ایمان خاصی که دارند اصلاً وجود خارجی پیدا نمی کند. اما اینکه فرمود عذاب دو چندان، برای این است که انسان هر قدر مقامش از نظر علم و ایمان بالاتر رود، هم اعمال نیکش با ارزش تر و با ثواب تر و هم گنااهش زشت تر و عذابش بیشتر خواهد بود یعنی خدا گناهان افراد را به یک چشم نمی بیند بلکه با علم و ایمان افراد مقایسه و سپس حکم می کند.

89- گزینه 3 صحیح است. آیات 3 و 2 و 1 سوره نمل

طا، سین، این است آیات قرآن و کتابی روشنگر *

این آیات رفیع القدر که ما نازل می کنیم آیات کتابی است خواندنی که مقاصد خود را روشن بیان می کند

بعبارت دیگر هم خودش واضح است و هم روشن کننده حقایق می باشد- که مایه هدایت و بشارت برای مومنان است

همنانکه نماز بر پا می دارند و زکات می دهند و به آخرت یقین دارند.*

حال به صفات مومنین اشاره می کند و قبل از همه به پیوند نزدیک آنها با خدا و مردم می پردازد. بیان این دو عمل از میان اعمال صالح نشان می دهد نماز و زکات چه مقام بزرگی دارند. اما عمل هر قدر هم صالح باشد اگر توام با اعتقاد به آخرت نباشد اثرش خنثی و حبط می گردد (147 اعراف) اگر در آخر آیه ضمیر هم را تکرار کرد برای این بود که بفهماند شأن مومنین یقین داشتن به آخرت است و باید چنین انتظاری از هر مومنی داشت. باید دانست اگر آیات قرآن برای مومنین (2 نمل) و مسلمین (102 نحل) و متقین (2 بقره) هدایت است بخاطر این است که تا حداقلی از ایمان و تسلیم و تقوی نسبت به حقایق در دل انسان نباشد بدنبال حق نمی رود و از کتاب مبین بهره نمی گیرد همان طور که مشرکین لجوج نگرفتند.

90- گزینه 2 صحیح است. آیه 125 سوره نحل

با حکمت و اندرز نیکو به راه پروردگارت دعوت کن و با آنان به شیوه ای که نیکوتر است مجادله نمای. در حقیقت، پروردگار تو به حال کسی که از راه او منحرف شده داناتر و نیز به حال هدایت یافتگان داناتر است.*

حکمت یعنی مدد گرفتن از علم و عقل و استدلال که نتیجه اش همیشه حق است و هیچ شک و ابهامی را باقی نمی گذارد. موعظه بیان چیزهایی است که قلب شنونده را نرم و به رقت در می آورد مانند بیان کارهای نیک که ستایش دیگران را بدنبال دارد. اگر حکمت همیشه نتیجه حق را در پی دارد، موعظه می تواند همه نتیجه خوب و هم بد را بدنبال داشته باشد و نتیجه بد وقتی است که موعظه کننده به آنچه می گوید، معتقد و عامل نباشد و مطلب را با حسن خلق بیان نکند و مثلاً آنرا با تحقیر و سرزنش همراه کند به همین جهت می فرماید موعظه حسنه کن. اما دعوت کردن با مجادله به این معنی است که طرف مقابل را با منطق خودش جواب دهی لذا خاصیت

روشنگری حق را ندارد و فقط فایده اش اینست که او را از عقیده و نظرش منصرف می کند. اما استفاده از این روش پر مخاطره است زیرا اگر با حسن خلق همراه نباشد

ص: 121

ممکن است طرف مقابل بر عقیده اش استوارتر شود و باطلی احیاء گردد. پس استفاده از جدال باید با ظرافت بیشتری توأم باشد و شاید به همین دلیل فرمود جدال احسن و فرمود جدال حسن تا بفهماند که در مجادله باید به نیکوترین وجه عمل کرد. اینکه در برخورد با افراد کدامیک از این سه روش باید استفاده کرد بسته به تشخیص دعوت کننده است. خدا داناتر است به حال گمراهان و هدایت شده ها لذا خوب می داند آنچه برای گمراهان مفید و وسیله هدایت است همانا حکمت و موعظه و جدال است آن هم موعظه حسنه و جدال احسن.

91- گزینه 3 صحیح است. آیه 57 سوره غافر

قطعاً آفرینش آسمانها و زمین بزرگتر از آفرینش مردم است ولی بیشتر مردم نمی دانند *

مشرکین هرگز به آرزوی خود نمی رسند چون آفرینش آسمانها و زمین که از آفرینش انسانها بزرگتر است، نتوانست خدا را عاجز کند پس محال است یک جزء کوچک از آن یعنی انسان ها بتوانند او را عاجز سازند اما چه باید کرد که بیشتر مردم جاهلند و خیال می کنند می توانند با مجادله خود حق را سرکوب و خدا را عاجز سازند.

92- گزینه 4 صحیح است. آیه 27 سوره اسراء

همانا اهل تذبذیر، برادران شیاطین هستند و شیطان نسبت به پروردگارش ناسپاس است *

علت نهی از تذبذیر را بیان می کند: تذبذیر نکن چون اگر بکنی از برادران شیطان خواهی بود، همو که کفور بود و نعمتهای خدادادی را در راه گمراه ساختن بندگان خدا و دعوتشان به نافرمانی مصرف کرد، تذبذیر کنندگان نیز اینطور هستند چون نعمتهای الهی را کفران می کنند و نابجا مصرف می نمایند لذا برادر شیطانند. تعبیر به برادران برای این است که یا اعمال مبذرین هماهنگ با اعمال شیاطین است مانند برادرانی که یکسان عمل می کنند و یا به این جهت است که در دوزخ قرین شیاطین هستند. اگر در ابتدای آیه شیطان را به صورت جمع آورد برای این بود که هر انسانی که از خدا روی بر می گرداند، شیطانی بر انگیخته می شود تا قرین و همنشین او باشد پس هر مبذری برادر شیطان خویش است.

ص: 122

پس پروردگارش او را هر چه نیکوتر پذیرفت و به نیکی پرورش داد و زکریا را به سرپرستی او برگماشت، هر گاه که زکریا در آن غرفه بر او وارد می شد می دید که نزد او رزق و روزی است و می گفت ای مریم! اینها از کجا برایت آمده است؟ می گفت آن از نزد خداست، خدا هر کس را بخواهد بی حساب روزی می دهد. *

اینجا دو دعای مادر مریم اجابت می شود: اول خدا او را برای خدمت در معبد پذیرفت که این متضمن احترام و تعظیم مریم است و معنایی جز اصطفاء و برگزیدن او ندارد دوم آنچنان به مریم رشد و طهارت بخشید که وسوسه شیطان نمی توانست در او راه یابد. پس این قسمت آیه مانده آیه 42 همین سوره است باید دانست نکره آمدن رزق نشان می دهد که غذا برای زکریا ناشناس بود یعنی بهشتی بوده است همانطور که حضرت مریم پاسخ داد.

و بنی اسرائیل را از دریا گذرانیدیم تا به قومی رسیدند که به پرستش بتهای خویش همت گماشتند. گفتند ای موسی! همانگونه که برای آنان خدایانی است برای ما نیز خدایی قرار ده. گفت راستی شما قومی نادان هستید. *

با پایان گرفتن جریان فرعون، درگیری داخلی موسی که به مراتب سخت تر از گذشته بود، شروع شد. از داستان بنی اسرائیل بر می آید که آنها مردمی مادی و حسی بودند و اعتنایی به ماورا حس نداشتند و اگر هم داشتند بیشتر تشریفاتی بوده و از طرف دیگر زندگی مداوم با قبطیان که مردمی بت پرست بودند سبب شده بود که شدیداً تحت تاثیر بت پرستی قرار بگیرند برای همین وقتی در مسیر خود به جمعیتی بت پرست رسیدند از عمل آنها خوششان آمد و از موسی خواستند بتهایی برای آنان درست کند. این درخواست را زمانی مطرح کردند که به تازگی لطف پروردگار را در عبور دادنشان از نیل دیده بودند لذا موسی آنان را توبیخ کرده و می فرماید

واقعاً شما قومی جاهل هستید! معلوم می شود سرچشمه بت پرستی جهل است، جهل به خدا و صفات او، جهل به ماوراء ماده و جهل به علل اصلی حوادث جهان که سبب می شود حوادث به یک سلسله علل خیالی از جمله

بت ها نسبت داده شود.

95- گزینه 4 صحیح است. آیات 59 و 58 و 57 سوره شعراء

آنگاه ایشان را از باغها و چشمه ها بیرون کردیم و از گنجها و مقام کریم *

گرچه آنها ضعیف و اندک هستند اما این تصمیم را گرفتیم که همگی به مقابله با آنها برخیزیم. پس فرعونیان به تحریک فرعون از شهرهای خود بیرون شدند تا به مقابله با بنی اسرائیل برخیزند. جالب است که خدا بیرون رفتن آنها را به خود نسبت می دهد تا بفهماند نقشه الهی در کار است و می خواهد فرعونیان را در نیل غرق سازد تا به سزای عملشان برسند. مراد از مقام کریم، قصرها، قدرت و امکانات اقتصادی فرعونیان است

- و بدین سان آنها را به بنی اسرائیل به میراث دادیم *

چون بنی اسرائیل بی زحمت امکانات فرعونیان را به دست آوردند لذا تعبیر به ارث بردن کرد.

96- گزینه 2 صحیح است. آیه 21 سوره ق

و هر کسی با سوق دهنده و گواهی دهنده ای می آید *

هر فردی در روز قیامت در حالی به محضر خدا حاضر می شود که سوق دهنده ای او را از پشت سر می راند و شاهدی همراه دارد که به آنچه وی کرده گواهی می دهد.

97- گزینه 2 صحیح است. آیه 54 سوره بقره

و یاد آورید که موسی به قومش گفت ای قوم من! شما با گوساله پرستی بر خودتان ستم کرده اید پس به درگاه آفریدگارتان توبه کنید، پس خودتان را بکشید که این در نزد آفریدگارتان برای شما بهتر است، وقتی چنین کردید خدا از شما درگذشت زیرا او تواب و رحیم است.*

به توبه عجیبی اشاره دارد چون بازگشت به بت پرستی موضوع کم اهمیتی نبود آن هم بعد از دیدن معجزات الهی در نتیجه باید این موضوع برای همیشه ریشه کن می شد به علاوه آنکه با سابقه لجاجت و عنادی که این قوم داشتند این مسئله

می توانست سر مشقی برای آیندگان محسوب گردد لذا دستور شدیدی از سوی خدا صادر شد و آن اینکه توبه تان فقط از طریق اعدام دسته جمعی گنهکاران پذیرفته می شود آنهم به این صورت که یکدیگر را به قتل برسانید. امر به قتل مجرمین یک امر آزمایشی مثل ذبح اسماعیل و به مصلحت قوم یهود بوده است. وقتی فرمان خدا صادر شد و عده ای به قتل رسیدند خدا قتل آنها را به عنوان قتل همه مجرمین قبول کرد و به این ترتیب توبه آنها پذیرفته شد زیرا او بسیار توبه پذیر و رحیم است.

98- گزینه 1 صحیح است. آیه 51 سوره شوری

و هیچ بشری را نرسد که خدا با او سخن گوید جز از راه وحی یا از پشت حجابی یا رسولی بفرستد و به اذن او هر چه بخواهد وحی نماید آری، اوست علی حکیم*

پس خدا به سه طریق با انسان تکلم می کند که این سه با هم متفاوتند 1. به او وحی می کند در این حالت هیچ واسطه ای بین خدا و بنده نیست و همان القاء به قلب است مثل آیه 27 مؤمنون 2. از پشت حجاب یعنی تکلمی است که با واسطه انجام می شود و بنده سخنان خدا را از پشت پرده می شنود مانند سخن گفتن با موسی در طور 3. از طریق ارسال رسول، که در این حالت واسطه فرشته است که وحی را از خدا گرفته و به پیامبر می رساند آن گونه که جبرئیل به پیامبر می رساند. خدا علی و حکیم است یعنی به خاطر علو مقامی که نسبت به خلق و نظام حاکم بر آن دارد، بزرگتر از آن است که مانند خلق با سایرین گفتگو کند لذا به واسطه حکمتش راه وحی را برای سخن گفتن با خلق اختیار کرد تا انسان بتواند به سعادت لایقش برسد زیرا عقل به تنهایی کافی نیست.

99- گزینه 3 صحیح است. آیات 267 و 268 سوره بقره

ای مؤمنین از دستاورد خویش (درآمدهای تجاری) و از آنچه از زمین برایتان خارج کرده ایم (درآمد های زراعی و معدنی) پاکیزه هایش را انفاق کنید و قصد بخشیدن چیز های بد و بیهوده را نکنید، همان هائی که خودتان نیز ستاننده آن نیستید مگر آنکه چشم پوشی کنید و بدانید خدا بی نیاز ستوده است.*

کیفیت مال انفاقی را بیان می دارد که باید از قسمت های پاک باشد و نباید از

قسمت های ناپاک انفاق کنید در حالی که حتی خود شما نیز حاضر نیستید آنها را بگیرید مگر از روی اغماض و اکراه! مراد از طیب هم پاکی ظاهری است و هم پاکی معنوی و حلال بودن آن. مطمئناً انفاق هایی که سراسر توهین و تحقیر است، نه تنها مایه رشد و تعالی انفاق کننده نمی شود بلکه شاید مایه سقوط او نیز بشود. در حقیقت، آیه به نکته لطیفی اشاره می کند که انفاق در راه خدا، یک طرفش مؤمنان نیازمندند و طرف دیگر آن خداست لذا اگر اموال پست و بی ارزش انتخاب شود، از یک سو تحقیر نیازمندان است که چه بسا با وجود تهیدستی، مقام بلندی از نظر ایمان و انسانیت داشته باشند و روحشان آزرده شود و از سوی دیگر توهین و سوء ادبی است نسبت به مقام شامخ پروردگار که او را شایسته اجناس پاک و طیب نشمرده است. پس چیزی را انفاق کنید که پر قیمت و مورد پسند شما و همه است. بدانید خدا غنی است و نیازی به انفاق شما ندارد و حمید است و شایسته ستایش چون همه نعمتها را او به شما داده پس بهترین قسمت مالتان را انفاق کنید. شاید حمید به معنای ستایش کننده باشد نه ستایش شوند آنوقت می فهماند که او در عین بی نیازی از انفاق های شما، از شما ستایش می کند پس بهترین قسمت مال خود را به مستمندان بدهید

شیطان شمارا از فقر می ترساند و به فحشاء فرمان می دهد در حالیکه خدا مغفرت و فضلش را بشما وعده می دهد و خدا گشایشگر داناست.*

انفاق مال خبیث بجای مال طیب انگیزه ای جز ترس از فقر و بی خبری از منافع این انفاق ندارد اما این ترس خطاست چون منشاء آن القاء شیطانی است؛ او این ترس را به دلها می اندازد و هیچ منظوری جز گمراهی و به فحشا کشاندن شما ندارد چون وقتی نیازمندان در فقر باقی بمانند آنوقت در جامعه، آرامش و معنویت جای خود را با انواع نا آرامی و بی عفتی ها و جنایات خواهد داد. اما منافع انفاق طیب، آمرزش گناهان و زیادت مال است و این البته یک نتیجه گیری موهوم نیست بلکه وعده ای است که خدا داده و وعده او نیز همواره حق است برای همین حضرت علی (ع) فرمودند: به هنگام تنگدستی انفاق کنید و با خدا معامله نمایید. او واسع است، یعنی در امکان او هست که آنچه وعده داده، عطا کند و او علیم است یعنی هیچ چیز بر او پوشیده نیست پس هر وعده ای که می دهد از روی علم است نه جهل تا نتواند به آن عمل کند

و قطعاً غیر از آن عذاب بزرگتر از عذاب نزدیکتر نیز به آنان می چشانیم امید که آنها بازگردند*

به یکی از الطاف الهی برای تربیت مجرمین اشاره می کند: سوگند می خورم بزودی از عذاب ادنی و نزدیک به آنها می چشانیم و ایشان را گرفتار قحطی و فقر و مرض و جنگ می کنیم تا شاید قبل از آنکه عذاب اکبر و قیامت دامن آنها را بگیرد، متنبه شده و از عناد و لجبازی دست برداشته و توبه و انابه کنند. پس بسیاری از بلاها و رنجها فلسفه تربیتی دارند بعلاوه اگر فرمود شاید بازگردند برای اینست که چشاندن عذاب دنیای به تنهایی برای بیدار شدن کافی نیست بلکه اراده آدمی نیز شرط است. چرا ادنی مقابل اکبر قرار گرفت در حالی که "ادنی" باید مقابل "ابعد" قرار می گرفت و "اصغر" مقابل "اکبر" بیان می شد؟ عذاب دنیوی دارای دو صفت است یکی کوچک بودن و دیگری نزدیک بودن که به هنگام تهدید مناسب است روی نزدیک بودنش تأکید شود همینطور عذاب اخروی دارای دو صفت است یکی دور بودن و دیگری بزرگ بودن و در مقام تهدید مناسب است روی بزرگ بودنش تکیه شود.

در آنجا سخن بیهوده ای نمی شنوند، مگر درود. و روزی شان صبح و شام در آن جا آماده است.*

یکی از خصوصی ترین صفات بهشت آن است که در آن سخن لغوی نمی شنوند نه دروغی یا دشنام و تهمت و زخم زبانی و نه هر سخن بیهوده ای، بلکه تنها چیزی که مرتباً به گوش می رسد سلام است خواه از سوی ملائکه و خواه رفقای بهشتی. وقتی به کسی سلام می گوئیم معنایش این است که هرچه از جانب من می بینی چیزی خواهد بود که ناراحتت نمی کند پس محیط بهشت، یک محیط مملو از صفا و پاکی و آرامش است. در این حال رزق الهی هر صبح و شام و پشت سر هم به آنها می رسد.

پس روی خود را به سوی دین حنیف کن با همان سرشتی که خدا مردم را بر آن سرشته است. آفرینش خدا تغییر پذیر نیست. این است همان دین پایدار ولی بیشتر مردم نمی دانند.*

وقتی معلوم شد خدا، خالق و مدبر عالم هستی است و برای او شریکی نیست و به زودی خلق را برای محاسبه اعمال مبعوث می کند پس روی دل خود را به سوی دینی کن که از تمام انحرافات و کجی ها خالی است، این دین یعنی اسلام همان آئینی است که فطرت انسان او را بسوی آن هدایت می کند، فطرتی که خدا انسان را بر آن افریده است که چون دگرگونی در آفرینش خدا نیست و فطرت انسان تغیر نمی کند لذا این دین و آیین نیز تغیر نمی کند و همواره انسان را به سعادت لایقش می رساند، این است دین و آیین محکم و استوار اما اکثر مردم نمی دانند. چگونه فطرت انسان او را به سوی اسلام می خواند؟ اسلام راه و روش کاملی است که انسان را به سعادت واقعی اش می رساند و از طرف دیگر انسان بطور فطری دنبال تکمیل نواقص خود و رسیدن به سعادت واقعی اش است یعنی انسان به طور فطری دنبال آیینی است که او را به سعادتش برساند و این همان آیین اسلام است چون انسان یک سعادت بیشتر ندارد پس یک دین و آیین نیز بیشتر برای او نخواهد بود. اما چرا نوع انسان فقط یک سعادت دارد؟ اگر هر انسانی سعادت خاص خود را می داشت هیچوقت یک جامعه واحد تشکیل نمی شد و یا اگر مردم هر سرزمین سعادت مخصوص به خود را می داشتند، زمینه برای وحدت انسان ها فراهم نمی شد و یا اگر سعادت افراد در طول زمان تغیر می کرد، جوامع انسانی سیر تکاملی نمی داشتند زیرا نقص و کمال مردم هر عصر مخصوص خودشان می بود در حالی که وقتی نوع انسان به سوی کمال سیر می کند که یک جهت مشترک و ثابت بین همه انسان های گذشته و آینده وجود داشته باشد.

و براستی ابلیس گمان خود را درباره ایشان راست یافت آنگاه همگی جز گروهی از مؤمنان از او پیروی کردند *

شیطان درباره تمام انسان ها این آرزو را دارد که همگی را گمراه سازد و این آرزو را درباره قوم سبأ محقق کرد و آنان نیز همگی از او پیروی کردند جز گروه اندکی از مؤمنان.

و او را بر آنان تسلطی نبود مگر آن که کسی را که به آخرت ایمان دارد از کسی که درباره آن در تردید است باز شناسیم و پروردگار تو بر هر چیزی نگاهبان است.*

شیطان ایشان را مجبور به گمراهی نکرد تا آنها معذور باشند بلکه خود آنان به اختیارشان شیطان را پیروی می کردند و او نیز بر آنان مسلط شد و گمراهشان ساخت. اما منشأ پیروی از شیطان شکی است که در مورد آخرت دارند و الا اگر کسی ایمان به آخرت داشته باشد از شیطان پیروی نخواهد کرد و این می فهماند آنچه انسان را از گناه باز می دارد و مانع طغیان او در برابر خدا می شود فقط ایمان به آخرت است نه ایمان به خدا و رسولش جدای ایمان به آخرت (26 ص). به این ترتیب هدف از آزادی شیطان در وسوسه هایش این است که پیروان او از پیروان خدا متمایز و مومنین به آخرت از شک کنندگان به آخرت معلوم شوند. سپس برای تهدید کفار می فرماید: خدا حافظ همه چیز است و چیزی از اعمال و گفتار آنها در این جهان از بین نمی رود یا خدا فراموش نمی کند بلکه همه را برای روز جزا نگه می دارد.

104- گزینه 2 صحیح است. آیه 41 سوره روم

به خاطر اعمال مردم، تباهی در بر و بحر فراگیر شده تا خدا جزای بخشی از کردارشان را به آنان بچشاند، باشد که برگردند.*

در منطق اسلام بین اعمال مردم و حوادث عالم رابطه مستقیم وجود دارد. به طوری که هر جا فسادی ظاهر می شود مثل زلزله یا قحطی و خلاصه هر بلائی که نظام جاری در عالم را به هم بزند به خاطر کارهایی است که مردم انجام داده اند آن هم نتیجه بعضی از اعمال مردم نه تمام آنها چون خدا از بیشتر اعمال زشت انسان ها صرف نظر می کند (شوری 30) اگر خدا نتیجه بعضی از اعمال انسان ها را در همین دنیا به آنها می چشاند برای این است که از گناه و شرک دست بردارند و به سوی توحید و اطاعت خدا برگردند.

ص: 129

105- گزینه 1 صحیح است. آیه 46 سوره غافر

صبح و شام بر آتش عرضه می شوند و روزی که قیامت بر پا شود فریاد می رسد: آل فرعون را در سخت ترین عذاب داخل کنید.*

عذاب شدید فرعونیان را توضیح می دهد. معلوم می شود 1. در عالم برزخ بر آنها آتش عرضه می شود و در قیامت داخل آتش می شوند که هر دو عذاب سخت است اما دومی سخت تر است 2. تعبیر صبح و شام می فهماند که اهل برزخ به کلی از دنیا منقطع نشده و مانند اهل دنیا صبح و شام دارند.

106- گزینه 3 صحیح است. آیه 124 سوره طه

و هر کس از یاد من دل بگرداند در حقیقت، زندگی تنگ خواهد داشت و روز رستاخیز او را نابینا محسور می کنیم*

کسی که خدا را فراموش کند قهراً سرگرم توسعه امور مادی اش می شود و هر چه پیش رود، خواه کم و خواه زیاد آرام نمی یابد برای اینکه هر چه به دست آورد به آن حد قانع نشده و دائماً چشم به بیشتر از آن دارد بدون اینکه حرص و طمعش به جایی منتهی شود. پس چنین کسی دائماً در فقر و تنگی است و همیشه نسبت به آنچه ندارد، غمناک است و نسبت به آنچه دارد گرفتار اضطراب و ترس است که نکند مرگ یا حسودان و بیماری، دارایی اش را از بین ببرند اما فردی که بیاد پروردگارش بود و یقین کرد که نزد او حیات جاودانه دارد به آنچه به دست می آورد قانع شده و معیشتش هر چه باشد برایش فراخ گشته و روی تنگی را نمی بیند پس می خواهد بفرماید

زندگی کافر همیشه در دو کلمه خلاصه می شود، نارضایی به آنچه دارد و دلتنگی به آنچه ندارد در حالی که زندگی مومن همیشه توام با سعادت و حریت است خواه فقیر و خواه غنی.

107- گزینه 1 صحیح است. آیه 155 سوره بقره

و قطعاً شما را به چیزی از قبیل ترس و گرسنگی و زیان مالی و جانی و کمبود محصولات می آزمایشیم و مژده ده صابران را.*

بعد از آنکه به مومنان امر کرد تا از صبر و نماز کمک بگیرند و نیز نهی فرمود از اینکه

ص: 130

کشتگان راه خدا را مرده بخوانند و آنان را زنده معرفی کرد، اینک در این آیه علت آن امر و آن نهی را بیان می کند و توضیح می دهد که چرا ایشان را به آن خطاب ها، مخاطب کرد. آن علت این است که به زودی ایشان را به بوتۀ آزمایش می برد تا به کمال و شرافت لایق خود برسند. خدا در این آیه به عموم شدایدی که ممکن است مسلمانان در راه مبارزه با باطل گرفتارش شوند، اشاره نموده و آن عبارت است از خوف و گرسنگی و نقص اموال و جان ها. مراد از کلمه ثمرات ظاهراً اولاد باشد چون نقص فرزندان و کم شدن مردان و جوانان با جنگ مناسب تر است تا نقص میوه های درختان. آیات قبلی به ما فهماند که راه پیروزی در آزمایشات الهی داشتن سه نیرو است: صبر، نماز و طرز فکر صحیح نسبت به مرگ. البته باید توجه داشت مشکلات انسان ها دو دسته اند اول آنهایی که خود ساخته اند یعنی بخاطر زیر پا گذاشتن قوانین و دستورات الهی گریبان انسان را می گیرد دوم مشکلاتی که در مسیر عبودیت خدا برای انسان ها پیش می آید و همین آزمایش الهی است که به صورت غیر مترقبه دامن انسان را می گیرد و او را تحت فشار قرار می دهد تا برای رهایی، نیروهای خود را بسیج کند و استعدادهايش را شکوفا سازد؛ حال اگر استعدادها در جهت مثبت فعال شوند مستحق پاداش شده و اگر در جهت منفی بروز کنند لایق کیفر الهی می شوند. البته آزمایش الهی منحصر به گرفتاری ها نیست بلکه انسان به خوشی و لذت نیز آزمایش می شود. هر دسته از مردم به طور قطع آزمایش می شوند منتها متناسب با روحیه و وضع اجتماعی خود یعنی همه یکسان و با یک وسیله امتحان نمی شوند. پایداری مردم مقابل امتحانات متفاوت است، ممکن است در برابر آزمایشی پیروز و در مقابل دیگری مردود شوند. آزمایش هر شخص می تواند برای دیگران نیز آزمایش باشد مثلاً اگر فردی دچار مصیبت شد چگونگی همدردی دیگران خود آزمایشی برای آنهاست.

امتحان الهی عمومی و حتی شامل انبیاء نیز می شود منتها متناسب با رتبه آنها. به هر حال کسانی از امتحانات

سربلند بیرون می آیند و می توانند هوس ها و تمایلات را کنترل کنند که اهل صبر باشند لذا در انتها می فرماید که بشارت باد بر صابرين. البته ذکر نمی کند که ایشان را به چه چیزی بشارت می دهد تا عظمت آن را نشان دهد. چندین عامل هستند که صبر را در انسان تقویت می کنند و این آیه و آیه بعدی به آنها اشاره

دارد 1- توجه به این حقیقت که این مشکلات طاقت فرسا و آزمایش های سخت الهی برای همه اقوام و ملت‌ها در طول تاریخ وجود داشته سبب افزایش نیروی پایداری انسان می گردد به همین دلیل قرآن مجید کراً برای دلداری

پیامبر و تقویت روحیه مؤمنان اشاره به تاریخ گذشتگان و حوادث دردناک زندگی آنها می کند 2- توجه به این حقیقت که همه این حوادث در پیشگاه خدا رخ می دهد و او از همه چیز آگاه است عامل دیگری برای پایداری است. کسانی که در یک مسابقه مشکل شرکت دارند همین که احساس می کنند جمعی از دوستانشان در اطراف میدان آنها را می بینند تحمل مشکلات برای آنها آسان می شود و با شوق و عشق بیشتری به مبارزه ادامه می دهند. جایی که وجود چند نفر تماشاچی چنین اثری در روح انسان بگذارد توجه به این حقیقت که خدا مجاهدتهای ما را در صحنه های آزمایش می بیند، چه عشق و شوری به ادامه این جهاد در ما ایجاد خواهد کرد! وقتی خدا به نوح (ع) فرمود در برابر دیدگان ما اقدام به ساختن کشتی کن چنان قوت قلبی به نوح (ع) بخشید که فشار و استهزای دشمنان، کمترین خللی در اراده نیرومند او ایجاد نکرد. از امام حسین (ع) نقل شده که فرمودند همین که می دانم این امور در برابر دیدگان علم پروردگار انجام می گیرد تحمل آن بر من آسان است 3- استمداد از الطاف الهی عامل مهم دیگر است؛ کسانی هستند که هر وقت دستخوش حوادث می گردند گرفتار اضطراب می شوند اما دوستان خدا چون برنامه و هدف روشنی دارند بدون سرگردانی، مطمئن و آرام به راه خود ادامه می دهند، خدا نیز روشن بینی بیشتری به آنها می دهد تا در انتخاب راه صحیح دچار اشتباه نشوند، چنانکه فرمود: کسانی که در راه ما به جهاد برخیزند ما آنها را به راه های خود هدایت می کنیم

108- گزینه 2 صحیح است. آیه 36 سوره بقره

پس شیطان آنها را لغزاند و از جایی که در آن بودند اخراج کرد و گفتیم پایین بروید، برخی دشمن برخی دیگر خواهید بود و در روی زمین تا مدتی معین استقرار و بهره مندی دارید.*

آدم و حوا فهمیدند که پیروی از فرامین الهی چه پیامد خوب و آرام بخشی دارد اما

این آرامش چندان به طول نینجامید چون شیطان ایشان را به لغزش افکند و خدا نیز آنها را از بهشت اخراج کرد به این ترتیب آدم و حوّا فهمیدند که هر نزدیکی به شیطان موجب دوری از خدا می شود و عاقبتی جز ناامنی و دشمنی ندارد. ممکن است سوال شود چرا خدا شیطان را آفرید تا بشر را گمراه کند؟ در پاسخ باید گفت شیطان انسان را مجبور به گناه نمی کند بلکه تنها راه یا راه هایی را به انسان معرفی می کند و این خود انسان است که انتخاب کننده نهایی است به علاوه انسان بعد از یک مبارزه دایمی با شیطان چه قبل از ارتکاب گناه و چه بعد از ارتکاب آن (یعنی توبه) امکان رشد و کمال واقعی را پیدا می کند لذا وجود او از هر جهت برای حیات بشر ضروری است.

109- گزینه 3 صحیح است. آیه 32 سوره مائده

به این علت بر بنی اسرائیل مقرر داشتیم که هر کس کسی را جز به قصاص قتل یا به جزای فساد در زمین بکشد مانند این است که همه مردم را کشته است و هر کس کسی را زنده بدارد مانند این است که همه مردم را زنده داشته است و پیامبران ما معجزاتی برای آنان آورده اند آنگاه بسیاری از آنان پس از آن در سرزمین خویش اسراف پیشه کردند.*

از داستان هاییل و قایل معلوم شد انسان به واسطه پیروی از حسد و هوای نفس به آسانی دست به ارتکاب جنایت بزرگی مانند قتل برادر می زند. از طرفی یهود نیز بسیار حسود و پیرو هوای نفس بودند لذا خدا، جنایت بزرگ قایل را برای یهود بیان می کند و ایشان را از حقیقت قتل با خبر می سازد تا شاید از زیاده روی دست بردارند. با وجود روشن شدن حقیقت قتل برای یهود و آمدن انبیایی که در مورد قتل و غیر قتل آیات روشنی برای آنها آورده بودند، باز بسیاری از آنها بر سرکشی پافشاری کردند و همچنان به تجاوز از حدود الهی و اسراف ادامه دادند. اما چرا قتل و احیاء یک نفر به منزله کشتن و احیاء همه است؟، همه افراد بشر از لحاظ داشتن انسانیت یکسان هستند، همان انسانیتی که در همه است در یک نفر هم هست و همانکه در یک نفر هست در همه هم هست پس کسی که به انسانی سوء قصد می کند در حقیقت به انسانیتی که در همه است سوء قصد نموده و یا اگر

ص: 133

انسانی را زنده کند در واقع انسانی را که در همه است زنده کرده است.

110- گزینه 2 صحیح است. آیه 35 سوره محمد (ص)

پس سستی نورزید و کافران را به آشتی نخوانید که شما برترید و خدا با شماست و از کارهایتان هرگز نخواهد کاست.*

وقتی عاقبت اطاعت نکردن خدا و رسولش، ابطال اعمال شماست و شما را به کفر و محرومیت از آمرزش ابدی ملحق می سازد پس چه جای سستی در جهاد؟ در واقع روحیه مسلمین را تقویت می کند که در صورت اطاعت خدا و رسولش غلبه با شماست زیرا خدا با شما و علیه آنهاست و هر تلاشی که در میدان جهاد می کنید و هر قطره خونی که از شما می ریزد، هدر نمی رود پس جایی برای سستی در جهاد و صلح با کافران لجوج وجود ندارد.

111- گزینه 4 صحیح است. آیه 25 سوره حج

بی گمان، کسانی که کافر شدند و از راه خدا و مسجد الحرام که آن را برای مردم، اعم از مقیم و مسافر

بیابانی، یکسان قرار داده ایم، جلوگیری می کنند و نیز هر که بخواهد در آنجا به ستم منحرف شود او را از عذابی دردناک می چشانیم.*

کسانی که کافر شدند و مردم را از راه خدا که همان دین اسلام است بازداشته و مومنین را از ورود به مسجد الحرام که ما آن را معبدی برای مردم قرار دادیم، چه مردمی که آنجا زندگی می کنند و چه مردمی که از نقاط دور وارد می شوند، جلوگیری می کنند و همواره مانع عبادت مومنین می شوند مستحق عذاب دردناکند چون حق مردم این است که در مسجد الحرام عبادت کنند و کسی نمی تواند و نباید مانع آنها شود و اگر مانع شود در واقع به حق خدا تجاوز و ظلم کرده و هر کس بخواهد در این سرزمین ظلم کند و از طریق حق منحرف گردد عذاب دردناکی به او می چشانیم.

112- گزینه 2 صحیح است. آیه 45 سوره زمر

و چون خدا به تنهایی یاد شود دل‌های کسانی که به آخرت ایمان ندارند منجر می گردد و چون کسانی غیر از او یاد شوند، بناگاه آنان شادمانی می کنند.*

ص: 134

از اوصاف کفار تنها بی ایمانی به آخرت را نام برد چون ریشه نفرت آنان از شنیدن نام خدا همین بی ایمانی به آخرت است زیرا اگر مؤمن به آخرت بودند و باور داشتند که روزی به سوی او باز می گردند و جزای اعمال خود را می بینند قطعاً خدا را می پرستیدند و از شنیدن نام او نفرت پیدا نمی کردند.

113- گزینه 3 صحیح است. آیه 60 سوره زمر

و روز قیامت کسانی را که بر خدا دروغ بسته اند می بینی که چهره هایشان سیاه است. آیا منزلگاه متکبران در جهنم نیست؟ *

روز قیامت کسانی را که برای خدا شریک قائل شدند یا در دین بدعت گذاشتند، می بینی که صورتشان همانند دلها و افکارشان سیاه می شود زیرا در قیامت ظاهر و باطن یکی می شود. این روسیاهی نشانه خواری آنهاست که سزای تکبرشان است و معلوم می کند که سرچشمه اصلی کفر همان کبر است.

114- گزینه 3 صحیح است. آیه 83 سوره بقره

و یاد کنید که از بنی اسرائیل پیمان گرفتیم که جز خدا را نپرستید و به پدر و مادر و خویشاوندان و یتیمان و بینوایان نیکی کنید و با مردم به زبان خوش سخن بگویید و نماز را بر پا دارید و زکات را پردازید، سپس جز اندکی از شما (بقیه) سر بر تافته و اعراض کردید. *

این آیه و آیه بعدی به طور مفصل از پیمانی سخن می گوید که از بنی اسرائیل گرفته شد و قبلاً به صورت مجمل از آن نام برده شد، مواد این پیمان اصول ثابت همه ادیان الهی است و متضمن سعادت واقعی بشر است 1. جز خدای یگانه را نپرستید و به هیچ قدرت دیگری تکیه نکنید و از هیچ نیرویی نهراسید 2. نسبت به والدین نیکی کنید. مطمئناً اگر خانواده سالم و مستحکم بماند جامعه نیز که از واحدهایی به نام خانواده تشکیل شده مهمترین شرط را برای سالم و مقاوم شدن پیدا می کند 3. نسبت به خویشاوندان و یتیمان و مستمندان نیز احسان کنید و با مردم سخنان نیکو بگویید. عمل به این دستور همبستگی خاصی را بین افراد جامعه پدید می آورد و شرط دیگری برای استحکام جامعه تحقق می یابد. باید

ص: 135

توجه داشت سخنان نیکو به ناس تعلق می گیرد یعنی هم باید شامل مؤمن و هم کافر شود. اگر خوب دقت شود خدا در رعایت احسان ترتیب را مراعات کرده و با دستوراتش به تدریج شعاع همبستگی بین مؤمنین را گسترش می دهد. 4. نماز را بر پا دارید. اگر نماز به طور حقیقی ادا شود و همه مؤمنین به یک نیرو متصل گردند

پیوندهای چنین جامعه ای استحکام همیشگی خواهد داشت. 5. زکات را بدهید تقویت توان مالی جامعه و از بین بردن فاصله طبقاتی، شروط استحکام جوامع دینی را تکمیل می کند.

115- گزینه 3 صحیح است. آیه 3 سوره صف

نزد خدا سخت مورد خشم است که چیزی را بگوید و عمل نکند.*

چرا مومنین باید خلف وعده کنند در حالی که این عملشان موجب خشم شدید خدا می شود زیرا این خود از نشانه های نفاق است؟ توضیح آنکه انسان گاهی سخنی میگوید که از اول نمی خواهد انجام بدهد که این نوعی نفاق است و موجب خشم شدید خداست و گاه تصمیم بر انجام عملی دارد اما بعداً پشیمان می شود که این دلیل بر ضعف اراده است و همین نیز مغایر با سعادت انسان می باشد زیرا سعادت انسان در گروی عزم راسخ و همت بلند اوست.

116- گزینه 3 صحیح است. آیات 3 و 4 سوره نجم

و از روی هوس سخن نمی گوید این جز وحیی نیست که به او وحی می شود*

هر آنچه پیامبر به شما می فرماید ناشی از هوای نفسش نیست بلکه هر چه می گوید وحی خداست، پس سخنان پیامبر بطور مطلق خالی از هوای نفس است حتی سخنان روزمره ایشان که در داخل خانه دارند.

117- گزینه 4 صحیح است. آیات 8 و 9 سوره نجم

(جبرئیل) سپس نزدیک آمد و نزدیکتر شد تا فاصله اش به قدر دو کمان یا نزدیکتر شد*

ای کسانی که ایمان آورده اید از بسیاری از گمانها بپرهیزید که پاره ای از گمانها گناه است و جاسوسی نکنید و بعضی از شما غیبت بعضی نکند؛ آیا کسی از شما دوست دارد که گوشت برادر مرده اش را بخورد؟ از آن کراهت دارید. پس از خدا بترسید که خدا توبه پذیر مهربان است.*

از بسیاری از گمانها بپرهیزید زیرا بعضی گمانها، گناه است. اگر فرمود بسیاری از گمانها بخاطر این است که قسمت اعظم گمانهای رایج بین مردم، گمان بد و سوء ظن است و قسمت کمی از آن حسن ظن می باشد. پس مراد این است که به سوء ظن ها ترتیب اثر ندهید چون در بعضی موارد گناه هستند و منظورش این نیست از گمان اجتناب کنید چون آمدن ظن اختیاری نیست مگر در پاره ای موارد که مقدمات آن اختیاری است. تجسس نکنید و دنبال اموری را که صاحبانش می خواهند پوشیده بماند نگیرید و آنها را فاش نسازید... هیچیک از شما دیگری را غیبت نکند و در غیاب او چیزی نگوید که اگر بشنود ناراحت شود. گویی ترتیب اثر دادن به سوء ظن به تجسس می انجامد و تجسس و افشای اسرار به غیبت منتهی می شود. آیه برای نهی از غیبت آن را به خوردن گوشت برادر مرده اش تشبیه می کند چون شخص غیبت شونده مثل مردگان قادر به دفاع از خویش نیست، آیا فردی از شما دوست دارد گوشت برادر مرده خود را بخورد؟ به یقین همه شما کراهت دارید گوشت یک انسان آن هم برادرتان را بخورید پس غیبت او را نیز نکنید. اینکه فرمود گوشت برادرتان، می رساند که حرمت غیبت تنها مربوط به مسلمانان است زیرا برادری فقط بین مؤمنین است و چون در تجسس نیز عیب جویی وجود دارد لذا خوردن گوشت برادر مرده مربوط به تجسس نیز می شود (گرچه در تجسس فقط خود ما از عیب دیگری مطلع می شویم) تقوای الهی پیشه کنید که خدا توبه پذیر و مهربان است و هم افرادی را که مرتکب این گناهان شده اند اگر توبه کنند می بخشد و مشمول رحمت خود قرار می دهد و هم آنهایی را که مرتکب این گناهان نشده اند به هدایت بیشتر می رسانند و با فراهم کردن اسباب نمی گذارد به مهلکه گناه بیفتند چون خدا به بنده با تقوایش زیاد رجوع می کند. اما فلسفه این احکام چیست؟ انسان به حکم ضرورت تشکیل اجتماع داد تا

بتواند در کنار دیگران از خیر و کمک های آنها بهره مند شود. در جامعه ای که افراد با هم انس دارند و از یکدیگر در امان هستند و فضای اعتماد و اطمینان حاکم است جامعه مبدل به یک تن واحد شده که هر خیر و صلاحی به همه می رسد اما عواملی مانند سوء ظن و تجسس و غیبت اجتماع انسانی را دچار تفرقه و فساد می کند و افراد گرچه در کنار هم هستند اما هرگز به معنای واقعی، اجتماعی شکل نگرفته لذا خیر و صلاح چشمگیر نیز بوجود نمی آید

119- گزینه 4 صحیح است. آیات 7 و 8 سوره زلزله

پس هرکس همسنگ ذره ای عمل خیر انجام داده باشد آنرا می بیند و هرکس همسنگ ذره ای عمل ناشایست انجام داده باشد آنرا می بیند*

حسابرسی خدا در آنروز فوق العاده حساس و دقیق است و حتی کوچکترین اعمال انسان مورد رسیدگی قرار می گیرد. پس آیات هشدار می دهند نه گناهان کوچک را کم اهمیت بشماریم و نه اعمال خیر کوچک را ناچیز بدانیم چون هرچه مورد محاسبه خدا قرار گیرد کم اهمیت نیست. البته این محاسبه بعد از قوانین احباط، تکفیر، عفو و توبه صورت می گیرد. فرمود: اعمال خود را می بیند نه جزای اعمال را که این تجسم اعمال چقدر برای نیکوکاران

مایه سرور است و برای بدکاران مایه شرمساری.

120- گزینه 2 صحیح است. آیه 11 سوره تحریم

و برای کسانی که ایمان آورده اند، خدا همسر فرعون را مثل آورده آنگاه که گفت: پروردگارا! پیش خود در بهشت خانه ای برایم بساز و مرا از فرعون و کردارش نجات ده و مرا از دست مردم ستمگر برهان*

این مثل برای بیان حال مؤمنین است و آیه به آسیه اشاره می نماید که با وجود کفر شدید شوهرش، به خدا ایمان آورد، ایمانی خالص و به همین دلیل خدا نجاتش داد و او را داخل بهشت کرد و قدرت فرعون نتوانست هیچ خدشه ای به ایمان او وارد آورد. همسر فرعون در مسیر عبودیت آنچنان پیش رفته بود که چشم از تمام لذات دنیوی بر گرفت و نزدیکی به پروردگار خود را به نزدیکی با فرعون ترجیح داد و به غیب ایمان آورد و آن قدر در این کار استقامت ورزید تا از دنیا رفت به همین جهت دعا

ص: 138

فرمود که خدایا نزد خودت برایم خانه ای در بهشت بنا کن و مرا از فرعون و عمل او نجات ده. آسیه(س)

همانطور که درخواست نجات از خانواده ستمگر خود می کرد، از جامعه ستمکار نیز ابراز بیزاری می کرد و به این ترتیب تنفر خود را به طور مطلق از ظلم بیان می دارد.

121- گزینه 2 صحیح است. آیه 16 سوره مجادله

(منافقین) سوگندهای خود را سپر قرار داده اند و مردم را از راه خدا بازداشته اند پس برای آنان عذابی خفت آور است *

منافقین قسم یاد می کنند که مسلمانند و هدفی جز اصلاح ندارند در حالی که این سوگندها سپری است برای پنهان ساختن مقاصد توطئه گرانه آنها و وسیله ای است برای رهایی از سوء ظن هایی که ممکن است از سوی مسلمانان متوجه آنها بشود. آنان می خواستند با این سوگندها به تدریج بر دین خدا لطمه وارد کرده و مردم را از راه خدا باز دارند و مؤمنان را خوار سازند و خود را نیز از رسوا شدن حفظ کنند اما خدا با عذابی خوار کننده جواب مناسب را به آنها می دهد.

122- گزینه 4 صحیح است. آیه 29 سوره الرحمن

هر کس که در آسمان ها و زمین است از او درخواست دارد؛ او هر روز در کاری است.*

منظور از تقاضا به زبان نیست بلکه درخواست به احتیاج است زیرا احتیاج خودش زبان است و معلوم است که همه موجودات از تمام جهات محتاج خدایند و آنی نمی توانند بدون فیض الهی باقی باشند. می فرماید: خلقتش دائم است و هر روز موضوع تازه ای می آفریند که هرگز نبوده و برای جواب دادن به درخواست

موجودات هر روز طرح تازه ای ابداع می کند، نه اینکه کارهای تکراری انجام دهد. این حقیقت از نیاز مستمر انسان

و موجودات به ذات پاک او پرده بر می دارد و بطور عجیبی برای انسانها سبب امید آفرینی واز بین رفتن غرورها می شود.

123- گزینه 4 صحیح است. آیه 22 سوره مجادله

قومی را نمی یابی که به خدا و روز آخرت ایمان داشته باشند و کسانی را که با خدا و رسولش مخالفت کرده اند، هر چند پدرانشان یا پسرانشان یا برادرانشان یا عشیره

آنان باشند، دوست بدارند. در دل اینهاست که خدا ایمان را نوشته و آنها را با روحی از جانب خود تأیید کرده و آنان را به بهشتهایی که از زیر آن جویهایی روان است در می آورد؛ همیشه در آنجا ماندگارند؛ خدا از ایشان خشنود و آنها از او خشنودند؛ اینانند حزب خدا. آری، حزب خداست که رستگاراند. *

کسی که واقعاً به خدا و رسولش و روز جزا ایمان دارد ممکن نیست با دشمنان خدا دوستی کند هر چند که همه نوع سبب و انگیزه دوستی در آنان وجود داشته باشد مانند اینکه پدرش یا پسرش باشد یا قرابتی دیگر داشته باشد. یعنی جمع میان محبت خدا و محبت دشمنان خدا محال است اگر هم دوستی ناشی از قرابت را ذکر کرد به خاطر آن بود که مودت خویشی قویترین و پابرجاترین محبت است و به آسانی از دلها بیرون نمی رود پس تکلیف سایر تعلقات آدمی روشن است. وقتی مؤمنین حقیقی اینچنین هستند پس امدادهای الهی شامل حال آنها شده و ایمان در قلبشان مستقر می گردد و به وسیله روحی از جانب خدا تقویت میشوند و به نوعی حیات معنوی جدید که خدا به مؤمنان حقیقی افزوده می کند دست می یابند. سپس به آنها وعده بهشت و دخول در آن را می دهد زیرا خدا از ایشان راضی است و رضایت خدا نیز عبارتست از رحمت او که مخصوص مؤمنین خالص است و ایشان هم از خدا راضی اند برای این که به وعده خدا که زندگی پاک و بهشت خرم است می رسند. اینها که ایمانی خالص دارند همان حزب خدایند و بی هیچ شکی حزب الله در دنیا و در آخرت پیروز است. نکته مهم این است که آن روحی که مؤمنین خالص با آن تقویت می شوند عبارتست از مبدأ حیات که قدرت و شعور از آن ناشی می شود یعنی در مؤمنین علاوه بر روح نباتی، حیوانی و انسانی که در مؤمن و کافر مشترک است، روحی دیگر وجود دارد که از آن حیاتی دیگر ناشی می شود و منشا قدرت و شعور جدیدی می گردد این روح یکی از مراتب روح انسانی است و بعد از آنکه ایمان به حد کمال برسد به آن نایل می گردند و دیگر از آن جدا نمی شوند.

124- گزینه 2 صحیح است. آیه 37 سوره قمر

و براستی از مهمانان او (لوط) کام می خواستند پس ایشان را نابینا ساختیم پس

آنها به القاء شبهات عقیدتی در میان مردم قناعت نکردند بلکه در وقاحت به جایی رسیدند که نسبت به میهمانان لوط قصد سوء کردند و از لوط خواستند میهمانانش را در اختیار آنان بگذارد. اما چیزی نگذشت که همه آنها را کور کردیم و حتی جای چشم آنها به کلی صاف شد ولی این حادثه هم سبب توبه آنها نشد.

125- گزینه 3 صحیح است. آیه 15 سوره قمر

و براستی آن (کشتی نوح) را به عنوان نشانه ای باقی گذاشتیم، پس پند گیرنده ای هست؟*

واقعاً همه گفتنی ها در ماجرای نوح گفته شده و آنچه باید هر انسان بیداری بفهمد می تواند از آن بفهمد.

126- گزینه 1 صحیح است. آیه 18 سوره یونس

و به جای خدا، چیزهایی را می پرستند که نه به آنان زیان می رساند و نه سودی؛ و می گویند: اینها نزد خدا شفاعتگران ما هستند. بگو: آیا خدا را به چیزی که در آسمانها و در زمین نمی داند، آگاه می گردانید؟ او پاک و برتر است از آنچه شریک او می سازند.*

بت پرستان می گفتند ما با آلودگیهایی که داریم نمی توانیم به درگاه مقدس خدای خالق وارد شویم پس مخلوقاتی را که امور زندگی بشر را تدبیر می کنند مانند ملائک را واسطه قرار می دهیم تا به خدا تقرب جوئیم و بتها چیزی جز تمثال این مخلوقات محبوب نیستند. و پس درحقیقت بتها شفیعانی هستند که انسان را به خدا نزدیک می سازند. در رد ادعای آنها دو دلیل می آورد 1. بتها موجودات بی جان و بیشعوری هستند و هیچ نفع و ضرری ندارند پس نمی توانند شفاعت کنند 2. شفاعت در صورتی تحقق می یابد که خدا بداند چنین شفیعانی وجود دارند اما خدا چنین شفیعانی را در آسمانها و زمین نمی شناسد و شما با ادعای خود می خواهید خدا را از مطلبی که نمی داند آگاه سازید و این چیزی جز افترا بستن به خداست نیست.

در روزی که زبان و دستها و پاهایشان بر ضد آنان نسبت به آنچه انجام می دهند، شهادت می دهند. *

در روز قیامت اعضاء بدن به همه معاصی که مرتکب شده اند شهادت می دهند البته هر عضوی به گناهی شهادت می دهد که مناسب با خود اوست پس اگر دروغ و غیبت و قذف و غیره بود زبان شهادت می دهد و اگر گناه افعالی بود پس دست و پا شهادت می دهند و الخ. برای همین می بینیم در بعضی آیات می فرماید بر زبانشان مهر می زنیم چون سایر اعضاء گواهی می دهند و احتیاج به شهادت زبان نیست. به هر حال قرآن به صراحت بیان می کند که عالم آخرت و تمام چیزهایش، زنده هستند و حیات دارند.

مگر کسی که توبه کند و ایمان آورد و کار شایسته کند پس خدا بدیهایشان را به نیکی ها تبدیل می کند و خدا همواره آمرزنده مهربان است. *

توبه و ایمان و عمل صالح سبب تبدیل سیئات به حسنات هستند اما چگونه؟ منظور از سیئات، خود آن اعمالی نیست که انسان انجام می دهد بلکه آثار سوئی است که آن عمل به واسطه مخالفت امر خدا بر روح انسان می گذارد مثلاً عمل زنا و نکاح از لحاظ ظاهر با هم فرقی ندارند اما اگر یکی گناه است به خاطر آن اثر سوئی است که بر روان انسان دارد، حسنه بودن عمل هم به خاطر خود عمل نیست بلکه به واسطه اثر خیری است که آن عمل به جهت اطاعت امر خدا بر روان آدمی باقی می گذارد. حال اگر گنهکار مشرک توبه کند و ایمان آورد چون خدا غفور است آثار سوء اعمال سابق را پاک می کند و چون رحیم است آثار خیری به جایش می گذارد و این همان تبدیل سیئه به حسنه است. مثل روشن آن تبدیل زباله به کود و سپس میوه های شیرین است.

پس او را تکذیب کردند و عذاب روز ابر سایه افکن آنان را فرو گرفت. برآستی آن

سرانجام این قوم با تمام وجود شعیب را تکذیب کردند پس زمان پاکسازی این قوم از صفحه زمین فرا رسید. هفت روز گرمای سوزانی آن ها را در بر گرفت بدون کوچکترین وزش نسیمی، ناگاه قطعه ابری ظاهر می شود و نسیمی می وزد اما درست در موقعی که از آمدن ابر مسرور بودند، صاعقه ای مرگبار و گوشخراش و بدنبالش آتشی بر سر آنها فرو می ریزد و لرزه ای بر زمین می افتد و همگی هلاک می شوند، این عذاب روز بزرگ بود.

130- گزینه 3 صحیح است. آیه 18 سوره ق

هیچ سخنی را تلفظ نمی کند مگر اینکه مراقبی آماده نزد اوست.*

در آیه گذشته سخن از ثبت تمامی اعمال آدمی بود و اینجا به خصوص روی ضبط الفاظ و سخنان او تکیه می کند و این به خاطر اهمیت و نقش موثری است که گفتار در زندگی انسان ها دارد.

131- گزینه 4 صحیح است. آیه 63 سوره فرقان

و بندگان رحمان کسانی اند که روی زمین فروتنانه راه میروند و چون نادانان ایشان را مخاطب سازند، میگویند: سلام (بازبان خوش پاسخ میگویند)*

بعد از آنکه به استکبار کفار و اهانت آنها نسبت به اسم رحمن اشاره شد حالا به رفتار عباد الرحمن یا مؤمنین می پردازد: بندگان رحمن موقع راه رفتن باتواضع و تذلل راه میروند و در معاشرت با مردم از هر غروری به دورند چون طبق رسم بندگی نسبت به رحمن استکبار نمی ورزند و خود را خاضع و خاشع نسبت به او می دانند در نتیجه در برابر مؤمنین نیز متواضعند در حالیکه در مقابل دشمنان خدا اصلاً اظهار خضوع و ذلت نمی کنند. آنها وقتی از جاهلان حرکات زشتی ملاحظه می کنند یا سخن زشتی می شنوند، پاسخی سالم می دهند، پاسخی خالی از لغو و گناه، یعنی با جهل جاهلان، جاهلانه برخورد نمی کنند، بلکه با بی اعتنائی توأم با بزرگواری از کنار آنها می گذرند بدون هیچ ضعف یا ترشروئی و این عکس العمل از کسانی سر می زند که حلیم و صبورند و رسم بندگی رحمن را بجا می آورند.

و جن و انس را نیافریدم جز برای آنکه مرا بپرستند.*

خدا در خلال آیات گذشته برای بیان امر خلقت، ارسال رسل، انزال عذاب و... از ضمیر ما استفاده کرد زیرا واسطه‌هایی وجود داشتند اما در اینجا فقط از ضمیر من استفاده می‌کند یعنی عبادت امری است که باید مختص به خدا باشد و هیچ احدی در آن شرکت نداشته باشد. بیان آیه به گونه‌ای است که غرض خلقت را منحصرأً عبادت می‌داند یعنی انسان باید دائم در حال عبادت باشد نه اینکه فقط به انجام بعضی اعمال عبادی اکتفا کند. البته عبادت برای این نیست که خدا به کمالی برسد چون او هیچ نقص و حاجتی ندارد بلکه غرض فایده‌های است که از عبادت عاید خلق می‌شود و کمالی است که نصیب انسان می‌شود. حقیقت عبادت نیز این است که بنده خود را در مقام ذلت و فقر مطلق ببیند و خدا را در مقام عزت و غنای محض لذا فقط به یاد او باشد و تنها از خواسته‌های وی اطاعت کند. البته اگر در سایر آیات اهداف دیگری ذکر شده مانند آزمایش کردن انسان‌ها (ملک 2) و رحمت الهی (هود 119 و 118) و... همه در طول هدف اصلی که عبودیت است قرار می‌گیرند و در مسیر تحقق هدف اصلی حاصل می‌شوند. اگر بندگان برای عبادت خلق شده‌اند پس چرا عده‌ای راه کفر می‌رود؟ زیرا هدف عبادت، اجباری نیست بلکه بندگی توأم با اراده و اختیار است و همین عبادت است که انسان را به کمال و قرب الهی می‌رساند. اما چرا در این آیه، جن مقدم بر انسان ذکر شد؟، شاید به این جهت که زودتر از انسان خلق شدند. (حجر 29)

آیا ندانسته‌ای که هر کس در آسمانها و زمین است و پرندگان بال گشاده خدا را تسبیح می‌گویند؛ هر یک نماز و تسبیحش را می‌داند و خدا به آنچه می‌کنند داناست.*

یک دلیل برای آنکه خدا نور آسمانها و زمین است این است که همه موجودات او را عبادت می‌کنند. وقتی همه چیز فقط عبادت خدا را می‌کنند و او را از هر نقصی مبرا می‌کنند، معنایش این است که خدایان دیگر را نفی و تنها وجود خدا را اثبات

می کنند و چون قبلاً گفتیم وجود، همان نور است پس در واقع نور خدا را ثابت می کنند، نوری که منشأ هر نوری و وجود سایر موجودات است. قبلاً گفته شد حمد و تسبیح موجودات هم به زبان حال است یعنی با وضع خود خبر از کمالات و پاکی خدا می دهند و هم به زبان قال است یعنی بر اساس شعور و بینش خود خدا را آگاهانه حمد و تسبیح می کنند و طبق فرمایش آیه، به این کارشان خود آگاهی دارند منتها این حمد و تسبیح را غالب انسان ها درک نمی کنند. اگر فرمود: خدا از تمام اعمال آنها یعنی عبادت و تسبیح آن ها آگاه است برای این بود که مؤمنین را ترغیب به عبادت و تسبیح بیشتر کند تا خیال نکنند که خدا نسبت به تسبیح آنها بی تفاوت است بلکه بزودی جزای آنها را می دهد. اما چرا به جای تسبیح از حمد استفاده نکرد؟ حمد در مقابل کمالات است در حالیکه تسبیح در برابر فقدان و نقص است و چون کفار همان صفاتی را که برای معبودان خود قایل بودند به خدا نیز نسبت می دادند لذا اینکار کفار تنها با تسبیح خدا رد می شود و نه حمد او.

134- گزینه 3 صحیح است. آیات 30 و 31 سوره نور

به مردان با ایمان بگو: دیده فرو نهند و پاکدامنی ورزند که این برای آنان پاکیزه تر است زیرا خدا به آنچه می کنند آگاه است.*

از اینجا آیات پوشش شروع می شود: ای رسول به مومنان امر کن چشم خود را از زنان نامحرم بپوشند و به چهره و اندام آنها خیره نشوند یعنی چشم چرانی نکنند و نیز عورت خود را از نظر نامحرمان بپوشانند تا در معرض دید قرار نگیرد. آنگاه مصلحت حکم را این طور بیان می کند: این بهتر شما را پاک می کند زیرا انسان تا چیزی را نبیند کمتر به آن می اندیشد و به دنبالش می رود. در آخر برای اخطار به نگاه های هوس آلود و تحریک مؤمنین به مراقبت از این حکم می فرماید خدا از آن چه می کنید با خبر است.*

و به زنان با ایمان بگو: دیدگان خود را فرو بندند و پاکدامنی ورزند و زیورهای خود را آشکار نگردانند مگر آنچه که طبعاً از آن پیداست. و باید روسری خود را بر گردن خویش اندازند و زیورهایشان را جز برای شوهرانشان یا پدرانشان یا پدران شوهرانشان یا پسرانشان یا پسران شوهرانشان یا برادرانشان یا پسران برادرهایشان یا پسران خواهرانشان یا زنان همکیش خود یا کنیزانشان یا خدمتکاران مرد که از زن بی

نیازند یا کودکانی که به عورت‌های زنان وقوف حاصل نکرده‌اند، آشکار نکنند؛ و پاهای خود را به گونه‌ای به زمین نکوبند تا آنچه از زینتشان نهفته می‌دارند معلوم گردد. ای مومنان همگی به درگاه خدا توبه کنید امید که رستگار شوید. *

آنچه برای مردان جایز نیست برای زنان نیز جایز نیست لذا سه دستور به زنان نیز داده می‌شود. 1. چشم‌های خود را فروگیرند حتی از عورت زنان دیگر. 2. دامان خویش را حفظ کنند و خود را از نامحران بپوشانند اما زنان وظیفه دیگری نیز دارند. 3. زینت خودشان را جز آن مقدار که ظاهر است آشکار ننمایند. منظور هم آشکار نکردن محل زینت است و هم آشکار نکردن زینت‌هایی است که معمولاً پنهانی است مانند نمایش آرایش صورت یا لباس‌های زینتی از زیر چادر. دیگر آنکه روسری‌های خود را طوری ببندازند که هم گردن و هم سینه آنها را بپوشاند اما آشکار شدن زینت برای شوهرانشان یا... یا زنان هم کیش یا کنیزانشان یا افراد سفیه که تمایلی به زن ندارد. (یا نیازی به نکاح ندارند) یا کودکانی که از امور جنسی مربوط به زنان آگاه نیستند مانعی ندارد. نباید هنگام راه رفتن پاهای خود را به زمین بزنند تا زینت هایشان دانسته شود و صدای زیور آلات و نیز کفششان به گوش نامحرم برسد. در آخر مؤمنان را امر می‌کند به سوی خدا بازگردند و از راه او پیروی کنند و از خطاهای گذشته توبه کنند که رستگاری در بازگشت به سوی خداست. پوشاندن زن از هم‌کیشان یا زنان مسلمه شاید به این منظور باشد که آنها برای شوهرانشان تعریف می‌کنند. از محارم فوق به طور طبیعی استنباط می‌شود عمو و دایی نیز جزء محارم هستند چون اگر فرزند خواهر و برادرانشان محرم باشند طبعاً عمو و دایی نیز محرم می‌شوند.

135- گزینه 3 صحیح است. آیه 43 سوره نور

آیا ندانستی که خدا ابرها را می‌راند سپس بین آنها پیوند میدهد سپس در هم فشرده‌اش می‌کند آنگاه باران درشت را می‌بینی که از لابلای آن بیرون می‌آید و از آسمان، از ابری که به کوه می‌ماند تگرگ فرو می‌فرستد و به هر کس که بخواهد آن را می‌زند و آن را از هر کس که بخواهد بر می‌گرداند، نزدیک است که درخشش برق آن، دیدگان را از بین ببرد. *

ص: 146

خدا علاوه بر نوری که شامل همه موجودات و از جمله کفار می کند، نور خاصی را فقط نصیب مؤمنین می کند چون او طبق حکمت و مصلحتش هر کاریکه بخواهد، می کند همان طور که وقتی بخواهد، آب و تگرگی از آسمان می فرستد که در آن منافی برای عده ای و مضراتی برای عده دیگر است.

136- گزینه 2 صحیح است. آیات 70 و 71 سوره فرقان

مگر کسی که توبه کند و ایمان آورد و کار شایسته کند پس خدا بدیهایشان را به نیکی ها تبدیل می کند و خدا همواره آمرزنده مهربان است.*

توبه و ایمان و عمل صالح سبب تبدیل سیئات به حسنات هستند اما چگونه؟ منظور از سیئات، خود آن اعمالی نیست که انسان انجام می دهد بلکه آثار سوئی است که آن عمل به واسطه مخالفت امر خدا بر روح انسان می گذارد مثلاً عمل زنا و نکاح از لحاظ ظاهر با هم فرقی ندارند اما اگر یکی گناه است به خاطر آن اثر سوئی است که بر روان انسان دارد، حسنه بودن عمل هم به خطر خود عمل نیست بلکه به واسطه اثر خیری است که آن عمل به جهت اطاعت امر خدا بر روان آدمی باقی می گذارد. حال اگر گنهکار مشرک توبه کند و ایمان آورد چون خدا غفور است آثار سوء اعمال سابق را پاک می کند و چون رحیم است آثار خیری به جایش می گذارد و این همان تبدیل سیئه به حسنه است. مثل روشن آن تبدیل زباله به کود و سپس میوه های شیرین است.-

و هر کس توبه کرده و عمل شایسته کند، در حقیقت به سوی خدا رجوع می کند*

رجوع به خدا یعنی خدا هر چه بخواهد برای او می کند لذا تبدیل سیئات به حسنات برایش دشوار نیست. از آیه فهمیده می شود اگر ترک گناه به خاطر خدا نباشد آن اثر مورد بحث را ندارد.

137- گزینه 2 صحیح است. آیه 30 سوره فرقان

و پیامبر گوید: پروردگارا! قوم من این قرآن را رها کردند*

این شکایت حضرت امروز نیز همچنان ادامه دارد که چگونه جمعیت عظیم مسلمانان، قرآن را به دست فراموشی

سپرده اند. اگر حضرت را به عنوان رسول

ص: 147

معرفی کرد برای مسلم ساختن رسالت او و دادن جواب دندان شکن به کفار بود که به او کتابش طعنه می زدند. البته شاید این شکایت رسول در قیامت باشد که نتیجه اش قبول شدن شکوه آن حضرت و کیفر دادن به اعراض کننده های از قرآن خواهد بود.

138- گزینه 1 صحیح است. آیه 90 سوره یونس

و بنی اسرائیل را از دریا گذرانند پس فرعون و سپاهیان از روی ستم و تجاوز، آنان را دنبال کردند تا وقتی که در شرف غرق شدن قرار گرفت، گفت: ایمان آوردم که هیچ معبودی جز آنکه بنی اسرائیل به او گرویده اند، نیست و من از تسلیم شدگانم.*

وقتی زمان غرق شدن فرعون رسید در این هنگام پرده های غرور و بی خبری از جلوی چشمانش کنار رفت و فریاد زد: من ایمان آوردم که معبودی جز آن کس که بنی اسرائیل به او ایمان آوردند، نیست. نه تنها با قلب خود ایمان آوردم بلکه عملاً هم در برابر چنین پروردگار توانایی، تسلیم هستم. اگر گفت به خدای بنی اسرائیل ایمان آوردم برای این بود که به آن چیزی که آنها دست یافتند یعنی نجات، دست یابد. بدیهی است چنین ایمانی که اضطراری است و هر مجرمی موقع مرگ دم از آن می زند هیچ سودی به حال او ندارد.

139- گزینه 4 صحیح است. آیه 3 سوره قدر

شب قدر بهتر از هزار ماه است *

این تعبیر نشان می دهد حتی رسول قبل از نزول این آیات از عظمت شب قدر آگاه نبودند. هزار ماه یعنی بیش از هشتاد سال پس شب قدر به اندازه یک عمر طولانی پر برکت، ارزش دارد پس عبادت در آن شب بهتر از عبادت در هزار ماه است.

140- گزینه 2 صحیح است. آیه 118 سوره توبه

و نیز بر آن سه تن که به جای مانده بودند، تا آنجا که زمین با همه فراخی اش بر آنان تنگ گردید و از خود به تنگ آمدند و دانستند که پناهی جز خدا به سوی او نیست. پس خدا به آنان توفیق توبه داد تا توبه کنند. بی تردید خدا همان توبه پذیر مهربان

ص: 148

نه تنها رسول و مهاجرین و انصار را مشمول رحمت خود قرار داد بلکه آن سه نفر را که از شرکت در جهاد تخلف کردند، نیز مشمول رحمت ساخت چون کار آنها به سختی کشید و زمین با همه وسعتش برای آنها تنگ شد و دیدند که احدی از مردم با ایشان حرف نمی زدند حتی زن و فرزندان آنها نیز با ایشان حرف نمی زدند، به این ترتیب همه راه ها را بسته دیدند و فهمیدند جز خدا و توبه به درگاهش پناهگاه دیگری ندارند. در این هنگام خدا با رحمتش به سراغ آنان آمد تا توفیق توبه کردن را پیدا کنند و خدا آنها را بیامرزد که او تواب و رحیم است. پس توبه بنده میان دو توبه خداست یعنی اول خدا به سوی بنده بر می گردد و به او توفیق می دهد سپس بنده توبه می کند آنگاه خدا مجدداً توبه او را می پذیرد. از آیه می توان به نقش محاصره اجتماعی و قطع پیوندها برای تنبیه مجرمان پی برد، هم جرأت گناه را از دیگران می گیرد و هم سبب توبه و توجه خدا می شود.

141- گزینه 2 صحیح است. آیات 32 سوره قمر

و قطعاً قرآن را برای پند آموزی آسان کردیم پس آیا پند گیرنده ای هست؟

142- گزینه 3 صحیح است. آیه 14 سوره تغابن

ای کسانی که ایمان آورده اید در حقیقت برخی از همسران شما و اولاد شما دشمن شمایند، از آنها بر حذر باشید و اگر ببخشایید و در گذرید و بیامرزید براستی خدا آمرزنده مهربان است.*

منظور از دشمنی همسران و فرزندان این است که می خواهند مرد خانه دست از ایمان و تکالیفش برداشته و مرتکب گناه شود و چه بسا مؤمنینی که به خاطر محبت به همسر و فرزند تن به خواسته آنها بدهند. می فرماید از اینگونه زنان و فرزندان بر حذر باشید و رضای آنها را بر رضای خدا مقدم ندارید اما مؤمنین را هم تشویق می کند که با عفو (چشم پوشی) و صفح (ترک ملامت) و مغفرت (فراموش کردن) با همسر و فرزندان برخورد کنند ولی مواظب باشند فریب نخورند و این شیوه ای نیکو برای تربیت آنها خواهد بود. به علاوه اگر مومنین چنین کنند مشمول

غفران و رحمت خدا شده و به صفاتی از صفات خدا متصف خواهند شد.

143- گزینه 1 صحیح است. آیه 77 سوره نساء

آیا حال کسانی را که به آنان گفته شد عجلتاً دست از جهاد نگهدارید و نماز را بر پا دارید و زکات را بپردازید دانستی؟ وقتی بر آنها جهاد مقرر شد آنگاه گروهی از آنان مردم چنان ترسیدند که باید از خدا می ترسیدند

یا حتی شدیدتر و می گفتند پروردگارا! چرا بر ما جهاد را مقرر داشتی، چرا این فرمان را کمی تاخیر نینداختی؟

بگو بهره دنیا ناچیز است و برای کسی که تقوی پیشه کند آخرت بهتر است و بر شما به اندازه ذره ناچیزی (به اندازه فتیلی) ستم نمی شود.*

چه قدر عجیب است حال آنها که در موقعیت نا مناسب مکه با حرارت زیادی تقاضای حکم جهاد را داشتند! به آنها گفته شد فعلاً خودداری کرده و به خودسازی و بر پا کردن نماز و ادای زکات بپردازید اما وقتی در مدینه زمینه مساعد شد و حکم جهاد نازل گردید با اعتراض گفتند چرا این حکم زود صادر شد کاشکی به تاخیر می افتاد. علتش این بود که به جای ترسیدن از خدا از بشر ناتوان وحشت دارند بلکه وحشتشان از بشر بیش از خداست. بگو شاید با ترک جهاد چند روزی را آرام زندگی کنید اما این زندگی فانی و بی ارزش است و آخرت برای پرهیزگاران با ارزش تر است و شما نیز کاملاً پاداش خود را دریافت می کنید و هیچ ستمی به شما نمی شود. اگر در میان احکام اسلامی به دو فریضه نماز و زکات اشاره کرد برای این است که هر جهادی بدون آمادگی روحی و ارتباطات مستحکم اجتماعی و بنیه مالی محکوم به شکست است و نماز و زکات این شرایط را فراهم می آورد. معلوم می شود برنامه مسلمین در مکه، خودسازی و کسب آمادگی و در مدینه برنامه تشکیل نظام اسلامی و سرکوب دشمنان است.

144- گزینه 1 صحیح است. آیه 105 سوره مائده

ای مومنان! شما مسئولیت خودتان را دارید، اگر هدایت یافته باشید کسی که گمراه است زبانی به شما نمی رساند؛ بازگشت همگی به سوی خداست آنگاه شما را از آنچه انجام داده اید آگاه می سازد.*

در آیه قبل تقلید کورکورانه، مخالف عقل معرفی شد حال این سؤال مطرح می شود

ص: 150

پس سرنوشت نیاکان چه خواهد شد به علاوه اگر ما دست از تقلید برداریم سرنوشت آنهایی که کماکان تقلید می کنند چه خواهد بود؟ می فرماید: هر کس مسئول خویش است پس مراقب خود باشید، اگر هدایت یافتید

گمراهی دیگران لطمه ای به شما نخواهد زد. البته مؤمنین وظیفه امر به معروف و نهی از منکر را دارند اما آنجایی که این فریضه تاثیر ندارد لزومی برای نگرانی نیست زیرا هر کس باید مراقب هدایت خود باشد و بدانند ضلالت دیگران هیچ زیانی به او نمی رساند. جامعه مؤمنین نیز باید وضع خویش را مطابق احکام الهی اصلاح نمایند و بدانند جوامع گمراه نمی توانند به آنها ضرری برسانند لذا لازم نیست خود را به رنج انداخته و بیش از حد متعارف در تبلیغ اسلام جدیت به خرج دهند یا از مشاهده گمراهی سایر جوامع دلسرد شوند زیرا مرجع همه به سوی خداست و به زودی خدا آنان را به آنچه کرده اند خبر می دهد.

145- گزینه 1 صحیح است. آیه 29 سوره انفال

ای کسانی که ایمان آورده اید اگر از خدا پروا کنید برای شما نیروی تشخیص حق از باطل قرار می دهد و گناهانتان را از شما می زداید و شما را می آمرزد و خدا دارای بخشش بزرگ است*

به کار بستن دستورات حیات بخش اسلام جز در سایه تقوی امکان پذیر نیست لذا آیه به اهمیت تقوی و چهار نتیجه ای که از عمل صالح برای پرهیزگاران به وجود می آید اشاره می کند: اگر از خدا پرهیزید و به خاطر او از گناهان اجتناب کنید 1. برای شما روشن بینی خاصی قرار می دهد تا بتوانید حق را از باطل تمیز دهید و راه سعادت را از شقاوت بشناسید. با پرهیز از گناه و کنترل هوسها و تعصبات، نیروی عقل ازاد می گردد و امکان درک حقایق فراهم می شود بعلاوه با هر نزدیکی به خدا، سهم بیشتری از علم و حکمت الهی نصیب انسان می شود و انسان راحت تر چهره حقیقت را می بیند. 2 آثار روانی گناهان شما را پاک می کند 3. شما را مشمول آمرزش خود و رهایی از مجازات قرار می دهد 4. پادشهای فراوان را برای شما مقرر می دارد چون فضل و بخشش خدا عظیم است.

ص: 151

خدا برای آنها که کفر ورزیدند، زن نوح و زن لوط را مثل آورده که هر دو در نکاح دو بنده از بندگان

شایسته ما بودند پس به آنها خیانت کردند و آن دو پیامبر در برابر خدا چیزی را از آن دو زن کفایت نکردند و گفته شد: با داخل شوندگان داخل آتش شوید.*

در این مثل خدا وضع کفاری را بیان می دارد که به خاطر خیانت به خدا و رسولش گرفتار عاقبت شومی شدند و این سنت خداست و برای هر کفاری اجرا می شود هر چند همسر پیامبر باشد. آیه، همسران دو پیامبر بزرگوار و عبد صالح خدا را مثال می آورد که به همسرانشان خیانت کردند و در نتیجه این فرمان الهی رسید که با سایر دوزخیان داخل آتش گردند در حالی که همسری و ارتباط نزدیک آنها با دو پیامبر خدا هیچ سودی به حالشان نداشت و بدون کسب کمترین امتیازی و کم شدن ذره ای از عذاب خدا به هلاکت رسیدند. توجه به دونکته ضروری است 1. اگر فرمود وارد آتش شوید همراه افرادی که وارد می شوند برای نشان دادن بی مقداری آن دوزن و فهماندن این است که نزد خدا هیچ شأن و کرامتی ندارند و خدا هم پروایی ندارد که آن دو را با چه افرادی به هلاکت برساند 2. چوبکاری و تهدید سختی است به دو همسر رسول(ص) که خیانت آن دو نیز می تواند چنین عواقب شدیدی داشته باشد. این آیه و آیه بعدی این مطلب را نیز گوشزد می کنند که محیط، نقش تعیین کننده در ایمان و کفر انسان ندارد بلکه این اراده و خواست اوست که تعیین کننده ایمان یا کفر او می باشد.

و اگر خدا روزی را بر همه بندگان گسترده می داشت در روی زمین طغیان می کردند ولی به اندازه ای که بخواهد نازل می کند او به کار بندگان آگاه و بیناست.*

اگر خدا رزق همه بندگان را وسعت بدهد شروع به ظلم و طغیان و استکبار در زمین می کنند لذا خدا به هر کس مقداری معین روزی می دهد چون او به حال بندگان خود خبیر و بصیر است و میداند هر یک از بندگان

استحقاق چه مقدار رزق را دارد و چه مقدار از غنا و فقر مفید به حال اوست. احتمال دوم این است که اگر خدا به همه یکسان روزی دهد آن وقت همه غنی شده و دیگر نیازی به یکدیگر

احساس نمی کردند لذا پیوندهای اجتماعی گسسته و شیرازه جوامع متلاشی می شد. باید دانست این سنت، یک سنت ابتدایی است و اگر خدا بخواهد کسی را آزمایش کند سنت امتحان بر سنت ابتدایی مسلط می شود لذا می بینیم بعضی بیش از حد ثروت دارند یا بسیار فقیرند. همچنین سنت سومی وجود دارد که آن نیز مسلط بر سنت ابتدایی است و آن هم سنت استدراج است که خدا با دادن ثروت بی حساب مجازات می کند. البته نباید رزق را محدود به رزق مادی کرد بلکه باید رزق معنوی را نیز در نظر داشت. اگر معارف و شرایع آسمانی (که رزق معنوی است) نیز بر حسب حال مردم نازل نشود قهراً نمی توانستند آن را تحمل کنند به همین جهت به صورت تدریجی بر پیامبر نازل می شد تا مردم با پذیرفتن قسمت های اول آن آماده پذیرش قسمت های بعدی باشند و همین طور تکالیف شرعی را یکسان بر همه مردم تحمیل نکرده و رعایت حال هر کس را کرده است.

148- گزینه 2 صحیح است. آیات 18 و 22 سوره نمل

تا آنگاه که به وادی مورچگان رسیدند، مورچه ای گفت: ای مورچگان! به خانه هایتان داخل شوید مبادا سلیمان و سپاهیانش ناآگاهانه شما را پایمال کنند*

عدالت سلیمان (ع) حتی تا برای مورچگان ثابت شده بود زیرا معنای کلام مورچه این است که اگر آنها متوجه باشند حتی مورچه ضعیفی را پایمال نمی کنند و اگر کردند به خاطر عدم توجه آنها بود

پس دیری نپایید که هد هد آمد و گفت: از چیزی آگاهی یافتم که از آن آگاهی نیافته ای و برای تواز سبأ گزارشی درست آورده ام.*

غیبت هدهد چندان طول نکشید و بعد از حضورش در پیشگاه سلیمان با صراحت می گوید غیبت من بی دلیل نبوده و بر چیزی آگاهی یافتم که تو بر آن آگاهی نیافتی! و از ملک سبأ به طور یقین خبری مهم برایت آورده ام. پس در یک حکومت الهی آن قدر آزادی و امنیت گسترده است که کارگزاران بدون ترس و با صراحت مطالب خود را بیان می دارند و هیچ جایی برای تملق و چاپلوسی وجود ندارد در عین حال می توان متوجه شد موجود کوچکی می تواند مطلبی بداند که داناترین انسان عصر خویش با آن مقام علمی و نبوتش از آن بی خبر باشد تا آدمی

هیچگاه به علم خود مغرور نگردد. نکته دیگر این است که هد هد چون اثار خشم را در چهره سلیمان دید برای آرام کردن او اول به طور سربسته خبر از مطلب مهمی داد که سلیمان با آن مقامش از آن بی اطلاع بود و سپس به شرح آن در آیات بعدی پرداخت و الا جا داشت اول بگوید من به شهر سبأ رفتم و چنین و چنان شد.

149- گزینه 2 صحیح است. آیه 33 سوره صافات

پس در حقیقت، آنان در آنروز در عذاب شریکند*

رهبران و پیروان چون هردو در ظلم شرکت داشته و یکدیگر را کمک کرده اند پس هردو در عذاب الهی شریکند.

150- گزینه 2 صحیح است. آیه 45 سوره عنکبوت

آنچه از کتاب آسمانی که بر تو وحی شده بخوان و نماز را بر پادار که نماز از فحشاء و زشتکاری باز می دارد و ذکر خدا بزرگتر است و خدا می داند که چه می کنید.*

بعد از بیان داستان اقوام گذشته و عاقبت شوم شرک، حالا به پیامبر دستور می دهد: آنچه از کتاب آسمانی به تو وحی شده، تلاوت کن زیرا تلاوت قرآن بهترین مانع شرک و گناهان است و نماز را بر پا دار که نماز از فحشاء و منکرات باز می دارد اما آنچه عاید تو می شود از این بالاتر است چون نماز تو را به یاد خدا می اندازد و ذکر خدا بزرگترین خیری است که ممکن است به انسان برسد. خدا می داند آنچه را که شما از خیر و شر انجام می دهید و چون می داند پس لازم است که مراقب باشید و از خدا غافل نگردید. اگر نماز مانع فحشاء و منکر است پس چرا بعضی نمازگزاران مرتکب گناه می شوند؟ اثر طبیعی نماز بازدارنده از گناه است و هر چه نماز کامل تر باشد، این اثر نیز قوی تر است چون نماز، توجه خاصی از بنده ناچیز به سوی خدایی است که از هر چیزی برتر است پس هر نمازی به نسبت کامل بودنش نهی از فحشاء و منکر می کند لذا حتی کسی که نماز را با نواقصی به جا می آورد به همان اندازه نسبت به شخص بی نماز از گناهان دور می شود.

و در آن چه خدا بر تو بخشیده سرای آخرت را بجوی و درعین حال بهره ات را از دنیا هم فراموش نکن، و از آنجا که خدا به تو نیکی کرده نیکی کن و در این سرزمین دنبال فساد نباش که خدا مفسدین را دوست ندارد *

مال و ثروت بر خلاف تصور بعضی ها چیز بدی نیست و اگر به وسیله آن خانه آخرت طلب شود و در راه خدا انفاق شود از همه چیز بهتر است لذا به قارون نصیحت می کند که در آن چه خدا به تو داده سرای آخرت را جستجو کن به علاوه به او گفته می شود نصیب تو از مال دنیایی که داری مقدار اندکی است و آن همان مقداری است که صرف خوراک و پوشاک و نیازهای واقعی ات می شود و بقیه اش زیادی است که برای غیر خودت باقی می گذاری پس از اموالت به قدر کفایت بردار و ما بقی را احسان کن و همانطور که خدا از روی احسان به تو انفاق کرد با اینکه لایق و مستحق نبودی، تو نیز از روی احسان به دیگران انفاق کن. نکند این همه حشمت و جاه و مال تو را بفریبد و آنها را در مسیر فساد بکارگیری که خدا مفسدان را دوست ندارد زیرا اساس خلقت بر صلاح و اصلاح است. جالب است که اندرزگویان به قارون، اول سعی کردند غرور او را بشکنند و در مرحله دوم به او نشان دهند که دنیا وسیله است و نه هدف و سوم به او هشدار دادند که آن قسمت از اموالت که کفایت

نیازهای واقعی ات را می کند مصرف کن و در مرحله چهارم او را تحریک به احسان و انفاق کردند همانطور که خدا در حق او اینچنین کرد و در مرحله آخر تهدیدش کردند که فساد در زمین که نتیجه نادیده گرفتن اندرزهای چهارگانه فوق است عاقبت خوشایندی ندارد

آنگاه او (قارون) را با خانه اش در زمین فرو بردیم و گروهی نداشت که در برابر خدا او را یاری کنند و خود نیز نتوانست از خود دفاع کند*
نه جماعتی که دور او بودند مانع عذاب او شدند و نه قوت و نیروی خودش او را از عذاب نجات بخشید و این ادعایش باطل شد که من مالک این ثروت و قدرت هستم و احتیاجی به خدا ندارم و می توانم با نبوغ علمی و قدرت خودم جلب خیر و

دفع شر کنم و به این ترتیب معلوم شد که آنچه داشته خدا به او داده و او هیچ استقلالی در برابر خدا ندارد.

153- گزینه 2 صحیح است. آیه 11 سوره رعد

برای او فرشتگانی است که پی در پی او را به فرمان خدا از پیش رو و از پشت سرش پاسداری می کنند. در حقیقت، خدا حال قومی را تغییر نمی دهد تا آنان حال خود را تغییر دهند و چون خدا برای قومی آسیبی

بخواهد، هیچ برگشتی برای آن نیست و غیر از او سرپرستی برای آنان نخواهد بود.*

خدا علاوه بر اینکه علم مطلق به همه چیز دارد، حافظ و نگهبان بندگان خود نیز می باشد: برای انسان مأمورانی است که او را احاطه کرده و از حوادث حفظ می کنند و مانع می شوند که هلاک گردد یا وضعش دگرگون شود و از سعادت به شقاوت عوض شود. در حدیثی از امام صادق (ع) آمده که هیچ بنده ای نیست مگر آنکه دو فرشته با او هستند و او را محافظت می کنند اما هنگامی که فرمان قطعی خدا برسد، او را تسلیم حوادث می کنند پس محافظین تنها او را از حوادثی حفظ می کنند که به فرمان خدا قطعیت نیافته است. اما کسی فکر نکند اگر خود را به پرتگاه ها بیفکند و دست به هر ندانم کاری بزند باز محافظین نگهدار او هستند چون خدا امر و سنت دیگری دارد و آن این است که وضع هیچ قومی را تغییر نمی دهد مگر آنکه خودشان حالات روحی خود را دگرگون سازند. اگر آن حالات روحی حق باشد یعنی اهل قوم دارای ایمان و عمل صالح باشند، خدا نیز به سوی آنها نعمت های دنیوی و اخروی را سرازیر می کند و تا وقتی این حالات ادامه دارد، نعمات خدا نیز سرازیر است اما هر وقت که ایشان حال خود را (بسوی گناه) تغییر دادند خدا نیز رفتارش را عوض می کند و نعمتش را به نعمت و هدایتش را به اضلال و سعادتش را به شقاوت مبدل می سازد در این صورت اگر خدا برای مردم بدی بخواهد حتماً محقق می شود چون بشر غیر از خدا، ولی دیگری ندارد تا امورش را سرپرستی نموده و مانع تحقق خواست خدا بشود.

ص: 156

این همان است که خدا بندگان خود را که ایمان آورده و کارهای

شایسته کرده اند به آن مژده داده است، بگو: به ازای آن پاداشی از شما خواستار

نیستم مگر دوستی درباره خویشانم، و هر کس نیکی به جای آورد برای او در ثواب آن خواهیم افزود. قطعاً خدا آمرزنده و قدرشناس است.*

به مؤمنین بشارت می دهد و با کلمه بندگان به آنها احترام می کند. پیامبر نیز مانند سایر انبیاء مامور می شود تا بگوید در تبلیغ رسالت مزدی نمی خواهم مگر مودت به خویشانم را. در مورد شخص پیامبر یکجا می فرماید

بگو پاداشی را که از شما خواستم تنها به سود شماست و پاداش من فقط بر خداست. (سبا 47) و در جای دیگر می فرماید بگو من برای ابلاغ رسالت هیچگونه پاداشی از شما نمی خواهم مگر کسانی که بخواهند راهی به سوی پروردگارشان برگزینند حال اگر این آیات را در کنار هم قرار دهیم حاصل چنین می شود: مودت اهل بیت پاداش رسالت من است و این پاداشی است که نفعش تماماً به سود خود شماست و چیز است که راه شما را به سوی خدا هموار می سازد. پس مودت اهل بیت و و واجب کردن محبت مردم به ایشان وسیله ای است برای رجوع و اخذ معارف دینی و مرجع علمی قرار دادن ایشان و خلاصه آیه ادامه راه پیامبر را که همانا ولایت ائمه معصومین

است بیان می دارد. روایات کثیری نیز از اهل سنت و شیعه نقل شده که همین معنا را تاکید می کند. هر کس حسنه ای به جا آورد یعنی عملی سازگار با سعادتش انجام دهد ما حسنی بر آن حسنه می افزاییم و نواقصش را رفع و ثوابش را بیشتر می کنیم چون خدا آمرزنده است و بدیها را محو می کند و شکور است و خوبی های عمل را آشکار و به آن جزای مناسب می دهد.

کسانی از اهل کتاب که کفر ورزیده و مشرکان در آتش دوزخند، در آن همواره می مانند؛ اینان بدترین آفریدگانند* اهل کتاب و مشرکان که به آیین اسلام کافر شدند در میان همه جنبنندگان از همه بدترند زیرا بعد از وضوح حق و اتمام حجت و روشن شدن راه سعادت و شقاوت و بیان احکامی که هیچ سختی در آنها نیست، راه

راست را رها کرده و با غرور و عناد در ضدیت با آن گام نهادند به همین دلیل باید در آتش دوزخ بمانند این آیه مانند آیه 22 انفال است

کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند، اینانند که خود بهترین آفریدگانند*

بعد از ایمان، اعمال صالحه را ذکر کرده تا معلوم کند گواه و صدق ایمان به اعمال صالح است در حالی که کفر حتی اگر با عمل فاسد همراه نباشد مایه سقوط و بدبختی انسان است. این عظمت مقام انسان و قابلیت شگرف تکامل اوست که هم می تواند برترین مخلوقات و هم بدترین آنها باشد

156- گزینه 3 صحیح است. آیات 30 و 31 سوره مدثر

بر آن نوزده نگهبان است *

خصوصیت دیگر سقر این است که رنگ پوست بدن را به کلی دگرگون می سازد و چهره او را سیاهتر از شب تاریک می کند. فرشتگانی که عهده دار عذاب دادن به مجرمین هستند و از هر ترحمی به ایشان به دور هستند، 19 نفر می باشند.

وما موکلان آتش را جز فرشتگان نگردانیم و شماره آنان را جز آزمایشی برای کسانی که کافر شده اند قرار ندادیم

تا آنانکه اهل کتابند یقین کنند و ایمان کسانی که ایمان آورده اند افزون گردد و آنانکه بایشان کتاب داده شده و نیز مومنین به شک نیفتند و تا کسانی که در دلهایشان بیماری است و کافران بگویند: خدا از این وصف کردن چه چیزی را اراده نموده است؟. اینگونه خدا هر که را بخواهد گمراه می کند و هر که را بخواهد هدایت می کند و سپاهیان

پروردگارت راجز او نمی داند. و این جز تذکاری برای بشر نیست.

مردم بعد از شنیدن آیه قبلی که درباره عدد خازنان دوزخ بود درباره آن بگو مگو کردند. کفار بعد از شنیدن اینکه تعداد مأموران آتش 19 نفر است شروع به استهزاء کردند که چرا 19؟ و از روی سخریه گفتند ما در مقابل هر یک از آنها 10 نفر قرار می دهیم تا آنها را در هم بشکنیم! علاوه بر امتحان کفار، هدف از گفتن اینکه موکلین آتش 19 نفر هستند، این بود که اهل کتاب یقین کنند به اینکه قرآن حق است و مطابق کتاب آسمانی ایشان است زیرا این عدد هماهنگ با آن چیزی

ص: 158

است که در کتب خود یافته اند. علت دیگر این بود که به ایمان مؤمنین به اسلام هم افزوده شود چون وقتی ببینند اهل کتاب نیز این خبر قرآن را تصدیق کرده ایمانشان زیادتر خواهد شد. علت دیگر این است که کسانی که در قلبشان مرض است و نیز کافران از روی تحقیر و استهزاء بگویند: خدا از این مثل چه منظوری داشته و چگونه ممکن است که این تعداد اندک قدرت آن را داشته باشند که تمامی دوزخیان را که اکثر انس و جن هستند عذاب کنند؟ خبر دادن از عدد مأموران دوزخ همانطور که مایه امتحان و گمراهی بیشتر کفار گردید سبب یقین اهل کتاب و بیش تر شدن ایمان مؤمنین نیز شد لذا آیه نتیجه می گیرد اینگونه هرکس را بخواهد گمراه می سازد و هرکس را بخواهد هدایت می نماید. همانطور که بارها گفته شد این همراهی و هدایت بعد از استحقاقی است که انسان از خود نشان می دهد و در واقع پیامد رفتار خود انسان می باشد. می فرماید: اصولاً علم به حقیقت جنود خدا و نفراش و خصوصیات و اعمالی که انجام می دهند تماماً مخصوص خداست و هیچ احدی نمی تواند عدّه آن ها را کم یا زیاد بشمارد و یا درباره خصوصیات آنها طعنه بزند. پس بشر هیچ راهی برای آگاهی از جنود

پروردگار ندارد و اگر ما خود خبر دادیم که آن ها 19 نفرند برای این بود که مایه تذکر و بیداری آنان بشود و نه آنکه بر سر آن قیل و قال کنند

157- گزینه 1 صحیح است. آیه 4 سوره مزمل

یا اندکی بر نیمه بیفزای و قرآن را شمرده و شیوا بخوان. *

همانگونه که گفته شد مفهوم این سوره آمادگی دادن به رسول برای انجام رسالت عظیمش می باشد. این آیات شب زنده داری را به حضرتش سفارش می کند که در متن این برنامه، خواندن قرآن با ترتیل است. ترتیل آن است که قرآن آشکارا خوانده شود، نه تند تند و نه جداجدا تا دل آدمی خبردار شود. این نحوه خواندن، قدرت تلقین دارد و به دل آدمی می نشیند و انسان می تواند روی معانی تامل کند بدون اینکه اتصال آیات و کلمات از بین برود. بدیهی است این نحوه قرائت می تواند به سرعت به انسان رشد و نمو و تقوی ببخشد. البته بعضی از مفسران

خواندن قرآن را به معنی نماز خواندن تفسیر کرده اند زیرا یکی از بخش های مهم نماز، تلاوت قرآن

است. آیات، رسول را بین اینکه درست نیمی از شب یا کمتر از نصف یا کمی بیشتر از آنرا زنده بدارد، مخیر کرده است

158- گزینه 2 صحیح است. آیه 8 سوره فتح

همانا ما تو را گواه و مژده رسان و هشدار دهنده فرستاده ایم *

پیامبر در آخرت به ایمان و کفر و عمل صالح و طالح امتش گواهی می دهد و بلکه گواه همه امت ها هستند. (نساء 4) پس همانطور که خدا، فرشتگان، اعضاء بدن انسان، زمین و زمان گواه اعمال انسانند، پیامبر نیز گواه هستند. به علاوه بشیرند و افراد متقی را به قرب خدا و ثواب بشارت می دهند و نذیرند و کفار را از عذاب دردناک می ترسانند.

159- گزینه 2 صحیح است. آیه 137 سوره اعراف

و به آن گروهی که پیوسته تضعیف می شدند، بخشهای باختر و خاور سرزمین فلسطین را که در آن برکت قرار داده بودیم به میراث عطا کردیم و به پاس آن که صبر کردند، وعده نیکوی پروردگارت برای بنی اسرائیل تحقق یافت و آنچه را که فرعون و قومش ساخته و افراشته بودند ویران کردیم. *

همانطور که در آیات 128 و 129 این سوره وعده داده بود بنی اسرائیل به جهت صبر و استقامت به پیروزی

رسیدند و وارث سرزمین های پهناور و پر برکت شدند. اگر به بنی اسرائیل مستضعف گفت برای این است که بفهماند چگونه خدا افتادگان را بلند می کند و زمین را ملک آنها قرار می دهد. معلوم می شود عذاب فرعونیان

تنها غرق شدن در دریا نبود بلکه تمام قدرت مالی و اقتصادی آنها نیز نابود شد تا احتمال قدرت یابی مجدد آنها از بین برود و برای همیشه طغیانگری آنها خاتمه یابد.

160- گزینه 2 صحیح است. آیه 17 سوره مزمل

اگر کفر ورزید پس چگونه خود را از عذاب روزی که کودکان را پیر می گرداند حفظ می کنید؟ *

ص: 160

این حاکی از شدت عذاب و هولناک بودن آن روز است.

161- گزینه 2 صحیح است. آیه 21 سوره حشر :

اگر این قرآن را بر کوهی نازل می کردیم. بی شک آنرا از ترس خدا خاشع و فروپاشیده می دیدی و این مثلها را برای مردم می زنیم باشد که تفکر کنند.

در مقام تعظیم قرآن است : اگر ممکن بود که قرآن بر کوهی نازل شود می دیدی که قطعاً کوه با آن صلابت و مقاومتش از ترس خدا متلاشی می شد چون از آیه 74 بقره می توان فهمید که تمام موجودات از جمله کوهها برای خود نوعی شعور دارند. وقتی حال کوه در برابر قرآن چنین است پس انسان سزاوارتر است که وقتی قرآن برایش تلاوت می شود قلبش خاشع گردد و اگر نمی شود بسیار جای تعجب دارد. اینها مثال هایی است که برای مردم می زنیم تا عظمت و جلالت قرآن به ذهن انسان نزدیک شود بلکه درباره معارف آن تفکر کنند و به نحو شایسته با آن برخورد نمایند چون انسان برای رسیدن به کمال و سعادت واقعی هیچ راهی جز قرآن ندارد

162- گزینه 2 صحیح است. آیات 3 و 4 سوره علق

بخوان و پروردگار تو کریمترین است*

می خواهد روح پیامبر را تقویت کند و اضطرابش را از بین ببرد چون امر به خواندن برای کسی که بیسواد است اضطراب آور بود لذا وقتی رسول فرمود که خواندن نمی دانم، جبرئیل گفت از برکت پروردگار کریمت توانایی بر قرائت داری، پروردگاری که عطایش فوق عطاء دیگران است زیرا دیگران اگر عطایی می کنند به استحقاق می کنند اما پروردگار تو بدون استحقاق عطاء می کند.

- همان که با قلم تعلیم داد*

در ادامه برای تقویت کردن روح رسول می فرماید وقتی سواد سواد داران به وسیله قلمی است که او آفریده و در اختیارشان قرار داده تا منظور خود را بنویسند چرا نتواند قرائت کتابش را بدون وساطت قلم به تو تعلیم دهد؟

ص: 161

و از آنچه شیطان (صفت) ها در سلطنت سلیمان خوانده (و درس گرفته) بودند، پیروی کردند و سلیمان کفر نورزید (و به سحر پرداخت) لیکن آن شیطان (صفت) ها به کفر گراییدند که به مردم سحر می آموختند و نیز از آنچه بر آن دو فرشته، هاروت و ماروت در بابل نازل شده بود (پیروی کردند) با اینکه آن دو (فرشته) هیچ کس را تعلیم (سحر) نمی کردند مگر آنکه (قبلاً) او (می گفتند : ما آزمایشی (برای شما) هستیم، پس زنهار کافر نشوی. ولی آنها از آن دو (فرشته) چیزهایی می آموختند که به وسیله آن میان مرد و همسرش جدایی بیفکنند هر چند بدون فرمان خدا نمی توانستند به وسیله آن به احدی زیان برسانند. (و خلاصه) چیزی می آموختند که برایشان زیان داشت و سودی به ایشان نمی رسانید و قطعاً (یهودیان) دریافته بودند که هر کس خریدار این (متاع) باشد،

در آخرت بهره ای ندارد و که چه بد بود آنچه به جان خریدند اگر می دانستند!*

به عقیده یهود، سلطنت سلیمان و تسخیر جن و انس و حیوانات وحشی و پرندگان همه بر اثر سحر بوده لذا گروهی از یهود سخت به جادوگری دل بسته و حتی از تورات دست برداشتند و از سحرهایی پیروی می کردند که موجودات شیطان صفت به مردم تعلیم می دادند. قرآن گفتار یهود در مورد نسبت دادن سحر به سلیمان را رد می کند زیرا سحر عبارت است از تصرف در موجودات جهان بر خلاف آنچه که خدا برای آن ها خواسته است بنا بر این نوعی کفر به خداست و سلیمان یک پیامبر و معصوم بوده و هرگز برای پیشبرد اهدافش به سحر توسل نجست و کافر نشد بلکه آن شیطان صفتان کافر شدند که به مردم تعلیم سحر دادند. وقتی جادو در سرزمین بابل به اوج خود رسید و سبب اذیت مردم شد، خدا دو فرشته با نام های هاروت و ماروت را به صورت انسان مأمور کرد تا طریق ابطال سحرها را به مردم تعلیم دهند. این دو فرشته به مردم می گفتند که تعلیمات ما برای مصون ماندن شما از شر سحرهاست و ما وسیله آزمایش خدا هستیم و در صورت سوء استفاده از تعالیم ما کافر می شوید اما به این توصیه ها توجهی نشد و با سوء استفاده از تعلیمات، بین همسران جدایی انداختند و البته قانون آفرینش این است که بی اذن خدا، هیچ چیز بر چیز دیگر اثر نمی کند و اگر سحری هم انجام

می گیرد به جهت ناتوانی خدا نیست بلکه امتحان و مهلتی برای مردم و ساحران است پس آنها هرگز بدون اجازه خدا نمی توانند به احدی ضرر برسانند. به هر حال یهود قسمت هایی را یاد می گرفتند که برای آنها ضرر داشت تا بتوانند آنها را وسیله فساد قرار دهند با اینکه می دانستند اینگونه استفاده از سحر به خاطر جلب منافع ظاهری، آنها

را از سعادت آخرت محروم می کند لذا در آخر فرمود: چه زشت و ناپسند بود آنچه آخرت خود را به آن فروختند اگر می دانستند!

164- گزینه 4 صحیح است. آیات 7 تا 4 سوره ماعون

پس وای بر آن نمازگزاران- همان کسانی که از نماز خویش غافلند *

تکذیب روز جزا به این نیست که به کلی آن را منکر شوند بلکه کسی که تظاهر به ایمان می کند و نماز را می خواند اما طوری می خواند که اهتمام کامل به نماز ندارد، او نیز روز جزا را تکذیب کرده است. پس فراموش کردن نماز یا اهمیت ندادن به وقت فضیلت نماز یا بی توجهی به ارکان و شرایط و احکام نماز و خواندن نماز باطل، نتیجه تکذیب روز جزا و نشانه بی ایمانی به معاد است

- کسانی که ایشان ریاکاری می کنند. و از دادن ضروریات زندگی منع می کنند *

آنها که روز جزا را تکذیب می کنند اگر طاعتی هم انجام می دهند در انتظار مردم مسلمان انجام می دهند آن هم بگونه ای بهتر و غلیظتر در حالی که اگر در میان اهل ملت دیگر قرار بگیرند چهره آن مردم را به خود می گیرند و روحیه واقعی خود را نشان می دهند. آنها دیگران را حتی از ضروریات زندگی منع می نمایند و به طرق مختلف از رفع نیازهای مردم خواه به صورت قرض و هدیه یا عاریه و غیره طفره می روند. خلاصه افرادی که روز جزا را انکار می کنند نه پیوندی با خالق دارند و نه رابطه با مخلوق، آنچه را که باید برای خدا انجام دهند با ریاکاری و برای مردم انجام می دهند و آنچه را که باید برای مردم انجام دهند از آن دریغ می کنند و به این ترتیب هیچ حقی را به ذیحقش نمی دهند.

165- گزینه 4 صحیح است. آیه 115 سوره طه

و به یقین پیش از این با آدم پیمان بستیم ولی آن را فراموش کرد و برای او عزمی

ص: 163

مقصود از آن عهد، همان نهی از خوردن (میوه) درخت است. با توجه به اینکه آنچه برای آدم پیش آمد قبل از تشریح دین بوده و بهشت او نیز یا بهشت برزخی بوده که در یک زندگی غیر دنیوی برایش ممثل شده یا باغی از باغهای این جهان بوده که به لطف پروردگار ناراحتی در آن نبوده لذا نهی در آن نیز نهی دینی نبود بلکه نهی ارشادی است که مخالفت با این حکم فقط برای او زحمت فراوان به دنبال می آورد، بر خلاف نهی دینی که صرف نظر از مفاسدی که به دنبال می آورد برای شخص مواخذه اخروی نیز همراه دارد. در آیات بعدی ماجرا را بیشتر توضیح می دهد.

166- گزینه 1 صحیح است. آیات 14 و 13 سوره طارق

که حقیقتاً قرآن گفتاری قاطع و روشنگر است- و آن شوخی نیست *

این سوگندها بار دیگر قیامت و بازگشت به سوی خدا را تاکید می کنند و اشاره ای هستند به احیای زمین های مرده توسط باران و سر برآوردن گیاهان که خود دلیلی است بر موضع رستاخیز و بیرون آمدن انسان از زمین. پس قسم به آن آسمان و این زمین که این قرآن جدا سازنده حق از باطل و خالی از هر شوخی است لذا هر خبری که از قیامت و بازگشت داده، حق است و در آن شکی نیست.

167- گزینه 3 صحیح است. آیات 9 و 10 سوره شمس

براستی هرکس که آنرا (نفس) پاک گردانید رستگار شد* و براستی ناامید شد هرکس آنرا ناپاک داشت.*

پس مطلبی که برای آن اینهمه سوگند خورده شده این واقعیت است که رستگاری از آن فردی است که نفس خویش را تربیت کند و از آلودگی و انحراف پاک سازد. به شهادت آیات فوق خدا تمام وسایل مادی و معنوی را برای سعادت و خوشبختی انسانها آفریده است با این حال چگونه انسان نفس خویش را تزکیه نمی کند و به اقتضای خلقش که درک تقوی از فجور و تسلیم در برابر خداست عمل نمی کند و تسلیم و سوسه های شیطانی می شود؟

روزی که آن را می بینند گویی آنان جز عصری یا صبحی درنگ نکرده اند*

آنها در آن روز که قیامت را می بینند چنین احساس می کنند که گویی توقف آنها در دنیا یا برزخ جز عصرگاهی یا صبحگاهی بیشتر نبوده است. پس با یک تمثیل بیان می کند که تا قیامت زمان زیادی نیست. فاصله بین زندگی دنیا و برزخ تا قیامت به اندازه مدت زمانی است که یک عصر یا صبح احساس می شود. این امر هم ذاتاً صحیح است که عمر دنیا بسیار کوتاه و زودگذر است و هم در مقایسه با قیامت که تمام عمر جهان در مقایسه با آن لحظه ای بیش نیست.

169- گزینه 2 صحیح است. آیه 14 سوره شمس

پس او را تکذیب کردند و آن را پی نمودند؛ آنگاه پروردگارش آنان را به گناهشان، با خاک یکسان ساخت.*

170- گزینه 2 صحیح است. آیات 142 و 139 سوره صفات

و بی گمان یونس از پیامبران بود.*

وماهی او را فرو بلعید و او در خور ملامت بود*

نهنگی بر سر راه کشتی درآمد و کشتی را متلاطم کرد و چون سنگین بود خطر غرق همگی را تهدید کرد لذا ناگزیر شدند از کسانی که در کشتی بودند شخصی را در آب بیندازند تا نهنگ او را بلعد و از سر راه کشتی به کنار رود پس با آن ها قرعه افکند و قرعه به نام یونس (ع) اصابت کرد و به ناچار او را به دهان نهنگ پرتاب کردند و نهنگ آن جناب را بلعید. از "مدحضین" معلوم می شود چند نفر به دریا انداخته شدند که یونس (ع) یکی از آنها بود. ماهی او را بلعید در حالیکه یونس (ع) استحقاق ملامت را داشت البته نه بخاطر ارتکاب گناه کبیره یا صغیره بلکه به جهت ترک اولی و تعجیل در ترک قوم خویش و هجرت از آنجا

در حقیقت مؤمنان کسانی اند که به خدا و پیامبرش ایمان آورده سپس شک نیاورده و با مال و جانشان در راه خدا جهاد کرده اند؛ اینانند که صادقند.*

عربهای بادیه نشین بر پیامبر منت می گذاشتند که ما ایمان آورده ایم پاسخ می دهد: نه هنوز ایمان نیاورده اید بلکه بگویید اسلام آورده ایم زیرا جایگاه ایمان در قلب است و هنوز ایمان در قلب شما وارد نشده است. سپس نشانه ایمان را بیان می فرماید: اسلام به ظاهر و اعضاء است و ایمان به قلب و مومنان واقعی افرادی هستند که به خدا و رسولش ایمان آورده و حقانیت توحید و آنچه را پیامبر آورده پذیرفته اند به علاوه هیچگاه در این حقانیت شک نمی کنند و ایمانشان ثابت و مستقر است و با اموال و جانهای خود در راه خدا جهاد می کنند. آنها راستگویانند.

با این معیارها چه قدر از مسلمانان، مؤمن واقعی هستند و چه قدر مسلمان ظاهری؟

پس برای آن دو (دختران)، گوسفندان را آب داد به سوی سایه برگشت و گفت: پروردگارا! من به هر خیری که سویم بفرستی سخت نیازمندم.*

موسی از گفتار آن دو دختر و کنار کشیدنشان از چاه نوعی عفت را احساس کرد و فهمید مردم به آن دو دختر تعدی کرده اند لذا پیش رفت و برای آنان آب کشید و گوسفندانشان را سیراب کرد. پس از آن به طرف سایه بر می گردد تا استراحت کند آن گاه با کمال ادب از خدا می خواهد که نیازش را به طعام رفع کند تا نیروی بدنی برای انجام اعمال صالح و کارهایی که موجب رضای خداست داشته باشد.

تا آنگاه که به وادی مورچگان رسیدند. مورچه ای گفت: ای مورچگان! به خانه هایتان داخل شوید مبادا سلیمان و سپاهیانش ناآگاهانه شما را پایمال کنند.*

عدالت سلیمان حتی برای مورچگان ثابت شده بود زیرا معنای کلام مورچه این است که اگر آنها متوجه باشند حتی مورچه ضعیفی را پایمال نمی کنند و اگر کردند

به خاطر عدم توجه آنها بود.

(سلیمان) از گفتار او دهان به خنده گشود وگفت: پروردگارا! توفیقم بده تا نعمتی که بمن و والدینم

ارزانی داشته ای سپاس بگزارم و به کار شایسته ای که آن را می پسندی بپردازم و مرا برحمت خویش در میان بندگان شایسته ات داخل کن.*

سلیمان (ع) وقتی سخن مورچه را شنید از شدت سرور لبخندش به خنده مبدل شد که خدا تا چه حد به او انعام فرموده و کارش را به کجا کشانیده است لذا از خدا می خواهد تا توفیق شکر نعمت هایی را که به او و والدینش ارزانی داشته به او بدهد. چون وجود و هستی فرزند از والدین است بعلاوه بسیاری از مواهب انسان از والدین به او ارث می رسد. از همین کلام معلوم می شود مادر سلیمان از اهل صراط مستقیم بوده و از نسبت های ناروایی که تورات فعلی به او می دهد منزّه است. سرانجام درخواست می نماید توفیق انجام عمل صالح که مورد رضای خداست و دخول در صف بندگان صالح به او داد شود. از این درخواست معلوم می شود هدف از قدرت، انجام عمل صالح است و عمل صالح نیز مقدمه ای است برای جلب خشنودی خدا که هدف نهایی است. البته داخل شدن در زمره صالحان درخواستی بالاتر و مرحله ای عالی تر از انجام عمل صالح است زیرا گاه انسان عمل صالحی را انجام می دهد در حالی که می تواند صلاح جزء ذات و وجودش نشده باشد اما قرار گرفتن در زمره صالحان به این معناست که به واسطه لطف الهی صالح بودن از عملش فراتر رفته و در درون جانش نفوذ کند پس صلاح روح، قدر و منزلتش بالاتر از صلاح عمل است. نکته دیگر اینکه می توانست بگوید مرا اصلاح گردان اما گفت مرا در زمره بندگان صالح قرار ده تا بفهماند که همه مواهبی را که خدا به صالحین داده می خواهد و از همه مهمتر همان موهبت بندگی و عبودیت است به همین جهت خداوند سلیمان (ع) را به وصف عبودیت ستوده است (صف 31)

174- گزینه 2 صحیح است. آیه 100 سوره مائده

بگو خبیث و طیب برابر نیستند و لو کثرت خبیث تو را به شگفتی در آورد؛ ای خردمندان! از خدا پروا کنید شاید رستگار شوید.*

ص: 167

بعضی برای توجیه خلاف خود به خلاف اکثریت استناد می کنند، آیه این را باطل و یک اصل کلی را بیان می دارد: نا پاک و پاک مساوی نیستند حتی کثرت نا پاکها آن را پاک نمی کند همان طور که قلت پاک ها آن را ناپاک نمی سازد. پس بر هر عاقلی که پاک و ناپاک را تشخیص می دهد واجب است برای تأمین رستگارش،

خیر را بر شر ترجیح دهد و از خدا بترسد و به احکام او عمل نماید و گول کثرت نا پاک ها را نخورد. پس در همه جا اعتبار با حق است و لو اندک باشد و رأی اکثریتی که به باطل حکم می کنند بی اعتبار است.

175- گزینه 3 صحیح است. آیه 28 سوره غافر

و مردی مؤمن از آل فرعون که ایمان خود را پنهان می داشت گفت: آیا مردی را می کشید که می گوید:

پروردگار من خداست؟ و مسلماً برای شما از جانب پروردگارتان دلایل آشکاری آورده و اگر دروغگو باشد دروغش به زیان اوست و اگر راستگو باشد برخی از آن چه به شما وعده می دهد به شما خواهد رسید زیرا خدا کسی را که اسرافکار بسیار دروغگو باشد هدایت نمی کند. *

مؤمن آل فرعون که از نزدیکان فرعون بود دعوت موسی را پذیرفت اما ایمان خود را آشکار نمی ساخت. وقتی دید تصمیم بر قتل موسی گرفتند با بیانات مؤثر خود نقشه آنها را در هم ریخت: می خواهید کسی را به قتل برسانید که می گوید پروردگارم الله است؟ در حالی که معجزات و دلایل روشنی از سوی پروردگارتان آورده است؟ آیا معجزات او را ندیدید؟ چنین کسی می تواند ساحر باشد؟ از همه اینها گذشته نیازی به اقدام شما نیست چون اگر دروغگو باشد همین دروغش دامن خودش را می گیرد و اگر راستگو باشد به فرضی که همه عذاب هایی که وعده داده به شما نرسد لا اقل بخشی از آن به شما می رسد چون خدا کسی را که اسرافکار و بسیار دروغگوست هدایت نمی کند.

176- گزینه 3 صحیح است. آیه 42 سوره ال عمران

و یاد کن زمانی را که فرشتگان گفتند: ای مریم! خدا تو را برگزیده و پاک ساخته و تو را بر زنان جهان برتری داده است *

ص: 168

از اینجا مشروحاً از مریم و عظمت منزلت وی نزد خدا سخن می گوید. آیه استجابت دعای مادر مریم را بیان می کند که خواسته بود او فردی عبادتکار و از شر شیطان در امان باشد. اصطفااء مریم همان قبول نمودنش برای عبادت است و تطهیرش عبارت از دادن مقام عصمت به ایشان و نصیب نبردن شیطان از اوست. مطابق آیات قرآن، تقدم داشتن مریم بر زنان جهان مربوط به شأن عجیبی است که راجع به ولادت عیسی نصیبش شده است اما سایر موضوعات اختصاص به مریم نداشته و برای او نیز پیدا شده است.

177- گزینه 3 صحیح است. آیه 12 سوره حجرات

ای کسانی که ایمان آورده اید از بسیاری از گمانها بپرهیزید که پاره ای از گمانها گناه است و جاسوسی نکنید و بعضی از شما غیبت بعضی نکند، آیا دوست دارد که گوشت برادر مرده اش را بخورد؟ از آن کراهت

دارید. پس از خدا بترسید که خدا توبه پذیر مهربان است*

از بسیاری از گمانها بپرهیزید زیرا بعضی گمانها گناه است. اگر فرمود: بسیاری از گمانها، بخاطر این است که قسمت اعظم گمانهای رایج بین مردم، گمان بد و سوءظن است و قسمت کمی از آن حسن ظن می باشد. پس مراد اینست که به سوءظن ها ترتیب اثر ندهید چون در بعضی موارد گناه هستند و منظورش این نیست از گمان اجتناب کنید چون آمدن ظن اختیاری نیست مگر در پاره ای از موارد که مقدمات آن اختیاری است. تجسس نکنید و دنبال اموری را که صاحبانش می خواهند پوشیده بماند نگیرید و آنها را فاش نسازید. هیچ یک از شما غیبت دیگری را نکند و در غیاب او چیزی نگوید که اگر بشنود ناراحت شود. گوئی ترتیب اثر دادن به سوءظن به تجسس می انجامد و تجسس و افشای اسرار به غیبت منتهی می شود. آیه برای نهی از غیبت آنرا به خوردن گوشت برادر مرده اش تشبیه می کند. چون شخص غیبت شونده مثل مردگان قادر به دفاع از خود نیست. آیا فردی

از شما دوست دارد گوشت برادر مرده خود را بخورد؟. به یقین همه شما کراهت دارید گوشت یک انسان آنهم

برادرتان را بخورید پس غیبت او را نکنید. اینکه فرمود "گوشت برادرتان" می رساند که حرمت غیبت تنها مربوط به مسلمانان است زیرا

برادری فقط بین مؤمنین است چون در تجسس نیز عیب جویی وجود دارد لذا خوردن گوشت برادر مرده مربوط به تجسس نیز می شود (گرچه در تجسس فقط خود ما از عیب دیگری مطلع می شویم). تقوای الهی پیشه کنید که خدا توبه پذیر و مهربان است هم افرادی را که مرتکب این گناهان شده اند اگر توبه کنند می بخشد و مشمول رحمت خود قرار می دهد و هم آنهایی را که مرتکب این گناهان نشده اند به هدایت بیشتر می رساند و با فراهم کردن اسباب نمی گذارد به مهلکه گناه بیفتند چون خدا به بنده با تقوایش زیاد رجوع می کند. اما فلسفه این احکام چیست؟ انسان به حکم ضرورت تشکیل اجتماع داد تا بتواند در کنار دیگران از خیر و کمک های آنها بهره مند شود. در جامعه ای که افراد با هم انس دارند و از یکدیگر در امان هستند و فضای اعتماد و اطمینان حاکم است جامعه مبدل به یک تن واحد شده که هر خیر و صلاحی به همه می رسد اما عواملی مانند سوء ظن و تجسس و غیبت، اجتماع انسانی را دچار تفرقه و فساد می کند و افراد گرچه در کنار هم هستند اما هرگز به معنای واقعی، اجتماعی شکل نگرفته لذا خیر و صلاح چشمگیر نیز به وجود نمی آید

178- گزینه 1 صحیح است. آیه 11 سوره حجرات

ای کسانی که ایمان آورده اید نباید قومی، قوم دیگر را ریشخند کند. شاید آنها از اینها بهتر باشند و نباید زنانی زنان دیگر را ریشخند کنند شاید آنها بهتر از اینها باشند. و عیوب خویش را فاش نکنید و به همدیگر لقب های زشت ندهید، چه ناپسندیده است نام زشت پس از ایمان و هر که توبه نکرد آنان خود ستمکارند.*

این آیه و آیه بعد دستوراتی را برای جلوگیری از هرگونه اختلاف و مخاصمه بین مسلمین بیان می کند 1- هیچکس نمی تواند بگوید من بهتر از دیگری هستم و بر این اساس او را استهزاء کند چون معیار برتری تقواست و این را تنها خدا می داند 2- عیوب شخصی را که از عیوب ناآگاه است فاش نکنید و اگر فرمود "عیوب خودتان" برای این است که در اجتماع اسلامی، همه از هم هستند و فاش کردن عیب یک نفر در واقع فاش کردن عیب خودتان است 3- به یکدیگر لقب زشت ندهید و با القاب ناپسندی همدیگر را صدا نزنید زیرا بسیار بد است که بعد از

ص: 170

ایمان آوردن یکدیگر را به فسق و بدی یاد کنید، مؤمن بخاطر ایمانش سزاوار است که همواره به نیکی یاد شود. افرادی که توبه نکنند ظالمند چون هم به خود و هم به جامعه اسلامی ستم کرده اند

179- گزینه 3 صحیح است. آیه 78 سوره حج

و در راه خدا چنانکه حق جهاد اوست جهاد کنید، اوست که شما را برگزیده و در دین بر شما سختی قرار نداده مثل آیین پدرتان ابراهیم؛ او بود که قبلاً شما را مسلمان نامید و در این قرآن نیز همین مطلب آمده است تا این پیامبر بر شما گواه باشد و شما بر مردم گواه باشید. پس نماز را بر پا دارید و زکات بدهید و به پناه خدا روید. او مولای شماست؛ چه نیکو مولایی و چه نیکو یآوری.*

در راه خدا شدیداً تلاش کنید و حق جهادش را ادا نمایید یعنی تمام تلاشهایتان در راه خدا و برای خدا باشد و غیر از خدا هیچ عاملی در آن شرکت نداشته باشد. خدا اگر شما مؤمنین را به خود واگذار می کرد هرگز به سعادت واقعی نمی رسیدید اما بر شما منت نهاد و از میان همه خلائق شما را برای دین حق یعنی اسلام برگزید. اسلام شریعتی است سهل که در آن کار سنگین و شاق برای شما نیست چون احکامش کاملاً هماهنگ با فطرت انسان است. این دین همان آیین پدر شما، ابراهیم است. ابراهیم را پدر مسلمین می خوانند چون او اولین کسی بود که برای خدا اسلام آورد و از آیات 131 بقره و 36 ابراهیم فهمیده می شود همه مسلمین دنیا از هر جا که باشند، فرزندان او هستند. سپس منت دیگری را به مؤمنین متذکر می شود: خدا در کتب پیشین و در قرآن، شما را مسلمان نامید؛ همه اینها به این علت بود که پیامبر، گواه بر اعمال شما باشد و شما هم گواهانی بر مردم. اکنون که چنین است پس در مقابل این منت ها و امتیازات، واجب است که نماز را بر پا دارید و زکات بدهید و در همه احوال به خدا تمسک جوید و در هیچ حالی با او قطع رابطه نکنید چون غیر از او سرپرست و یآوری

ندارید، آن هم چه مولای خوب و چه یاور شایسته ای.

180- گزینه 3 صحیح است. آیه 11 سوره حج

و از میان مردم کسی است که خدا را فقط بر یک طرف می پرستد، پس اگر خیری به او

برسد به آن اطمینان یابد و چون بلایی به او رسد روی بر تابد، در دنیا و آخرت زیان دیده است این است همان زیان آشکار.*

دسته دیگری از مردم بی ایمان را معرفی می کند که خدا را پرستش می کنند اما فقط از یک طرف و نه همه طرف! آن هم طرفی که پرستش خدا برای آنها خیری داشته باشد یعنی دین را به استخدام دنیا در آورده اند. پس اگر سودی عاید شود اطمینان خاطر پیدا کرده خدا پرستی ادامه دارد و اگر بلایی نازل شود به امید نجات از دین روگردان می شود. اینها که چنین تکیه گاه متزلزلی دارند و هر دم رو به سوی دارند هم در دنیا به خاطر وقوع بلاها و هم در آخرت به خاطر ایمان نداشتن به خدا و ارتدادشان زیانکارند، آن هم زبانی آشکار.

181- گزینه 1 صحیح است. آیه 73 سوره حج

ای مردم مثلی زده شد پس به آن گوش فرا دهید: کسانی را که جز خدا می خوانند هرگز مگسی را نمی آفرینند،

هرچند برای آفریدن آن اجتماع کنند و اگر آن مگس چیزی از آنان برآید نمی توانند آنرا پس بگیرند. طالب و مطلوب هر دو ناتوانند*

اگر فرض شود خدایانتان بخواهند یک مگس را که ضعیف ترین حیوانات است بیافرینند، هر چند بر این کار دست به دست هم دهند به هیچ وجه قادر به آن نیستند و از آن ساده تر اگر مگس چیزی از ایشان برآید نمی توانند

آن را از او پس بگیرند پس چگونه خدایانی را که قدرتی برای تدبیر ساده ترین امور ندارند عبادت می کنید و آنها را می خوانید؟ هم این طلب کنندگان ناتوانند (یعنی بت ها) و هم آن مطلوبان ضعیف هستند (یعنی مگس)؛ آیه به این شکل ضعف خدایان آنها را اثبات می کند

182- گزینه 1 صحیح است. آیه 61 سوره یونس

و تو در هیچ کاری نیستی و هیچ بخشی از قرآن را نمی خوانی و شما نیز هیچ عملی نمی کنید مگر آنکه وقتی به آن می پردازید ما بر شما گواهیم؛ و همسنگ ذره ای، نه در زمین و نه در آسمان از پروردگارت پنهان نیست و کوچکتر و بزرگتر از این چیزی نیست مگر آنکه در کتابی مبین ثبت است.*

ص: 172

خدا به همه اعمال مردم علم و احاطه کامل دارد و هیچ کاری از او پوشیده نمی ماند پس کسی خیال نکند پاره ای از کارهایش بر خدا مخفی می ماند و در قیامت محاسبه نمی شود. حتی کوچکترین چیزی در زمین و آسمان به اندازه سنگینی ذره بی مقدار، از علم پروردگار مخفی نیست، نه کوچکتر از این و نه بزرگتر مگر اینکه همه اینها در لوح محفوظ و کتاب آشکار علم ثبت و ضبط است. از امام صادق (ع) نقل است که پیامبر هر وقت این آیه را تلاوت می کردند شدیداً گریه می نمودند.

183- گزینه 4 صحیح است. آیه 17 سوره لقمان

ای پسرکم! نماز را بر پادار و امر به معروف و نهی از منکر کن و بر آسیبی که بر تو وارد آمده صبر کن که این از کارهای مهم است.*

نخست به فرزندش تحکیم پیوند با خدا را سفارش می کند سپس بر مسئولیت اجتماعی تأکید می کند و چون انجام این فریضه همراه با مصائب و اذیت هاست بلافاصله توصیه به صبر می کند و با لفظ ذلک بلندی مرتبه صبر را بیان می کند و اگر فرمود صبر از عزم الامور است به جهت این است که صبر، حبس نفس است از انجام امری که نباید انجام شود و عزم به معنای تصمیم محکم و قلبی است. پس کسی که بر امری صبر می کند در واقع بر تصمیم قلبی اش پا برجا بوده و نمی خواهد از آن صرف نظر کند و این از قدرت و شهامت نفس است و هر زمان که تصمیم و عقد قلبی سست شود، صبر نیز از میان می رود.

184- گزینه 4 صحیح است. آیه 19 سوره آل عمران

در حقیقت، دین نزد خدا همان اسلام است و کسانی که کتاب آسمانی به آنان داده شده، با یکدیگر به اختلاف پرداختند مگر پس از آن که علم برای آنان حاصل آمد، آن هم به خاطر تجاوزکاری و حسدی که میان آنان وجود داشت و هر کس به آیات خدا کفر ورزد پس بداند خدا سریع الحساب است.*

یقیناً دین نزد خدا یکی است و بندگان خود را امر نکرده مگر به پیروی از همان دین و بر انبیای خود هیچ کتابی نازل ننموده مگر درباره همان دین و هیچ آیت و معجزه ای به پا نکرده مگر برای همان دین و آن دین عبارتست از اسلام یعنی تسلیم حق و اوامر الهی شدن. تمام ادیان الهی نیز همین را بیان می کردند که با

توجه به اختلاف شرایط زمانی و رشد ظرفیت بشر، بیانشان به تدریج کامل و کاملتر شد اما هیچ تضاد ذاتی بین این ادیان وجود نداشت. حال اگر اختلافی بین اهل کتاب دیده می شود ناشی از جهل یا ضعف تبلیغ انبیاء نیست بلکه به خاطر ظلم و تعصب و غرور اهل کتاب است آن هم پس از آگاه شدن از حقایق و این کفر به آیات خداست (نه کفر به خدا چون اهل کتاب خدا را قبول داشتند). لذا خدا بلافاصله تهدید می کند کسانی که از روی بغی به آیات خدا کفر می ورزند و با انکار و تحریف آیات، خاصیت احیا کنندگی مذاهب را از بین می برند خدا سریعاً به حساب آنها در دنیا و آخرت رسیدگی می کند چون او سریع الحساب است، در دنیا آنها را گرفتار ذلت و محروم از سعادت می کند و در آخرت به عذاب دردناک دچارشان می سازد. دلیل ما بر اینکه سریع الحساب بودن خدا را مخصوص آخرت نکردیم آیه ای است که بعد از دو آیه می آید.

185- گزینه 4 صحیح است. آیه 17 سوره آل عمران

اینانند شکیبایان و راستگویان و مطیعان و انفاق کنندگان و امرزش خواهان در سحرگاهان.*

آیه به داشتن پنج خصلت ممتاز دیگر اشاره کرده که تقوای هیچ متقی خالی از آنها نیست 1. صابرند و در برابر نفسانیات، خویشان دار هستند. اگر این صفت اول ذکر شده برای این است که مقدم بر خصلت های دیگر است و از آن جا که صبر را مطلق آورده پس شامل همه صبرهای دیگر هم می شود: صبر بر اطاعت، صبر بر ترک معصیت، صبر بر مصیبت 2. صادق و راستگویند و به آنچه در باطن معتقدند و در ظاهر عمل می کنند و از نفاق و دروغ و تقلب و خیانت بدورند 3. در راه بندگی و عبودیت خدا خاضعند و بر این کار اصرار و مداومت دارند 4. نه تنها از اموال بلکه از تمام مواهب مادی و معنوی که در اختیار دارند در راه خدا انفاق می کنند و به این وسیله دردهای اجتماع را درمان ساخته و روح خود را نیز جلا می دهند 5. به هنگام سحروقتی که آرامش و صفای خاصی همه جا را فرا گرفته و غافلان در خوابند و غوغای جهان مادی فرونشسته و آمادگی زیادی برای توجه به خدا در انسان ایجاد شده با یاد خدا بر پای می خیزند و در پیشگاهش طلب امرزش

ص: 174

می کنند. در ارزش و اهمیت سحر همین بس که خدایش از سایر زمانها مانند شب، روز، عصر و غیره به وقت سحر قسم خورده است.

186- گزینه 2 صحیح است. آیه 7 سوره آل عمران اوست

کسی که این کتاب را بر توفرو فرستاد. پاره ای از آن، آیات محکم است که آنها اساس کتابند؛ و پاره ای دیگر

متشابهند که تأویل پذیرند. اما کسانی که در دلهایشان انحراف است برای فتنه جویی و طلب تأویل از تشابهات آن پیروی می کنند، با آنکه تأویلش را جز خدا و راسخان در علم کسی نمی داند. همانها که می گویند: ما به آن ایمان آوردیم، همه، چه محکم و چه متشابه، از جانب پروردگار ماست و جز خردمندان کسی متذکر نمی شود.*

آیات محکم، آیاتی است که مفهوم آن به قدری روشن است که خواننده بدون اشتباه و تردید به معنای آن پی می برد لذا ام الکتاب هستند. اما ام الکتاب چیست؟ کلمه ام به حسب اصل لغت به معنای مرجعی است که چیزی یا چیزهایی به آن رجوع می کنند و آیات محکم را نیز از همین جهت ام الکتاب خوانده که مرجع آیات متشابه است به عبارت دیگر قرآن مشتمل بر آیاتی است که مادر و مرجع آیات دیگر است و اگر کلمه ام را مفرد آورده، با اینکه آیات محکم متعدد است برای این بود که بفرماید: آیات محکم در بین خود هیچ اختلافی

ندارند به طوری که گویی یکی هستند. پس آیات محکم آیات متشابه را که ظاهراً پیچیده اند، تفسیر و روشن می سازند مثلاً الرحمن علی العرش استوی به معنی خدا بر کرسی قرار گرفت، توسط جمله لیس کمثله شیء روشن می گردد زیرا این جمله می فهماند که خدا به هیچ چیز شبیه نیست بنا بر این استقرار او بر کرسی مانند نشستن ما بر صندلی نیست بلکه منظور تسلط و احاطه او بر تمام موجودات است. اما آنهایی که از حالت مستقیم

منحرفند لذا دچار اضطراب قلب و پریشانی خاطر هستند دنبال آیات متشابه را می گیرند تا فتنه جویی و فساد راه انداخته و با تأویل آیات و تفسیر غلط مردم را از حق دور سازند. مراد آیه از طلب تأویل از تشابهات این است که می خواهند از این راه، خود را از پیروی محکومات دین بی نیاز نموده و در آخر دین خدا را از اصل منسوخ و متروک کنند. سپس

می فرماید: مقصود واقعی و اغراض آیات متشابه را جز خدا و راسخان در علم نمی دانند، همانها که بدون پریشانی و اضطراب، با اطمینان خاطر به همه آیات ایمان دارند و با اینکه عالم به حقیقت قرآن و تأویل آیاتش هستند مع ذالک اگر احياناً در برابر آیه متشابهی دچار شبهه شدند ایمانشان دچار تزلزل نمی شود بلکه به آن نیز عمل می کنند و بر خلاف آنهایی که در دل انحراف دارند، تسلیم محض خدایند. از اینجا دو نکته معلوم می شود 1- مراد از پیروی آیات متشابه، پیروی عملی است نه پیروی ایمانی و پیروی عملی از متشابه هم وقتی مذموم است که بدون رجوع به محکم باشد چون پیروی آن بعد از رجوع به آیات محکم دیگر پیروی متشابه نیست بلکه پیروی محکم و عملی صحیح است نه مذموم 2- هرچه رسوخ در علم بیشتر شود، انسان بیشتر به اسرار قرآن پی می برد و به دنبالش بیشتر به همه آیات قرآن ایمان می آورد و همه آنها را از طرف خدا می داند. البته فقط صاحبان مغز می دانند که چرا باید قرآن آیات محکم و متشابه داشته باشد و چگونه باید اسرار متشابه را با محکومات کشف کرد. اما چرا قرآن باید آیات متشابه داشته باشد؟ 1- عباراتی که در گفتگوها به کار می رود برای نیازهای روزمره است لذا به محض خروج از دایره زندگی مادی، کارایی لازم را ندارند به همین دلیل مثلاً به هنگام سخن گفتن از آفریدگار نامحدود، کلماتی را به کار می گیریم که از جهاتی نارساست و همین سرچشمه بسیاری از آیات متشابه است مانند "یدالله فوق ایدیهیم" 2- بسیاری از حقایق جهان آخرت از افق فکری ما دور است و قادر به درک آنها نیستیم لذا نارسایی افکار ما و بلندی آن معانی موجب پیدایش آیات متشابه می شود مانند آیات مربوط به قیامت 3- از اسرار دیگر آیات متشابه، ایجاد روحیه تدبّر و تفکر در انسان است 4- مطابق بعضی از روایات وجود این آیات، ارتباط مردم را با پیشوایان الهی استمرار می بخشد 5- وجود متشابهات سبب زنده ماندن و همیشه تازه بودن قرآن است

187- گزینه 2 صحیح است. آیه 284 سوره بقره

آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است از آن خداست و اگر آن چه در دلهای خود دارید، آشکار

یا پنهان کنید، خدا شما را به آن محاسبه می کند آنگاه هر که را

بخواهد می بخشد و هر که را بخواهد عذاب می کند و خدا بر هر چیزی تواناست. *

اینجا بین چهار چیز دو به دو مقابله افتاده یعنی بین زمین و آسمان یک مقابله و بین صفات درونی و اعمال ظاهری یک مقابله شده است و در نتیجه آسمان هم سنخ و هم طراز اعمال نفس و صفات درونی است و زمین هم سنخ اعمال بدنی قلمداد شده پس وقتی می فرماید: آنچه در آسمانها است ملک خداست نتیجه می دهد پس صفات نفسانی بشر نیز ملک اوست و وقتی می فرماید: و ما فی الارض نتیجه می دهد که پس اعمال انسان ها نیز ملک اوست خلاصه اینکه آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است از جمله شما و اعمال شما و هر چه را که گردآوری کرده اید از آن خداست بنا بر این آنچه در دلهای شما پوشیده هست چه اظهار بشود یا نشود ملک خداست و بزودی خدا با محاسبه خود در این ملک تصرف خواهد کرد. اما منظور از آن چه در دلهای شماست، چیست؟ مراد آن چیزی است که در دلها جایگزین شده و معلوم است که در نفس چیزی جز فضایل و چه رذایل مستقر نمی شود، صفات و احوالی چون ایمان و کفر و حب و بغض و غیره که هم می توان اظهارش کرد و هم پنهانش داشت اما می توان اظهار کرد چون صفات اصولاً افعال مناسب با خود را صادر می کنند به طوری که اگر فعلی از کسی صادر شد، عقل هر کس از آن فعل کشف می کند که فلان صفتی که مناسب با این فعل است در نفس فاعل وجود دارد. همین طور می توان آن صفات را با عدم انجام افعال مناسب با آنها پنهان کرد و این خود ثابت می کند که آیه در مورد احوال نفسانی و صفاتی صحبت می کند که هنوز به صورت ملکات راسخه

در نیامده اند تا نتوان از ظهورش جلوگیری کرد. اما خاطراتی که گاهی بی اختیار در نفس خطور می کند و همچنین تصورات ساده ای که دنبالش تصدیق نیست از قبیل صورت و قیافه گناهی که در نفس تصور می شود بدون اینکه تصمیم بر آن گناه گرفته شود شامل آیه نمی شوند چون توجه فرمودید که این تصورات،

استقراری در نفس ندارند و منشأ صدور هیچ فعلی نمی شوند. نتیجه اینکه آیه تنها بر احوال و صفات نفسانی ای

دلالت دارد که منشأ صدور افعال هستند چه فعل اطاعت و چه فعل معصیت و خدا انسان ها را با آن احوال و صفات محاسبه می کند. معلوم می شود محاسبه خدا بر معیار حالات و ملکات قلبی است. چه اظهار بشود یا نشود اما

اینکه جزای آن در صورت اظهار یا پنهان کردن یک جور است یا نه؟ آیه شریفه ناظر به این جهات نیست. ولی به این نکته اشاره می فرماید که خدا هر کس را بخواهد می بخشد و هر که را بخواهد عذاب می کند چون به همه چیز قدرت دارد اما این قدرت او مطابق حکمت و متناسب با لیاقت افراد به جریان می افتد و بدون حساب نیست.

188- گزینه 1 صحیح است. آیه 61 سوره آل عمران

و هر کس پس از رسیدن علم وحی به تو درباره عیسی با تو بحث کند بگو بیاید تا ما پسرانمان و شما پسرانمان، ما زنانمان و شما زنانمان، ما خویشان نزدیک و شما خویشان نزدیک خود را بخوانیم سپس به درگاه خدا تضرع کنیم و بخواهیم که لعنت الهی بر دروغگویان فرود آید *

آیه فرزند دختر را نیز ابن می گوید چون تفکر جاهلیت این بود که زن و دختر را عنصر اصلی جامعه نمی دانستند

لذا فرزندان آنها را نیز فرزند خودشان نمی پنداشتند و آنها را از مردم بیگانه محسوب می کردند اما اسلام این تفکر را به هم ریخت و احکام فرزند را بر پسر و دختر یکسان جاری ساخت. می فرماید: اگر بعد از این استدلال های روشن کسانی درباره عیسی با تو جدال کنند آنها را به مباحثه دعوت کن و سپس کیفیت آن را بیان می دارد. از روایات شیعه و سنی بر می آید که ابنائنا اشاره به حسنین (ع) و نساننا اشاره به فاطمه (س) و انفسنا اشاره به علی (ع) دارد و اگر سوال شود پس چرا به صورت جمع آمده به خاطر این است که در مرحله قرارداد معمولاً الفاظ به صورت جمع می آیند هر چند در مرحله عمل یک یا دو نفر باشند.

189- گزینه 4 صحیح است. آیه 170 سوره اعراف

و کسانی که به کتاب آسمانی چنگ می زنند و نماز بر پا می دارند بدانند که ما اجر مصلحان را تباه نخواهیم کرد *

گروه دیگری از بنی اسرائیل نه تنها از هرگونه تحریف و کتمان آیات الهی برکنارند بلکه به آیات خدا تمسک جسته و موبه مو آن را اجرا می کنند. این جمعیت را مصلحان

ص: 178

جهان نام نهاده و اجر مهمی برای آنان قایل شده است؛ یعنی اصلاح واقعی در روی زمین بدون تمسک به کتب آسمانی امکانپذیر نیست چون کتاب الهی متضمن مصالح واقعی بشر بوده و اجرای دستوراتش، تمامی مفاسد جامعه بشری را اصلاح می کند زیرا دین خدا چیزی جز تطبیق دادن زندگی خود با آنچه که قوانین خلقت اقتضای آن را دارد نیست لذا گفتار افرادی که دین خدا را مجموعه ای از معارف خشک و بی مغز می دانند و زبان خدا را زبان تحکم و زور می پندارند یا ادیان الهی را فقط صاحب برنامه هایی برای سرای آخرت می دانند بی پایه خواهد بود. اگر از میان فرمانهای الهی روی نماز تکیه کرده بخاطر اینست که نماز پیوند انسان و خدا را چنان محکم می کند که در برابر هر عمل و موقعیتی فقط او را حاضر و ناظر می بیند. و این پایه اصلی اصلاح یک جامعه است. از دوآیه فوق می توان نتیجه گرفت مفسدان جامعه افرادی هستند که با کتمان حقایق، منافع جمع را فدای منافع شخصی می کنند.

190- گزینه 1 صحیح است. آیه 4 سوره مزمل

یا اندکی بر نیمه بیفزای و قرآن را شمرده و شیوا بخوان *

همانگونه که گفته شد مفهوم این سوره آمادگی دادن به رسول برای انجام رسالت عظیمش می باشد. این آیات شب زنده داری را به حضرتش سفارش می کند که در متن این برنامه، خواندن قرآن با ترتیل است. ترتیل آن است که قرآن آشکارا خوانده شود، نه تند تند و نه جداجدا تا دل آدمی خبر دار شود. این نحوه خواندن قدرت تلقین دارد و به دل آدمی می نشیند و انسان می تواند روی معانی تأمل کند بدون اینکه اتصال آیات و کلمات از بین برود. بدیهی است این نحوه قرائت می تواند به سرعت به انسان رشد و نمو و تقوی ببخشد. البته بعضی از مفسران

خواندن قرآن را به معنی نماز خواندن تفسیر کرده اند زیرا یکی از بخشهای مهم نماز، تلاوت

قرآن است. آیات، رسول را بین اینکه درست نیمی از شب یا کمتر از نصف یا کمی بیشتر از آن را زنده بدارد، مخیر کرده است

191- گزینه 4 صحیح است. آیات 17 و 18 سوره معارج

هر که را پشت کرده و روی برتافته، فرا می خواند همان کسی که مال جمع کرد و

ص: 179

در جواب آرزوی او می فرماید : هرگز چنین نیست و هیچ فدیة و فدایی پذیرفته نمی شود زیرا جهنم آتشی شعله وراست که اطراف دوزخیان را می سوزاند و پی در پی دست و پا و پوست سرشان را جدا می سازد و امکان ندارد که این اثرش نسبت به مجرمین باطل شود.

این آتش، افرادی را می طلبد که به دعوت رسول که آنان را به خدا و عبادت او می خواند، پشت کردند و بجای آن، اموال را جمع نموده و در گنجینه ها نگهداری کردند و به سائل و محروم ندادند.

192- گزینه 4 صحیح است. آیه 60 سوره زمر

و روز قیامت کسانی را که بر خدا دروغ بسته اند می بینی که چهره هایشان سیاه است. آیا منزلگاه متکبران در جهنم نیست؟ *

روز قیامت کسانی را که برای خدا شریک قایل شدند یا در دین بدعت گذاشتند، می بینی که صورتشان همانند دلها و افکارشان سیاه می شود زیرا در قیامت ظاهر و باطن یکی می شود. این روسیاهی نشانه خواری آنهاست که سزای تکبرشان است و معلوم می کند که سرچشمه اصلی کفر همان کبر است.

193- گزینه 4 صحیح است. آیه 67 سوره مائده

ای پیامبر! آنچه از سوی پروردگارت بر تو نازل شده به مردم برسان و اگر چنین نکنی رسالت او را ابلاغ نکرده ای

و خدا تو را از آسیب مردمان حفظ می کند و خدا کافران را هدایت نمی کند *

آیه لحن خاصی دارد که آن را از سایر آیات مشخص می سازد. روی سخن، فقط به پیامبر است، و تنها وظیفه او را بیان می کند و با صراحت و تأکید دستور می دهد که آنچه بر تو نازل شده به مردم برسان و سپس اخطار می کند اگر نرسانی در واقع رسالت خدا را تبلیغ نکرده ای! در ادامه به پیامبر که گویا از واقعه خاصی نگرانی داشته، دلداری می دهد که از مردم در ادای این رسالت وحشت نداشته باش، زیرا خداوند تو را از خطرات آنها حفظ می کند. در آخر به عنوان تهدید افرادی که به این

رسالت مخصوص از روی لجاجت کفر بورزند، می فرماید: خداوند کافران لجوج را هدایت نمی کند. سال نزول این آیه در اواخر عمر پیامبر بوده حال این سوال مطرح می شود که کدام موضوع بوده که عدم تبلیغ آن مساوی با عدم تبلیغ رسالت است؟ آیا مربوط به شرک و توحید بود؟ مسلماً نه، زیرا از سالها قبل این موضوع برای پیامبر و مسلمانان حل شده بود. آیا مربوط به دشمنی اهل کتاب بود؟ خیر، چون آنها در موقع نزول این آیه قدرت تهدید کننده نبودند. آیا مربوط به خطر منافقان بود؟ اما نیروی آنها در سالهای آخر در هم شکسته و از صحنه اجتماع طرد شده بودند. بنظر می رسد این مساله مهم فقط تعیین جانشین برای پیامبر است و روایات متواتری از شیعه و سنی تأیید می کند این آیه در مورد علی (ع) نازل شده است. پیامبر نیز در غدیر خم، او را به عنوان جانشین معرفی کرده و سه بار فرموده من کنت مولاه فعلی مولاه و هنوز جمعیت متفرق نشده بود که آیه الیوم اکملت لکم دینکم و... نازل شد. مخالفان مهمترین ایرادی که بر من کنت مولاه فعلی مولاه گرفتند اینست که مولى بمعنی دوست و یاور است که باید گفت 1. یادآوری دوستی علی (ع) نیاز به این همه مقدمات و خطبه خوانی در وسط بیابان خشک و همراه با اعتراف گرفتن از حضار نداشت 2. این موضوع نمی توانست اینقدر برای رسول وحشت آور باشد که خدا دلداریش دهد بعلاوه آنقدر اهمیت نداشته که خدا با این لحن بفرماید که اگر آنرا ابلاغ نکنی، تبلیغ رسالت نکرده ای. 3. اگر فقط دوستی ساده مطرح بود چرا اشخاصی مانند ابوبکر و عمر به علی (ع) تبریک گفتند؟

194- گزینه 4 صحیح است. آیه 32 سوره نساء

و چیزی را که خدا به آن بعضی از شما را بر دیگران برتری بخشیده آرزو نکنید، مردان را کردار خویش نصیبی و زنان را نیز از کردار خویش بهره ای معین است و از فضل الهی بخواهید و خدا از همه چیز آگاه است.*

مزیتی که مردان از حیث تعدد زوجات و سهم ارث و... دارند و نیز مزیت زنان در وجوب مهریه و نفقه و... نباید سبب شود هر کدام آرزو کنند که یکاش مزیت طرف مقابل برای ما هم بود چون خدا این مزیت ها را فقط برای صاحبش قرار داده

ص: 181

بنابر این مردان متناسب با موقعیت طبیعی و اجتماعی خود نصیبی می برند و زنان نیز متناسب با موقعیت خود نصیبی می برند. پس مزیت های مالی و غیر مالی را که خدا بین زنان و مردان به طور اخص و نیز بین انسان ها به طور اعم قرار داده به خاطر تفاوت های طبیعی است که بین انسان ها وجود داشته و لازمه بقای نظام آفرینش است. واقعاً اگر همه افراد به یک اندازه از مواهب الهی بهره می بردند مثلاً همه مرد بودند یا همه زن یا ریاضیدان و... در این صورت چگونه می توانستند حوائج یکدیگر را رفع نمایند؟ پس اسلام تفاوت در استعداد و توانایی را نادیده نمی گیرد بلکه آزادشان می گذارد طبق فطرتشان عمل کنند اما به این نیز واقف است که این تفاوت ها می تواند منجر به فساد و ایجاد طبقات ممتاز اجتماعی شود لذا از یک طرف با تمهیداتی سعی می کند سطح زندگی طبقات پایین را بالا آورد و از سوی دیگر جلوی طغیان و تجاوز طبقات مرفه را بگیرد. بدیهی است آنجا هم که ظلم و تبعیض و بی عدالتی بر تفاوت های طبیعی اضافه شده و به فساد دامن می زند، برخورد اسلام قاطع تر می باشد. می فرماید: به جای آرزو کردن چنین مزیت هایی بهتر است به سوی او رو آورید و از فضل او بخواهید از فضل او چند مطلب را می رساند 1. تعلیم روش دعا کردن است یعنی دعا باید کوتاه بوده و لزومی به ذکر مشخصات و راه دستیابی و... نیست 2. دعا نباید منافات با حکمت خدا داشته باشد مانند اینکه مردان تقاضای مزایای زنان را بکنند بلکه تنها از آنچه نزد خداست و نه دیگران مسئلت کنید. 3. در خواست خیر کنید و بر چیزی اصرار نکنید که در صورت استجابت موجب تباهی خودتان شود 4. بدرستی از مواهب الهی بهره برده و طغیان نکنید. تاکید بر علیم بودن خدا برای این است که او راه مصلحت و حکمت را گم نمی کند و کاری را که باید، انجام می دهد.

195- گزینه 3 صحیح است. آیات 24 و 23 سوره کهف

در مورد چیزی نگو که من آن را فردا انجام می دهم- مگر آنکه بگویی اگر خدا بخواهد؛ و چون فراموش کردی پروردگارت را یاد کن و بگو : امید که پروردگارم مرا به راهی که نزدیکتر از این به رشد است، هدایت کند *

قرآن آموزش می دهد که همه موجودات و آثار و افعال آنها، ملک خدایند و هیچ

استقلالی از خود ندارند. انسان خداشناس نیز باید در هیچ کاری خود را مستقل نبیند و لحظه ای خود را از خدا بی نیاز نداند و بداند که اگر مالک آن عمل و قادر بر انجام آنست بخاطر اینست که خدا خواسته تا او قادر بر انجام آن باشد. به این ترتیب باید عزم خود را توأم با توکل به خدا کند. اما اگر در اثر غفلت فراموش کرد که ان شاء الله بگوید بمحض اینکه یادش آمد باید مجدداً پروردگار را به یاد بیاورد و قدرت و ملک خود را تسلیم او کند و کارهای خود را مشروط به اذن او سازد و بگوید: امیدوارم پروردگارم مرا به امری هدایت کند که رشدش بیش از ذکر خدا بعد از فراموشی باشد و آن هم ذکر دائمی و بدون فراموشی باشد.

196- گزینه 4 صحیح است. آیه 26 سوره غافر

و فرعون گفت: مرا بگذارید موسی را بکشم تا پروردگارش را بخواند من می ترسم آیین شما را تغییر دهد یا در این سرزمین فساد کند *

یک نقشه نیز این بود که موسی را به قتل برسانند و خود فرعون طرفدار این طرح بود در حالی که عده ای از درباریان مخالف این نقشه بودند. فرعون گفت: بگذارید او را بکشم و سپس از روی تکبر و طغیان گفت آن وقت او پروردگار خود را بخواند تا اگر توانست از دست من نجاتش دهد. فرعون تصمیم خود را اینچنین

توجیه کرد: اگر می گویم او را بکشیم برای این است که می ترسم او دین و دنیای شما را تباه سازد اما از جهت دین برای آنکه می ترسم عبادت خدای یگانه را به جای عبادت خدایان ما رواج دهد و از جهت دنیا به این خاطر که می ترسم کار او بالا بگیرد و نیرومند شود و کار به جنگ و از بین رفتن امنیت ما منتهی شود و در هر حال منافع شما به خطر بیفتد.

197- گزینه 4 صحیح است. آیات 40 تا 46 سوره مدثر

در میان باغها از یکدیگر می پرسند *

در باره مجرمان *

که چه چیزی شما را در سقر در آورد *

اصحاب یمین همانطور که در باغهای پر نعمت بهشتند از مجرمان سوال می کنند که چه چیزی شما را به دوزخ فرستاد؟

ص: 183

گویند از نمازگزاران نبودیم*

و بینوا را هم اطعام نمی کردیم*

مجرمان در پاسخ به چهار گناه خود اعتراف می کنند 1. ما از نمازگزاران نبودیم اگر نماز می خواندیم ما را به یاد خدا انداخته و از فحشا و منکر نهی می کرد 2. دیگر اینکه به مسکین اطعام نمی کردیم و حوائج تهیدستان را رفع نمی کردیم همانطور که حق الله را نمی دادیم حق الناس را هم نمی پرداختیم

و پیوسته با آنها که به باطل وارد می شدند به باطل وارد می شدیم*

3 در مجالسی که آیات خدا را استهزاء و یا تبلیغات ضد اسلامی می کردند، شرکت کرده و با آنها همراهی می کردیم یعنی با تهمت و غیبت و لهو و لعب و شوخیهای رکیک خوشگذارنی می کردیم و روز جزا را تکذیب می کردیم.*

198- گزینه 3 صحیح است. آیه 18 سوره انبیاء

بلکه حق را بر باطل می کویم پس آنرا می شکافد آنگاه است که آن نابود می گردد و وای بر شما از توصیفی که می کنید*

عالم را برای بازی خلق نکردیم بلکه این نظام، هدفمند و حق است لذا سنت ما اینست که باطل را آنقدر مهلت دهیم تا روزی با حق روبرو گردد تا به خیال خود آنرا نابود سازد اما آنچنان حق را بر سر باطل می کویم تا مغزش نابود شود و ناگهان مردم ببینند که باطل دارد محو می گردد، خواه این باطل یک عقیده و عمل باشد و خواه یک رسم و عرف، همانطور که در اقوام گذشته چنین کردیم و با عذاب استیصال، اعمال و رسوم باطلشان را نابود ساختیم. پس اعتقاد حق هیچوقت در زمین ریشه کن نمی شود و نصرت الهی هرگز از رسولان و پیروانشان

جدا نمی گردد. در آخر مردمی را که منکر معاد و نبوت هستند، تهدید می کند. آیه سه نکته مهم دارد 1 "تقذف" استمرار را می رساند یعنی سنت دائمی خدا اینست که حق را به جان باطل بیندازد 2. "فیدمغه" می فهماند که غلبه همواره با حق است 3. "فاذا هو زاهق" می رساند که درگیری حق با باطل ناگهانی بوده و در زمانی است که امید

ص: 184

نمی رود حق غالب و باطل نابود شود.

199- گزینه 3 صحیح است. آیه 51 سوره قلم

و آنان که کافر شدند چون قرآن را شنیدند چیزی نمانده بود تو را چشم بزنند و می گفتند : او واقعاً دیوانه است *

200- گزینه 4 صحیح است. آیه 142 سوره نساء

منافقان با خدا نیرنگ می کنند و حال آنکه او با آنان نیرنگ می کند؛ و چون به نماز می ایستند با کسالت بر می خیزند. با مردم ریا می کنند و خدا را جز اندکی یاد نمی کنند.*

منافقان با اعمالی مانند اظهار ایمان و نزدیک شدن به مؤمنین و حضور در مجالس آنان می خواهند مؤمنان و در واقع خدا را گول بزنند و از آنها بهره ببرند اما نمی دانند این خداست که آنها را فریب می دهد زیرا رهایشان کرده تا خباثت و در نتیجه مجازات آنها بیش از پیش شود. خصوصیت دیگر آنها این است که لذتی از نماز که با فضیلت ترین عبادت هاست و در آن یاد خدا می شود، نمی برند چون به خدا و وعده های او ایمان ندارند لذا اگر عبادتی هم می کنند از روی آگاهی و صمیمیت دل نیست و اگر هم هست خیلی اندک است بلکه بیشتر به خاطر ریا و برای مردم انجام می دهند.

ص: 185

موضوع شماره پرسش

=آ

آخرت و دنیا 180

آسمان و زمین 182

آموزش انسان 162

آیین حضرت ابراهیم 179

=الف

انسان و یک صفت بد 50

امتحان الهی در نماز 53

انسان و نیکی 48

انفاق و ریا 44

افشای عیوب دیگران 6

انفاق مورد قبول 8

انسان و چشم زخم 199

اهل کتاب 184

ابراهیم (ع) و دین او 179

اکثریت ناحق 174

اجر رسالت پیامبر 154

اعمال صحیح 145

اعتراف فرعون 138

اشخاص مورد غضب خدا 115

امتحان الہی 107

اخراج از بہشت 108

انفاق و ثواب آن 77

امتحان الہی و هدف آن 63

=ب

بہشتیان و دوزخیان 197

بت و بت پرستی 181 و 94

بنی اسرائیل 163 و 97 و 95

بدن ہا شہادت می دهند 127

برزخ 105

برترین مخلوقات 91

برادران شیطان 92

بدی و پاسخ آن 36 و 39

بدان و خوبان در قیامت 37

بخشودگی گناہان 23

بد و خوب انسان 9

بخل انسان 4

بلعم باعورا 1

بہترین و بدترین

مخلوقات 155

=پ

پیامبری که پدر خوانده کافر داشت 61

پیامبر اکرم (ص) از شر این صفت به خدا پناه می برد 50

پناه بردن بخدا از شر بعضی از صفات بد 50

پاسخ بدی 39

ص: 190

پاداش متقیان 16

پیروان ظالمان 149

پیامبران و تهدید الهی 88

پیامبر اسلام (ص) و اموال ایشان 83

پیامبری در گاهواره 64

پیامبری در کودکی 60

=ت

تفاوت انسانها با هم 194

ترتیل 190

تاویل و تفسیر قرآن 186

تهدید برخی از نمازگزاران 164

تواب 140

توبه و گناهان بزرگ 136

توجه بت پرستی 126

توبه کنندگان و صفات آنان 79

تدبر و فوائد آن 74

توبه و شروط آن 67

توبه بزرگ ساحران 42

تدبر برای چه کسانی سودمند است 35

=ث

ثبت افکار 187

ثبت گفتار 30 و 130

ثروت‌مندان و رنج فقرا 33

ص: 191

=ج

جهنم و کسانیکه داخل آن می شوند 62

جنگ حنین 20

جهاد یا امر بمعروف 15

جبرئیل امین 117

جنگ با خدا و رسول 75

=چ

چشم زخم 199

چند خدائی و فاجعه جهانی 45

=ح

حقتعالی و غدیر خم 193

حقتعالی و نمازگزاران 189

حق و اکثریت 174

حفظ ایمان 144

حزب الله 123

حزب شیطان 121

حوادث ناگوار و ارتباط با عملکرد

انسانها 104

=خ

خنثی بودن بت ها 181

خیانت همسران

پیامبران 146

خشوع در برابر خدا و قرآن 25

خلقت جن و انس 132

خداوند هر روز در کاری است 122

ص: 192

خوراک بهشتی 93

خدا ترسان 72

خداوند به پیامبران هشدار می دهد 54

خداوند و متقین 52

خوبان و بدان در قیامت 37

=د

دوزخیان و بهشتیان 197

دوزخ و بدکاران 191

دین ابراهیم (ع) 179

دنیا و آخرت خراب 180

دشمن انسان 142

دو فرشته همراه در قیامت 96

دعای فرشتگان 73

دلیل امتحان الهی 1

=ذ

ذکر خدا و ملالت؟ 112

=ر

رسول اکرم (ص) و حسادت اهل کتاب 184

رسالت پیامبر اسلام (ص) 158

رزق و روزی 147

روز سایبان 129

روی گرداندن از ذکر خدا 106

ریا در انفاق 44

ص: 193

ریا در صدقات 44

=ز

زمین و آسمان 182

زن فرعون 120

=س

سلیمان و مورچگان 173

سحر و جادو در بنی اسرائیل 163

سوء ظن 118

ساحران و موسی(ع) 76

سرزنش پیامبری نسبت به پیامبر دیگر 3

=ش

شعیب(ع) و موسی(ع) 172

شعور حیوانات 148

شکایت پیامبر

اکرم(ص) از امت 137

شیطان و تفرقه افکنی 70

=ص

صفات متقین 185

صالح(ع) و عذاب الهی 169

صحنه هولناک در قیامت 160

صورت‌های سیاه در قیامت 192 و 113

=ع

علی (ع) و غدیر خم 193

عباد الرحمن چه کسانی هستند 131

عبادت همه موجودات 133

عنکبوت و خانه سست 87

عفو و کرم الهی و غرور آدم 49

علی از اسماء الهی 24

علم غیب 21

عدم قبول توبه 17

عروج مسیح (ع) 5

=غ

غدیر خم و رسالت پیامبر (ص) 193

غرور انسان در برابر عفو و کرم خدا 49

=ف

فراموشی فطرت 34

فقط اسلام 10

فرعون قصد کشتن موسی (ع) نمود 196 و 175

فکر گناه 187

فرشتگان نزد مریم 176

فرشتگان عذاب 156

فحشاء و منکر 150

فتیل چیست؟ 143

فطرت الہی 102

فطرت انسان 102

ص: 195

فرشتگان و وحی الهی 8

=ق

قیامت و گفتگوی

بهشتیان با دوزخیان 197

قرآن و ترتیل 190

قرآن و انس گیرندگان 189

قرآن و تاویل و تفسیر آن 186

قیامت و کوتاهی عمر دنیایی 168

قسم خداوند 166

قرائت قرآن 157

قارون و گنج های او 152

قوم لوط 124

قرآن و شفا و رحمت 86

قرآن، هدایت و بشارت 89

قسم های خدا 71

قیامت و تغییرات زمین 66

قرآن و استحکام آن 59

قرآن و حفاظت از آن 58

قرآن و مقایسه آن با سایر کتب آسمانی 57

قیامت و نابینایان 46

قرطاس 38

قرین خوب و بد 31

قسم دروغ 19

=ک

کوتاهی عمر دنیا 168

ص: 196

کوه در آسمان 135

کشتی نوح 125

کفار و مشرکین 90

کسانیکه وارد جهنم می شوند 62

=گ

گناهانی که ثبت می شوند 187

گنج قارون 152

گناهان بزرگ و توبه 136

گناهکاران و دوستی خدا 82

=ل

لشکر خدا 22

=م

منافقین و نماز آنها 200

موسی(ع) و توطئه فرعون 196

مژده خدا به مؤمنین واقعی 189

مباهله 188

متقین و صفات آنان 84

مرده برادر مومن 177

مسخره کردن 178

مومنین 171

موسی(ع) و شعیب(ع) 172

محافظة انسان 153

منكر و فحشاء 150

ص: 197

مردن هزاران نفر و زنده شدن دوباره 81

معبودان خاکی 68

متقین و مژده خداوند 52

مریم و فرشتگان 176

ملاقات با خدا 161 و 43

=ن

نفس اماره منشاء گناه 41

نشان دادن جایگاه انسان در قیامت 11

نجوای خوب، نجوای بد 14

نقش شیطان در امتحانات

اللہی 103

نماز منافقین 200

نمازگزاران واقعی و مژده الہی 189

نمازگزاران و تهدید الہی 164

نعمت الہی 151

نگاہ به نامحرم 134

نتیجہ عمل خوب و بد 119

نماز و امتحان الہی 53

نیکی و شرایط آن 48

نجات جان همه انسانها 109

=و

وحى الهى 116

والاثرين انسان 32

ص: 198

همسرو فرزندانى كه دشمنند 142

هدايت كافران 100

هدف امتحانات

الهي 63

=ى

يونس (ع) و پشيمانى وي 170

يوسف (ع) و نجات از مكر زنان 55

ياران خدا 12

ص: 199

پاسخ شماره 1: آیات 175 و 176 سوره اعراف

وَاتَّبَعُوا عَلَىٰ هِمِّ نَبِيٍّ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانْسَلَخْنَا مِنْهَا فَأَتْبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الْغَاوِينَ * وَلَوْ شَاءَ لَرْفَعْنَاهُ بِهَا وَلَٰكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلَ عَلَيْهِ يَلْهَثُ أَوْ تَتْرُكُهُ يَلْهَثُ ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاقْصُصِ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ *

پاسخ شماره 2: آیه 172 سوره اعراف

وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِن بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ سَدَّ هَدْيُنَا أَن تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ *

پاسخ شماره 3: آیه 150 سوره اعراف

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ بِئْسَمَا خَلَفْتُمُونِي مِن بَعْدِي أَعَجِلْتُمْ أَمْرَ رَبِّكُمْ وَأَلْقَى الْأَلْوَابِحَ وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجُرُّهُ إِلَيْهِ قَالَ ابْنَ أُمَّ إِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضَعُّفُونِي وَكَادُوا يَقْتُلُونَنِي فَلَا تُشْمِتْ بِيَ الْأَعْدَاءَ وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

پاسخ شماره 4: آیه 268 سوره بقره

الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

ص: 203

پاسخ شماره 5: آیات 157 و 158 سوره نساء

وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا *

بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا *

پاسخ شماره 6: آیه 148 سوره نساء

لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَنْ ظَلَمَ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا *

پاسخ شماره 7: آیه 4 سوره زلزله

يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا *

پاسخ شماره 8: آیه 272 سوره بقره

لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَأَنْفَسِكُمْ وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تظَلُمُونَ *

پاسخ شماره 9: آیه 216 سوره بقره

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَّكُمْ وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ *

پاسخ شماره 10: آیات 84 و 85 سوره آل عمران

قُلْ آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ

ص: 204

وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَى وَعِيسَى وَالنَّبِيِّينَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ *

وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ *

پاسخ شماره 11: آیه 28 و 32 سوره نحل

الَّذِينَ تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ فَأَلْقَوْا السَّلَامَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ بَلَى إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ *

فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَلَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ *

وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَيْرًا لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلِلَّذِينَ الْآخِرَةُ خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ *

جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ كَذَلِكَ يَجْزِي اللَّهُ الْمُتَّقِينَ *

الَّذِينَ تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ *

پاسخ شماره 12: آیه 41 سوره حج

الَّذِينَ إِنْ مَكَانَهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ *

ص: 205

پاسخ شماره 13 : آیه 7 سوره بینه

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ*

پاسخ شماره 14 : آیه 114 سوره نساء

لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّنْ نَّجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا

پاسخ شماره 15 : آیه 122 سوره توبه

وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا كَافَّةً فَلَوْلَا نَفَرَ مِن كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ*

پاسخ شماره 16 : آیات 2 و 3 و 4 و 5 سوره طلاق

فَإِذَا بَلَغَ الْأَجُلُهَا فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذَوَىٰ عَدْلٍ مِّنكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَٰلِكُمْ يُوعَظُ بِهِ مَن كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَن يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا*

وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا*

وَاللَّائِي يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِن نِّسَائِكُمْ إِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَاللَّائِي لَمْ يَحْضُنَّ وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَن يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ وَمَن يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا*

ذَٰلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنزَلَهُ إِلَيْكُمْ وَمَن يَتَّقِ اللَّهَ يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا*

ص: 206

پاسخ شماره 17: آیه 90 سوره آل عمران

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ ثُمَّ أَزْدَادُوا كُفْرًا لَنْ تُقْبَلَ تَوْبَتُهُمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الضَّالُّونَ*

پاسخ شماره 18: آیات 16 و 17 و 18 سوره ق

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسْوِسُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ*

إِذْ يَتَلَقَى الْمُتَلَقِيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ*

مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ*

پاسخ شماره 19: آیه 21 سوره اعراف

وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ*

پاسخ شماره 20: آیه 25 سوره توبه

لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ وَيَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كَثْرَتُكُمْ فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ شَيْئًا وَضَاقَتْ عَلَيْكُمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ ثُمَّ وَلَّيْتُم مُّدْبِرِينَ*

پاسخ شماره 21: آیه 188 سوره اعراف

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَاسْتَكْتَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ*

پاسخ شماره 22: آیه 40 سوره توبه

إِلَّا تَتَصَرَّوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيًا إِثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا جَعَلَ كَلِمَةَ

ص: 207

الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ *

پاسخ شماره 23 : آیات 53 و 54 سوره زمر

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ *

وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ مِن قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ *

پاسخ شماره 24 : آیه 4 سوره شوری

لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ *

پاسخ شماره 25 : آیه 16 سوره حدید

أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَن تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلُ فَطَالَ لِيهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ
وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَاسْتَقْوَنَ *

پاسخ شماره 26 : آیه 47 سوره یس

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْطَعِمُ مَن لَّو يَشَاءُ اللَّهُ أَطْعَمَهُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ *

پاسخ شماره 27 : آیات 11 و 12 و 13 سوره قلم

هَمَّازٍ مَّشَاءٍ بِنَمِيمٍ *

مَنَاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ *

عُتْلٌ بَعْدَ ذَلِكَ زَنِيمٍ *

ص: 208

پاسخ شماره 28: آیه 5 سوره شوری

تَكَادُ السَّمَاوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا إِنْ اللَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ *

پاسخ شماره 29: آیه 15 سوره محمد(ص)

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنهَارٌ مِنْ مَّاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرَ طَعْمُهُ وَأَنهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ وَأَنهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ

پاسخ شماره 30: آیه 18 سوره ق

مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ *

پاسخ شماره 31: آیه 27 سوره ق

قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطَعْتَهُ وَلَكِن كَانَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ *

پاسخ شماره 32: آیه 13 سوره حجرات

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن ذَكَرٍ وَأُنثَى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ *

پاسخ شماره 33: آیه 12 سوره مجادله

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَاجَرْتُمْ الرَّسُولَ فَقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ صَدَقَةٌ ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَأَطْهَرُ فَإِن لَّمْ تَجِدُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ *

ص: 209

پاسخ شماره 34 : آیه 33 سوره روم

وَإِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ مُنِيبِينَ إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا آذَقَهُمْ مِنْهُ رَحْمَةً إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ *

پاسخ شماره 35 : آیه 29 سوره ص

كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ *

پاسخ شماره 36 : آیه 34 سوره فصلت

وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ *

پاسخ شماره 37 : آیات 72 و 73 سوره زمر

قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ *

وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا حَتَّى إِذَا جَاؤُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ *

پاسخ شماره 38 : آیه 7 سوره انعام

وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قُرْطَاسٍ فَلَمَسُوهُ بِأَيْدِيهِمْ لَقَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ *

پاسخ شماره 39 : آیه 43 سوره شوری

وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ *

ص: 210

پاسخ شماره 40: آیه 52 سوره آل عمران

فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَىٰ مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ آمَنَّا بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ بِأَنَّكَ مُسْلِمُونَ *

پاسخ شماره 41: آیه 53 سوره يوسف

وَمَا أُبْرِيءُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ *

پاسخ شماره 42: آیه 125 سوره اعراف

قَالُوا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ *

پاسخ شماره 43: آیه 6 سوره انشقاق

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ *

پاسخ شماره 44: آیه 264 سوره بقره

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْطُلُوا صِدْقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَىٰ كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا لَا يَقْدِرُونَ عَلَىٰ شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ *

پاسخ شماره 45: آیه 91 مؤمنون

مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذَا لَذَهَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ *

ص: 211

پاسخ شماره 46: آیه 124 سوره طه

وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى *

پاسخ شماره 47: آیه 23 سوره جاثیه أَفَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَى سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَى بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ لِلَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ *

پاسخ شماره 48: آیه 92 سوره آل عمران

لَنْ تَأْلَوْا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ *

پاسخ شماره 49: آیه 5 سوره فاطر

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِاللَّهِ الْغُرُورُ *

پاسخ شماره 50: آیه 5 سوره فلق

وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ *

پاسخ شماره 51: آیه 10 سوره فتح

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا *

پاسخ شماره 52: آیه 29 سوره انفال

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ *

ص: 212

پاسخ شماره 53 : آیه 5 سوره حمد

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ*

پاسخ شماره 54 : آیات 45 و 46 سوره هود

وَنَادَى نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ *

قَالَ يَا نُوحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَسْأَلِنِ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعِظُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ *

پاسخ شماره 55 : آیات 33 و 34 سوره يوسف

قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ وَإِلَّا تَصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ *

فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ *

پاسخ شماره 56 : آیه 102 سوره طه

يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا *

پاسخ شماره 57 : آیات 23 و 24 سوره بقره

وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِمَّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ *

فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ *

ص: 213

پاسخ شماره 58 : آیه 9 سوره حجر

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ*

پاسخ شماره 59 : آیات 114 تا 115 سوره انعام

أَفَعَيِّرَ اللَّهُ أَتْبَغَىٰ حَكَمًا وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا وَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُ مُنَزَّلٌ مِّن رَّبِّكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُفْتَرِينَ *

وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ *

پاسخ شماره 60 : آیه 12 سوره مریم

يَا يَحْيَىٰ خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَآتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صَبِيًّا *

پاسخ شماره 61 : آیه 9 سوره قصص

وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قُرَّتْ عَيْنٌ لِّي وَلَكَ لَا تَقْتُلُوهُ عَسَىٰ أَن يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ *

پاسخ شماره 62 : آیات 71 و 72 سوره مریم

وَإِن مِّنكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ حَتْمًا مَّقْضِيًّا *

ثُمَّ نُنَجِّى الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جِثِيًّا *

پاسخ شماره 63 : آیات 2 و 3 سوره عنكبوت

أَحْسِبَ النَّاسُ أَن يُتْرَكُوا أَن يَقُولُوا آمَنَ وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ *

وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ *

پاسخ شماره 64 : آیات 29 و 30 سوره مریم

فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا *

قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ آتَانِيَ الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا *

پاسخ شماره 65 : آیه 35 سوره انبیاء

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَنَبَلُّوكُم بِالسَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ *

پاسخ شماره 66 : آیه 3 سوره انشقاق

وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ *

پاسخ شماره 67 : آیه 39 سوره مائده

فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ اللَّهَ يَتُوبُ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ *

پاسخ شماره 68 : آیه 116 سوره مائده

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ اأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالِ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعَلَّمَ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ *

پاسخ شماره 69 : آیه 32 سوره قمر

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ *

پاسخ شماره 70 : آیه 53 سوره اسراء

وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُبِينًا *

پاسخ شماره 71 : آیات 9 و 10 سوره شمس

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا *

وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا *

پاسخ شماره 72 : آیه 28 سوره فاطر

وَمِنَ النَّاسِ وَالذَّوَابِّ وَالْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ كَذَلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ *

پاسخ شماره 73 : آیات 7 و 8 و 9 سوره غافر

الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ *

رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ *

وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ تَقِ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتَهُ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ *

پاسخ شماره 74 : آیه 29 سوره ص

كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُوا الْأَلْبَابِ *

پاسخ شماره 75 : آیات 278 و 279 سوره بقره

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ *

ص: 215

فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا فَاذْنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِنْ تُبْتُمْ فَلَكُمْ زُؤُوسٌ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ*

پاسخ شماره 76 : آیه 70 سوره طه

فَأَلْقَى السَّحَرَةَ سُجَّدًا قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ هَارُونَ وَمُوسَى *

پاسخ شماره 77 : آیه 261 سوره بقره

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أُنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِّمَّةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَن يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ*

پاسخ شماره 78 : آیه 39 سوره فصلت

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْكَ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَّتْ إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُحْيِي الْمَوْتِ إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

پاسخ شماره 79 : آیات 72 و 73 و 74 سوره فرقان

وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا *

وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا *

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا *

پاسخ شماره 80 : آیه 77 سوره هود

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِئَاءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالَ هَـذَا يَوْمٌ عَصِيبٌ *

ص: 216

پاسخ شماره 81 : آیه 243 سوره بقره

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِن دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ مُوتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ*

پاسخ شماره 82 : آیه 31 سوره آل عمران

قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبِكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ*

پاسخ شماره 83 : آیات 1 و 41 سوره انفال

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ فَأَتَقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ*

وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِّن شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ إِن كُنتُمْ آمَنْتُمْ

بِاللَّهِ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ التَّقَىٰ الْجَمْعَانِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ*

پاسخ شماره 84 : آیات 3 و 4 سوره بقره

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ*

وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ*

پاسخ شماره 85 : آیات 13 تا 17 سوره نور

لَوْلَا جَاءُوا عَلَيْهِ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا بِالشُّهَدَاءِ فَأُولَئِكَ عِنْدَ اللَّهِ هُمُ الْكَاذِبُونَ*

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِي مَا أَفَضْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ*

ص: 217

إِذْ تَلَقَّوْنَهُ بِأَلْسِنَتِكُمْ وَتَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُمْ مَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَتَحْسَبُونَهُ هَيِّنًا وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ*

ص: 218

وَلَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَتَكَلَّمَ بِهَذَا سُبْحَانَكَ هَذَا بُهْتَانٌ عَظِيمٌ *

يَعْظُمُ اللَّهُ أَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِهِ أَبَدًا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ *

پاسخ شماره 86: آیه 82 سوره اسراء

وَنُزِّلَ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا *

پاسخ شماره 87: آیه 41 سوره عنكبوت

مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بِئِنًّا وَإِنَّ الْوَهْنَ الْبُيُوتِ لَمَيْتٌ الْعَنْكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ *

پاسخ شماره 88: آیات 73 و 74 و 75 سوره اسراء

وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ لِتَفْتَرِيَ عَلَيْنَا غَيْرَهُ وَإِذَا لَا تَخَذُوكَ خَلِيلًا *

وَلَوْلَا أَنْ تَبْتَئَاكَ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكَنُ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلًا *

إِذَا لَادَفْنَاكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا *

پاسخ شماره 89: آیات 1 و 2 و 3 سوره نمل

طس تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ وَكِتَابٍ مُّبِينٍ *

هُدًى وَبُشْرَى لِّلْمُؤْمِنِينَ *

ص: 219

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ*

پاسخ شماره 90: آیه 125 سوره نحل

ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ*

پاسخ شماره 91: آیه 57 سوره غافر

لَخَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ*

پاسخ شماره 92: آیه 27 سوره اسراء

إِنَّ الْمُبَدِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا*

پاسخ شماره 93: آیه 37 سوره آل عمران

فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَأَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا قَالَ يَا مَرْيَمُ أَنَّى لَكِ هَذَا قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ*

پاسخ شماره 94: آیه 138 سوره اعراف

وَجَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا عَلَى قَوْمٍ يَعْكُفُونَ عَلَى أَصْنَامٍ لَهُمْ قَالُوا يَا مُوسَى اجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ*

پاسخ شماره 95: آیات 57 و 58 و 59 سوره شعرا

فَأَخْرَجْنَا هُم مِّنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ*

ص: 220

وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ *

كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ *

پاسخ شماره 96: آیه 21 سوره ق

وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ *

پاسخ شماره 97: آیه 54 سوره بقره

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُوا إِلَى بَارِيكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ذَلِكَُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ بَارِيكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ *

پاسخ شماره 98: آیه 51 سوره شوری

وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكَلِّمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُوحِيَ بِإِذْنِهِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلِيُّ حَكِيمٌ *

پاسخ شماره 99: آیات 267 و 268 سوره بقره

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغْمِضُوا فِيهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ *

الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُمْ مَغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ *

ص: 221

پاسخ شماره 100 : آیه 21 سوره سجده

وَلَنَذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَذْنَىٰ دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ *

پاسخ شماره 101 : آیه 62 سوره مریم

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا إِلَّا سَلَامًا وَلَهُمْ رِزْقُهُمْ فِيهَا بُكْرَةً وَعَشِيًّا *

پاسخ شماره 102 : آیه 30 سوره روم

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ *

پاسخ شماره 103 : آیات 20 و 21 سوره سبأ

وَلَقَدْ صَدَّقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنَّهُ فَاتَّبَعُوهُ إِلَّا فَرِيقًا مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ *

وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِم مِّن سُلْطَانٍ إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يُّؤْمِنُ بِالْآخِرَةِ مِمَّنْ هُوَ مِنْهَا فِي شَكٍّ وَرَبُّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ *

پاسخ شماره 104 : آیه 41 سوره روم

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ *

پاسخ شماره 105 : آیه 46 سوره غافر

النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ *

ص: 222

پاسخ شماره 106 : آیه 124 سوره طه

وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى *

پاسخ شماره 107 : آیه 155 سوره بقره

وَلَنْبَلُوْكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ *

پاسخ شماره 108 : آیه 36 سوره بقره

فَأَرْزَلَهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ *

پاسخ شماره 109 : آیه 32 سوره مائده

مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُ مَن قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ بَعْدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ *

پاسخ شماره 110 : آیه 35 سوره محمد(ص)

فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلْمِ وَأَنْتُمُ الْأَعْلَوْنَ وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَلَن يَتِرْكُمْ أَعْمَالَكُمْ *

پاسخ شماره 111 : آیه 25 سوره حج

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَا لِلنَّاسِ سَوَاءً

الْعَاكِفُ فِيهِ وَالْبَادِ وَمَن يُرِدْ فِيهِ بِالْحَادِ بِظُلْمٍ نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ *

ص: 223

پاسخ شماره 112 : آیه 45 سوره زمر

وَإِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَحْدَهُ اشْمَأَزَّتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَإِذَا ذُكِرَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ*

پاسخ شماره 113 : آیه 60 زمر

وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللَّهِ وُجُوهُهُم مُسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ*

پاسخ شماره 114 : آیه 83 سوره بقره

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنْتُمْ مُّعْرِضُونَ*

پاسخ شماره 115 : آیه 3 سوره صف

كَبِرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ*

پاسخ شماره 116 : آیات 3 و 4 سوره نجم

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ *

إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ *

پاسخ شماره 117 : آیات 8 و 9 سوره نجم

ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى *

ص: 224

فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى *

پاسخ شماره 118 : آیه 12 سوره حجرات

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ *

پاسخ شماره 119 : آیات 7 و 8 سوره زلزله

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ *

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ *

پاسخ شماره 120 : آیه 11 سوره تحریم

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا امْرَأَةٌ فَرَعُونَ إِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِنَ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِ وَنَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ *

پاسخ شماره 121 : آیه 16 سوره مجادله

اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ *

پاسخ شماره 122 : آیه 29 سوره الرحمن

يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ *

پاسخ شماره 123 : آیه 22 سوره مجادله

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ

أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ *

پاسخ شماره 124 : آیه 37 سوره قمر

وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَنْ ضَيْفِهِ فَطَمَسْنَا أَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذُرِي *

پاسخ شماره 125 : آیه 15 سوره قمر

وَلَقَدْ تَرَكْنَاهَا آيَةً فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ *

پاسخ شماره 126 : آیه 18 سوره يونس

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شَاءَ فَعَاوَنَا عِنْدَ اللَّهِ فَلْيَتَّبِعُوا اللَّهَ إِنَّمَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ
سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ *

پاسخ شماره 127 : آیه 24 سوره نور

يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنَتُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ *

پاسخ شماره 128 : آیه 70 سوره فرقان

إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا *

پاسخ شماره 129 : آیه 189 سوره شعراء

فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمْ عَذَابُ يَوْمِ الظُّلَّةِ إِنَّهُ كَانَ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ *

ص: 226

پاسخ شماره 130 : آیه 18 سوره ق

مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ *

پاسخ شماره 131 : آیه 63 سوره فرقان

وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا

پاسخ شماره 132 : آیه 56 سوره ذاریات

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ *

پاسخ شماره 133 : آیه 41 سوره نور

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُسَبِّحُ لَهُ مِنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرِ صَفَاتٍ كُلِّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ *

پاسخ شماره 134 : آیات 30 و 31 سوره نور

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ *

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضَّ بِنْ بَحْمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولَى الْإِزْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ

ص: 227

زَيَّنْتِهِنَّ وَتَوْبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ *

پاسخ شماره 135 : آیه 43 سوره نور

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَرْجِي سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَصْرِفُهُ عَنِ مَنْ يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ *

پاسخ شماره 136 : آیات 70 و 71 سوره فرقان

إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا *

وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا *

پاسخ شماره 137 : آیه 30 سوره فرقان

وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا *

پاسخ شماره 138 : آیه 90 سوره يونس

وَجَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتْبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا وَعَدُوًّا حَتَّى إِذَا أَدْرَكَهُ الْغَرَقُ قَالَ آمَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي آمَنْتُ بِهِ بَنُو إِسْرَائِيلَ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ *

پاسخ شماره 139 : آیه 3 سوره قدر

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ *

ص: 228

پاسخ شماره 140 : آیه 118 سوره توبه

وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خَلَفُوا حَتَّىٰ إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَن لَّا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

پاسخ شماره 141 : آیات 17، 32، 22 و 40 سوره قمر

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ*

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ*

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ*

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ*

پاسخ شماره 142 : آیه 14 سوره تغابن

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ مِنْ أَرْوَاحِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ فَاحذَرُوهُمْ وَإِنْ تَعَفَّوْا وَتَصَفَّحُوا وَتَغْفِرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ*

پاسخ شماره 143 : آیه 77 سوره نساء

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ خَشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللَّهِ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ عَلَيْنَا الْقِتَالَ لَوْلَا أَخَّرْتَنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِمَنِ اتَّقَىٰ وَلَا تُظْلَمُونَ فَتِيلًا*

ص: 229

پاسخ شماره 144 : آیه 105 سوره مائده

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَن ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ*

پاسخ شماره 145 : آیه 29 سوره انفال

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ*

پاسخ شماره 146 : آیه 10 سوره تحریم

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأةَ نُوحٍ وَامْرَأةَ لُوطٍ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ فَخَانَتَاهُمَا فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَقِيلَ ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّٰخِلِينَ*

پاسخ شماره 147 : آیه 27 سوره شوری

وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي الْأَرْضِ وَلَكِنْ نُنزِّلُ بَقْدَرٍ مَّا يَشَاءُ إِنَّهُ بِعِبَادِهِ خَبِيرٌ بَصِيرٌ*

پاسخ شماره 148 : آیات 18 و 22 سوره نمل

حَتَّىٰ إِذَا أَتَوْا عَلَىٰ وَادِي النَّمْلِ قَالَتْ نَمَلَةٌ يَا أَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا مَسَاكِنَكُمْ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ*

فَمَكَثَ غَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ أَحَطْتُ بِمَا لَمْ تُحِطُ بِهِ وَحِجَّتِكَ مِنْ سَبِيلِ بَنِي يَاقَانَ*

ص: 230

پاسخ شماره 149 : آیه 33 سوره صفات

فَإِنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ *

پاسخ شماره 150 : آیه 45 سوره عنكبوت

اتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ *

پاسخ شماره 151 : آیه 77 سوره قصص

وَأَنْتَغِيبُ فِيهَا مَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارِ الْآخِرَةِ وَلَا تَسْئَلْنِي عَنْ نَصِيحَةِ بَيْتِكَ مِنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَا تَتَّبِعِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ *

پاسخ شماره 152 : آیه 81 سوره قصص

فَحَسْبُنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضُ فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنتَصِرِينَ *

پاسخ شماره 153 : آیه 11 سوره رعد

لَهُ مُعَقَّبَاتٌ مِّنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلَا مَرَدَّ لَهُ وَمَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَالٍ *

پاسخ شماره 154 : آیه 23 سوره شوری

ذَٰلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهَ عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَن يَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ *

ص: 231

پاسخ شماره 155 : آیات 6 و 7 سوره بینه

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ

پاسخ شماره 156 : آیات 30 و 31 سوره مدثر

عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ*

وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيْقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَيَزِدَّادَ

الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا وَلَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَلِيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرَى لِلْبَشَرِ*

پاسخ شماره 157 : آیه 4 سوره مزمل

أَوْزِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا*

پاسخ شماره 158 : آیه 8 سوره فتح

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا*

پاسخ شماره 159 : آیه 137 سوره اعراف

وَأُورِثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضْعَفُونَ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَعَارِبَهَا الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا

ص: 232

وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ الْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ بِمَا صَبَرُوا وَدَمَّرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ *

پاسخ شماره 160 : آیه 17 سوره مزمل

فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِن كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا *

پاسخ شماره 161 : آیه 21 سوره حشر

لَوْ أَنْزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَىٰ جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ

نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ *

پاسخ شماره 162 : آیات 3 و 4 سوره علق

اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ * الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ *

پاسخ شماره 163 : آیه 102 سوره بقره

وَاتَّبَعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيَاطِينُ عَلَىٰ مُلْكٍ سَلِيمٍ وَمَا كَفَرُ سَلِيمٍ وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ وَمَا هُمْ بِضَارِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ *

ص: 233

پاسخ شماره 164 : آیات 4 تا 7 سوره ماعون

فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ * (4) الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ * (5) الَّذِينَ هُمْ يُرَاؤُونَ * (6) وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ * (7)

پاسخ شماره 165 : آیه 115 سوره طه

وَلَقَدْ عَهِدْنَا إِلَىٰ آدَمَ مِن قَبْلُ فَنَسِيَ وَلَمْ نَجِدْ لَهُ عَزْمًا*

پاسخ شماره 166 : آیات 13 و 14 سوره طارق

إِنَّهُ لَقَوْلٌ فَضْلٌ * (13) وَمَا هُوَ بِالْهَزَلِ * (14)

پاسخ شماره 167 : آیات 9 و 10 سوره شمس

قَدْ أَفْلَحَ مَن زَكَّاهَا*

وَقَدْ خَابَ مَن دَسَّاهَا*

پاسخ شماره 168 : آیه 46 سوره نازعات

كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرُونَهَا لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحَاهَا*

پاسخ شماره 169 : آیه 14 سوره شمس

فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذُنُوبِهِمْ فَسَوَّاهَا*

پاسخ شماره 170 : آیات 139 و 142 سوره صافات

وَإِنَّ يُونُسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ*

فَأَلْقَاهُ الْهُوتَ وَهُوَ مُلِيمٌ*

ص: 234

پاسخ شماره 171 : آیه 15 سوره حجرات

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ *

پاسخ شماره 172 : آیه 24 سوره قصص

فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ *

پاسخ شماره 173 : آیه 18 و 19 سوره نمل

حَتَّى إِذَا أَتَوْا عَلَى وَادِي النَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَا أَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا مَسَاكِنَكُمْ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ *

فَتَبَسَّمْ ضَاحِكًا مِّنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتِكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ *

پاسخ شماره 174 : آیه 100 سوره مائده

قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ *

پاسخ شماره 175 : آیه 28 سوره غافر

وَقَالَ رَجُلٌ مُّؤْمِنٌ مِّنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ وَإِنْ يَكُ صَادِقًا يُصِيبْكُمْ بَعْضُ الَّذِي يَعِدُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ *

ص: 235

پاسخ شماره 176 : آیه 42 سوره آل عمران

وَإِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَا مَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفَاكِ عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ *

پاسخ شماره 177 : آیه 12 سوره حجرات

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَن يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ *

پاسخ شماره 178 : آیه 11 سوره حجرات

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِّن قَوْمٍ عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِّن نِّسَاءٍ عَسَىٰ أَن يَكُنَّ خَيْرًا مِّنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِاللِّقَابِ بِنِسِ الْأِسْمِ الْفُسُوقِ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَن لَّمْ يَتُبْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ *

پاسخ شماره 179 : آیه 78 سوره حج

وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مِّلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ هُوَ سَدَّمَكُمْ الْمُسْلِمِينَ مِن قَبْلُ وَفِي هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ النَّصِيرُ *

پاسخ شماره 180 : آیه 11 سوره حج

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَىٰ حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ

ص: 236

عَلَىٰ وَجْهِهِ حَسِيرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ذَلِكَ هُوَ الخُسْرَانُ المُبِينُ*

پاسخ شماره 181 : آیه 73 سوره حج

يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضَرْبٌ مِّثْلُ مَا تَسْتَمِعُونَ لَهُ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ وَإِنْ يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ*

پاسخ شماره 182 : آیه 61 سوره يونس

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُو مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ*

پاسخ شماره 183 : آیه 17 لقمان

يَا بُنَيَّ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ*

پاسخ شماره 184 : آیه 19 آل عمران

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعْيًا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ آيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ*

پاسخ شماره 185 : آیه 17 آل عمران

الصَّابِرِينَ وَالصَّادِقِينَ وَالْقَانِتِينَ وَالْمُنْفِقِينَ وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ*

ص: 237

پاسخ شماره 186 : آیه 7 سوره آل عمران

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِّنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ *

پاسخ شماره 187 : آیه 284 سوره بقره

لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِن تُبَدُّوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفَوْهُ يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللَّهُ فَيَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ *

پاسخ شماره 188 : آیه 61 سوره آل عمران

فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِن بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَل لَّعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ *

پاسخ شماره 189 : آیه 170 سوره اعراف

وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نَضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ *

پاسخ شماره 190 : آیه 4 سوره مزمل

أَوْزِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا *

پاسخ شماره 191 : آیات 17 و 18 سوره معارج

تَدْعُو مَنَ أَدْبَرَ وَتَوَلَّى *

ص: 238

وَجَمَعَ فَأَوْعَى *

پاسخ شماره 192 : آیه 60 زمر

وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللَّهِ وُجُوهُهُم مُّسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ *

پاسخ شماره 193 : آیه 67 سوره مائده

يَا أَيُّهَا الرُّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ وَإِن لَّمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ *

پاسخ شماره 194 : آیه 32 سوره نساء

وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ وَاسْأَلُوا اللَّهَ مِن فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا *

پاسخ شماره 195 : آیات 23 و 24 سوره كهف

وَلَا تَقُولَنَّ لِشَيْءٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَلِكَ غَدًا *

إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَادْكُرْ رَبَّكَ إِذَا نَسِيتَ وَقُلْ عَسَى أَنْ يَهْدِيَنِّي رَبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ هَذَا رَشَدًا *

پاسخ شماره 196 : آیه 26 سوره غافر

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَى وَلْيَدْعُ رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ *

ص: 239

پاسخ شماره 197 : آیات 40 تا 46 سوره مدثر

فِي جَنَّاتٍ يَتَسَاءَلُونَ*

عَنِ الْمُجْرِمِينَ*

مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرٍ*

قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ*

وَلَمْ نَكُ نَطْعِمُ الْمِسْكِينَ*

وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ الْخَائِضِينَ*

وَكُنَّا نَكْذِبُ بِيَوْمِ الدِّينِ*

پاسخ شماره 198 : آیه 18 سوره انبیاء

بَلْ تُقَدِّفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمْ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ*

پاسخ شماره 199 : آیه 51 سوره قلم

وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ*

پاسخ شماره 200 : آیه 142 سوره نساء

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى يُرَآؤُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ

إِلَّا قَلِيلًا*

صدق الله العلي العظيم*

الحمد لله رب العالمين

پایان جلد اول

ص: 240

بسمه تعالی

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

با اموال و جان های خود، در راه خدا جهاد نمایید، این برای شما بهتر است اگر بدانید.

(توبه : 41)

چند سالی است که مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه موفق به تولید نرم افزارهای تلفن همراه، کتاب خانه های دیجیتالی و عرضه آن به صورت رایگان شده است. این مرکز کاملاً مردمی بوده و با هدایا و نذورات و موقوفات و تخصیص سهم مبارك امام علیه السلام پشتیبانی می شود.

برای خدمت رسانی بیشتر شما هم می توانید در هر کجا که هستید به جمع افراد خیراندیش مرکز بپیوندید.

آیا می دانید هر پولی لایق خرج شدن در راه اهلبیت علیهم السلام نیست؟

و هر شخصی این توفیق را نخواهد داشت؟

به شما تبریک میگوئیم.

شماره کارت :

6104-3388-0008-7732

شماره حساب بانک ملت :

9586839652

شماره حساب شبا :

IR390120020000009586839652

به نام : (موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه)

مبالغ هدیه خود را واریز نمایید.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

